Elektronicznie podpisany przez:
Andrzej Jankowski
dnia 27 listopada 2023 r.

ZARZĄDZENIE NR 492/2023
WÓJTA GMINY BRAŃSK

z dnia 22 listopada 2023 r.

w sprawie projektów uchwał pod obrady XLI sesji Rady Gminy Brańsk

Na podstawie art.30 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przyjąć i przedłożyć pod obrady XLI sesji Rady Gminy Brańsk projekty uchwał w sprawie:

1) zmian w budżecie gminy na 2023 rok;
2) określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych;
3) określenia wysokości stawek w podatku od nieruchomości;
4) wieloletniego gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania ,,Posiłek w szkole i w i w domu" na lata 2024-2028;
5) podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028;
6) zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028;
7) programu współpracy Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2028;
8) uchwalenia I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk;
9) rozpatrzenia wniosku mieszkańców Sołectwa Brzeźnica;
10) obniżenia średniej ceny skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2024r rok.

§ 2. 1. Upoważnia się, Panią Monikę Falkowską - Zastępcę Wójta Gminy do przedstawienia w czasie obrad sesji projektów uchwał wymienionych w §1 pkt 7-8 wraz z uzasadnieniem potrzeby ich podjęcia.

2. Upoważnia się, Panią Annę Wiśniewską - Skarbnika Gminy do przedstawienia w czasie obrad sesji projektów uchwał wymienionych w §1 pkt 1 - 3 i pkt 10 wraz z uzasadnieniem potrzeby ich podjęcia.

3. Upoważnia się, Panią Annę Bachurek - Kierownik GOPS do przedstawienia w czasie obrad sesji projektów uchwał wymienionych w §1 pkt 4 - 6 wraz z uzasadnieniem potrzeby ich podjęcia.

§ 3. Projekt uchwały wymienionej w §1 pkt 9 wraz z uzasadnieniem, w czasie obrad sesji przedstawi Przewodnicząca Komisji Skarg Wniosków i Petycji.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy Brańsk

Andrzej Jankowski

Projekt

z dnia 20 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/…./2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie zmian w budżecie gminy na 2023 rok

Na podstawie: art. 18 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 211, art. 212, art. 216, art. 217 i art. 218 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872)Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. Wprowadza się zmiany w planie dochodów budżetowych zgodnie z załącznikiem Nr 1.

§ 2. Wprowadza się zmiany w planie wydatków budżetowych zgodnie z załącznikiem Nr 2.

§ 3. Objaśnienia zmian w budżecie gminy zawarte są w załączniku Nr 5.

§ 4. Dokonuje się zmiany limitów wydatków na zadania majątkowe zgodnie z załącznikiem Nr 3.

§ 5. Budżet po dokonanych zmianach wynosi:

1) Plan dochodów budżetowych ogółem - 37 038 019,-zł, w tym:

a) dochody bieżące - 27 831 975,-zł,

b) dochody majątkowe - 9 206 044,-zł,

2) Plan wydatków budżetowych ogółem - 39 039 546,-zł, w tym:

a) wydatki bieżące - 27 330 904,-zł,

b) wydatki majątkowe - 11 708 642,-zł,

§ 6. 1**.** Deficyt budżetu w wysokości 2 001 527,-zł, który zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z:

1) nadwyżki niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikającymi z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach:

a) o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - 52 514,-zł;

b) ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - 133 804,-zł;

2) wynikającymi z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowego z udziałem tych środków w kwocie 348 600,-zł;

3) nadwyżką z lat ubiegłych w wysokości 1 466 609,-zł.

§ 7. Załącznik nr 5 do do uchwały Nr XXXIV/276/2022 z dnia 28 grudnia 2022r. otrzymuje brzmienie zgodnie z załącznikiem Nr 4

§ 8. Traci moc § 8 uchwały Nr XXXIV/276/2022 z dnia 28 grudnia 2022r.

§ 9. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 10. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 11. Uchwała podlega przedłożeniu Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Białymstoku w trybie art. 90, ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. oraz ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady Gminy

Grażyna Płonowska

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLI/..../2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

w złotych

Rodzaj **Własne**

Dział	Rozdział	§	Nazwa	Plan przed zmianą	Zmniejszenie	Zwiększenie	Plan po zmianach (5+6+7)
1	2	3	4	5	6	7	8
bieżące							
758			Różne rozliczenia	13 675 551,00	0,00	100 000,00	13 775 551,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
	75802		Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	1 879 241,00	0,00	100 000,00	1 979 241,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
		2750	Środki na uzupełnienie dochodów gmin	1 879 241,00	0,00	100 000,00	1 979 241,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 298 200,00	-60 000,00	60 000,00	1 298 200,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
	90001		Gospodarka ściekowa i ochrona wód	80 200,00	-60 000,00	0,00	20 200,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
		0830	Wpływy z usług	80 000,00	-60 000,00	0,00	20 000,00
	90095		Pozostała działalność	12 000,00	0,00	60 000,00	72 000,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
		0830	Wpływy z usług	12 000,00	0,00	60 000,00	72 000,00
			bieżące razem:	**22 391 873,00**	**-60 000,00**	**160 000,00**	**22 491 873,00**
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	38 260,00	0,00	0,00	38 260,00

majątkowe							
010			Rolnictwo i łowiectwo	3 212 946,00	-2 601 428,00	0,00	611 518,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
	01043		Infrastruktura wodociągowa wsi	3 212 946,00	-2 601 428,00	0,00	611 518,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
		6370	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	3 212 946,00	-2 601 428,00	0,00	611 518,00
801			Oświata i wychowanie	673 771,00	-27 284,00	0,00	646 487,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
	80101		Szkoły podstawowe	673 771,00	-27 284,00	0,00	646 487,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
		6370	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	673 771,00	-27 284,00	0,00	646 487,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 237 017,00	0,00	4 978,00	3 241 995,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
	90095		Pozostała działalność	3 237 017,00	0,00	4 978,00	3 241 995,00
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
		6370	Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	3 237 017,00	0,00	4 978,00	3 241 995,00
			majątkowe razem:	**11 829 778,00**	**-2 628 712,00**	**4 978,00**	**9 206 044,00**
			w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	688 834,00	0,00	0,00	688 834,00

Rodzaj **Zlecone**

Dział	Rozdział	§	Nazwa	Plan przed zmianą	Zmniejszenie	Zwiększenie	Plan po zmianach (5+6+7)
1	2	3	4	5	6	7	8
bieżące							

bieżące razem:		**5 340 102,00**	**0,00**	**0,00**	**5 340 102,00**
	w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	0,00	0,00	0,00	0,00
Ogółem:		**39 561 753,00**	**-2 688 712,00**	**164 978,00**	**37 038 019,00**
	w tym z tytułu dotacji i środków na finansowanie wydatków na realizację zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	**727 094,00**	**0,00**	**0,00**	**727 094,00**

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XLI/..../2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

Rodzaj zadania: **Poroz. z JST**

Dział	Rozdział	§ / grupa	Nazwa		Plan	Z tego:												
						Wydatki bieżące	z tego:								Wydatki majątkowe	z tego:			
							wydatki jednostek budżetowych	z tego:		dotacje na zadania bieżące	świadczenia na rzecz osób fizycznych;	wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji	obsługa długu		inwestycje i zakupy inwestycyjne	w tym:	zakup i objęcie akcji i udziałów	Wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego
								wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;								na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3,		
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Wydatki razem:				przed zmianą	**731 582,00**	**543 123,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**543 123,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**188 459,00**	**188 459,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				zmniejszenie	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				zwiększenie	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				po zmianach	**731 582,00**	**543 123,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**543 123,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**188 459,00**	**188 459,00**	**0,00**	**0,00**	0,00

Rodzaj zadania: **Własne**

Dział	Rozdział	§ / grupa	Nazwa		Plan	Z tego:												
						Wydatki bieżące	z tego:								Wydatki majątkowe	z tego:			
							wydatki jednostek budżetowych	z tego:		dotacje na zadania bieżące	świadczenia na rzecz osób fizycznych;	wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji	obsługa długu		inwestycje i zakupy inwestycyjne	w tym:	zakup i objęcie akcji i udziałów	Wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego
								wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;								na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3,		
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
010			Rolnictwo i łowiectwo	przed zmianą	4 714 002,00	89 800,00	89 800,00	0,00	89 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 624 202,00	4 624 202,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-3 891 683,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-3 891 683,00	-3 891 683,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	822 319,00	89 800,00	89 800,00	0,00	89 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	732 519,00	732 519,00	0,00	0,00	0,00
	01043		Infrastruktura wodociągowa wsi	przed zmianą	4 619 202,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 619 202,00	4 619 202,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-3 886 683,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-3 886 683,00	-3 886 683,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	732 519,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	732 519,00	732 519,00	0,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	1 406 256,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 406 256,00	1 406 256,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-1 285 255,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 285 255,00	-1 285 255,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	121 001,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	121 001,00	121 001,00	0,00	0,00	0,00
		6370	Wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	przed zmianą	3 212 946,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 212 946,00	3 212 946,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-2 601 428,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 601 428,00	-2 601 428,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	611 518,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	611 518,00	611 518,00	0,00	0,00	0,00
	01044		Infrastruktura sanitacyjna wsi	przed zmianą	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 000,00	-5 000,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 000,00	-5 000,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

				po zmianach	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600			Transport i łączność	przed zmianą	5 487 525,00	321 564,00	321 564,00	5 000,00	316 564,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 165 961,00	5 165 961,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-255 563,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-255 563,00	-255 563,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	5 231 962,00	321 564,00	321 564,00	5 000,00	316 564,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 910 398,00	4 910 398,00	0,00	0,00	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	przed zmianą	5 487 525,00	321 564,00	321 564,00	5 000,00	316 564,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 165 961,00	5 165 961,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-255 563,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-255 563,00	-255 563,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	5 231 962,00	321 564,00	321 564,00	5 000,00	316 564,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 910 398,00	4 910 398,00	0,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	5 165 961,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 165 961,00	5 165 961,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-255 563,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-255 563,00	-255 563,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	4 910 398,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 910 398,00	4 910 398,00	0,00	0,00	0,00
750			Administracja publiczna	przed zmianą	4 915 133,00	4 302 248,00	3 829 558,00	3 012 861,00	816 697,00	0,00	358 900,00	113 790,00	0,00	0,00	612 885,00	612 885,00	612 885,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	4 875 133,00	4 262 248,00	3 789 558,00	2 972 861,00	816 697,00	0,00	358 900,00	113 790,00	0,00	0,00	612 885,00	612 885,00	612 885,00	0,00	0,00
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	przed zmianą	4 082 733,00	3 469 848,00	3 344 558,00	2 685 748,00	658 810,00	0,00	11 500,00	113 790,00	0,00	0,00	612 885,00	612 885,00	612 885,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	4 042 733,00	3 429 848,00	3 304 558,00	2 645 748,00	658 810,00	0,00	11 500,00	113 790,00	0,00	0,00	612 885,00	612 885,00	612 885,00	0,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	przed zmianą	2 100 000,00	2 100 000,00	2 100 000,00	2 100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00	-40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	2 060 000,00	2 060 000,00	2 060 000,00	2 060 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
757			Obsługa długu publicznego	przed zmianą	283 000,00	283 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	283 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-206 000,00	-206 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-206 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	77 000,00	77 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	75702		Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz innych zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego zaliczanych do tytułu dłużnego – kredyty i pożyczki	przed zmianą	283 000,00	283 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	283 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-206 000,00	-206 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-206 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	77 000,00	77 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		8110	Odsetki od samorządowych papierów wartościowych lub zaciągniętych przez jednostkę samorządu terytorialnego kredytów i pożyczek	przed zmianą	283 000,00	283 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	283 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-206 000,00	-206 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-206 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	77 000,00	77 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
801			Oświata i wychowanie	przed zmianą	9 213 130,00	8 195 759,00	7 826 634,00	6 139 114,00	1 687 520,00	0,00	332 125,00	37 000,00	0,00	0,00	1 017 371,00	1 017 371,00	263 000,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-102 059,00	-700,00	-700,00	0,00	-700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-101 359,00	-101 359,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	177 000,00	177 000,00	177 000,00	162 000,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	9 288 071,00	8 372 059,00	8 002 934,00	6 301 114,00	1 701 820,00	0,00	332 125,00	37 000,00	0,00	0,00	916 012,00	916 012,00	263 000,00	0,00	0,00
	80101		Szkoły podstawowe	przed zmianą	6 268 840,00	5 251 469,00	4 943 594,00	4 319 947,00	623 647,00	0,00	270 875,00	37 000,00	0,00	0,00	1 017 371,00	1 017 371,00	263 000,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-101 359,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-101 359,00	-101 359,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	141 000,00	141 000,00	141 000,00	126 000,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	6 308 481,00	5 392 469,00	5 084 594,00	4 445 947,00	638 647,00	0,00	270 875,00	37 000,00	0,00	0,00	916 012,00	916 012,00	263 000,00	0,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	przed zmianą	404 800,00	404 800,00	404 800,00	404 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	13 000,00	13 000,00	13 000,00	13 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	417 800,00	417 800,00	417 800,00	417 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	przed zmianą	613 700,00	613 700,00	613 700,00	613 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	618 700,00	618 700,00	618 700,00	618 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	przed zmianą	144 823,00	144 823,00	144 823,00	0,00	144 823,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	15 000,00	15 000,00	15 000,00	0,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	159 823,00	159 823,00	159 823,00	0,00	159 823,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				przed zmianą	2 955 690,00	2 955 690,00	2 955 690,00	2 955 690,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

		4790	Wynagrodzenia osobowe nauczycieli	zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	108 000,00	108 000,00	108 000,00	108 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	3 063 690,00	3 063 690,00	3 063 690,00	3 063 690,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	80 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	80 600,00	80 600,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-74 075,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-74 075,00	-74 075,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	6 525,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 525,00	6 525,00	0,00	0,00	0,00
		6370	Wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	przed zmianą	673 771,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	673 771,00	673 771,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-27 284,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-27 284,00	-27 284,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	646 487,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	646 487,00	646 487,00	0,00	0,00	0,00
	80113		Dowożenie uczniów do szkół	przed zmianą	443 801,00	443 801,00	443 801,00	0,00	443 801,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-700,00	-700,00	-700,00	0,00	-700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	443 101,00	443 101,00	443 101,00	0,00	443 101,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4300	Zakup usług pozostałych	przed zmianą	443 801,00	443 801,00	443 801,00	0,00	443 801,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	-700,00	-700,00	-700,00	0,00	-700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	443 101,00	443 101,00	443 101,00	0,00	443 101,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	80148		Stołówki szkolne i przedszkolne	przed zmianą	332 909,00	332 909,00	330 909,00	266 444,00	64 465,00	0,00	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	36 000,00	36 000,00	36 000,00	36 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	368 909,00	368 909,00	366 909,00	302 444,00	64 465,00	0,00	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	przed zmianą	210 000,00	210 000,00	210 000,00	210 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	34 500,00	34 500,00	34 500,00	34 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	244 500,00	244 500,00	244 500,00	244 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	przed zmianą	38 000,00	38 000,00	38 000,00	38 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	1 500,00	1 500,00	1 500,00	1 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	39 500,00	39 500,00	39 500,00	39 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
900			Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	przed zmianą	6 805 418,00	3 419 155,00	3 403 155,00	1 085 700,00	2 317 455,00	0,00	16 000,00	0,00	0,00	0,00	3 386 263,00	3 386 263,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	130 911,00	39 980,00	39 980,00	39 980,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90 931,00	90 931,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	6 936 329,00	3 459 135,00	3 443 135,00	1 125 680,00	2 317 455,00	0,00	16 000,00	0,00	0,00	0,00	3 477 194,00	3 477 194,00	0,00	0,00	0,00
	90095		Pozostała działalność	przed zmianą	5 098 263,00	1 712 000,00	1 697 000,00	1 001 000,00	696 000,00	0,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	3 386 263,00	3 386 263,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	130 911,00	39 980,00	39 980,00	39 980,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	90 931,00	90 931,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	5 229 174,00	1 751 980,00	1 736 980,00	1 040 980,00	696 000,00	0,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	3 477 194,00	3 477 194,00	0,00	0,00	0,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	przed zmianą	785 000,00	785 000,00	785 000,00	785 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	817 000,00	817 000,00	817 000,00	817 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	przed zmianą	140 000,00	140 000,00	140 000,00	140 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	7 980,00	7 980,00	7 980,00	7 980,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	147 980,00	147 980,00	147 980,00	147 980,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	149 246,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	149 246,00	149 246,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	85 953,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	85 953,00	85 953,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	235 199,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	235 199,00	235 199,00	0,00	0,00	0,00
		6370	Wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	przed zmianą	3 237 017,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 237 017,00	3 237 017,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	4 978,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 978,00	4 978,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	3 241 995,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 241 995,00	3 241 995,00	0,00	0,00	0,00
921			Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	przed zmianą	921 004,00	730 004,00	4,00	0,00	4,00	730 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	191 000,00	191 000,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	160,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160,00	160,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	921 164,00	730 004,00	4,00	0,00	4,00	730 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	191 160,00	191 160,00	0,00	0,00	0,00

	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	przed zmianą	771 004,00	580 004,00	4,00	0,00	4,00	580 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	191 000,00	191 000,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	160,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160,00	160,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	771 164,00	580 004,00	4,00	0,00	4,00	580 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	191 160,00	191 160,00	0,00	0,00	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	przed zmianą	191 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	191 000,00	191 000,00	0,00	0,00	0,00
				zmniejszenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				zwiększenie	160,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160,00	160,00	0,00	0,00	0,00
				po zmianach	191 160,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	191 160,00	191 160,00	0,00	0,00	0,00
Wydatki razem:				przed zmianą	**37 155 096,00**	**21 477 399,00**	**19 042 195,00**	**11 436 793,00**	**7 605 402,00**	**796 738,00**	**1 204 676,00**	**150 790,00**	**0,00**	**283 000,00**	**15 677 697,00**	**15 677 697,00**	**1 083 700,00**	**0,00**	0,00
				zmniejszenie	**-4 495 305,00**	**-246 700,00**	**-40 700,00**	**-40 000,00**	**-700,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**-206 000,00**	**-4 248 605,00**	**-4 248 605,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				zwiększenie	**308 071,00**	**216 980,00**	**216 980,00**	**201 980,00**	**15 000,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**91 091,00**	**91 091,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				po zmianach	**32 967 862,00**	**21 447 679,00**	**19 218 475,00**	**11 598 773,00**	**7 619 702,00**	**796 738,00**	**1 204 676,00**	**150 790,00**	**0,00**	**77 000,00**	**11 520 183,00**	**11 520 183,00**	**1 083 700,00**	**0,00**	0,00

Rodzaj zadania: **Zlecone**

Dział	Rozdział	§ / grupa	Nazwa		Plan	Z tego:													
						Wydatki bieżące	z tego:							Wydatki majątkowe	z tego:				
							wydatki jednostek budżetowych	z tego:		dotacje na zadania bieżące	świadczenia na rzecz osób fizycznych;	wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3	wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji	obsługa długu		inwestycje i zakupy inwestycyjne	w tym:	zakup i objęcie akcji i udziałów	Wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego
								wynagrodzenia i składki od nich naliczane	wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań;								na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3,		
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Wydatki razem:				przed zmianą	**5 340 102,00**	**5 340 102,00**	**3 148 261,00**	**336 074,00**	**2 812 187,00**	**0,00**	**2 191 841,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				zmniejszenie	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				zwiększenie	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	0,00
				po zmianach	**5 340 102,00**	**5 340 102,00**	**3 148 261,00**	**336 074,00**	**2 812 187,00**	**0,00**	**2 191 841,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	0,00

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr XLI/..../2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

Zadania majątkowe

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wartość
010			**Rolnictwo i łowiectwo**	**732 519,00**
	01043		Infrastruktura wodociągowa wsi	732 519,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	121 001,00
			Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Brańsk	72 806,00
			Przebudowa pompowni wody zlokalizowanych na terenie Gminy Brańsk	47 000,00
			Przebudowa stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Brańsk	1 195,00
		6370	Wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	611 518,00
			Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Brańsk	611 518,00
			Przebudowa pompowni wody zlokalizowanych na terenie Gminy Brańsk	0,00
			Przebudowa stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Brańsk	0,00
	01044		Infrastruktura sanitacyjna wsi	0,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Budowa dodatkowego ciągu mechaniczno- biologicznego oczyszczania ścieków na istniejącej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w obrębie miejscowości Kiersnowo	0,00
400			**Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę**	**219 915,00**
	40002		Dostarczanie wody	12 100,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	12 100,00
			Zakup zestawu dla inkasenta z oprogramowaniem	12 100,00
	40003		Dostarczanie energii elektrycznej	207 815,00
		6237	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych	207 815,00
			Mikroinstalacje OZE na terenie Gminy Brańsk - Projekt grantowy	207 815,00
600			**Transport i łączność**	**5 098 857,00**
	60014		Drogi publiczne powiatowe	188 459,00
		6300	Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	188 459,00
			Przebudowa drogi powiatowej Nr 1698B Spieszyn (etapII)	188 459,00
			Remont drogi powiatowej Nr 1573B Markowo-Ferma	0,00
			Remont drogi powiatowej Nr 1697B na odcinku od drogi krajowej Nr 66 w kierunku miejscowości Karp	0,00
			Remont drogi powiatowej Nr1573B odcinek od drogi powiatowej Nr 1570B w kierunku m. Markowo	0,00
	60016		Drogi publiczne gminne	4 910 398,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	4 910 398,00
			Budowa dróg betonowych na terenie Gminy Brańsk	729 630,00
			Przebudowa drogi gminnej do "Miejsca świętego" w miejscowości Brzeźnica	1 719 909,00
			Przebudowa drogi gminnej Nr 108223B Brzeźnica - Popławy na odcinku od km 0+000,00 do km 2+180	2 403 725,00

			Przebudowa drogi gminnej Nr 108239B Kiesnowo-Dębowo	20 000,00
			Przebudowa drogi gminnej relacji Klichy- Burchaty - Burchaty Kolonia	10 000,00
			Zakup materiałów i wykonanie chodnika wzdłuż drogi gminnej w miejscowości Ściony (FS)	27 134,00
		6057	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Przebudowa drogi gminnej relacji Klichy- Burchaty - Burchaty Kolonia	0,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Przebudowa drogi gminnej relacji Klichy- Burchaty - Burchaty Kolonia	0,00
700			**Gospodarka mieszkaniowa**	**1 000,00**
	70005		Gospodarka gruntami i nieruchomościami	1 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	1 000,00
			Wykonanie altanki w m. Popławy	1 000,00
		6060	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Zakup traktorka do koszenia trawy w m. Mień (FS)	0,00
750			**Administracja publiczna**	**612 885,00**
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	612 885,00
		6057	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	481 019,00
			Dostawa sprzętu i oprogramowaniaw ramach projektu - Rozwój e - usług w gminach ZGWWP	481 019,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	84 886,00
			Dostawa sprzętu i oprogramowaniaw ramach projektu - Rozwój e - usług w gminach ZGWWP	84 886,00
		6067	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	46 980,00
			Zakup sprzętu z oprogramowaniiem - Cyfrowa Gmina	46 980,00
754			**Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa**	**444 400,00**
	75404		Komendy wojewódzkie Policji	7 400,00
		6170	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych	7 400,00
			Dofinansowanie zakupu samochodu osobowego na potrzeby KPP w Bielsku Podlaskim	7 400,00
	75411		Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	11 000,00
		6170	Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych	11 000,00
			Dofinansowanie zakupu samochodu pożarniczego na potrzeby KPSP w Bielsku Podlaskim	11 000,00
	75412		Ochotnicze straże pożarne	426 000,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	426 000,00
			Budowa remizy OSP w Domanowie	365 000,00
			Modernizacja remizy OSP w Mniu	40 000,00
			Rozbudowa i przebudowa budynku remizy w m. Kiersnowo	21 000,00
801			**Oświata i wychowanie**	**916 012,00**
	80101		Szkoły podstawowe	916 012,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6 525,00
			Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Brańsk	6 525,00
		6057	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	105 000,00
			Montaż windy dlla niepełnosprawnych w SP w Holonkach w ramach projektu grantowego - Szkoła bez barier	105 000,00
		6059	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	0,00
			Montaż windy dla niepełnosprawnych w budynku SP w Holonkach	0,00
			Wykonanie altanki w m. Popławy	0,00

		6067	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	108 000,00
			Montaż windy dlla niepełnosprawnych w SP w Holonkach w ramach projektu grantowego - Szkoła bez barier	108 000,00
		6069	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	50 000,00
			Montaż windy dlla niepełnosprawnych w SP w Holonkach w ramach projektu grantowego - Szkoła bez barier	50 000,00
		6370	Wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	646 487,00
			Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Brańsk	646 487,00
851			**Ochrona zdrowia**	**12 700,00**
	85111		Szpitale ogólne	12 700,00
		6220	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	12 700,00
			Dotacja celowa dla SP ZOZ w Bielsku Podlaskim na zakup łóżka wraz z wyposażeniem do oddziału rehabilitacji stacjonarnej	12 700,00
853			**Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej**	**2 000,00**
	85395		Pozostała działalność	2 000,00
		6470	Dotacja celowa dla jednostki spoza sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z pomocą obywatelom Ukrainy	2 000,00
			Pomoc finansowa dla ZGWWP z przeznaczeniem na zakup autobusu	2 000,00
900			**Gospodarka komunalna i ochrona środowiska**	**3 477 194,00**
	90095		Pozostała działalność	3 477 194,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	235 199,00
			Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Brańsk	235 199,00
		6370	Wydatki poniesione ze środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych	3 241 995,00
			Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Brańsk	3 241 995,00
921			**Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego**	**191 160,00**
	92109		Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	191 160,00
		6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	191 160,00
			Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Pietraszki	191 160,00

Razem	11 708 642,00

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XLI/..../2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

Przychody i rozchody budżetu w 2023r.

w złotych

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Kwota
1	2	3	4
Przychody ogółem:			**2 948 485,00**
1	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu wynikajacych z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach	905	186 318,00
2	Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków	906	348 600,00
3	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy	950	946 958,00
4	Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym	952	
5	Nadwyżki z lat ubiegłych	957	1 466 609,00
Rozchody ogółem:			**946 958,00**
1	Spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	992	946 958,00

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr XLI/..../2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

1. Zmniejsza się dochody 822 334,-zł i wydatki 1 216 834,-zł na zadanie Przebudowa pompowni zlokalizowanych na terenie Gminy Brańsk.
2. Zmniejsza się dochody 1 801 400,-zł i wydatki 2 693 005,-zł na zadanie Przebudowa stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Brańsk.
Oba zadania będą realizowane w latach 2024 - 2025.
3. Zmniejsza się 5 000,-zł wydatki na budowę dodatkowego ciągu mechaniczno- biologicznego oczyszczania ścieków na istniejącej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w obrębie miejscowości Kiersnowo.
4. Dokonuje się korekty zapisów paragrafów dochodów i wydatków na zadanie Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Brańsk.
5. Zmniejsza się wydatki inwestycyjne na:
- Przebudowę drogi gminnej Nr 108239B Kiesnowo-Dębowo 180 000,-zł,
- Przebudowa drogi gminnej relacji Klichy- Burchaty - Burchaty Kolonia 90 000,-zł.
6. Ministerstwo Finansów pismem nr ST3.4751.1.15.2023.g przyznało gminie kwotę 100 000,-zł ze środków rezerwy na uzupełnienie dochodów JST.
7. Zwiększa się o 14 437,-zł wydatki na zakup materiałów i wykonanie chodnika wzdłuż drogi gminnej w miejscowości Ściony.
8. Zmniejsza się o 206 000,-zł wydatki na obsługę długu.
9. Zwiększa się o 177 700,-zł wydatki na utrzymane szkół.
10. Przenosi się kwotę 40 000,-zł z wynagrodzeń w administracji na wynagrodzenia w gospodarce komunalnej.
11. Zwiększa się o 160,-zł wydatki na zadanie - Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Pietraszki.

Projekt

z dnia 20 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/….2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) , art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 70)uchwala się, co następuje:

§ 1. 1 Określa się następujące stawki podatku od środków transportowych obowiązujące na terenie gminy Brańsk:

1) od samochodów ciężarowych, o których mowa w art. 8 pkt. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, o dopuszczalnej masie całkowitej:
   a) powyżej 3,5 tony do 5,5 ton włącznie – **1 022,35 zł,**
   b) powyżej 5,5 ton do 9 ton włącznie – **1 772,15 zł,**
   c) powyżej 9 ton do poniżej 12 ton – **2 180,40 zł;**
2) od samochodów ciężarowych, o których mowa w art. 8 pkt. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, o dopuszczalnej masie całkowitej równej i wyższej niż 12 ton w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu i rodzaju zawieszenia według stawek określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały;
3) od ciągników siodłowych i balastowych, o których mowa w art. 8 pkt. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów:
   a) od 3,5 tony do 5,5 ton włącznie – **2 180,40 zł**,
   b) powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie – **2 317,25 zł,**
   c) powyżej 9 ton i poniżej 12 ton – **2 452,95 zł;**
4) od ciągników siodłowych i balastowych, o których mowa w art. 8 pkt. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton w zależności od

liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów, zawieszenia według stawek określonych w załączniku nr 2 do niniejszej uchwały;

5) od przyczep i naczep, o których mowa w art. 8 pkt. 5 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton (z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego) – **1 499,60 zł;**

6) od przyczep i naczep, o których mowa w art. 8 pkt. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, (z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego), które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton według stawek określonych w załączniku nr 3 do nineiszej uchwały;

7) od autobusów, o których mowa w art. 8 pkt. 7 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, o ilości miejsc do siedzenia poza miejscem kierowcy:

a) mniejszej niż 22 miejsca – **2 590,95 zł,**

b) równej lub wyższej niż 22 miejsca – **3 275,20 zł.**

§ 2. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc Uchwała Nr XXXIII/266/2022 z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2022 r., poz. 5422).

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLI/....2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

Stawki podatku dla pojazdów określonych w art. 8 pkt. 2 ustawy

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita (w tonach)		Stawka podatku (w złotych)	
Nie mniej niż	Mniej niż	Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi jezdnych
1.	2.	3.	4.
Dwie osie			
12	13	1 430,60	1 662,90
13	14	1 499,60	2 044,70
14	15	1 907,85	2 589,80
15		2 317,25	3 039,45
Trzy osie			
12	17	1 499,60	1 772,15
17	19	1 635,30	2 044,70
19	21	1 772,15	2 317,25
21	23	2 180,40	2 998,05
23	25	2 452,95	3 312,00
25		2 725,50	3 461,50
Cztery osie i więcej			
12	25	3 065,90	3 421,25
25	27	3 680,00	3 693,80
27	29	3 815,70	3 830,65
29	31	4 088,25	4 103,20
31		4 088,25	4 156,10

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XLI/....2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

Stawki podatku dla pojazdów określonych w art. 8 pkt 4 ustawy

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa (w tonach)		Stawka podatku (w złotych)	
Nie mniej niż	Mniej niż	Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi jezdnych
1.	2.	3.	4.
Dwie osie			
12	18	1 635,30	2 044,70
18	25	2 452,95	2 589,80
25	31	2 657,65	2 998,05
31		2 779,55	3 134,90
Trzy osie i więcej			
12	40	3 065,90	3 134,90
40		3 270,60	4 088,25

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr XLI/....2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia 30 listopada 2023 r.

Stawki podatku dla pojazdów określonych w art. 8 pkt 6 ustawy

Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: naczepa/ przyczepa + pojazd silnikowy (w tonach)		Stawka podatku (w złotych)	
Nie mniej niż	Mniej niż	Oś jezdna (osie jezdne) z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi jezdnych
1.	2.	3.	4.
Jedna oś			
12	18	1 567,45	1 581,25
18	25	1 635,30	1 772,15
25		1 772,15	2 044,70
Dwie osie			
12	28	1 499,60	1 499,60
28	33	1 635,30	1 866,45
33	38	1 635,30	2 317,25
38		2 044,70	3 025,65
Trzy osie i więcej			
12	38	1 635,30	2 589,80
38		1 676,70	2 956,65

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 10 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 70 z późn. zm.) rada gminy, w drodze uchwały, określa wysokość stawek podatku od środków transportowych. Uchwałą Nr XXXIII/266/2022 z dnia 29 listopada 2022 r. (t. j.: Dz. Urz. Województwa Podlaskiego z 2022 r., poz. 5422) Rada Gminy Brańsk określiła wysokość stawek w podatku od środków transportowych stosowanych w roku 2023.

Podstawą waloryzacji wysokości stawek w podatku od środków transportowych jest wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu roku poprzedzającego rok podatkowy – stawki te ulegają corocznie zmianie na następny rok podatkowy w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półrocza roku, w którym stawki ulegają zmianie w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" w terminie 20 dni po upływie pierwszego półrocza. Zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 14 lipca 2023 r**.** (M. P. z 2023 r., poz. 713), wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu 2023 roku w stosunku do I półrocza 2022 r. wyniósł 115,0, co oznacza wzrost cen o 15 %.

Górne stawki podatku od środków1) transportowych w 2023 roku zostały ogłoszone obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 21 lipca 2023 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2024 r. (M. P. z 2023 r., poz. 774). Z kolei minimalne stawki podatku od środków transportowych ogłoszono obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 12 października 2023 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2024 r. (M. P. z 2023 r., poz. 1132).

Wójt Gminy Brańsk proponuje przyjęcie stawek podatku od środków transportowych określonych w art. 8 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o

podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 70) na poziomie wyższym w stosunku do stawek obowiązujących na terenie Gminy Brańsk w roku 2023 o ok. 15 %.

Obniżenie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych do celów podatku od środków transportowych w 2024 r. spowoduje obniżenie wpływów z tytułu tego podatku oraz obniżenie subwencji wyrównawczej.

Projekt

z dnia 20 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/...../2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie określenia wysokości stawek w podatku od nieruchomości

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) , art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 70) oraz obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 21 lipca 2023 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2024 (M.P. z dnia 1 sierpnia 2023 r., poz. 774) uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Określa się następujące stawki podatku od nieruchomości obowiązujące na terenie Gminy Brańsk:

1) od gruntów

a) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków – 1,34 zł od 1 m^2 powierzchni,

b) pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych – 6,66 zł od 1 ha powierzchni,

c) pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – 0,71 zł od 1 m^2 powierzchni,

d) niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2021 r. poz. 485) i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – 4,39 zł od 1 m^2 powierzchni,

2) od budynków lub ich części:

a) mieszkalnych – 1,15 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,

b) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – 29,96 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,

c) zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym – 15,50 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,

d) związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń – 6,76 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,

e) pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – 11,17 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,

3) od budowli – 2 % ich wartości określonej na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 3 i ust. 3-7 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXIII/265/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie określenia wysokości stawek w podatku od nieruchomości (Dz.Urz.Woj.Podl. z 2022r. poz. 5421).

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 5 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 70 z późn. zm.) rada gminy, w drodze uchwały, określa wysokość stawek podatku od nieruchomości. Uchwałą Nr XXXIII/265/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 29 listopada 2022 r. Rada Gminy Brańsk określiła wysokość stawek w podatku od nieruchomości, stosowanych w roku 2023. Podstawą waloryzacji wysokości stawek w podatku od nieruchomości jest wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu roku poprzedzającego rok podatkowy – stawki te ulegają corocznie zmianie na następny rok podatkowy w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półrocza roku, w którym stawki ulegają zmianie w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, ogłaszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" w terminie 20 dni po upływie pierwszego półrocza. Zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 14 lipca 2023 r. (M. P. z 2023, poz. 713), wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w I półroczu 2023 roku w stosunku do I półrocza 2022 roku wyniósł 115,0, co oznacza wzrost cen o 15,0%. Górne stawki podatku od nieruchomości w 2023 roku zostały ogłoszone obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 21 lipca 2023 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2024 (M.P. z dnia 1 sierpnia 2023 r., poz. 774). Wójt Gminy Brańsk proponuje przyjęcie stawek podatku od nieruchomości w następującej wysokości:

1a) dla gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków proponuje na rok 2024 stawkę w wysokości **1,34 zł** od 1 m^2 – wzrost o 0,18 zł w stosunku do stawki lokalnej na rok 2023,

1b) dla gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych proponuje na rok 2024 stawkę w wysokości **6,66 zł** od 1 ha – wzrost o 0,87 zł,

1c) dla gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego proponuje na rok 2023 stawkę w wysokości **0,71 zł** od 1 m^2 – wzrost o 0,10 zł w stosunku do roku 2023,

1d) dla gruntów niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2021 r. poz. 485) i położonych na terenach, dla których miejscowy plan

zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – **4,39 zł** od 1 m^2 powierzchni, tj. wzrost o 0,58 zł w stosunku do roku 2023,

2a) dla budynków mieszkalnych proponuje stawkę na rok 2024 – **1,15 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej – wzrost o 0,15 zł w stosunku do roku poprzedniego,

2b) dla budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej proponuje na rok 2023 stawkę w wysokości **29,96 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej – obniżenie stawki w stosunku do stawki maksymalnej o 3,14 zł, tj. 9,50%,

2c) dla budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym proponuje stawkę na rok 2023 w wysokości **15,50 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej tj. wzrost o 2,03 zł za 1 m^2 w stosunku do stawki z roku 2023,

2d) dla budynków związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń proponuje stawkę na rok 2024 – **6,76 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej – wzrost o 0,89 zł,

2e) dla budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego proponuje stawkę na 2024 rok w wysokości **11,17 zł** od 1 m^2 powierzchni użytkowej, co stanowi wzrost o 1,46 zł,

3) dla budowli 2 % od wartości – stawka pozostaje na poziomie roku 2023 oraz lat poprzednich. Obniżenie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych do celów podatku od nieruchomości w 2024 roku spowoduje obniżenie wpływów z tytułu tego podatku oraz obniżenie subwencji wyrównawczej.

Projekt

z dnia 17 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/.../2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie wieloletniego gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania ,,Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028

Na podstawie art. 18. ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz na podstawie art. 17 ust 2 pkt.4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 i 1693) w związku z uchwałą Rady Ministrów nr 149 z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M.P. z 2023 r., poz.881)Rada Gminy Brańsk uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

Załącznik do uchwały Nr XLI/.../2023
Rady Gminy Brańsk
z dnia.....2023 r.

**PROGRAM OSŁONOWY W ZAKRESIE DOŻYWIANIA
„POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU" NA LATA 2024-2028**

I. Podstawa prawna programu

Program jest programem wieloletnim w rozumieniu art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.). Program "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028, zwany dalej "Programem", jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) Program jest utworzony i przyjęty przez Radę Gminy Brańsk w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M.P. z 2023 r., poz. 881). Program będzie realizowany w latach 2024-2028 i obejmie swoim zasięgiem mieszkańców Gminy Brańsk.

II. Cel programu

Celem Gminnego Programu Osłonowego „Posiłek w szkole i w domu" jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ponadto celem jest poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształcenie właściwych nawyków żywieniowych. Objęcie dzieci i uczniów zgłaszających chęć zjedzenia posiłku pozwoli na zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych.

III. Zakres podmiotowy i przedmiotowy programu

1. Ze środków niniejszego Programu wsparcie będzie udzielane:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej
- uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach (np. śmierć w rodzinie, wypadek, nagła choroba, klęska żywiołowa, zdarzenie losowe), gdy uczeń albo dziecko mieszkające na terenie Gminy Brańsk nie spełnia warunków do otrzymania pomocy określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz nie spełnia kryterium dochodowego, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje pisemnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Informacja taka powinna zawierać dane: imię i nazwisko dziecka, adres zamieszkania, klasa/ grupa, do której uczęszcza, imiona nazwiska rodziców/opiekuna prawnego, data od kiedy dziecko jest objęte pomocą w formie posiłku oraz okoliczności uzasadniające wydanie posiłku.

3. Przyznanie pomocy o której mowa w pkt 2 jest możliwe w chwili wystąpienia potrzeby bez zwłoki spowodowanej koniecznością przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej.

4. Powyższy tryb nie wymaga przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej, udzielona pomoc powinna być traktowana przejściowo, tj. do czasu ustąpienia uzasadnionej przyczyny, powodującej że rodzice danego dziecka nie mogą pokryć kosztów posiłków w szkole we własnym zakresie.

5. Dyrektor placówki oświatowej jest zobowiązany do poinformowania ośrodka o zaprzestaniu spożywania posiłku przez dziecko lub ucznia.

6. Odpowiedzialność za weryfikację dzieci i uczniów pod tym względem ponosi wyłącznie dyrektor danej placówki oświatowej, ponieważ w takich przypadkach tylko szkoła lub przedszkole posiada odpowiednią wiedzę na temat dziecka lub ucznia przewidzianego do pomocy w tym nadzwyczajnym trybie.

7. Koszt posiłków przyznanych w w/w trybie będzie pokrywany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku na podstawie sporządzonej przez dyrektora listy dzieci lub uczniów oraz liczby spożytych posiłków w danym okresie rozliczeniowym.

8. Liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy zgodnie z pkt 2 nie może przekroczyć 20 % liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca.

IV. Podmioty realizujące program

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi gminy (przedszkola, szkoły podstawowe, oraz szkołami prowadzonymi przez inne samorządy gminne i powiatowe, a także podmiotami prowadzącymi szkoły lub przedszkola niepubliczne do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu gminy Brańsk.

Koordynatorem Programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brańsku.

V. Finansowanie programu

Program będzie finansowany w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028. Środki na realizację programu będą pochodziły ze środków własnych gminy oraz z dotacji budżetu państwa otrzymanej w ramach wsparcia finansowego gminy w zakresie zadań własnych o charakterze obowiązkowym.

VI. Monitoring programu

Z realizacji programu sporządzana będzie roczna informacja przekazywana do Wojewody do dnia 20 stycznia roku następnego.

Uzasadnienie

W związku z przyjętą przez Radę Ministrów Uchwałą Nr 149 z dnia 23 sierpnia 2023 r. ustanawiającą wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M.P. 2023 r., poz. 881), która wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. traci moc obowiązująca uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 19 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023" (M.P z 2018 r. poz. 1007 oraz z 2022 r. poz. 1287).

Z uwagi na wygaśnięcie podstawy prawnej poprzedniej uchwały należy podjąć nową uchwałę w tym zakresie.

Projekt

z dnia 17 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/.../2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) , art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 i 1693) w związku z Uchwałą Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M. P. z 2023 r. poz. 881), uchwala się, co następuje:

§ 1. Podwyższa się do 200% kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej dla celów przyznawania pomocy w postaci świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób i rodzin objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M. P. z 2023 r. poz. 881).

§ 2. Traci moc Uchwała Nr III/19/2018 Rady Gminy Brańsk z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu" ma lata 2019-2023 (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 113).

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

Uzasadnienie

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

W dniu 23 sierpnia 2023 r. została podjęta uchwała Nr 149 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Wsparciem w ramach Programu zostaną objęte osoby i rodziny spełniające warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniające kryterium dochodowe w wysokości do 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 w/w ustawy.

Adresatami w/w Programu są m.in.:

1. dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej;

2. uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej;

3. osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osoby starsze, chore i niepełnosprawne.

Ponieważ wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024 -2028 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i dotyczy on pomocy grupom najsłabszym społecznie, osobom i rodzinom biednym, samotnym, w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym, podjęcie w/w uchwały jest uzasadnione.

Projekt

z dnia 17 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/.../2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) , art. 96 ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 i 1693) w związku z Uchwałą Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M. P. z 2023 r. poz. 881), uchwala się, co następuje:

§ 1. Odstępuje się od żądania zwrotu wydatków w zakresie dożywiania za udzielony posiłek albo świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin wymienionych w uchwale Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 (M. P. z 2023 r. poz. 881), jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza wysokości 200% kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr III/18/2018 Rady Gminy Brańsk z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2019 r. poz. 112).

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

Uzasadnienie

Uchwałą Nr 149 Rada Ministrów dnia 23 sierpnia 2023 r. ustanowiła wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M.P. z 2023 r. poz.881), który będzie obowiązywał od dnia 1 stycznia 2024 r. Zgodnie z programem „Posiłek w szkole i w domu” gmina udziela wsparcia osobom spełniającym warunki uzyskania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych spełniającym jednocześnie kryterium dochodowe w wysokości do 200 % kryterium, o którym mowa w art. 8 w/w ustawy.

Odnośnie niniejszej uchwały zachodzi uzasadniony przypadek wynikający z możliwości odstąpienia od żądania zwrotu za świadczenia udzielone w ramach programu dla osób i rodzin, które przekraczają kryterium dochodowe z pomocy społecznej i jednocześnie nie przekraczają progu 200% tego kryterium. Powyższe rozszerza grono beneficjentów pomocy w tej formie, których potrzeby — w świetle dyrektywy płynącej z art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej - powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. W konsekwencji, uchwalenie przepisów prawa miejscowego z korzyścią dla beneficjentów, z zastosowaniem począwszy od dnia 1 stycznia 2024 r. należy uznać za w pełni zasadne.

Przyznanie pomocy dla osób przekraczających kryterium dochodowe, o który mowa w art. 8 ust. 1 cytowanej ustawy do wysokości 200% kryterium, wymaga przyjęcia przez gminę stosownej uchwały podwyższającej kwotę kryterium dochodowego do 200% - do wysokości której nie żąda się zwrotu wydatków za w/w pomoc.

Wobec powyższego przyjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione

Projekt

z dnia 17 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/.../2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie programu współpracy Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2028

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt.19 i art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 5a ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571) uchwala się, co następuje:

Rozdział 1.
Postanowienia ogólne

§ 1. Przyjmuje się Program współpracy Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na lata 2024-2028.

§ 2. 1. Ilekroć w niniejszej uchwale jest mowa o:

1) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

2) organizacji – rozumie się przez to organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;

3) programie – rozumie się przez to program współpracy Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;

4) gminie - rozumie się przez to Gminę Brańsk;

5) Radzie – należy przez to rozumieć Radę Gminy Brańsk,

6) konkursie – rozumie się przez to otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 11 ust. 2 i w art. 13 ustawy;

7) dotacji – rozumie się przez to dotacje w rozumieniu art.221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych;

8) referacie koordynującym – należy przez to rozumieć Referat Organizacyjny, Oświaty i Kultury;

9) wydziale realizującym – należy przez to rozumieć referat merytoryczny Urzędu Gminy Brańsk, w którego zakres wchodzi współpraca Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 2.
Cel główny i cele szczegółowe programu

§ 3. Celem głównym programu jest budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem gminy, a organizacjami pozarządowymi, poprzez zapewnienie efektywnego wykonywania zadań publicznych gminy wynikających z przepisów prawa, włączając w ich realizację organizacje pozarządowe, w taki sposób, aby coraz lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców gminy.

§ 4. 1. Cele szczegółowe programu:

1) zwiększenie udziału sektora pozarządowego i społeczności lokalnej w realizacji zadań publicznych służących lepszemu zaspakajaniu potrzeb społecznych i poprawie życia mieszkańców gminy;

2) efektywniejsze wykonywanie zadań własnych gminy poprzez uczestnictwo organizacji pozarządowych w ich realizacji;

3) podniesienie jakości życia i pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy poprzez zwiększenie aktywności organizacji i wspieranie nowych organizacji pozarządowych;

4) otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych;

5) większa efektywność i racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych.

Rozdział 3.
Zasady i formy współpracy

§ 5. Współpraca, gminy z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

1) **zasada pomocniczości** - zgodnie z ta zasadą gmina powierza organizacjom pozarządowym realizację zadań własnych, a organizacje pozarządowe zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy, samorząd udziela organizacjom pomocy w niezbędnym zakresie, uzasadnionym potrzebami wspólnoty samorządowej. Samorząd gminy oczekuje od organizacji pozarządowych aktywności w zakresie

wykorzystywania różnych źródeł finansowania ich działalności, oraz samodzielnego wzmacniania swoich zasobów osobowych, rzeczowych i finansowych;

2) **zasada suwerenności stron -** gmina respektuje niezależność i odrębność organizacji oraz strony wzajemnie nie ingerują w sprawy wewnętrzne;

3) **zasada partnerstwa -** oznacza współpracę, równoprawnych partnerów na warunkach określonych stosowną umową lub porozumieniem, przy realizacji określonych zadań;

4) **zasada efektywności -** polega na dążeniu do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych. Samorząd gminy oczekuje od organizacji pozarządowych gospodarnego wydatkowania środków publicznych, rzetelnej realizacji powierzonych zadań, oraz wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych;

5) **zasada uczciwej konkurencji -** organizacje mają równe szanse i takie same prawa w ubieganiu się o wykonanie danego zadania publicznego;

6) **zasada uczciwej konkurencji -** organizacje mają równe szanse i takie same prawa w ubieganiu się o wykonanie danego zadania publicznego.

§ 6. Współpraca gminy z organizacjami może mieć charakter finansowy i pozafinansowy:

1. Współpraca o charakterze finansowym odbywa się w następujących formach:

1)) zlecania realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert, zgodnie z przepisami określonymi w art.11 ustawy (tzn. powierzanie lub wspieranie zadań publicznych);

2) zlecanie realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert (tzw. tryb małych zleceń), zgodnie z przepisami określonymi wart. 19a ustawy.

2. Współpraca o charakterze pozafinansowym odbywa się w następujących formach:

1) wzajemnego informowania się o kierunkach planowanych działań, opiniowania i konsultowania opracowań, analiz, programów i projektów aktów prawnych w dziedzinach stanowiących obszary wzajemnych zainteresowań;

2) użyczania bądź wynajmowania na preferencyjnych warunkach lokali i budynków komunalnych oraz udostępniania lokalu na spotkania organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego;

3) umożliwiania organizacjom wykorzystania bazy szkół, obiektów kultury i sportu na działalność statutową skierowaną do dzieci i młodzieży;

4)) tworzenia wspólnych zespołów i komisji o charakterze doradczym i konsultacyjnym;

5)) udzielania rekomendacji organizacjom współpracującym z Gminą, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł;

6) udzielania pomocy w zakresie nawiązywania kontaktów międzynarodowych.

Rozdział 4.
Zakres przedmiotowy programu

§ 7. Przedmiotem współpracy gminy z organizacjami jest realizacja zadań publicznych należących do zakresu działania gminy, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.).

1. Do priorytetowych obszarów współpracy należą zadania:

1) **w zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania:**

a) wspieranie aktywności oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, poprzez alternatywne formy edukacji,

b) wspieranie działań, które przyczyniają się do kształtowania postaw tolerancji i otwartości wobec różnic etnicznych, rasowych, czy religijnych, a także wspieranie inicjatyw promujących walkę z wszelką nietolerancją, uprzedzeniami i stereotypami

c) wspieranie działań mających na celu kształtowanie postaw moralnych, proekologicznych i ogólnorozwojowych wśród dzieci i młodzieży,

d)) promocja aktywnego spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży

2) **kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji:**

a) wspomaganie organizacji imprez kulturowych,

b) organizowanie przedsięwzięć artystycznych, wzbogacających ofertę gminy,

c) zwiększanie dostępu mieszkańców do dóbr kultury na terenie gminy, powiatu, województwa i kraju,

d) współorganizowanie plenerowych imprez kulturowych o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim,

e) edukacja kulturalna, oraz wzrost czytelnictwa dzieci i młodzieży,

f) upowszechnianie kultury i sztuki,

g) działania na rzecz kultury, sztuki, oraz wspierania zadań z zakresu ochrony dóbr kultury i tradycji,

h) wspieranie twórczości i edukacji artystycznej osób niepełnosprawnych;

3) **wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:**

a) wspieranie organizacji imprez i widowisk sportowych, oraz rekreacyjnych, a także zajęć sportowo-rekreacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych i ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, oraz dzieci i młodzieży,

b)) wspieranie programów pozwalających na osiągnięcie wysokiego poziomu sportowego zwłaszcza w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży,

c) wspieranie działań w zakresie tworzenia i doskonalenia systemu szkolenia sportowego w różnych dyscyplinach sportu, ze szczególnym uwzględnieniem zespołowych gier sportowych,

d) wspieranie programów sportowo - rekreacyjnych i bezpiecznego zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególnie w okresie ferii zimowych i letnich,

e) wspieranie aktywnych form wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży,

4) **ochrony i promocji zdrowia:**

a) wspieranie działań promujących profilaktykę zdrowotną,

b) współorganizowanie akcji i kampanii prozdrowotnych na rzecz lokalnej społeczności,

c) popularyzowanie wiedzy o zachowaniach zdrowotnych oraz profilaktyce chorób,

d) realizacja zadań w zakresie ochrony zdrowia dzieci i młodzieży, w tym w środowisku opieki, nauczania i wychowania,

e) ograniczenie dostępu młodzieży do alkoholu, papierosów i środków psychoaktywnych,

f) popularyzacja wśród dzieci i młodzieży wzorców i postaw zdrowego stylu życia,

g) podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości opieki nad osobami przewlekle i nieuleczalnie chorymi

5) **działalności na rzecz osób niepełnosprawnych:**

a) popularyzowanie wśród społeczeństwa znaczenia istoty wczesnej interwencji, profilaktyki i jej wpływu na proces rehabilitacji,

b) wsparcie psychologiczno-terapeutyczne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,

c) wspieranie działań w zakresie dostępu osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w kulturze, sporcie, oraz wypoczynku,

d) podejmowanie kompleksowych działań prowadzących do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych wżyciu społeczności lokalnej,

6) **porządku i bezpieczeństwa publicznego: oraz przeciwdziałania patologiom społecznym.**

a) poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,

b) budowanie współpracy organizacji pozarządowych z przedstawicielami organów władzy publicznej, odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek,

c) podejmowanie działań dla poprawy poszanowania mienia publicznego

7) **przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:**

a) prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej,

b) pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,

c) łagodzenie skutków zdrowotnych i społecznych powstałych w wyniku uzależnień;

d) wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień;

2. Lista zagadnień wymienionych w ust.1 nie stanowi jedynego kryterium podjęcia współpracy. Współpraca może być podjęta również w innych zagadnieniach zawartych w art.4 ust.1 ustawy. Szczegółowe kryteria precyzowane będą w konkursach ofert na realizację zadań publicznych gminy.

3. Organizacje z własnej inicjatywy mogą złożyć ofertę realizacji zadań publicznych. W zakresie rozpatrzenia takiej oferty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy.

Rozdział 5.
Okres realizacji programu

§ 8. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na lata 2024-2028, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024r.

§ 9. Realizacja Programu będzie następowała w okresie od 1 stycznia 2024r. do 31grudnia 2028r.

§ 10. Konkurs/y na realizację zadań publicznych w roku 2024 i latach następnych będzie/ą ogłoszony/ne przez Wójta po przyjęciu przez Radę budżetu na rok 2024 i kolejne lata budżetowe.

Rozdział 6.
Sposób realizacji programu

§ 11. Program będzie realizowany w szczególności poprzez:

1. zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych odbywających się na podstawie otwartego konkursu ofert, ogłoszonego przez Wójta na zasadach określonych w ustawie, oraz z pominięciem otwartego konkursu ofert (tzw. tryb małych zleceń);

2. podpisanie stosownych umów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, które wygrały otwarty konkurs ofert, oraz których uznana została celowość ofert;

3. konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji;

4. przygotowywanie i prowadzenie konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych;

5. sporządzanie sprawozdań ze współpracy z organizacjami pozarządowymi.

§ 12. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert:

1. Komisja konkursowa do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert zostaje powołana każdorazowo zarządzeniem Wójta.

2. Określa się następujące zasady działania komisji konkursowej:

1) obrady komisji zwołuje i im przewodniczy Przewodniczący Komisji lub Zastępca Przewodniczącego,

2) do ważności obrad komisji niezbędna jest obecność, co najmniej 50% składu jej członków,

3) komisja przyjmuje opinię w sprawie oferty większością głosów w głosowaniu jawnym, w przypadku równej liczby głosów „za" lub „przeciw" głos decydujący ma przewodniczący komisji,

4) z przebiegu prac komisji sporządza się protokół zawierający opinię komisji na temat złożonych ofert,

5) protokół z prac komisji wraz ze złożonymi ofertami komisja przekazuje Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 13. 1. Za koordynację działań objętych programem odpowiedzialny jest Wójt Gminy Brańsk.

2. Szczegółowy sposób przyznawania organizacji dotacji z budżetu gminy oraz ich rozliczania określa Wójt Gminy Brańsk w drodze zarządzenia.

3. Szczegółowe zasady współpracy poza finansowej z organizacjami określa Wójt Gminy Brańsk w drodze zarządzenia.

Rozdział 7.
Wysokość środków planowanych na realizację programu

§ 14. Wysokość środków finansowych planowanych na realizację zadań publicznych objętych niniejszym programem będzie ustalana przez Radę Gminy Brańsk w uchwale budżetowej na dany rok.

Rozdział 8.
Sposób oceny realizacji programu

§ 15. 1**.** Wójt Gminy Brańsk dokonuje oceny realizacji programu w następujący sposób:

1) sprawdzenie i ocena realizacji zleconego organizacji zadania na podstawie złożonego sprawozdania końcowego;

2) ocena współpracy w formach określonych w § 6 ust. 1-2;

3) ocena realizacji celów programu

2. Mierniki efektywności programu oparte są na informacji dotyczącej jego realizacji w ciągu ostatniego roku, a w szczególności:

1) liczbie organizacji pozarządowych i innych podmiotów biorących udział w realizacji programu;

2) liczbie osób zaangażowanych w realizację programu;

3) liczbie osób, które były adresatami działań publicznych ujętych w programie;

4) wysokości środków finansowych zaangażowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty w realizację zadań publicznych ujętych w Programie.

3. Wójt Gminy Brańsk składa Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu, przygotowane przez referat koordynujący, w terminie do dnia 31 maja następnego roku.

Rozdział 9.
Informacje o Sposobie Tworzenia Programu oraz Przebiegu Konsultacji

§ 16. 1. Projekt programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na lata 2024-2028 r. powstał na bazie programu współpracy na lata 2019-2023 r. z uwzględnieniem zmian wynikających ze znowelizowanej ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, po konsultacjach przeprowadzonych na podstawie uchwały Nr III/13/10 Rady Gminy Brańsk z dnia 30 grudnia 2010 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

2. Tworzenie programu współpracy przebiegało w następujący sposób:

1) Opracowanie projektu programu współpracy.

2) Skierowanie projektu programu współpracy do konsultacji,

3) Zebranie i rozpatrzenie uwag zgłoszonych przez organizacje pozarządowe w drodze konsultacji.

4) Przedłożenie projektu programu współpracy(...) Radzie Gminy Brańsk.

5) Podjęcie uchwały w sprawie programu współpracy Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2028.

Rozdział 10.
Postanowienie końcowe

§ 17. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 18. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie programu współpracy Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2028

Zgodnie z art. 5a ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwala roczny lub wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ww. ustawy - do 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.

Wójt Gminy Brańsk przedkłada projekt uchwały w sprawie programu współpracy Gminy Brańsk z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2028

Program został poddany konsultacjom z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, zgodnie z uchwałą Nr III/13/10 Rady Gminy Brańsk z dnia 30 grudnia 2010 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Ustawodawca w art. 4 cytowanej powyżej ustawy, wymienił enumeratywnie zadania publiczne, należące do sfery działalności pożytku publicznego, przy realizacji których należy stosować przepisy ustawy. Nałożył jednocześnie na organy administracji publicznej obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji wymienionych w ustawie zadań pożytku publicznego.

Gmina Brańsk będzie realizowała wskazane zadania zgodnie z uchwalonym przez Radę Gminy programem współpracy, do wysokości środków finansowych przyjmowanych w uchwale budżetowej na dany rok.

Wobec powyższego podjęcie uchwały uważa się za zasadne

Projekt

z dnia 20 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia 20 listopada 2023 r.

w sprawie uchwalenia I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597), w związku z Uchwałą nr XXXIV/277/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk, Rada Gminy Brańsk uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się I zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

2. Załącznikami do niniejszej uchwały są:

a) **załącznik nr 1A –** tekst jednolity uwzględniający I zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk **„Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”**;

b) **załącznik nr 1B –** rysunek jednolity uwzględniający I zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk **„Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”** w skali 1:10000;

c) **załącznik nr 2A –** tekst jednolity uwzględniający I zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk **„Kierunki zagospodarowania przestrzennego”**;

d) **załącznik nr 2B –** rysunek jednolity uwzględniający I zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk **„Kierunki zagospodarowania przestrzennego”** w skali 1:10000;

e) **załącznik nr 3 -** rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych uwag wniesionych do projektu I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk;

f) **załącznik nr 4 –** dane przestrzenne aktu planowania przestrzennego.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Przewodniczący Rady Gminy

ZAŁĄCZNIK NR 1A
DO UCHWAŁY NR ……
RADY GMINY BRAŃSK
Z DNIA … LISTOPADA 2023 R.

GMINA BRAŃSK

ZMIANA NR I

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRAŃSK

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

BRAŃSK 2019-2023

WYKONAWCA:

EMSystem
ul. Wolności 45, 38-540 Zagórz
adres do korespondencji:
ul. Odkryta 58 lok.55, 03-140 Warszawa
tel. 509 617 977, 600 236 951
e-mail: emsystemm@gmail.com

Zmiany wprowadzone I zmianą studium wyróżniono w tekście kolorem niebieskim.

Spis treści

1. WSTĘP ... 7
2. POŁOŻENIE I RYS HISTORYCZNY ... 8
2.1. POŁOŻENIE GMINY BRAŃSK ... 8
2.2. RYS HISTORYCZNY ... 9
3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBLA PONADLOKALNEGO I LOKALNEGO ... 10
3.1. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO ... 10
3.2. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ... 12
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY ... 13
4.1. STRUKTURA PRZESTRZENNA GMINY ... 13
4.2. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ... 16
4.3. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE GMINY ... 40
4.4. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ... 42
4.5. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ... 45
4.6. POZWOLENIA NA UŻYTKOWANIE BUDYNKÓW 2005 – 2015 ... 49
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, ORAZ WYMOGÓW ICH OCHRONY ... 51
5.1. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ... 51
5.2. STAN ŚRODOWISKA ... 64
5.3. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA ... 67
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ ... 71
6.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW ... 71
6.2. ARCHEOLOGIA ... 73
7. UWARUNOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH ... 87
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMU KOMUNIKACJI ... 87
8.1. POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE ... 87
8.2. UKŁAD DRÓG PUBLICZNYCH ... 90
8.3. ŚCIEŻKI ROWEROWE ... 95
8.4. NATĘŻENIE RUCHU ... 96
8.5. KOMUNIKACJA ZBIOROWA ... 97
8.6. KOMUNIKACJA KOLEJOWA ... 97

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 98
9.1. SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA 98
9.2. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA 100
9.3. SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA 100
9.4. SIEĆ GAZOWA 101
9.5. CIEPŁOWNICTWO 101
9.6. GOSPODARKA ODPADAMI 101
9.7. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII 102
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA 102
10.1. ZAGROŻENIE POWODZIOWE 102
10.2. HAŁAS 103
10.3. NISKA EMISJA 103
10.4. GOSPODARKA ŚCIEKOWA 103
10.5. GZWP 104
10.6. KOPALINY ZŁOŻA 104
10.7. PODSUMOWANIE 104
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW 105
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 108
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH 111
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, TERENÓW GÓRNICZYCH, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA 111
14.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN 111
14.2. TERENY GÓRNICZE 112
14.3. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH 112
14.4. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA 112
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH 113
16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ 113
17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 115
17.1. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z ANALIZY UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNYCH, ŚRODOWISKOWYCH I SPOŁECZNYCH 115
17.2. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z ANALIZY UWARUNKOWAŃ DEMOGRAFICZNYCH WRAZ Z PROGNOZĄ DEMOGRAFICZNĄ 115

17.3. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z ANALIZY MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY 116

17.4. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ 117

1. WSTĘP

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk zostało opracowane na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017 r., poz. 1073 ze zm.). Podstawę sporządzenia studium stanowi Uchwała Nr XXV/288/2018 Rady Gminy Brańsk z dnia 12 lutego 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk. Zgodnie z powyższą uchwałą, Rada Gminy Brańsk przystąpiła do sporządzenia zmiany studium w granicach administracyjnych gminy. Zmiana studium wynika z potrzeby dostosowania treści studium do aktualnych przepisów i wytycznych z zakresu planowania przestrzennego, a także z potrzeby uwzględnienia składanych przez mieszkańców wniosków w sprawie zmiany tego dokumentu. Tym samym nowe studium gminy ma za zadanie zweryfikować obecny stan zagospodarowania gminy oraz wykreować nowe kierunki rozwoju kształtujące jednocześnie racjonalną politykę przestrzenną gminy.

I zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk opracowano na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2023 r., poz. 977). Podstawę sporządzenia I zmiany studium stanowi Uchwała Nr XXXIV/277/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk. Zmiana ta obejmuje obszary zlokalizowane w obrębach Domanowo, Patoki, Pruszanka Stara, Markowo, Świrydy, Poletyły, Popławy, Brzeźnica. Przedmiotową zmianę studium opracowano zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego, natomiast pełni funkcję określającą politykę przestrzenną w każdej gminie. Pomimo powyższego faktu, należy podkreślić, iż zapisy studium są wiążące dla gminy przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dlatego istotnym jest posiadanie aktualnego studium, na podstawie którego gmina swobodnie może realizować plany inwestycyjne w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk zostało przyjęte 18 czerwca 1998 roku, a potem było fragmentarycznie aktualizowane, przez co tekst i rysunek studium nie jest ze sobą spójny i w pełni aktualny. Zakres niniejszej zmiany Studium obejmuje cały obszar administracyjny gminy Brańsk wraz z nowym określeniem wszystkich wymaganych przepisami uwarunkowań oraz sformułowaniem niezbędnego zakresu kierunków rozwoju i prowadzenia dalszej polityki przestrzennej. Powyższe musi zostać w szczególności określone w zgodzie z obowiązującymi na terenie gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

2. POŁOŻENIE I RYS HISTORYCZNY

2.1. POŁOŻENIE GMINY BRAŃSK

Gmina Brańsk położona jest w południowej części województwa podlaskiego, w powiecie bielskim i stanowi część obszaru „Zielonych Płuc Polski". Graniczy bezpośrednio z gminami: Bielsk Podlaski, Boćki, Dziadkowice, Grodzisk, Klukowo, Nowe Piekuty, Poświętne, Rudka, Szepietowo, Wyszki oraz z miastem Brańsk. Siedziba gminy zlokalizowana jest w mieście Brańsk. Odległość z centralnej części gminy do przejść granicznych z Białorusią wynosi 100 km do przejścia w Bobrownikach i 60 km do przejścia w Połowcach. Powierzchnia gminy zajmuje 227,4 km^2, z czego użytki rolne pokrywają ok. 78% powierzchni gminy. Gmina ma zatem charakter typowo rolniczy. Lesistość gminy wynosi ok 15% powierzchni gminy. Gminę Brańsk zamieszkuje 5 916 osób (dane GUS na 31.12.2016).

Rysunek 1. Położenie powiatu bielskiego na tle województwa podlaskiego.

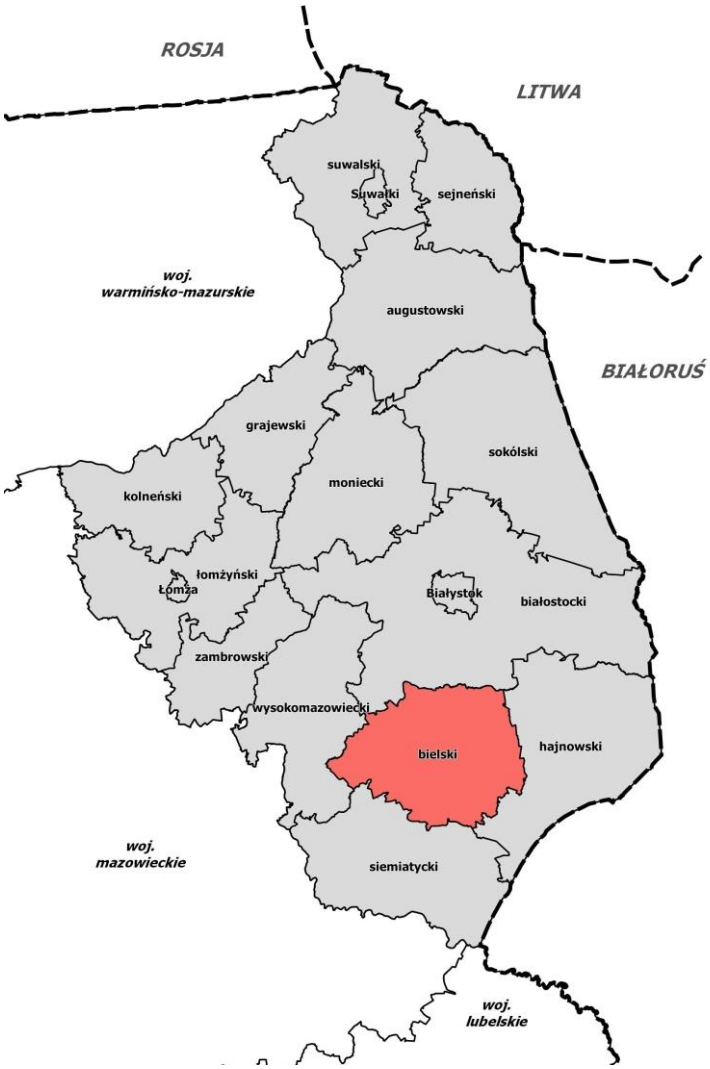

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Położenie gminy Brańsk na tle powiatu bielskiego.

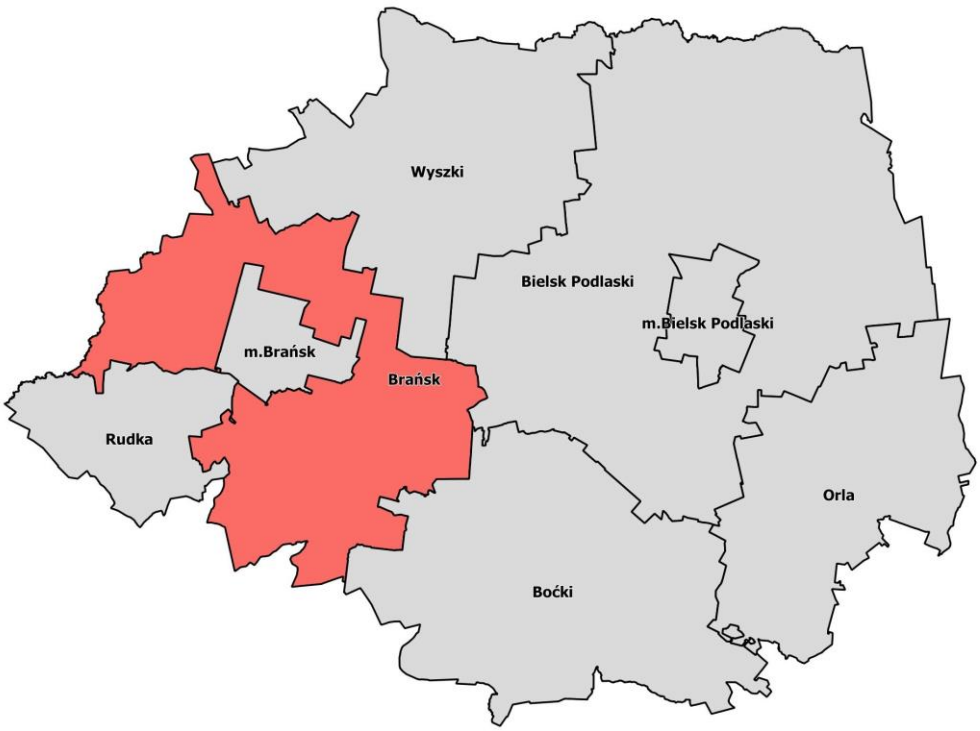

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Brańsk ma dogodne położenie komunikacyjne w stosunku do najważniejszych dla niej ośrodków miejskich. Od miasta powiatowego Bielsk Podlaski położona jest w odległości ok. 25 km na zachód. Do Białegostoku, położonego na północny-wschód, odległość wynosi ok. 60 km. Kolejne najbliżej położone miasta to Siemiatycze w kierunku południowym w odległości ok. 41 km oraz Wysokie Mazowieckie w odległości ok. 32 km na północny zachód. Odległości i czas przejazdu od najważniejszych dla gminy ośrodków miejskich:

- Bielsk Podlaski – 25 km (20 minut)
- Białystok – 60 km (1h 11 minut)
- Wysokie Mazowieckie – 32 km (29 minut)
- Siemiatycze – 41 km (44 minuty)

2.2. RYS HISTORYCZNY

Pierwsze wzmianki o Gminie Brańsk pochodzą z 1493 roku. Wtedy z rąk księcia litewskiego Aleksandra Jagiellończyka, Brańsk otrzymał jako pierwszy (miasto – gmina) na Podlasiu miejskie prawa magdeburskie. W XVI wieku szczególnie na tych terenach działali król Zygmunt I i jego żona Bona. W 1520 r. utworzono województwo podlaskie, które swym obszarem obejmowało między innymi Brańsk. Był on siedzibą sądów grodzkich i ziemskich oraz miejscem obrad sejmików, pełnił funkcję stolicy ziemi bielskiej. W okresie od roku 1558 do roku 1661 dobra brańskie stanowiło 15 wsi. Na mocy uchwał Unii Lubelskiej Brańsk z całym Podlasiem znalazł się w granicach Korony. W 1577

roku król Batory nakazał odrabianie, ubogiej szlachcie szaraczkowej, zamieszkującej na terenie Brańska, „powinności wszelkich" na równi z mieszczanami. Wtedy (1562 r.) do Brańska należało 150 włók ziemi, a w następnych latach nadano mu kolejne 122 włóki ziemi. W 1580 r. Brańsk zamieszkiwało 1746 osób w 291 domach, większość z nich trudniło się rolnictwem. Z powodu wojen w II połowie XVII i początkach XVIII wieku nastąpiło załamanie rozwoju gospodarczego. Z 1792 r. pochodzą zapisy w kronikach, dotyczące ostrych wystąpień chłopów, skierowanych przeciw chciwemu i okrutnemu staroście. Po trzecim rozbiorze Polski Brańsk znalazł się w powiecie supraskim w Prusach. Następnie w 1807 r. po traktacie w Tylży należał do obszaru Rosji wraz z obwodem białostockim. W 1830 i 1863 r. wielu mieszkańców zesłano na Syberię w odwecie za udział w zrywach narodowościowych. W czasie I wojny światowej dokonano wielu zniszczeń. Większość ludności ewakuowano w głąb Rosji. Później miasto Brańsk i obszar do niego przyległy (obecnie gmina Brańsk) było pod okupacją niemiecką aż do 1918 roku. We wrześniu 1939 r. w okolicach Brańska, pod Domanowem i Hodyszewem, walczyła wycofująca się tędy przed wojskami hitlerowskimi Suwalska i Podlaska Brygada Kawalerii – dowodzona przez generała brygady Zygmunta Podhorskiego. 24 września 1939 r. obszar ten zajęli Sowieci i włączyli do Republiki Białoruskiej. W czerwcu 1941 r. Brańsk opanowali Niemcy. W końcu lipca 1944 r., podczas wycofywania wojsk okupacyjnych, miasto z okolicznymi wsiami zostało zniszczone w 35 %. Dopiero w latach 70 – tych XX wieku rozpoczął się stopniowy rozwój miasta i gminy. W 1992 r. dokonano podziału administracyjnego gminy na trzy odrębne jednostki: Miasto Brańsk, Gminę Brańsk i Gminę Rudka.

3. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBLA PONADLOKALNEGO I LOKALNEGO

Gmina, jako wspólnota samorządowa ma bardzo szerokie możliwości w kreowaniu własnej polityki przestrzennej oraz kształtowaniu rozwoju przestrzennego, gospodarczego i społecznego na swoim obszarze. Jednakże działania te muszą być spójne zarówno wewnętrznie jak i z dokumentami wyższego rzędu. Do tych drugich zalicza się m.in. Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

3.1. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium gminy sporządza się z uwzględnieniem ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Ten z kolei powinien być zgodny z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego został przyjęty Uchwałą nr XXXVI/330/17 z dnia 22 maja 2017 r. Sejmiku Województwa Podlaskiego. Integralnymi częściami tego Planu są część tekstowa, część graficzna, wykaz ponadlokalnych inwestycji celu publicznego oraz Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Białegostoku, w którego obszarze nie znajduje się gmina Brańsk.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego wskazuje kilka zagadnień bezpośrednio dotyczących obszaru Gminy Brańsk.

Przede wszystkim gmina należy do **wiejskich obszarów funkcjonalnych,** dla których w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin należy uwzględnić m.in. ochronę oraz poprawę jakości struktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej, organizację struktury osadniczej obszarów wiejskich oraz poprawę i rozwój infrastruktury turystycznej i wypoczynkowej, racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej wraz z poprawą struktury i jakości przestrzeni produkcyjnej. Wspierany powinien być także rozwój i modernizacja przemysłu rolno-spożywczego.

Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinna polegać m.in. na zaniechaniu przeznaczenia na cele nierolnicze terenów o uregulowanych stosunkach wodnych, ograniczaniu do niezbędnego minimum przeznaczania na cele nierolnicze gruntów rolnych o wysokiej waloryzacji przestrzeni produkcyjnej, strategicznych dla produkcji żywności, ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze zwartych kompleksów gruntów z przewagą III i IV klasy bonitacyjnej oraz zatorfień i zabagnień stanowiących elementy lokalnej sieci ekologicznej oraz zakazy likwidacji zalesień i zadrzewień śródpolnych.

Gmina Brańsk znajduje się w **obszarze przygranicznym,** cechującym się m.in.: niekorzystną sytuacją społeczno-gospodarczą, zaburzoną strukturą demograficzną, niskim poziomem urbanizacji i słabością małych ośrodków miejskich.

Gmina znajduje się także w obszarze deficytu wód podziemnych dlatego wskazana jest racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód w tym zapobieganie występowaniu deficytów wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego; ochrona w studiach gmin zasobów wód podziemnych oraz rozpoznanych i eksploatowanych wód mineralnych. Ponadto obszary deficytu wód podziemnych wymagają wyłączenia z możliwości lokalizacji użytkowników o dużym zapotrzebowaniu wody i zrzucie ścieków a także powinno zaniechać się wyznaczania terenów wodochłonnej zabudowy przemysłowej lub terenów eksploatacji powierzchniowej surowców mineralnych o dużym zasięgu odwadniania terenów.

Część gminy Brańsk znajduje się w głównym korytarzu ekologicznym: Puszcza Biała – Puszcza Mielnicka (GKPnC-2A), a także uzupełniających korytarzach ekologicznych: Dolina Górnej Narwi – Dolina Rzeki Nurzec (KPn-23C) oraz Doliny Rzeki Nurzec (KPnC-24C). Korytarze te obejmują cenne elementy przyrody i środowiska naturalnego, w tym między innymi fragmenty rzek: Mianki, Lizy, Dzieży i Markówki, część Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca", rezerwat przyrody „Koryciny" oraz tereny rolno-leśne.

W zakresie zasad organizacji **struktury funkcjonalnej sieci osadniczej** obszarów wiejskich, które określają organizację funkcjonalną sieci osadniczej obszarów wiejskich województwa, w tym: jednostki gminne miejskie, wiejskie i wsie, z rozwojową infrastrukturą funkcji ponadlokalnych (ponadstandardowych) oraz pozostałe wsie. Miasto Brańsk jako jednostkę skupiającą funkcje administracyjne gminy wiejskiej, zakwalifikowano do małych miast i wsi pozostałych z infrastrukturą standardowych funkcji publicznych oraz funkcjami mieszkalnictwa i gospodarczymi, w których, w wyniku działań inwestycyjnych wykorzystujących walory położenia oraz korzystne uwarunkowania

środowiskowe (np. zbiorniki retencyjne), istnieją warunki do rozwoju funkcji rekreacji i obsługi turystyki o znaczeniu ponadlokalnym.

W **zakresie uzbrojenia terenu** plan przewiduje dostosowanie infrastruktury systemu elektroenergetycznego na napięciu WN 110kV do obecnych i przyszłych potrzeb zagospodarowania województwa, z zachowaniem normatywnych standardów ilościowych i jakościowych, poprzez:

1) zakończenie realizacji inwestycji polegającej na budowie rozdzielni RS 15/15kV w mieście Brańsk, Augustowie i Czarnej Białostockiej (inwestycja już zrealizowana),

2) budowę stacji WN/SN: „Przemysłowa" gm. Juchnowiec Kościelny, Suchowola, miasto Brańsk (w oparciu o powstałą rozdzielnię sieciową 15/15kV),

3) budowę linii WN 110kV: Moński – Suchowola – Dąbrowa Białostocka, Ciechanowiec – Brańsk – Bielsk Podlaski (war. I), Ciechanowiec – Siemiatycze (war. II), Adamowo – Hołowczyce, Kolno – Łyse (woj, mazowieckie), "wcięcie" do linii Dąbrowa Białostocka – Augustów do stacji Augustów II,

4) budowę linii elektroenergetycznej SN 15 kV Brańsk – Ciechanowiec m i gm. Brańsk, gm. Rudka, m i gm. Ciechanowiec, m i gm. Bielsk Podlaski jw. W zależności od wyboru wariantu przebiegu linii WN 110kV.

Ponadto zgodnie z planem województwa podlaskiego na terenie gminy Brańsk planuje się:

1) przebudowę koryta rzeki Lizy wraz z budowlami w km 7+920÷19+046 Poświętne, Suraż (miasto), Brańsk (gm. wiejska),

2) rozbudowę łączności teleinformatycznej dla potrzeb administracji publicznej wszystkich szczebli, pod kątem zapewnienia łączności, gromadzenia i udostępniania informacji oraz usprawnienia komunikacji pomiędzy obywatelem a administracją publiczną, w tym realizację projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej".

Przez gminę przebiega także linia radiowa SLR Topczewo – SLR Makarki wraz z pasem ochronnym o szerokości 60 m.

3.2. STRATEGIA ROZWOJU GMINY

Gmina Brańsk posiada Strategię Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2001 – 2020 przyjętą przez Radę Gminy Uchwałą Nr XXI/136/01 z dnia 28 lutego 2001 roku. W miarę zmieniających się okoliczności i uwarunkowań, najczęściej powiązanych z budżetem gminy oraz finansowaniem zamierzeń inwestycyjnych, a także okresem ich realizacji, Strategia ta była aktualizowana w latach 2008, 2010, 2015, a w 2016 roku dwukrotnie.

Niezmienionym, w związku z czym wciąż aktualnym, elementem strategii jest misja i wizja gminy Brańsk, która brzmi: „*Misją gminy jest istnienie wielofunkcyjnej, proekologicznej gospodarki, gwarantującej wzrost dochodów i poprawę życia mieszkańców. Gmina Brańsk stanie się obszarem inicjowania przedsiębiorczości gospodarczej, unowocześniania rolnictwa oraz rozwoju turystyki i wypoczynku, infrastruktury społecznej oraz nowoczesnej infrastruktury technicznej z wykorzystaniem walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego.*"

Ponadto w strategii wyznaczono dziewięć celów strategicznych, których również nie zmieniono podczas dokonywanych aktualizacji omawianego dokumentu.

- Pierwszy cel strategiczny to: rozwój infrastruktury technicznej przyczyniającej się do poprawy sytuacji w gospodarce i ochronie środowiska.
- Drugi cel strategiczny to: rozwój infrastruktury społecznej oraz zapewnienie powszechnej dostępności do usług i informacji.
- Trzeci cel strategiczny to: dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb i aspiracji mieszkańców.
- Czwarty cel strategiczny to: unowocześnianie rolnictwa w dostosowaniu do specyfiki przestrzeni produkcyjnej.
- Piąty cel strategiczny to: ochrona środowiska i bioróżnorodności regionu.
- Szósty cel strategiczny to: racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku.
- Siódmy cel strategiczny to: rozwój sektora małej i średniej przedsiębiorczości.
- Ósmy cel strategiczny to: rozwój współpracy regionalnej i międzynarodowej.
- Dziewiąty cel strategiczny to: wdrażanie systemu zarządzania strategią oraz promocja gminy.

Wymienione cele strategiczne dzielą się na cele ogólne dla poszczególnych obszarów działania , którym przyporządkowane są cele szczegółowe. Z kolei realizacja tychże celów odbywa się poprzez wykonywanie poszczególnych zadań, których to właśnie w większości dotyczyły dokonywane kolejne aktualizacje strategii w poszczególnych latach.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

4.1. STRUKTURA PRZESTRZENNA GMINY

Gmina Brańsk jest gminą typowo rolniczą. W krajobrazie dominuje zabudowa zagrodowa uzupełniona zabudową mieszkaniową jednorodzinną. Jest to charakterystyczne dla obszaru Polski północno-wschodniej, gdzie znaczna część społeczeństwa trudni się rolnictwem. Układ przestrzenny gminy Brańsk oparty jest na 43 miejscowościach, będących jednocześnie obrębami ewidencyjnymi, które skupiają w swoim obszarze znaczną część terenów mieszkalnych. W obszarze gminy stosunkowo w niewielkim zakresie występuje zabudowa zagrodowa w formie rozproszonej, która zlokalizowana jest głównie w części południowej gminy.

Układ granic gminy Brańsk okala odrębną jednostkę administracyjną miasto Brańsk. W mieście Brańsk koncentruje się obsługa administracyjna gminy – zlokalizowany jest Urząd Gminy Brańsk, poczta, szkoły, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej czy Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”. Koncentracja większości usług w mieście Brańsk spowodowała również, iż w gminie Brańsk nie wykształciła się jednostka przestrzenna pełniąca funkcję dominującą dla obszaru gminy.

Część mieszkańców gminy na co dzień migruje do miejscowości Brańsk oraz Wysokie Mazowieckie i Bielsk Podlaski w celach zarobkowych.

Większość obszaru gminy stanowią użytki rolne, w części zachodniej gminy występują znaczne powierzchnie gruntów klasy III, co pozytywnie limituje rozwój rolnictwa w tej okolicy. Układ drogowy gminy jest dobrze rozwinięty, zapewnia optymalną siatkę połączeń komunikacyjnych pomiędzy miejscowościami w gminie.

Przez gminę przepływa rzeka Nurzec będąca prawym dopływem Bugu. Dla rzeki Nurzec w latach 2004 - 2006 opracowano "Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi".

Gmina Brańsk liczy 5916 osób (dane GUS na 31.XII.2016), a średnia gęstość zaludnienia wynosi 26 osób/km^2. Największą miejscowością w gminie jest Mień, liczy 482 mieszkańców. Kolejno drugą co do wielkości miejscowością są Popławy, liczące 426 mieszkańców oraz Domanowo - 330 mieszkańców. Najmniejszą miejscowością pod względem liczby mieszkańców jest Majorowizna - 22 osoby. Dokładna liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach, obrazująca tym samym wielkość poszczególnych miejscowości, przedstawiona jest na wykresie nr 2 zamieszczonym w rozdziale nr 4.2.

W gminie Brańsk wszystkie wykształcone miejscowości o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej charakteryzują się podobnym układem przestrzennym - znaczna część miejscowości to typowe ulicówki o charakterze zagrodowym np. Mień, Bronka, Chojewo czy Oleksin. Ponadto w gminie wykształciły się wsie o charakterze wielodrożnicowym jak np. Domanowo, Szmurły, Pruszanka Stara oraz Popławy. Architektura wszystkich miejscowości w gminie Brańsk ma charakter jednorodny. W każdej wsi zachowanych jest wiele budynków mieszkalnych i gospodarczych wybudowanych w pierwszej połowie XX wieku. Znaczna część budynków jest w dobrym stanie technicznym, sporadycznie spotyka się budynki niszczejące i opuszczone. Budynki mieszkalne charakteryzują się prostą bryłą o stosunkowo niewielkiej powierzchni, wysokości budynków są do siebie zbliżone i oscylują w granicach 6-7 m. Połacie dachowe oparte są na układzie dwuspadowym o kącie pochylenia 30-45 stopni. Ponadto w każdej miejscowości występują budynki zarówno z końca ubiegłego wieku jak i budynki nowoczesne wybudowane w ostatnich latach, które mieszają się z zabudowaniami z poprzednich dekad.

Charakterystyka najważniejszych miejscowości w gminie przedstawiona jest poniżej.

MIEŃ jest miejscowością najbardziej wysuniętą na zachód gminy, w swoim obszarze koncentruje największą liczbę mieszkańców. Jest to wieś o charakterze typowej ulicówki, w miejscowości zlokalizowana jest szkoła podstawowa, ochotnicza straż pożarna, kaplica, obiekty sportu i rekreacji oraz podstawowe punkty usługowe. Bryły budynków mieszkalnych w całej miejscowości są zbliżone do siebie pod względem architektonicznym, ponadto wzdłuż drogi zachowane są linie zabudowy kształtujące jednocześnie ład przestrzenny.

POPŁAWY są drugą pod względem liczby mieszkańców miejscowością, położone są w odległości ok. 3 km na południe od miasta Brańsk. Charakteryzują się zabudową zagrodową uzupełnioną zabudową mieszkaniową jednorodzinną, usytuowaną obustronnie wzdłuż drogi powiatowej oraz gminnej, tworząc układ wielodrożnicowy. W miejscowości zlokalizowana jest Ochotnicza Straż Pożarna. Bliskość miasta Brańsk niweluje podstawowe punkty usługowe (w tym

handlowe). W północnej części miejscowości zlokalizowany jest tartak. W miejscowości przeważają zabudowania z okresu XX wieku, które mieszają się z architekturą pojedynczych budynków mieszkalnych wznoszonych na przełomie XX i XXI wieku.

DOMANOWO jest trzecią pod względem liczby mieszkańców miejscowością w gminie. Domanowo leży w zachodniej części gminy w odległości ok. 1 km na północ od drogi krajowej nr 66. Warto podkreślić, iż miejscowość Domanowo wyróżnia się na tle pozostałych miejscowości historycznym układem przestrzennym wsi, który został wpisany do rejestru zabytków a także walorami architektonicznymi. Ponadto w miejscowości zlokalizowany jest zabytkowy kościół, który wraz z dzwonnicą przykościelną oraz cmentarzem parafialnym również został wpisany do rejestru zabytków. Charakter przestrzenny odpowiada typowej wsi wielodrożnicowej, poprzecinanej drogami publicznymi kategorii powiatowej oraz gminnej. W miejscowości znajduje się szkoła podstawowa, ochotnicza straż pożarna, podstawowe punkty usługowe oraz wspomniany zabytkowy zespół kościoła wraz z cmentarzem parafialnym.

PATOKI oraz KALNICA to miejscowości zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej nr 66. W miejscowości Patoki występuje zwarta zabudowa wzdłuż drogi krajowej, zlokalizowane są punkty usługowe, punkt pocztowy, świetlica wiejska, obiekty sportu i rekreacji oraz zakład przetwórstwa mięsnego. Podobnie jak w przypadku pozostałych miejscowości najbliżej zlokalizowanych od miasta Brańsk liczba punktów usługowych jest niewielka. W miejscowości Kalnica wzdłuż drogi krajowej zlokalizowane są obiekty usługowe m.in. stacja benzynowa, restauracja wraz z salą weselną, przy drodze zlokalizowany jest również tartak. Ponadto w miejscowości Kalnica zlokalizowane są 2 gminne ośrodki kultury, jednym z nich jest Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury imienia Anny Dernowskiej w Kalnicy, zaś drugim Gminna Biblioteka Publiczna, w ich sąsiedztwie funkcjonuje zespół boisk sportowych, a w samej miejscowości zarejestrowany jest gminny klub sportowy "Skorpion" Kalnica.

Pozostałe miejscowości w gminie charakteryzują się bardzo podobnym układem przestrzennym. Są to miejscowości o charakterze ulicówki w ciągu drogi powiatowej lub gminnej, z przeważającą zabudową zagrodową wraz z obiektami obsługi produkcji rolniczej, uzupełnionej zabudową mieszkaniową jednorodzinną, bez lokalizacji istotniejszych obiektów usługowych. Sporadycznie występują niewielkie podmioty gospodarcze o profilu handlowym lub związane z usługami rolniczymi, budowlanymi, transportowymi czy motoryzacyjnymi. W wielu miejscowościach linie zabudowy są usytuowane w podobnej odległości od dróg, co pod względem lokalizacji budynków pozytywnie wpływa na ład przestrzenny poszczególnych jednostek. Do wyróżniających się miejscowości pod względem zlokalizowanych obiektów użyteczności publicznej należy wymienić:

- Holonki, gdzie funkcjonuje Niepubliczny Gabinet Podstawowej Opieki Zdrowotnej, apteka oraz szkoła,
- Świrydy, Glinnik i Chojewo - boiska sportowe, szkoła oraz remiza strażacka.

Rysunek 3. Lokalizacja zabudowy w gminie Brańsk

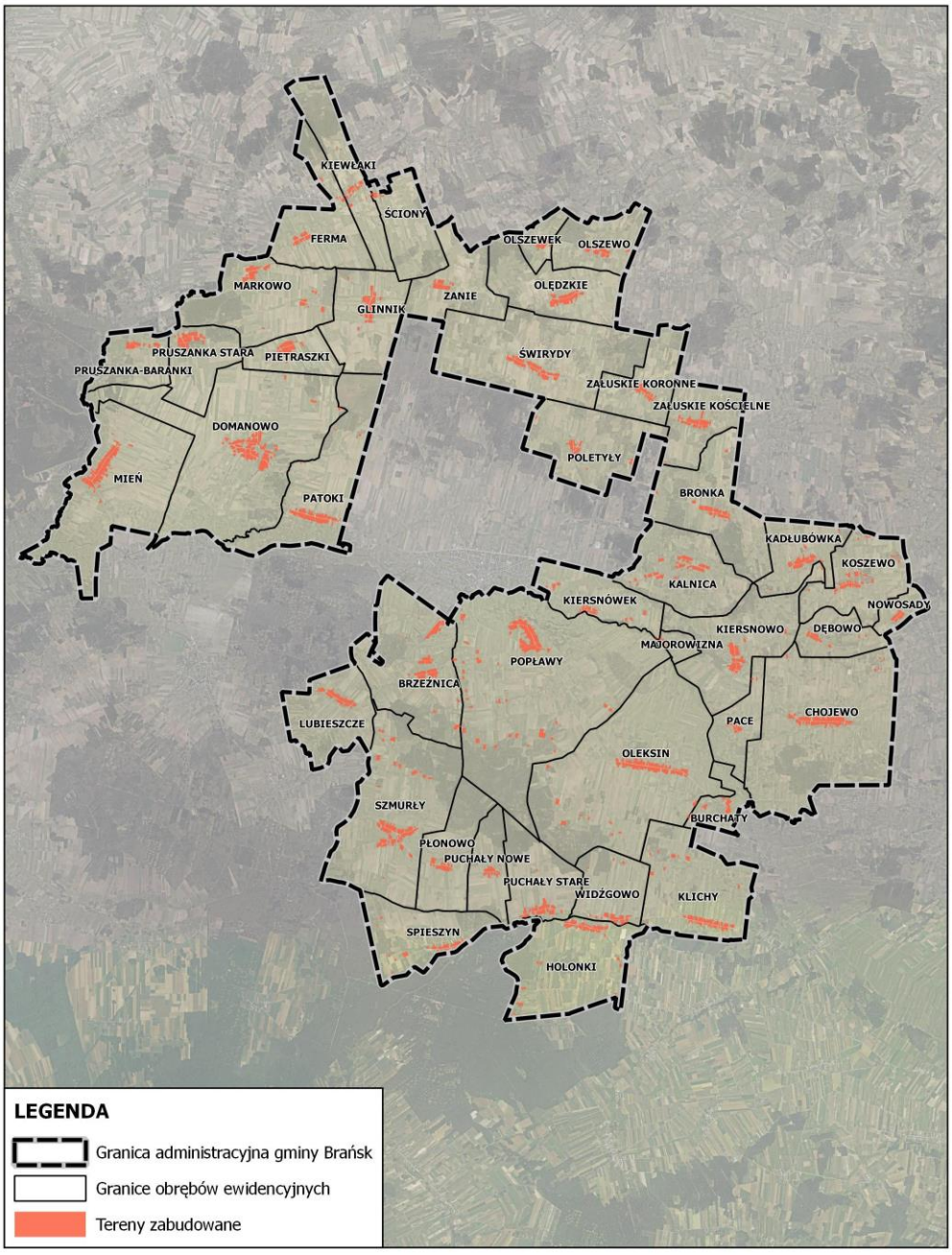

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SWDE pozyskanych z PODGiK.

4.2. CHARAKTERYSTYKA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

Demografia

Zgodnie z danymi GUS w gminie Brańsk stan ludności na 31.XII.2016 r. wynosił 5916 osób. Od 2002 r. notuje się niemal corocznie spadek liczby ludności (poza rokiem 2010) średnio o 54 osoby rocznie. Na przestrzeni ostatnich 15 lat liczba ludności zmniejszyła się o 751 osób, co stanowi spadek o ponad 11%. W gminie liczba mężczyzn przewyższa liczbę kobiet. Współczynnik feminizacji w gminie

jest wyjątkowo niski i wynosił w 2016 r. 93, podczas gdy średnia dla powiatu to 102, dla województwa 105, zaś dla Polski 107.

Gęstość zaludnienia analizowanego obszaru w 2016 r. wynosiła 26 osób/km^2 i była ona zdecydowanie niższa niż gęstość zaludnienia powiatu, która wynosiła 40 osób/km^2, czy też województwa podlaskiego – 59 osób/km^2.

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Brańsk w latach 2002 – 2016.

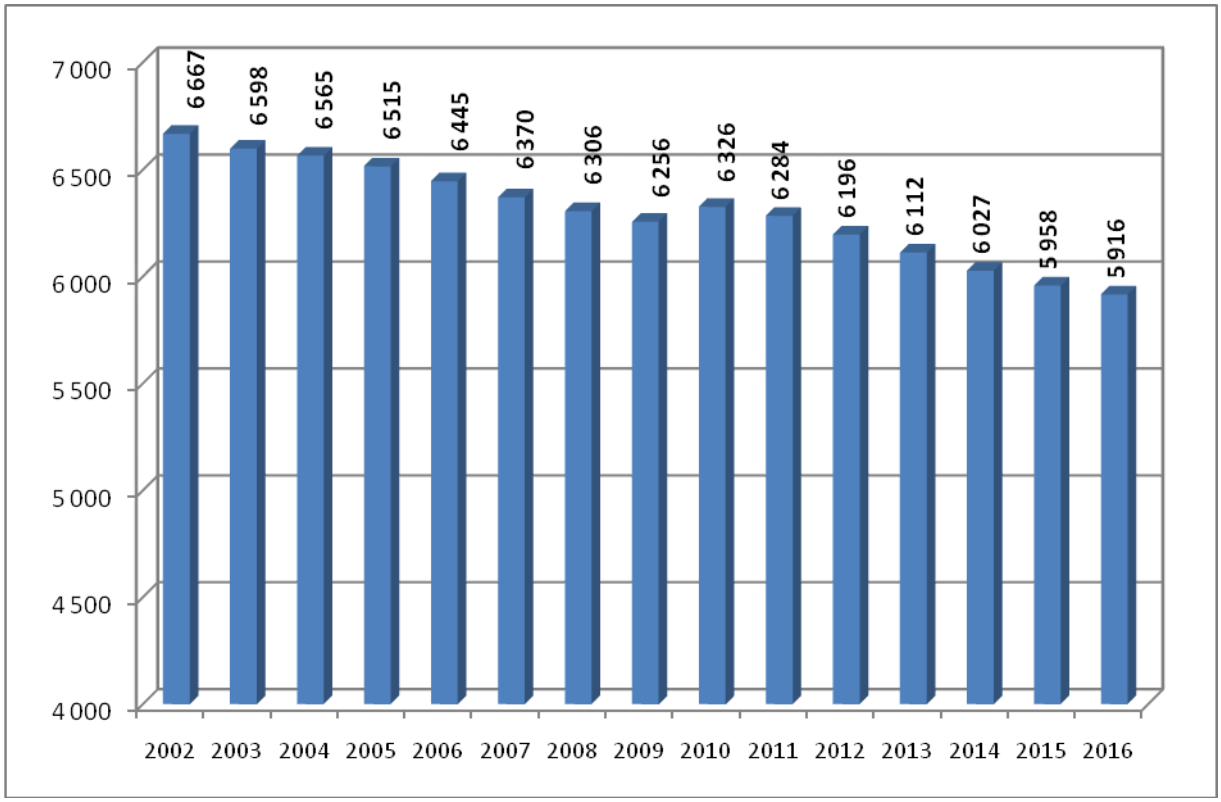

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie gminy Brańsk znajduje się 43 miejscowości (stan na 2017 r.), z czego największą pod względem liczby ludności jest Mień (482 osoby), zaś najmniejszą Majorowizna (22 osoby). Na przestrzeni ostatnich 15 lat spadek liczby ludności zauważalny jest we wszystkich miejscowościach, poza Kiersnówkiem, gdzie zanotowano przyrost o 15 osób w stosunku do roku 2002 oraz Holonkami, gdzie liczba ludności jest na tym samym poziomie co w roku 2002. W największym stopniu zmniejszyła się liczba mieszkańców miejscowości Mień – o 87 osób. Powyżej 50 osób ubyło także w miejscowościach Popławy, Klichy, Domanowo, Chojewo i Oleksin.

Wykres 2. Liczba ludności w podziale na miejscowości w gminie Brańsk w 2017 roku.

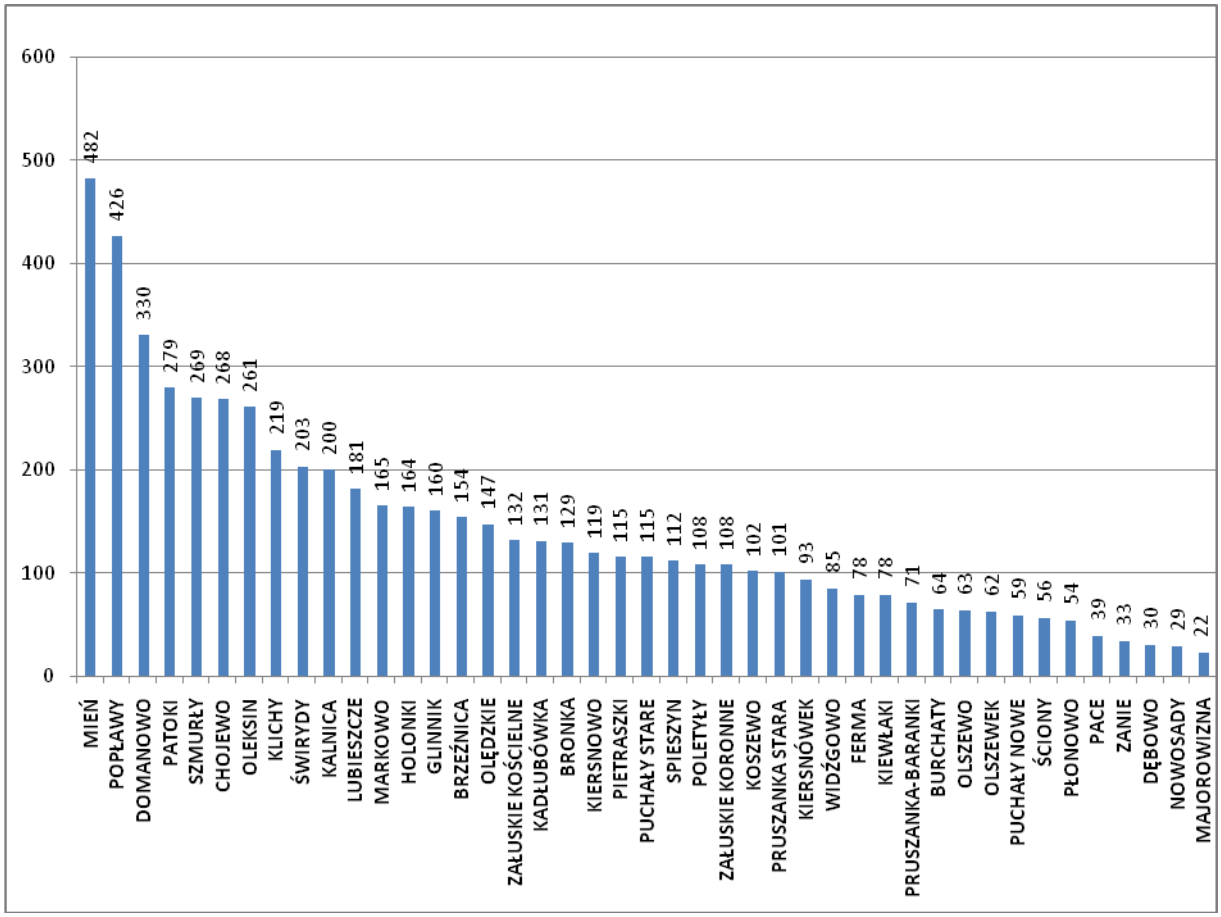

Źródło: dane Urząd Gminy.

Tabela 1. Wybrane dane demograficzne dla poszczególnych miejscowości w gminie Brańsk.

Nazwa miejscowości	2002	2005	2008	2011	2014	2017	% mieszkańców gminy (2017r.)	Saldo ludności 2002-2017
BRONKA	145	143	141	145	137	129	2,12	-16
BRZEŹNICA	170	173	167	169	159	154	2,53	-16
BURCHATY	70	68	67	66	64	64	1,05	-6
CHOJEWO	319	319	313	298	277	268	4,40	-51
DĘBOWO	50	44	40	35	34	30	0,49	-20
DOMANOWO	384	395	376	362	356	330	5,41	-54
FERMA	86	89	85	83	83	78	1,28	-8
GLINNIK	187	188	178	172	169	160	2,62	-27
HOLONKI	164	161	173	176	180	164	2,69	0
KADŁUBÓWKA	137	143	140	144	141	131	2,15	-6
KALNICA	202	205	189	203	203	200	3,28	-2
KIERSNOWO	131	129	125	120	126	119	1,95	-12
KIERSNÓWEK	78	73	71	77	92	93	1,53	15
KIEWŁAKI	90	90	87	79	82	78	1,28	-12
KLICHY	277	265	265	243	231	219	3,59	-58
KOSZEWO	119	117	125	118	116	102	1,67	-17

LUBIESZCZE	192	197	196	191	186	181	2,97	-11
MAJOROWIZNA	31	33	26	26	22	22	0,36	-9
MARKOWO	173	169	167	172	170	165	2,71	-8
MIEŃ	569	557	541	526	497	482	7,91	-87
NOWOSADY	46	41	39	38	32	29	0,48	-17
OLEKSIN	307	297	290	279	275	261	4,28	-46
OLĘDZKIE	178	172	159	156	145	147	2,41	-31
OLSZEWEK	72	61	58	59	58	62	1,02	-10
OLSZEWO	73	71	69	65	59	63	1,03	-10
PACE	54	56	58	51	44	39	0,64	-15
PATOKI	311	317	309	307	300	279	4,58	-32
PIETRASZKI	124	118	114	112	111	115	1,89	-9
PŁONOWO	79	72	63	58	53	54	0,89	-25
POLETYŁY	130	123	121	114	111	108	1,77	-22
POPŁAWY	486	470	459	446	434	426	6,99	-60
PRUSZANKA STARA	120	122	116	113	109	101	1,66	-7
PRUSZANKA-BARANKI	78	71	70	71	71	71	1,16	-19
PUCHAŁY NOWE	67	63	61	61	60	59	0,97	-8
PUCHAŁY STARE	144	140	133	136	127	115	1,89	-29
SPIESZYN	127	116	119	120	116	112	1,84	-15
SZMURŁY	284	269	270	276	273	269	4,41	-15
ŚCIONY	70	71	60	68	64	56	0,92	-14
ŚWIRYDY	222	209	204	193	195	203	3,33	-19
WIDŹGOWO	102	101	95	92	90	85	1,39	-17
ZAŁUSKIE KORONNE	136	129	128	126	117	108	1,77	-28
ZAŁUSKIE KOŚCIELNE	157	150	143	136	136	132	2,17	-25
ZANIE	51	45	46	42	37	33	0,54	-18
Razem:	**6995**	**6842**	**6656**	**6524**	**6342**	**6096**	**100,00**	**-896**

Źródło: dane Urząd Gminy.

Wykres 3. Zmiany liczby ludności w poszczególnych miejscowościach w gminie Brańsk w latach 2007-2017.

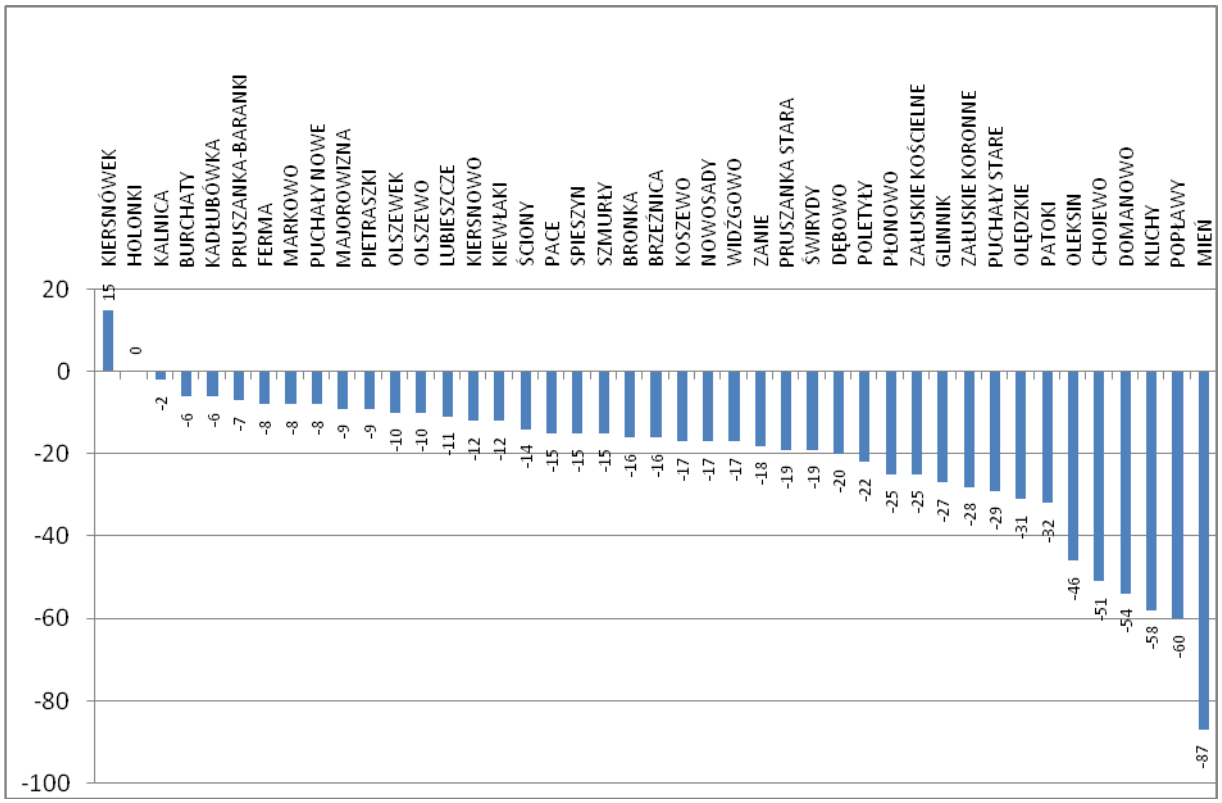

Źródło: dane Urzędu Gminy.

Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę wieku mieszkańców Gminy Brańsk w 2016 r., określoną na podstawie danych GUS. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku do 14 lat (842 osoby), a następnie w wieku 20-24 lata (517 osób). Jest to pozytywne zjawisko, jako, że ludności w grupach wieku starszym niż 65 lat jest mniej.

Wykres 4. Liczba ludności według wieku w 2016 roku w gminie Brańsk.

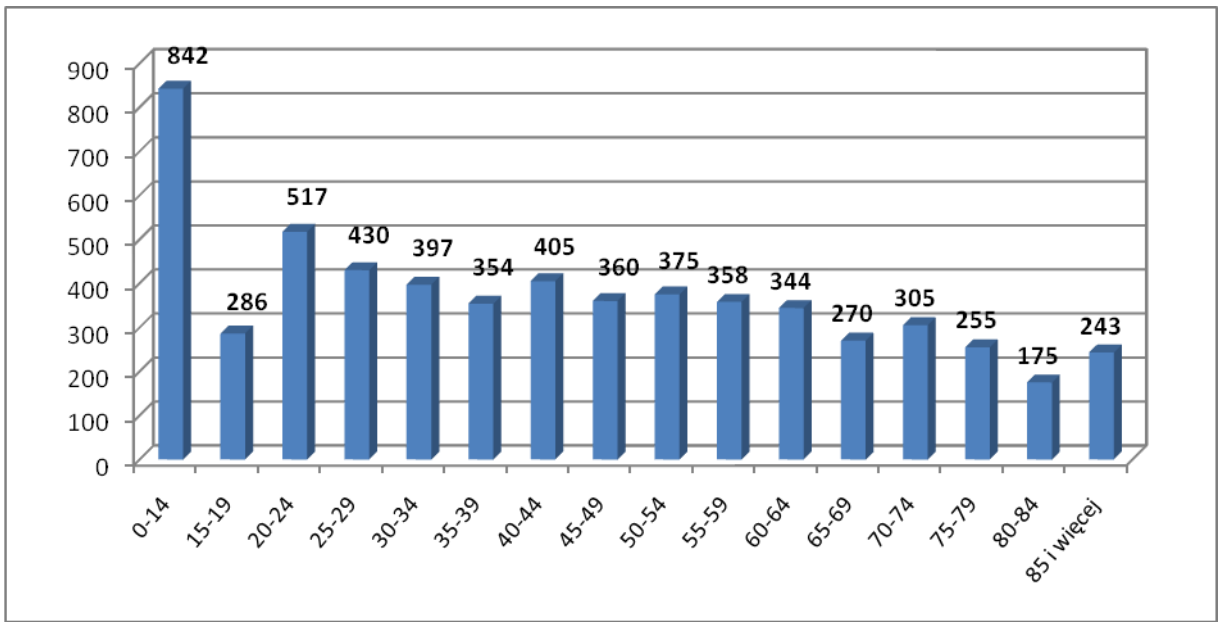

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskaźnik obciążenia demograficznego dla gminy Brańsk, rozumianego jako stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 68,8 (dane na 2016 r.). Jest to wielkość nieznacznie wyższa od średniej dla powiatu, która wynosi 67,8, zaś dla województwa 59,4. Należy jednak podkreślić, że w ostatnich 10 latach wskaźnik ten dla gminy Brańsk zmniejszył się o ponad 20%.

Wykres 5. Liczba ludności według wieku i płci w 2016 roku w gminie Brańsk.

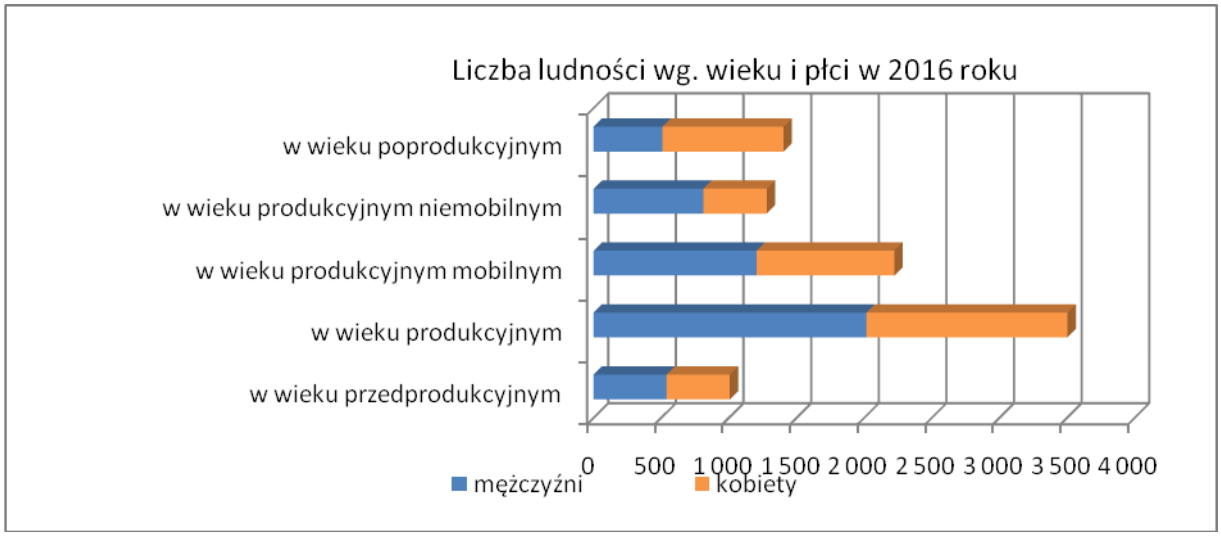

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z danymi GUS zarówno liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, jak i poprodukcyjnym ulega spadkowi. W stosunku do roku 2007 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 392 osoby, zaś poprodukcyjnym o 171. Choć liczba ludności w wieku produkcyjnym ulegała nieznacznym wahaniom, ostateczne saldo w stosunku do roku 2007 jest dodatnie i wynosi 109 osób. Należy jednak zaznaczyć, że w ostatnich 3 latach liczba tej grupy ludności nieznacznie się zmniejszała.

Wykres 6. Procentowy udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Brańsk w latach 2007 – 2016.

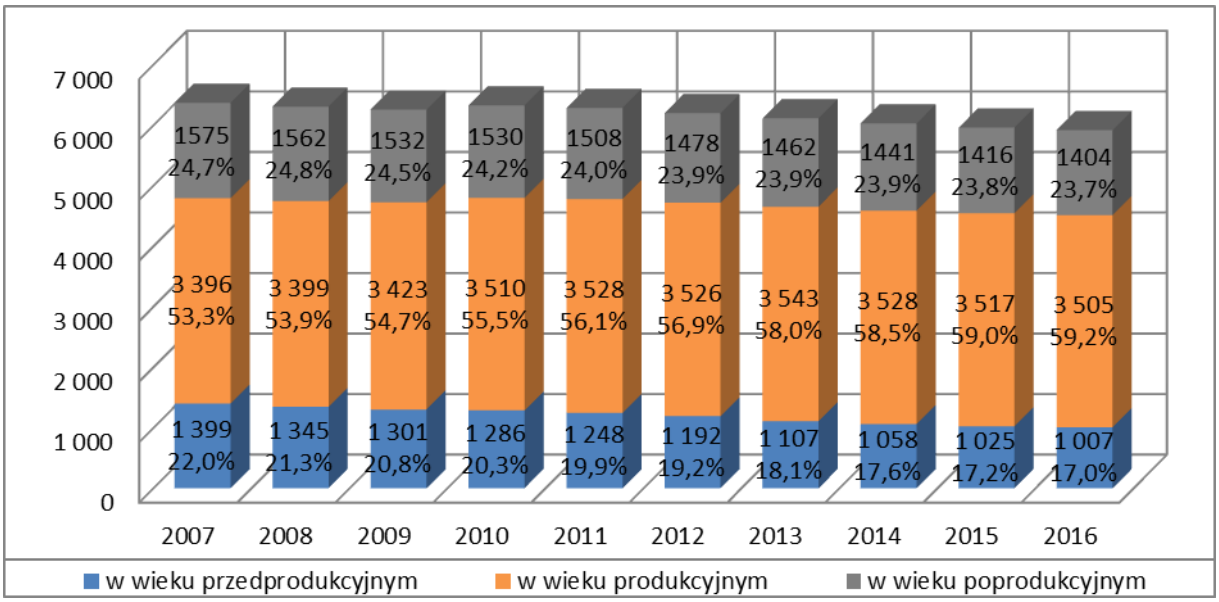

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W strukturze płci i wieku zauważalna jest istotna przewaga mężczyzn niż kobiet w wieku produkcyjnym (różnica 533 osób). Podobna sytuacja jest w przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym, choć tutaj już ta przewaga nie jest tak znacząca (75 osób). Natomiast w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym zdecydowanie przeważają kobiety, co jest zjawiskiem powszechnym (różnica o 382 osoby).

Wykres 7. Liczba ludności gminy Brańsk wg. wieku i płci w 2016 roku.

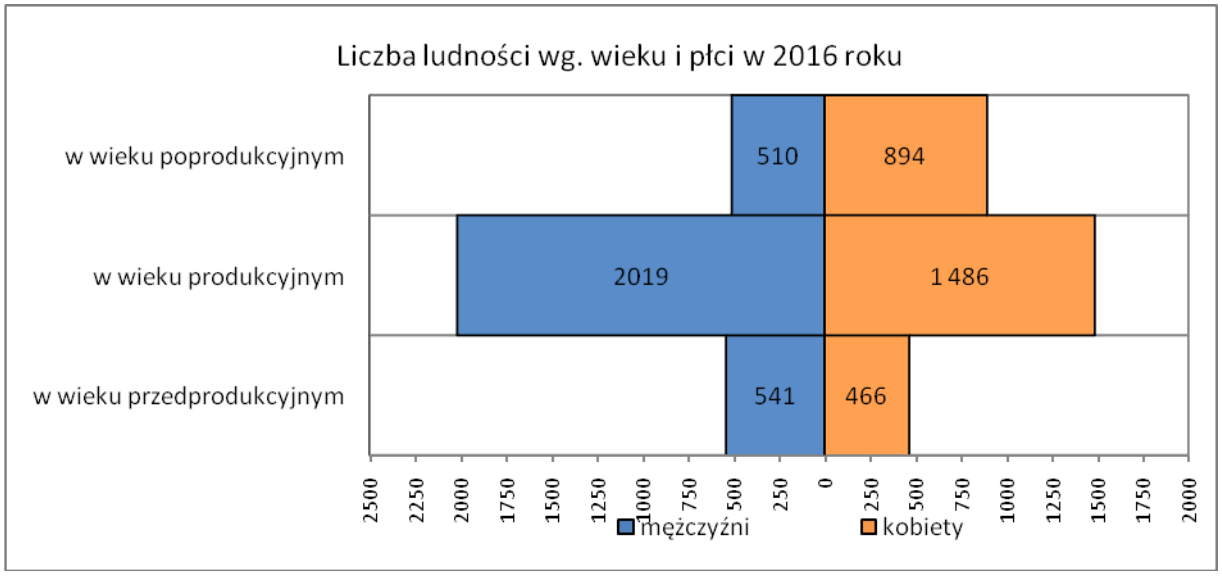

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szczególnie istotne znaczenie dla liczebności społeczeństwa ma również przyrost naturalny. Uwarunkowany jest on liczbą urodzeń i zgonów w gminie. W latach 2007-2016 na analizowanym obszarze występowały dosyć duże wahania przyrostu naturalnego, jednak stale utrzymywał się on na

poziomie ujemnym, osiągając w roku 2015 najniższą wartość -9,20. W 2016 r. przyrost naturalny wynosił -4,56 i był to poziom znacznie niższy niż średni przyrost naturalny w województwie podlaskim (-0,76) czy też generalnie średnia dla Polski (-0,15). Natomiast w stosunku do poziomu powiatu sytuacja w poszczególnych latach bywała zróżnicowana, natomiast w samym 2016 r. przyrost naturalny był wyższy dla gminy Brańsk.

Wykres 8. Przyrost naturalny na 1000 ludności/zgony na 1000 ludności/ urodzenia żywe na 1000 ludności w gminie Brańsk w latach 2007 – 2016, wykres powiązany z tabelą.

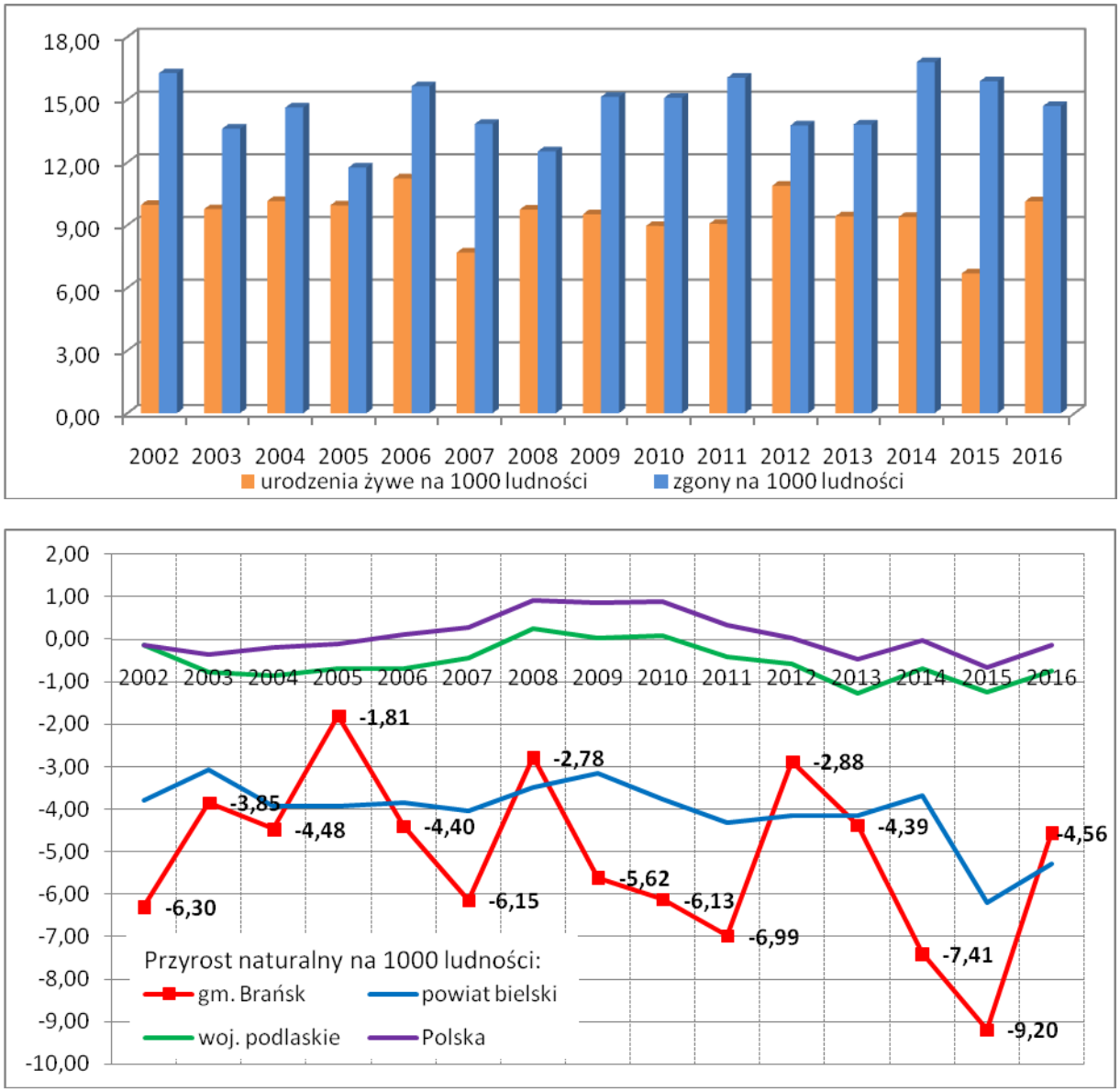

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,96	9,76	10,15	9,94	11,23	7,69	9,74	9,52	8,96	9,06	10,89	9,42	9,39	6,69	10,13
zgony	16,27	13,61	14,62	11,75	15,63	13,84	12,53	15,13	15,09	16,05	13,77	13,81	16,8	15,88	14,69
przyrost naturalny	-6,3	-3,85	-4,48	-1,81	-4,4	-6,15	-2,78	-5,62	-6,13	-6,99	-2,88	-4,39	-7,41	-9,2	-4,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W kształtowaniu sytuacji demograficznej istotne znaczenie mają migracje. Analiza liczby zameldowań i wymeldowań w gminie Brańsk wskazuje, że od 2002 do 2016 r. rocznie liczba osób meldujących się wynosiła średnio 49, zaś wymeldowujących się 78 osób. Większość zameldowań i wymeldowań odbywała się z miast, co w sposób szczególny zaznacza się w przypadku wymeldowań, gdzie do miast wyprowadziło się ponad dwa razy więcej osób niż na wieś. Migracje zagraniczne stanowią znikomą część ruchu migracyjnego. W okresie ostatnich 15 lat w gminie Brańsk zameldowało się 14 osób z zagranicy, natomiast wymeldowało 13. Zgodnie z danymi GUS ogółem saldo migracji w roku 2016 wynosiło -39, zatem nastąpił odpływ ludności z gminy. Od 2002 do 2016 r. saldo podlegało wahaniom, jednak niemal w każdym roku było ujemne (poza 2011 r., gdzie było na poziomie 2). Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 osób w 2016 r. wynosiło -6,6 i było niższe niż średnia dla powiatu bielskiego (-4,8) i województwa podlaskiego (-1,1).

Tabela 2. Saldo migracji w gminie Brańsk w latach 2007 – 2016.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
zameldowania ogółem	57	41	56	44	46	61	37	47	64	54	36	58	43	-	44
wymeldowania ogółem	80	77,0	73,0	84,0	87,0	92,0	59,0	72,0	67,0	52,0	92,0	97,0	73	-	83,0
saldo migracji	-23	-36	-17	-40	-41	-31	-22	-25	-3	2	-56	-39	-30	-	-39
saldo migracji na 1000 osób	-	-5,4	-2,6	-6,1	-6,3	-4,8	-3,5	-4,0	-0,5	0,3	-9,0	-6,3	-4,9	-	-6,6
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób	-	0,15	0,30	0,00	-0,93	0,16	0,63	0,00	0,31	0,00	-0,64	0,00	0,16	-	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS. („-" - brak danych)

Opieka społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje 1 ośrodek pomocy społecznej z siedzibą w mieście Brańsk. W 2016 r. z pomocy ośrodka skorzystało 186 gospodarstw domowych (710 osób). Zatem udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2016 r. wynosił 12%. Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik ten odznaczał się zasadniczo wzrostem i w stosunku do roku 2009 udział osób korzystających z pomocy społecznej wzrósł o 2%.

Wykres 9. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Brańsk w latach 2009 - 2016.

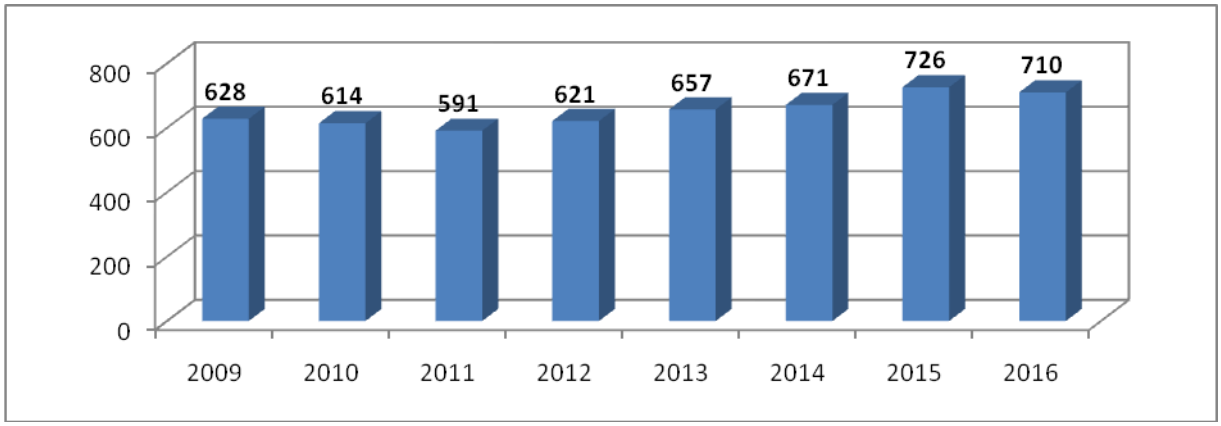

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Edukacja

Na obszarze gminy Brańsk zlokalizowane jest 6 szkół podstawowych (z czego 1 jest szkołą filialną), a także 2 gimnazja. Są to:

- Szkoła Podstawowa im. por. Izydora Kołakowskiego w Domanowie,
- Szkoła Podstawowa w Mniu,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Holonkach,
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Chojewie,
- Szkoła Podstawowa w Domanowie, Szkoła Filialna w Świrydach,
- Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Glinniku,
- Publiczne Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Oleksinie.

W związku z reformą edukacji gimnazja są stopniowo wygaszane.

Zgodnie z danymi GUS współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w 2016 r. wyniósł w gminie 70,25%, zaś dla szkół gimnazjalnych 61,54%. Są to wskaźniki zdecydowanie niższe niż średnia dla powiatu bielskiego (szkoły podstawowe – 91,68%, gimnazja – 92,90%) czy województwa podlaskiego (szkoły podstawowe – 94,06%, gimnazja – 95,74%).

Jest to zjawisko niepokojące, gdyż oznacza, że nie wszystkie dzieci w wieku szkolnym podejmują naukę. Tak niski współczynnik skolaryzacji może równocześnie wynikać z faktu, że znaczna część dzieci z gminy Brańsk uczęszcza do szkół poza gminą – przede wszystkim do szkół w mieście Brańsk. Wskazuje na to współczynnik skolaryzacji dla szkół podstawowych w tym mieście na poziomie 100,45. Zatem w mieście Brańsk jest więcej osób uczących się na danym poziomie kształcenia niż ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

W ramach Projektu ,,Edukacja dzieci naszą przyszłością – ośrodki wychowania przedszkolnego w gminie Brańsk'' współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w Gminie Brańsk od 1 września 2012 r. punkty przedszkolne działają przy Szkołach Podstawowych w Domanowie, Holonkach i Chojewie. Zostały one utworzone dla dzieci w wieku 3-5 lat. Zgodnie z danymi GUS w roku 2016 funkcjonowało 8 ośrodków wychowania przedszkolnego (tj. wliczając przedszkola, przedszkola specjalne, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne).

Kultura

W gminie Brańsk zlokalizowane są 2 gminne ośrodki kultury, z których oba zlokalizowane są w Kalnicy. Jednym z nich jest Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury imienia Anny Dernowskiej w Kalnicy, zaś drugim Gminna Biblioteka Publiczna w Kalnicy. Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury stwarza organizacyjne i materialne warunki dla prowadzenia, inicjowania i wspierania wszelkich form działalności kulturalnej, w tym jest organizatorem wielu stałych imprez kulturalnych.

W 2008 r. w GOUK im. Anny Dernowskiej w Kalnicy utworzono Centrum Kształcenia i uruchomiono projekt „Wioska internetowa - kształcenie na odległość na terenach wiejskich" współfinansowanego ze środków UE w ramach EFS. Otworzono również Izbę Pamięci Narodowej w GOUK.

W poszczególnych miejscowościach funkcjonują także świetlice wiejskie, wchodzące w skład GOUK w Kalnicy. Zlokalizowane są one we wsiach: Bronka, Brzeźnica, Chojewo, Dębowo, Domanowo, Glinnik, Holonki, Kadłubówka, Kalnica, Kiersnowo, Klichy, Koszewo, Lubieszcze, Mień, Oleksin, Patoki, Poletyły, Popławy, Pruszanka Stara, Puchały Nowe, Puchały Stare, Spieszyn, Szmurły, Świrydy, Załuskie Koronne, Załuskie Kościelne.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność zespołu folklorystyczno-ludowego „Mianka", który istnieje od 1981 r. Poprzez śpiew i taniec, wnosi on istotny wkład w kultywowanie lokalnej tradycji i rozsławianie regionu. Dokonania artystyczne zespołu sytuują go w czołówce artystycznej ziemi podlaskiej.

Kult religijny

Zdecydowana większość mieszkańców gminy Brańsk jest wyznania rzymskokatolickiego. Gmina należy do diecezji drohiczyńskiej i łomżyńskiej. W tabeli poniżej przedstawiono wykaz parafii rzymskokatolickich na obszarze gminy Brańsk, do których przynależą poszczególne sołectwa.

Tabela 3. Wykaz parafii rzymskokatolickich na terenie gminy Brańsk, które przynależą do diecezji drohiczyńskiej.

Nazwa parafii	Adres kościoła	Dane o parafii	Punkty duszpasterskie	Terytorium parafii
Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Doroty Dziewicy i Męczennicy – Diecezjalne Sanktuarium Maryjne	Domanowo 75 17-120 Brańsk	Założona: 1460 r. Erygowana: 04.02.1519 r. Mieszkańców: 1108 Katolików: 1108	– kościół parafialny pw. NMP Matki Zbawiciela – kaplica we Mniu pw. św. Alberta Chmielowskiego	Domanowo, Ferma, Markowo, Mień, Pasieka, Pietraszki, Pruszanka-Baranki, Pruszanka Stara
Parafia p.w. NMP Wspomożenia Wiernych w Klichach	Klichy 2A 17-120 Brańsk	Założona: 1930 r. Erygowana: 07.03.1952 r. Mieszkańców: 928 Katolików: 850	- kościół parafialny	Burchaty, Holonki, Klichy, Sielc, Solniki, Torule, Widźgowo, Wojtki, Żołoćki
Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa w Chojewie	Chojewo 102 17-120 Brańsk	Założona: 05.08.1977 r. Erygowana: 23.05.1994 r. Mieszkańców: ok. 500 Katolików: 500	- kościół parafialny	Bodaczki z koloniami, Chojewo, Kiersnowo, Pace
Parafia Matki Bożej Królowej Świata w Szmurłach	Szmurły 96 17-120 Brańsk	Założona: 04.07.1980 r. Erygowana: 15.04.1994 r. Mieszkańców: 484 Katolików: 476	- kościół parafialny	Płonowo, Puchały Nowe, Szmurły, Spieszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony http: http://drohiczynska.pl, inf. własne

Ponadto kilka miejscowości gminy należy do parafii zlokalizowanych poza granicami gminy Brańsk.

Tabela 4. Wykaz parafii rzymskokatolickich zlokalizowanych poza gminą Brańsk, do których przynależą sołectwa gminy.

Nazwa parafii	Adres kościoła	Dane o parafii	Punkty duszpasterskie	Terytorium parafii
Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Brańsku (w m. Brańsk)	ul. Kościelna 3 17-120 Brańsk	Dane o parafii: Założona: połowa XV w. Mieszkańców: 5490 Katolików: 5300	– kościół parafialny w m. Brańsk – kaplica w Oleksinie pw. Przemienienia Pańskiego – kaplica w Załuskich Koronnych pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy	Brańsk, Bronka, Brzeźnica, Glinnik, Kalnica, Kiersnówek, Majorowizna, Oleksin, Patoki, Popławy, Poletyły, Świrydy, Załuskie Koronne, Załuskie Kościelne, Zanie
Parafia św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Topczewie	ul. Brańska 4 17-132 Wyszki	Założona: 1433 r. Mieszkańców: 2500 Katolików: 2000	– kościół parafialny – kaplica w Filipach pw. św. Jana Chrzciciela – kaplica w Lizie pw. św. Andrzeja Boboli – kaplica w Mierzwinie pw. Wniebowstąpienia Pańskiego	Bogusze, Budlewo, Falki, Filipy, Gawiny, Godzieby, Górskie, Kamienny Dwór, Koćmiery, Kożuszki, Liza Stara, Łukawica, Mierzwin Duży, Mierzwin Mały, Moskwin, Nowe Bagińskie, Olędzkie, Olszewek, Olszewo, Osówka, Ostrówek, Pierzchały, Sieński, Stare Bagińskie, Topczewo, Trzeszczkowo, Wólka Pietkowska, Wólka Zaleska, Wypychy, Zalesie, Zdrojki.
Parafia świętych Apostołów Piotra i Pawła w Dołubowie	Dołubowo 81 A 17-306 Dziadkowice	Założona: 31.10.1465 r. Mieszkańców: ok. 1580 Katolików: 748	– kościół parafialny – kaplica (świetlica) w Puchałach Starych	Chrościanka, Czarna Cerkiewna, Czarna Średnia, Czarna Wielka, Dołubowo, Kolonia Sielc, Kolonia Smolugi, Puchały Stare, Siedlece, Smolugi, Targowisk, Wyręby, Zaminowo
Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Łubinie Kościelnym	Łubin Kościelny 49 17-100 Bielsk Podlaski	Założona: 14.08.1498 r. Mieszkańców: ok. 1500 Katolików: 1080	- kościół parafialny	Bodaki, Brześcianka, Bujnowo, Dębowo, Grabowiec, Kadłubówka, Koszewo, Łubin Kościelny, Łubin Rudołty, Malesze, Nowosady, Sierakowizna, Skrzypki Małe, Truski
Parafia Trójcy Przenajświętszej w Rudce	ul. Ks. M. Badowskiego 1 17-123 Rudka	Założona: 14.06.1442 r. Mieszkańców: ok. 1880 Katolików: 1690	- kościół parafialny - kaplica w Korycinach pw. Św. Józefa Robotnika - kaplica w Korycinach pw. Matki Bożej Jagodnej	Józefin, Karp, Koryciny, Lubieszcze, Olendy, Rudka
Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Hodyszewie – Sanktuarium Matki Bożej Pojednania	ul. ppłk. St. Platonoffa 40, 18-212 Nowe Piekuty		- kościół parafialny - kaplica na „Krynicy”	Hodyszewo, Jośki, Kiewłaki, Ściony, Wodźki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony http: http://drohiczynska.pl, inf. własne

Zdrowie

Usługi medyczne zapewniane są przede wszystkim przez ośrodki zdrowia zlokalizowane w mieście Brańsk – trzy Niepubliczne Samodzielne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz jeden Publiczny Ośrodek Zdrowia oraz na terenie miejscowości Rudka – jeden Niepubliczny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej. Na terenie gminy funkcjonuje jedynie Niepubliczny Gabinet Podstawowej Opieki Zdrowotnej - Tor-Med W Holonkach Sc D., J. I S. Torczyńscy oraz apteka w Holonkach.

Najbliższy szpital oddalony jest o ok. 20km i zlokalizowany jest w Bielsku Podlaskim. Jest to Szpital Powiatowy ZOZ im. Rafała Czerwiakowskiego. Kolejne szpitale położone są w podobnych odległościach, zlokalizowane są w Ciechanowcu, Łapach i Wysokiem Mazowieckiem, oferują one jednak ograniczony zakres świadczeń medycznych.

W ramach podstawowej opieki zdrowotnej w 2016 r. w gminie Brańsk udzielono 10900 porad lekarskich, co daje ok. 2 porady na mieszkańca. Dostęp do usług medycznych jest znacznie utrudniony, co jest szczególnie istotnym problemem dla osób starszych. Wskaźnik liczby przychodni na 10 tys. ludności, wynosił w 2016 r. 2 na 10 tys. mieszkańców, co jest zdecydowanie niższym wynikiem niż średnia dla powiatu (7 przychodni) i dla województwa (6 przychodni).

Sport i rekreacja

Obecnie w gminie funkcjonuje 1 zarejestrowany klub sportowy. Jest to Gminny Klub Sportowy "Skorpion" Kalnica, liczący 30 członków.

Przy Ośrodku Upowszechniania Kultury im. Anny Dernowskiej w Kalnicy powstało boisko wybudowane w ramach rządowego programu "Orlik 2012". Przy boisku tym zlokalizowana jest również siłownia plenerowa.

W miejscowościach Mień, Oleksin i Świrydy znajdują się boiska wiejskie, wyremontowane w ostatnich latach w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Administracja, instytucje i stowarzyszenia

Siedzibą władz gminy Brańsk jest miasto Brańsk. Tutaj też koncentruje się obsługa administracyjna gminy – zlokalizowany jest tutaj Urząd Gminy, Poczta, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”. Ponadto agencja pocztowa UP Brańsk znajduje się w Patokach.

Na terenie gminy Brańsk działa 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: w Klichach, Domanowie, Chojewie, Popławach, Koszewie, Oleksinie, Świrydach, Mniu, Lubieszczach, Glinniku, Kiersnowie, Szmurłach, Holonkach.

Na terenie gminy, w Załuskich Kościelnych, działa Stowarzyszenie Ekologiczne, zarejestrowane w 2015 r.

Bezpieczeństwo

Komisariat Policji właściwy dla gminy Brańsk znajduje się w mieście Brańsk. Analizując poziom przestępczości w gminie należy zaznaczyć, że Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki

przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego dane dla gminy Brańsk są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy. Zgodnie z tymi danymi w 2016 roku w gminie Brańsk stwierdzono szacunkowo 69 przestępstw, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik 11,55 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Brańsk wynosi 78,40% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa podlaskiego (69,80%) oraz dla całej Polski (66,50%).

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Brańsk najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 6,22 (wykrywalność 65%) oraz przeciwko mieniu - 5,24 (wykrywalność 61%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,42 (99%), o charakterze gospodarczym - 2,29 (88%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,60 (97%).

Dane: http://www.polskawliczbach.pl

Zasoby mieszkaniowe

Zgodnie z danymi GUS w 2016 roku na terenie gminy Brańsk było zlokalizowanych 2088 budynków mieszkalnych, w których było 2074 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 183 976 m^2. Od roku 2011 można zauważyć umiarkowany, jednak stały wzrost zasobu budynków mieszkalnych. Na przełomie roku 2010 i 2011 nastąpił nagły ubytek budynków mieszkalnych - o 34 obiekty, jednak do 2016 r. liczba ta ponownie osiągnęła niemal poziom z roku 2010. Od 2011 roku do 2016 roku rocznie liczba budynków mieszkalnych zwiększała się średnio o 6.

Natomiast w przypadku liczby mieszkań, izb oraz ogólnej powierzchni użytkowej mieszkań w okresie 2007 – 2016 zauważalny jest nagły przyrost w roku 2010. Liczba mieszkań zwiększyła się wtedy o 135, liczba izb o 521, zaś powierzchnia użytkowa wszystkich mieszkań o 9187 m^2. Po roku 2011 wskaźniki te corocznie zwiększały się, jednak odznaczały się umiarkowanym przyrostem. Przyrost liczby mieszkań, porównując rok 2012 z 2011, zwiększył się o 3, zaś 2016 z 2015 r. już o 10 mieszkań. Powyższe dane wskazują na umiarkowany, ale systematyczny rozwój zabudowy mieszkaniowej.

Wykres 10. Liczba budynków mieszkalnych lub mieszkalno-usługowych w gminie Brańsk w latach 2008 – 2016.

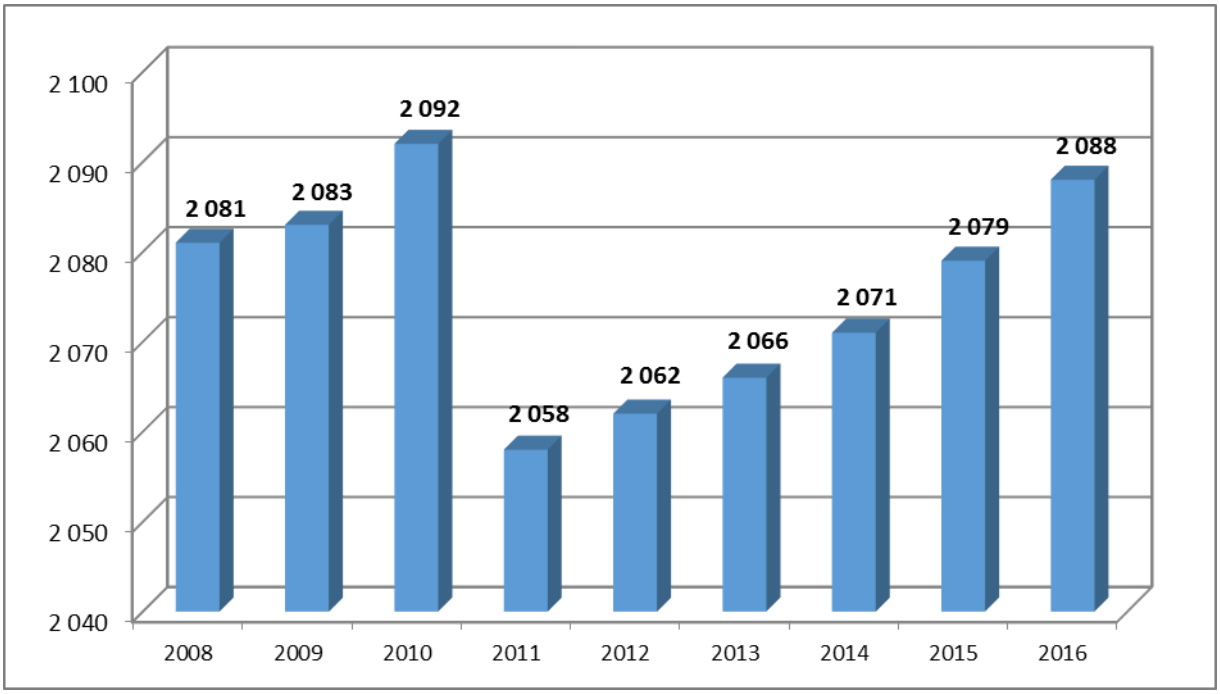

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 5. Liczba mieszkań, izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Brańsk w latach 2007 – 2016.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mieszkania	1 898	1 898	1 901	2 036	2 039	2 044	2 048	2 054	2 064	2 074
izby	7 994	7 994	8 012	8 543	8 560	8 592	8 615	8 654	8 720	8 784
powierzchnia użytkowa mieszkań	167 675	167 675	168 144	177 331	177 712	178 699	179 470	180 441	182 165	183 976

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 11. Liczba mieszkań w gminie Brańsk w latach 2007–2016.

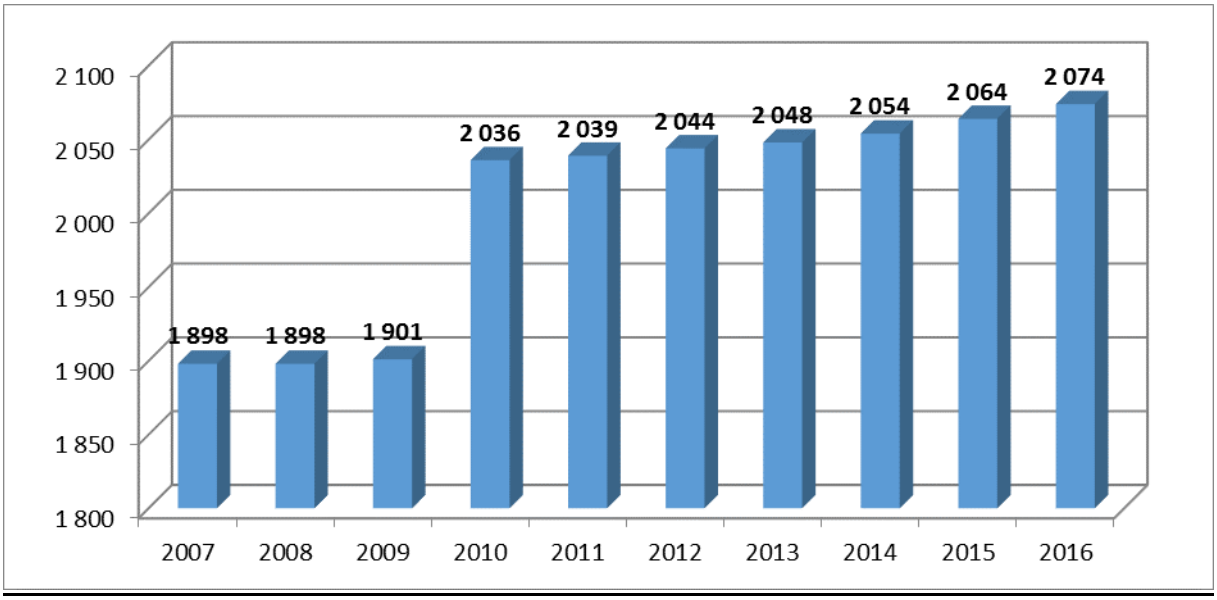

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podobne trendy wykazują pozostałe wskaźniki, dotyczące mieszkalnictwa na terenie gminy Brańsk. Szczególne odchylenie od dosyć stabilnych trendów wykazał rok 2010. W roku tym w stosunku do roku poprzedniego przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania spadła o 1,4 m^2, natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wzrosła o 1,1 m^2, zaś liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wzrosła o 17,9. W okresie od 2011 do 2016 r. wskaźniki wykazywały już bardziej unormowane trendy. W 2016 r. w stosunku do roku 2010 przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zwiększyła się o 1,5m^2 (wynosiła 88,7 m^2), czyli w przeliczeniu na osobę o 2,8m^2 (osiągnęła wartość 30,6 m^2), zaś liczba mieszkań o ponad 26 na 1000 mieszkańców (osiągnęła w 2016 r. wartość 350,6). Wzrasta przeciętna liczba izb w mieszkaniu oraz spada przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie oraz na 1 izbę. Należy zauważyć, że w znacznej mierze są to wskaźniki lepsze niż średnia dla powiatu czy województwa (np. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2016 r. wynosiła 77,8 m^2 w powiecie i 76,4 m^2 w województwie, przeciętna liczba izb w mieszkaniu wynosiła 4,14 w powiecie i 4,02 w województwie), co związane jest z dominacją zabudowy wielorodzinnej w miastach. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela

Tabela 6. Wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa dla gminy Brańsk w latach 2007 – 2016 oraz dla powiatu bielskiego i województwa podlaskiego w 2016 roku.

											powiat bielski	woj. podlaskie
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016	2016
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	88,3	88,3	88,5	87,1	87,2	87,4	87,6	87,8	88,3	88,7	77,8	76,4
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	26,3	26,6	26,9	28,0	28,3	28,8	29,4	29,9	30,6	31,1	32,8	28,7
mieszkania na 1000 mieszkańców	298,0	301,0	303,9	321,8	324,5	329,9	335,1	340,8	346,4	350,6	421,8	375,2
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,21	4,21	4,21	4,20	4,20	4,20	4,21	4,21	4,22	4,24	4,14	4,02

przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,36	3,32	3,29	3,11	3,08	3,03	2,98	2,93	2,89	2,85	2,37	2,67
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,80	0,79	0,78	0,74	0,73	0,72	0,71	0,70	0,68	0,67	0,57	0,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że w ostatnich latach warunki mieszkaniowe ulegają systematycznej poprawie. Tendencja wzrostowa średniej powierzchni użytkowej mieszkania na osobę jest tendencją ogólnopolską, wynikającą z rozwoju społecznego i dążenia do poprawy jakości życia mieszkańców. Przy zachowaniu tendencji z ostatnich lat szacuje się, że przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Brańsk w przeliczeniu na jedną osobę w roku 2046 wynosić będzie ok. 90 m^2.

W zasobie mieszkaniowym (komunalnym) Gminy w roku 2016 znajdowało się 9 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 543 m^2. W ostatnich latach zasób ten zmniejszył się o 2 mieszkania, tj. o 60 m^2. Ubytek nastąpił w roku 2013.

Tabela 7. Liczba mieszkań w zasobie komunalnym gminy Brańsk oraz ich łączna powierzchnia użytkowa w latach 2009 – 2015.

Rok	mieszkania ogółem	powierzchnia użytkowa mieszkań (m^2)
2009	11	603
2013	11	603
2016	9	543

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zabudowa gminy Brańsk stanowi typową zabudowę zagrodową, o morfologii wsi ulicówki, bądź w niektórych przypadkach wielodrożnicy, jak np. Domanowo. Zabudowa gminy Brańsk tworzy mało rozproszoną strukturę. Zabudowę mieszkaniową stanowią głównie murowane budynki parterowe z poddaszem użytkowym. Gdzieniegdzie można odnaleźć jeszcze zachowane starsze domy drewniane. Zabudowa typowo jednorodzinna wkracza bardzo sporadycznie, ze względu na typowo rolniczy charakter gminy i specyfikację zatrudnienia w sektorze rolniczym i około rolniczym.

Rynek pracy

W gminie Brańsk liczba osób pracujących przypadających na 1000 ludności wykazywała do roku 2011 stałą tendencję wzrostową. W stosunku do roku 2006 wskaźnik ten zwiększył się niemal dwukrotnie, osiągając wielkość 61 osób. Natomiast w roku 2012 możemy zauważyć nagły spadek tej liczby. Wskaźnik ten od 2012 r. utrzymuje się na dosyć stałym poziomie, oscylującym na poziomie 35 pracujących na 1000 osób. Jest to wartość zdecydowanie niższa niż średnia dla powiatu bielskiego, województwa podlaskiego, a także dla kraju, gdzie wskaźnik ten wynosi odpowiednio 196, 186 i 240 osób pracujących na 1000 ludności. Jest to przede wszystkim konsekwencją typowo rolniczego

charakteru gminy Brańsk, gdzie dominuje udział osób pracujących w rolnictwie w gospodarstwach indywidualnych, nieuwzględnionych w zestawieniu GUS. W roku 2016 udział pracujących kobiet w stosunku do ogólnej liczby osób pracujących przewyższał dwukrotnie udział mężczyzn. Liczba pracujących kobiet wynosiła 140, co stanowi ok. 66% wszystkich pracujących, zaś mężczyzn 70, co stanowi 33% wszystkich pracujących. Sytuacja taka wynika przede wszystkim z faktu, że znaczna część mężczyzn pracuje w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Należy zaznaczyć, że wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Brańsk więcej niż połowa osób pracuje poza gminą (120 osób/1000 mieszkańców)
(dane http://www.polskawliczbach.pl).

Wykres 12. Liczba pracujących na 1000 osób w gminie wiejskiej Brańsk w latach 2006 – 2016 (Liczba pracujących na 1000 osób ujmowana jest bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności).

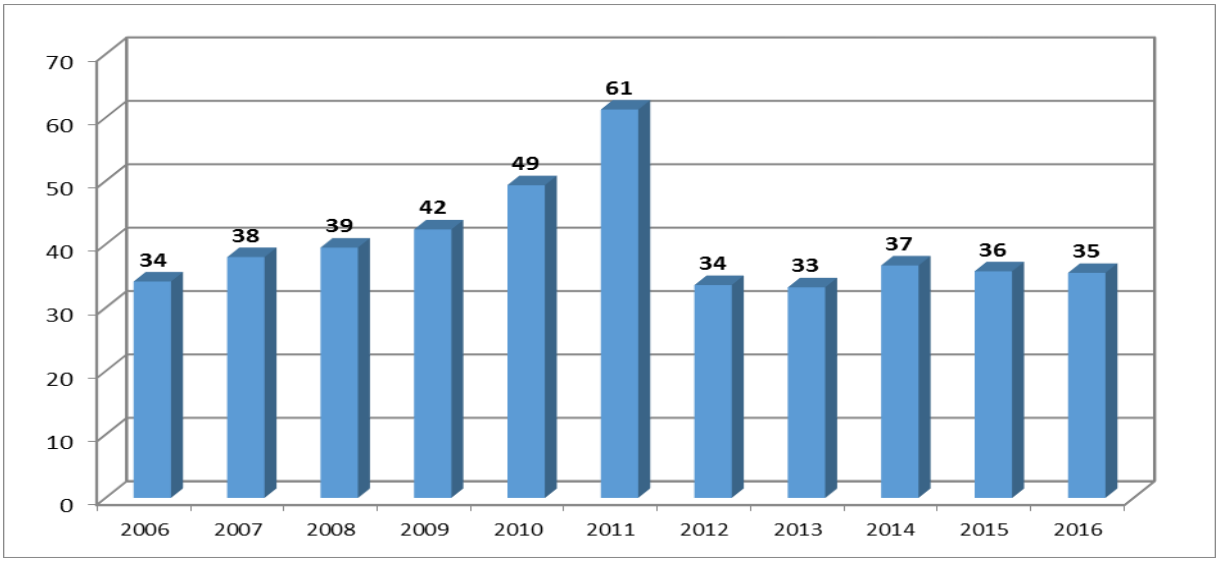

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W strukturze zatrudnienia w powiecie bielskim dominuje sektor rolniczy, w którym pracuje niemal połowa aktywnych zawodowo mieszkańców (46,2%). Drugim z kolei, pod względem liczby zatrudnionych, sektorem jest przemysł i budownictwo, w którym pracuje 27,5% aktywnych zawodowo osób. W sektorze usług zatrudnionych jest 8,8%, a finansów 1,3% pracujących. W tabeli poniżej przedstawiono dla porównania strukturę zatrudnienia dla województwa podlaskiego.

Tabela 8. Porównanie udziału zatrudnionych w poszczególnych sektorach (rolniczym, przemysłowym i budownictwie, usługowym, finansowym) w województwie podlaskim, powiecie bielskim. (Zgodnie z GUS wskaźnik liczony bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane łącznie z rolnictwem indywidualnym i pracującymi w organizacjach, fundacjach, związkach (SOF), według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności).

	pow. bielski	woj. podlaskie
rolniczy (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)	46,2%	37,0%
przemysł i budownictwo	27,5%	19,6%
usługowy (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)	8,8%	14,8%
finansowy (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)	1,3%	2,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie bielskim wynosi 4 272,54 zł, co odpowiada 99,60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce (dane na 2016 r.). Jest ono wyższe niż średnie zarobki brutto w województwie (3 767,20 zł).

Wykres 13. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 osób w gminie Brańsk w latach 2002-2016.

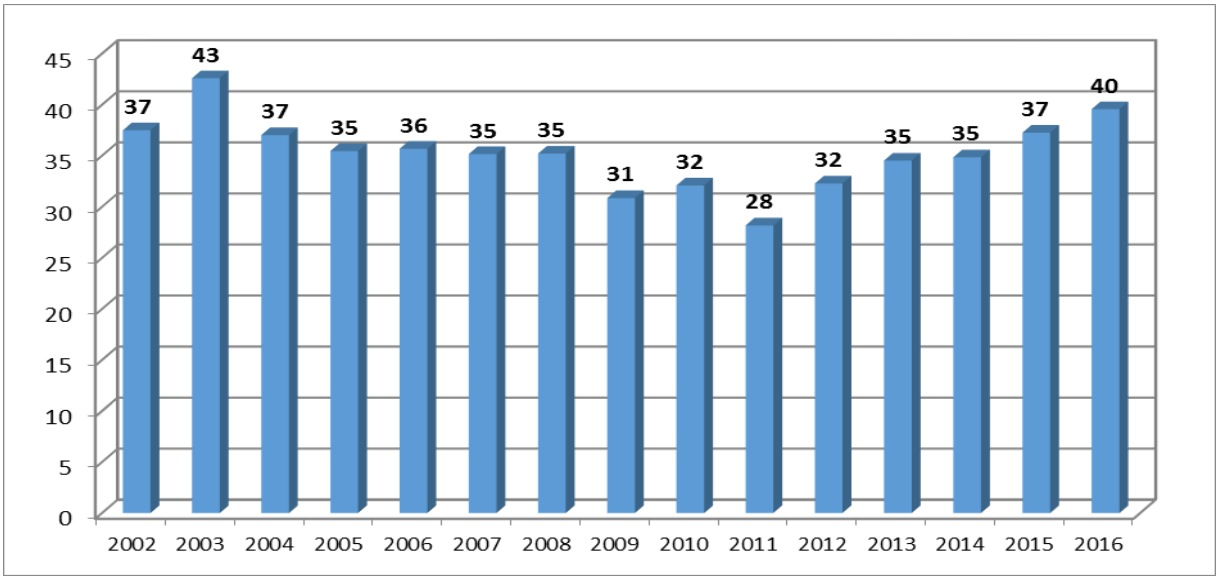

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Brańsk wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców na przestrzeni ostatnich 15 lat charakteryzowała się zasadniczo dwoma okresami odznaczającymi się dosyć stałymi tendencjami wzrostu i spadku. Do roku 2011 możemy zauważyć

stopniowy spadek liczby podmiotów gospodarczych, który to z liczby 43 w roku 2003 osiągnął niski poziom 28 podmiotów właśnie w roku 2011. Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast stała tendencja wzrostowa od roku 2011, która pozwoliła do 2016 r. osiągnąć poziom 40 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 osób (ogólna liczba podmiotów w 2016 r. wynosiła 234).

W przeliczeniu na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2016 r. wyniosła 668, co jest wartością znacznie niższą niż wskaźnik dla powiatu bielskiego, gdzie było to 1145 podmiotów.

Należy zaznaczyć, że na bardzo niskim poziomie utrzymuje się w ostatnich latach liczba podmiotów wyrejestrowywanych, zatem prowadzona działalność gospodarcza utrzymuje się na rynku. W 2016 r. liczba ta wynosiła zaledwie 3% w stosunku do ogólnej liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Od 2009 r. w dwóch latach (2009 i 2011 r.) wyrejestrowanych było znacząco więcej podmiotów (15% i 14,1%), ale od 2014 r. udział podmiotów wyrejestrowywanych ulega stale obniżeniu. Należy zauważyć także, że w ostatnich latach powstało kilka nowych podmiotów sektora kreatywnego, oraz innych, wskazujących na stopniowy rozwój funkcji poza rolniczych w gminie.

Tabela 9. Procentowy udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON oraz procentowy udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektorów: medycznego, kreatywnego, przetwórstwa rolno-spożywczego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów w gminie Brańsk w latach 2009 - 2016.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON [%]	15,0	4,9	14,1	3,5	4,7	6,7	5,0	3,0
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [%]	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,69
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [%]	0,00	0,00	33,33	0,00	11,76	0,00	5,88	3,85
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [%]	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	7,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 14. Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w latach2009-2016 [%].

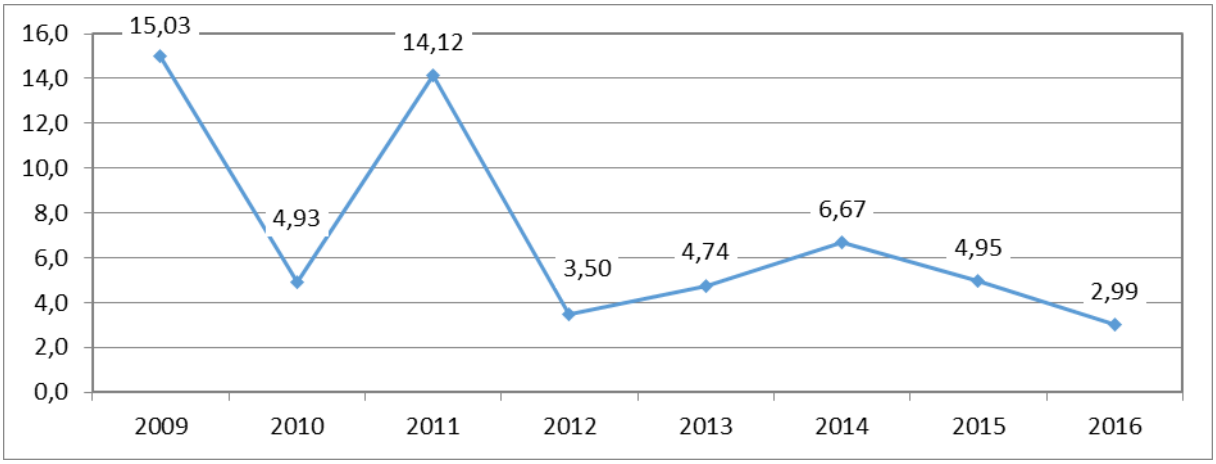

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przez osoby fizyczne prowadzona jest głównie działalność gospodarcza, z zakresu sekcji G i A według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), czyli z zakresu handlu hurtowego i detalicznego oraz rolnictwa i leśnictwa. Łącznie obejmuje ona 47% wszystkich prowadzonych przez osoby fizyczne działalności gospodarczych w gminie Brańsk (dane na 2016 r.). Ich liczba w stosunku do roku 2015 wzrosła, co jest pozytywnym zjawiskiem, jednak na przestrzeni lat 2012-2016 nie zarysowują się stałe tendencje wzrostowe lub spadkowe. Znaczący udział ma również sekcja F (budownictwo), która odnotowuje stały rozwój (w stosunku do roku 2012 o 11 podmiotów) i sekcja C (przetwórstwo przemysłowe). Liczba zakładów zajmujących się przetwórstwem przemysłowym w 2016 r. osiągnęła wysoką liczbę w strukturze gospodarki gminy Brańsk, jednak od 2014 r. liczba podmiotów tego sektora nie uległa zmianie. Udział osób fizycznych prowadzących działalność z zakresu pozostałych sekcji odznaczają się zdecydowanie niższym udziałem, wynoszącym poniżej 8% (mniej niż 15 osób).

Tabela 10. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD 2007 w gminie Brańsk w latach 2012 – 2016.

	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	**161**	**171**	**169**	**181**	**190**
Sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle)	37	36	42	39	46
Sekcja A (rolnictwo, leśnictwo, rybactwo i łowiectwo)	42	47	37	40	43
Sekcja F (budownictwo)	23	24	30	35	34
Sekcja C (przetwórstwo przemysłowe)	32	31	27	27	27
Sekcja H (transport i gospodarka magazynowa)	9	11	8	13	12
Sekcja M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna)	3	5	6	7	7
Sekcja N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca)	3	5	6	6	5
Sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna)	2	2	3	3	5
Sekcje S, T, U (pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące	4	4	6	5	5

usługi na własne potrzeby; organizacje i zespoły eksterytorialne)					
Sekcja I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	4	4	2	2	2
Sekcja J (informacja i komunikacja)	0	0	1	1	2
Sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)	0	0	0	1	1
Sekcja P (edukacja)	0	1	0	1	1
Sekcja B (górnictwo i wydobywanie)	1	1	1	1	0
Sekcja R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)	1	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 15. Struktura rynku działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby fizycznej, według sekcji PKD 2007 w gminie Brańsk w roku 2016.

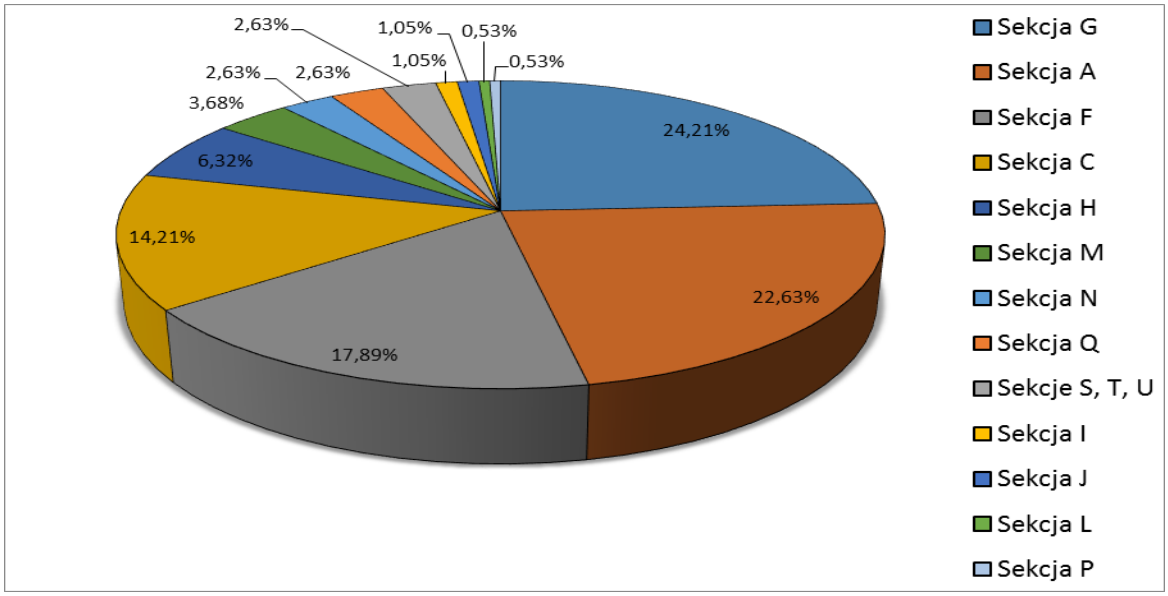

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pozytywnym aspektem jest to, że ogólna liczba firm w analizowanym obszarze, prowadzonych przez osoby fizyczne, rośnie i w stosunku do roku 2012 zwiększyła się o 29 podmiotów. Stanowi to wzrost o ponad 18%. Ogólna liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2016 r. osiągnęła poziom 190 osób. Należy zauważyć jednocześnie, że wzrost ten odnotował się niemal we wszystkich sektorach gospodarki.

Ze względu na specyfikę gminy Brańsk, większość prowadzonej działalności gospodarczej związana jest z rolnictwem, usługach z nim związanych i przetwórstwem rolno-spożywczym. Istniejące rodzinne gospodarstwa rolne stanowią dobrą bazę surowcową dla przetwórstwa rolno-spożywczego, szczególnie mleczarskiego. Ponadto funkcjonują gospodarstwa specjalistyczne, zajmujące się hodowlą gęsi, owiec, trzody chlewnej. Działają zakłady związane z rzeźnictwem, np. w Patokach i Brzeźnicy. Na terenie gminy Brańsk sprawnie działają również tartaki - w Kalnicy, Popławach, Spieszynie, Dębowie. W Olszewku funkcjonuje zakład produkcji ram do obrazów, wykonywanych technologią XIX wieczną. Jego główna produkcja jest eksportowana na rynek zachodni. W Kalnicy znajduje się stacja paliw i sala weselna. Na terenie gminy Brańsk funkcjonują również domy opieki: „Dom Seniora Atos" w Holonkach oraz „Domowe Zacisze" w Koszewie.

Bezrobocie

Sytuację na rynku pracy obrazuje również stopa bezrobocia oraz liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia, rozumiana jako stosunek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do liczby ludności w wieku produkcyjnym, w 2016 r. dla gminy Brańsk wyniosła 2,6%. Co istotne od 2013 r. wskaźnik ten ulega stale obniżeniu - w stosunku do roku 2013 bezrobocie zmniejszyło się o 1,3%, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem. Obecnie w stosunku do średniej dla powiatu i województwa stopa bezrobocia w gminie Brańsk jest zdecydowanie niższa (dla powiatu wskaźnik ten wynosi 5,0%, zaś dla województwa 6,5%). Wskaźnik ten jest również znacząco niższy niż średnia dla kraju – 5,6%. Należy zaznaczyć jednak, że na przestrzeni ostatnich ponad 10 lat nie jest to wskaźnik najniższy, gdyż w 2008 r., po stałym spadku, osiągnął on niski poziom 1,4%. Nieznacznie więcej osób bezrobotnych w gminie jest mężczyzn niż kobiet.

W analogiczny sposób na przestrzeni lat kształtowała się liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. W 2016 r. były to 92 osoby.

Należy jednak równocześnie pamiętać o problemie ukrytego bezrobocia w gminach wiejskich, gdzie większość osób jest zatrudniona w rolnictwie i nie jest objęta oficjalną statystyką, co uniemożliwia rzetelne przedstawienie danych potwierdzających skalę tego zjawiska.

Wykres 16. Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Brańsk w latach 2007 - 2016.

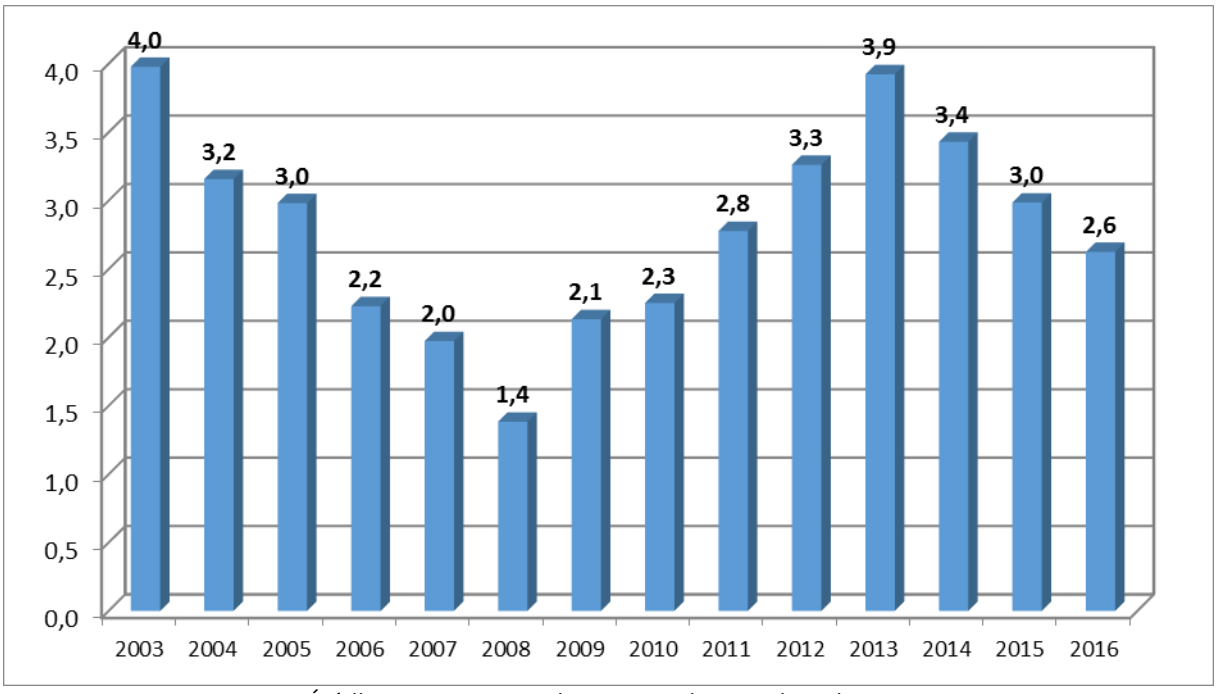

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 17. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Brańsk w latach 2007 - 2016.

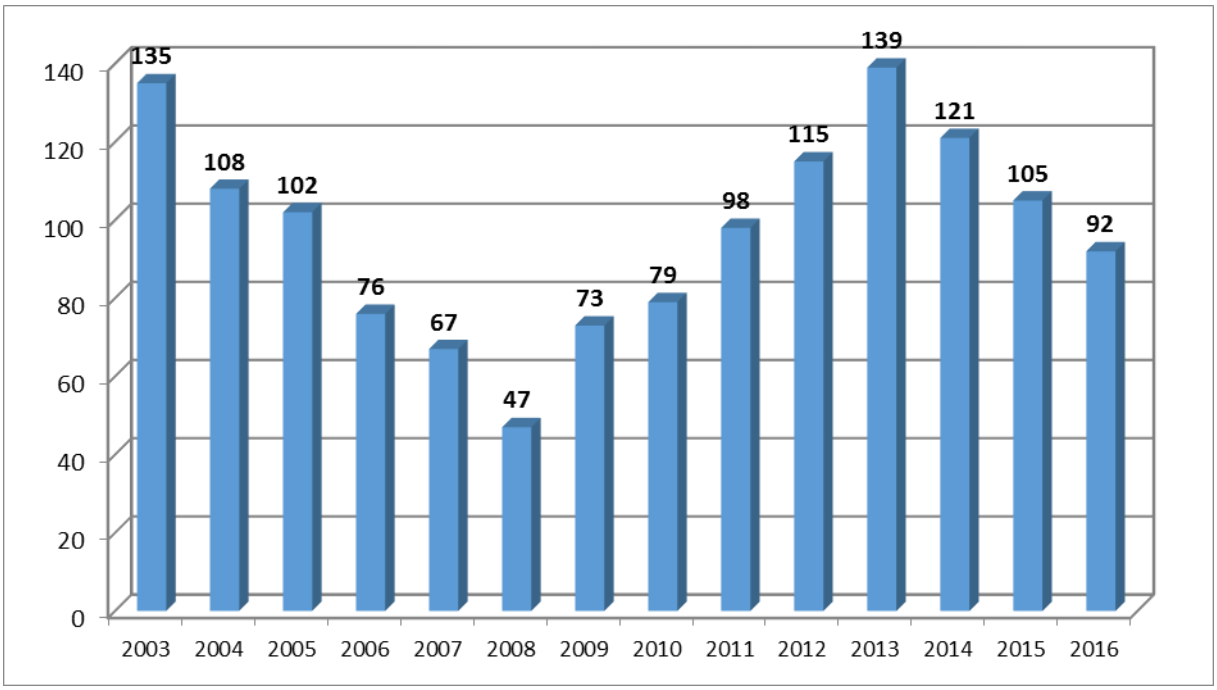

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.3. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE GMINY

Położenie gminy Brańsk w odległości około 65 km od granicy z Białorusią daje duże możliwości do współpracy gospodarczej z chłonnym rynkiem wschodnim. Ponadto gmina jest częścią „Zielonych Płuc Polski". Obszar ten swym zasięgiem obejmuje województwo podlaskie oraz część województwa warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, pomorskiego i kujawsko-pomorskiego. Gmina Brańsk powiązana jest z tym obszarem poprzez jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne, które stanowiły o wyznaczeniu granic obszaru „Zielonych Płuc Polski".

Tereny przygraniczne w sąsiednich gminach zagospodarowane są w podobny sposób jak obszar gminy Brańsk. Są to tereny głównie rolnicze bądź leśne. Zabudowa w tych obszarach zlokalizowana jest w znacznej większości przy ciągach komunikacyjnych łączących sąsiadujące ze sobą gminy, rzadko jest to zabudowa zwarta.

Rysunek 4. Powiązania zewnętrzne gminy Brańsk

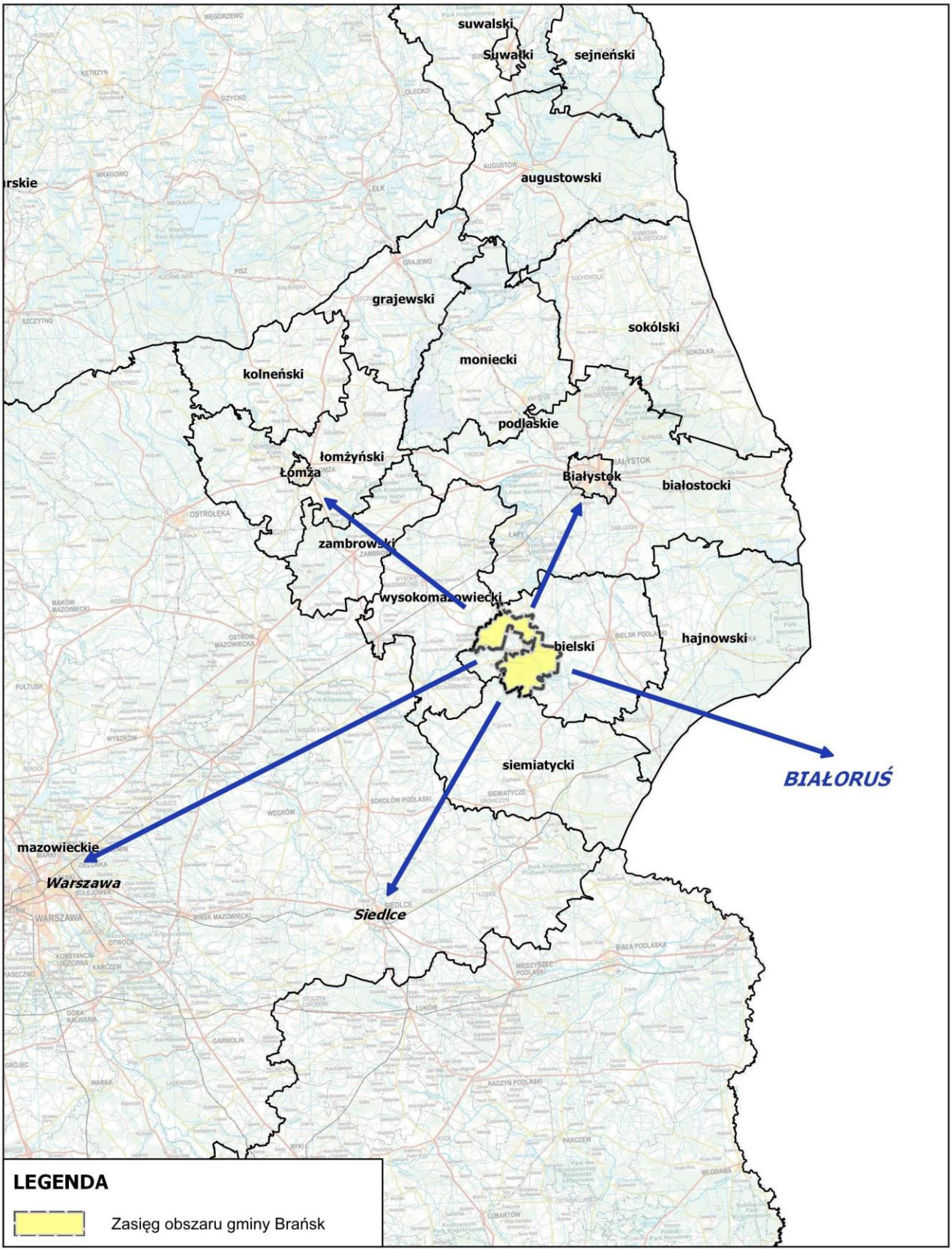

Źródło: opracowanie własne

4.4. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Dnia 20 marca 1984 podjęto uchwałę nr XXXIII/135/84 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Brańsku w sprawie zatwierdzenia miejscowego plan zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Brańsk, sporządzonego w skali 1:10000. W kolejnych latach plan ten był zmieniany na niewielkich obszarach, które dotyczyły pojedynczych działek. Zmiany planu miejscowego zostały wprowadzone na podstawie uchwał nr:

- II/10/98 Rady Gminy w Brańsku z dnia 4 grudnia 1998 r. – wyznaczenie terenu powierzchniowej eksploatacji kruszywa w miejscowości Świrydy,
- XII/79/99 Rady Gminy Brańsk z dnia 15 listopada 1999 r. – wyznaczenie terenu:
    - przemysłowo – składowego i usługowego, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Kalnica,
    - zabudowy usługowo – rzemieślniczej i rekreacyjnej, na obszarze dotychczas w planie przeznaczonym pod zabudowę przemysłowo – składową, w miejscowości Brzeźnica,
    - zabudowy przemysłowo – składowej i usługowej, na obszarze dotychczas w planie przeznaczonym pod Spółdzielnię Kółek Rolniczych, w miejscowości Kadłubówka,
    - zabudowy przemysłowej, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Popławy,
    - zabudowy przemysłowej, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Glinnik,
- XXIII/153/01 Rady Gminy Brańsk z dnia 28 kwietnia 2001 r. – wyznaczenie terenu:
    - zabudowy usługowej z zakresu obsługi turystyki, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Holonki,
    - zabudowy przemysłowej, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Lubieszcze,
- XXXIV/224/02 Rady Gminy Brańsk z dnia 10 października 2002 r. – wyznaczenie terenu pod zabudowę produkcyjną (zakład przetwórstwa mięsnego – ubojnia, masarnia), na obszarze dotychczas w planie przeznaczonym pod zabudowę zagrodową, w miejscowości Patoki.

Następnie w 2003 roku, zapewne w związku z treścią art. 87 pkt. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uchwalono Uchwałą Nr VIII/53/03 Rady Gminy Brańsk z dnia 30 października 2003 r. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk dla całego jej obszaru. Ponadto w tej samej uchwale utrzymano w mocy ustalenia zawarte w zmianach miejscowego planu ogólnego z 1984 roku z wyjątkiem obszaru wsi Olendy, który wszedł w skład gminy sąsiedniej Rudka. W kolejnych latach tj. 2008, 2009, 2014 oraz w pierwszej połowie 2018 roku podjęto uchwały w sprawie zmiany planu miejscowego przyjętego 30 października 2003 roku.

Również były to zmiany punktowe dotyczące pojedynczych działek. Powyższe zmiany zostały wprowadzone na podstawie uchwał nr:

- XIV/113/08 Rady Gminy Brańsk z dnia 29 września 2008 r. – wyznaczenie terenu:
    - zabudowy zagrodowej, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Pietraszki,
    - powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Świrydy,
    - przemysłowego, na obszarze dotychczas w planie rolniczym, w miejscowości Olszewek,
    - rolnego, na obszarze dotychczas w planie przeznaczonym pod usługi oświaty, w miejscowości Popławy,
    - do zalesienia, na obszarach dotychczas w planie rolniczych, w miejscowościach: Popławy, Świrydy, Szmurły, Domanowo, Kadłubówka.
- XXI/176/09 Rady Gminy Brańsk z dnia 30 września 2009 r. – wyznaczenie terenu zabudowy usług sportu i rekreacji, w miejscowości Kiersnówek.
- XXIII/217/14 Rady Gminy Brańsk z dnia 29 kwietnia 2014 r. - zmiana ta dotyczyła pojedynczych działek w miejscowościach: Koszewo, Kalnica, Kiersnówek, Pietraszki, Domanowo, Brzeźnica, Popławy, Holonki, Mień, Pruszanka Baranki, Klichy, Świrydy, Kiersnowo, Szmurły oraz Glinnik, na obszarze których wprowadzono tereny:
    - z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z dopuszczeniem usług, w tym turystycznych, sportowych, rekreacyjnych i rzemiosła nieuciążliwego,
    - z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę usługową, rzemieślniczą, handlową, gastronomiczną, turystyczną i rekreacyjną,
    - z podstawowym przeznaczeniem pod zabudowę zagrodową,
    - z podstawowym przeznaczeniem pod przemysł, składy, magazyny, budownictwo, usługi i rzemiosło,
    - z podstawowym przeznaczeniem pod powierzchniową eksploatację surowców mineralnych,
    - z podstawowym przeznaczeniem pod drogę klasy D jako ciągu pieszo-jezdnego,
    - z podstawowym przeznaczeniem pod parking,
    - leśne.
- XXVI/292/2018 Rady Gminy Brańsk z dnia 23 marca 2018 r. – wyznaczenie terenu powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych, w miejscowości Oleksin,
- XII/96/2020 Rady Gminy Brańsk z dnia 5 czerwca 2020 r. – zmiana punktowa planu miejscowego dla obszarów o łącznej powierzchni ok. 125 ha,

- XII/97/2020 Rady Gminy Brańsk z dnia 5 czerwca 2020 r. – zmiana planu miejscowego dopuszczająca realizację mikroinstalacji oraz małych instalacji o mocy nieprzekraczającej 100kW,
- XII/98/2020 Rady Gminy Brańsk z dnia 5 czerwca 2020 r. – w sprawie ustanowienia w obrębie Załuskie Kościelne zakazu lokalizacji budynków inwentarskich przeznaczonych do chowu i hodowli zwierząt o obsadzie powyżej 150 DJP w ramach jednego gospodarstwa rolnego,
- XXXII/259/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 28 października 2022 r. - zmiana punktowa planu miejscowego dla obszarów o łącznej powierzchni ok. 9,9 ha.

Obecnie na obszarze gminy Brańsk obowiązuje plan miejscowy dla obszaru całej gminy uchwalony w 2003 roku wraz z jego wyżej wymienionymi uchwalonymi fragmentarycznymi zmianami. Wyznaczono w nim następujące podstawowe przeznaczenia terenów:

a) tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej - MR,

b) tereny zabudowy usługowej przeznaczone dla realizacji celów publicznych i innych - U,

c) tereny przemysłu, składów, budownictwa - P,

d) tereny urządzeń obsługi rolnictwa - RUP,

e) tereny cmentarzy - ZC,

f) tereny wód, regulacji stosunków wodnych i urządzeń zaopatrzenia w wodę - W,

g) tereny odprowadzania ścieków i usuwania nieczystości - N,

h) tereny urządzeń i tras komunikacyjnych - K,

i) tereny urządzeń i tras urządzeń energetycznych - E,

j) tereny urządzeń i tras łączności - Ł,

k) tereny rolne - RP, RZ,

l) tereny leśne - RL,

m) tereny z zakazem zabudowy - ZZ.

Poniżej zestawiono w tabeli wszystkie plany miejscowe Gminy Brańsk wraz z datami i numerami uchwał.

Tabela 11. Wykaz planów miejscowych wraz z numerem uchwały.

Nr uchwały	Data uchwały	Uchwała w sprawie	Obowiązuje
II/10/98	04.12.1998 r.	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak

XII/79/99	15.11.1999 r.	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
XXIII/153/01	28.04.2001 r.	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
XXXIV/224/02	10.10.2002 r.	Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
VIII/53/03	30.10.2003 r.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
XIV/113/08	29.09.2008 r.	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
XXI/176/09	30.09.2009 r.	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
XXIII/217/14	29.04.2014 r.	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
XXVI/292/2018	23.03.2018 r.	Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk	tak
XII/96/2020	05.06.2020 r.	Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk dla wybranych obszarów	tak
XII/98/2020	05.06.2020 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie zakazu 150DJP	tak
XII/97/2020	05.06.2020 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie dopuszczenia mikroinstalacji i małych instalacji	tak
XXXII/259/2022	28.10.2022 r.	Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk dla wybranych obszarów	tak

Źródło: Opracowanie własne

4.5. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Gmina Brańsk wg. aktualnej ewidencji gruntów i budynków *(stan na 07.2017 rok, dane pozyskane z PODGiK w Bielsku Podlaskim)* zajmuje powierzchnię ok. 22 735 ha. Struktura użytkowania gruntów jest typowa dla gminy rolniczej. Grunty rolne, sady, łąki i pastwiska zajmują łącznie 77,95% powierzchni gminy, co podkreśla charakter rolniczy gminy. Lesistość gminy jest na poziomie 15,24%, co jest wskaźnikiem dużo poniżej średniej od lesistości kraju będącej na poziomie ok. 29,5% i docelowego poziomu lesistości kraju, który według założeń Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w 2050 powinien wynieść 33%. (źródło: https://stat.gov.pl/ - rocznik statystyczny 2016).

W związku z powyższym pomimo charakteru rolniczego gminy zasób obszarów leśnych powinien być sukcesywnie zwiększany. Grunty zabudowane stanowią ok. 2% powierzchni gminy,

z czego większość stanowią grunty rolne zabudowane – obrazuje to charakter rolniczy gminy oraz występowanie znacznej ilości zabudowy zagrodowej. Działki zajęte pod drogi zajmują nieco ponad 2,5% powierzchni gminy. Podział na poszczególne użytki wraz z ich powierzchnią przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Struktura użytkowania gruntów w gminie Brańsk.

Struktura użytkowania gruntów w gminie Brańsk		
Rodzaj użytku	**powierzchnia [ha]**	**powierzchnia [%]**
B – tereny zabudowane	16,05	0,07%
Br – grunty rolne zabudowane	482,18	2,12%
dr – drogi	596,97	2,63%
R – grunty orne	11 012,25	48,44%
S - sady	52,12	0,23%
Ł – łąki trwałe	2 558,29	11,25%
Ps – pastwiska trwałe	4 099,32	18,03%
Ls – lasy	3 466,66	15,24%
Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione	111,43	0,49%
W – wody	219,94	0,97%
N - nieużytki	89,76	0,39%
K – użytki kopalne	29,14	0,13%
Tr – tereny różne	1,19	0,01%
Suma	**22 735,30**	**100,00%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z PODGiK, stan na 08.2017.

Według ostatniego powszechnego spisu rolnego (2010 rok) w gminie Brańsk odnotowano 1258 gospodarstw utrzymujących się z działalności rolniczej o średniej powierzchni w skali gminy wynoszącej 14,66 ha. Największy odsetek stanowią gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 15 ha – 31,2% co potwierdza wybitnie rolniczy charakter gminy. Sytuację tą potwierdza także bardzo mały odsetek gospodarstw poniżej 1 ha – tylko 26. Dokładną liczbę gospodarstw w stosunku do grup powierzchniowych gospodarstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Struktura powierzchniowa gospodarstw w gminie Brańsk.

Ilość gospodarstw w stosunku do powierzchni					
Powierzchnia:	do 1 ha	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 ha i więcej
Ilość gospodarstw [szt]:	26	223	358	259	392
[%]	2,0	17,7	28,5	20,6	31,2
Suma: 1258 gospodarstwa					

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z BDL (http://bdl.stat.gov.pl).

Na obszarze gminy Brańsk nie występują gleby klasy I i II. Dominujące gleby to grunty orne klasy IVa (20,12%) i IVb (14,17%), które łącznie zajmują ok. 35% powierzchni gruntów rolnych

w gminie. Gruntów klasy III jest stosunkowo dużo – stanowią ok. 15,75% powierzchni gruntów rolnych w gminie, co stwarza dobre warunki do rozwoju produkcji roślinnej. Strukturę gruntów rolnych wg. klasoużytków w gminie Brańsk przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Struktura gruntów rolnych w gminie Brańsk w podziale na klasoużytki.

Struktura gruntów rolnych w gminie Brańsk		
rodzaj klasoużytku	**powierzchnia [ha]**	**powierzchnia [%]**
ŁIII	246,97	1,34%
ŁIV	1 642,02	8,90%
ŁV	560,89	3,04%
ŁVI	201,44	1,09%
PsIII	539,49	2,92%
PSIV	2 076,10	11,25%
PsV	1 502,70	8,14%
PsVI	297,89	1,61%
RIIIa	71,70	0,39%
RIIIb	2 049,03	11,10%
RIVa	3 711,36	20,12%
RIVb	2 614,77	14,17%
RV	2 157,43	11,69%
RVI	781,50	4,24%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z PODGiK, stan na 08.2017.

Strukturę gruntów rolnych w rozbiciu na klasy gruntu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Struktura gruntów rolnych w gminie Brańsk w podziale na klasy gleb.

Struktura gruntów rolnych w gminie Brańsk		
klasa gruntu	**powierzchnia [ha]**	**powierzchnia [%]**
III	786,46	4,26%
IIIa	71,7	0,39%
IIIb	2 049,03	11,10%
IV	3 718,12	20,15%
IVa	3 711,36	20,11%
IVb	2 614,77	14,17%
V	4 221,02	22,87%
VI	1 280,83	6,94%
Suma	**18 453,29**	**100,00%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z PODGiK, stan na 08.2017.

Struktura użytkowania gruntów przedstawiona jest na poniższej mapie gminy Brańsk. Grunty rolne przeważają w części zachodniej oraz wschodniej, przedzielone są kompleksami leśnymi, z których największe areały znajdują się w części południowej i północnej gminy. Nie wyróżnia się istotnych skupisk terenów zabudowanych. Tereny zabudowane na tle gminy tworzą kilkadziesiąt niewielkich powierzchniowo enklaw wśród terenów rolniczych. Łąki i pastwiska występują głównie w dolinie rzeki Nurzec.

Rysunek 5. Struktura użytkowania gruntów w gminie Brańsk.

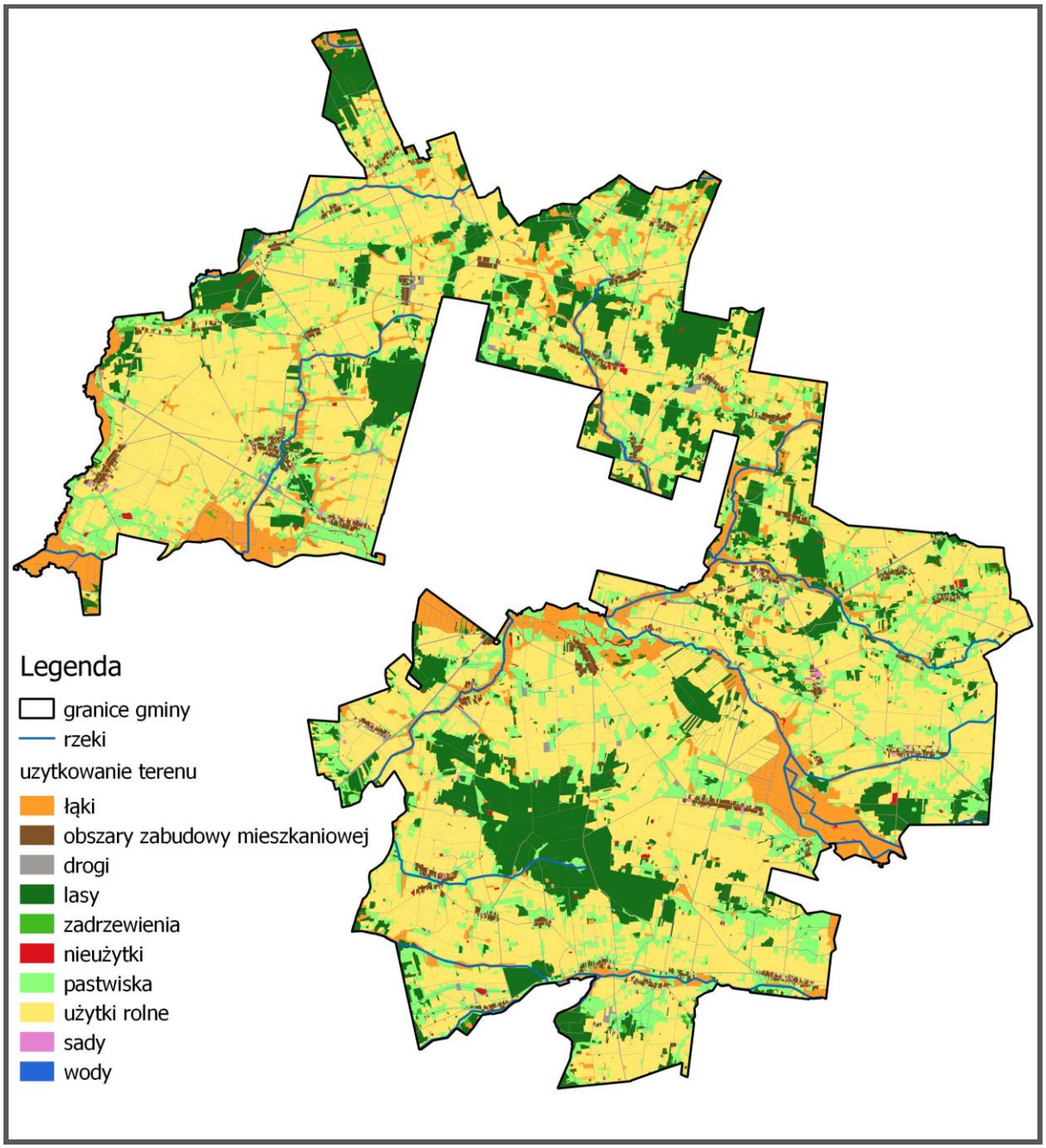

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych SWDE.

4.6. POZWOLENIA NA UŻYTKOWANIE BUDYNKÓW 2005 – 2015

Do oceny dynamiki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym niezbędne jest również przeanalizowanie ilości oddawanych do użytkowania budynków w podziale na funkcje zabudowy.

W latach 2005 - 2016 w gminie Brańsk zostało oddane do użytkowania 78 nowych budynków mieszkalnych, co daje średnią 6,5 budynku mieszkalnego na rok. Zauważalny jest znaczny wzrost dynamiki powstawania nowych budynków mieszkalnych w latach 2013 - 2016 kiedy to powstało 41 takich budynków czyli ponad 50% z ostatnich 12 lat. Średnio rocznie w ostatnich 4 latach powstało

ponad 10 budynków mieszkalnych przy średniej na poziomie około 4,6 w latach poprzednich. Wartość ta potwierdza niski popyt w gminie na budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Liczba oddanych do użytkowania budynków mieszkalnych wynika wprost z danych demograficznych (ujemne saldo migracji i przyrost naturalny).

Wykres 18.Struktura wydanych pozwoleń na użytkowanie z podziałem na rodzaj budynku.

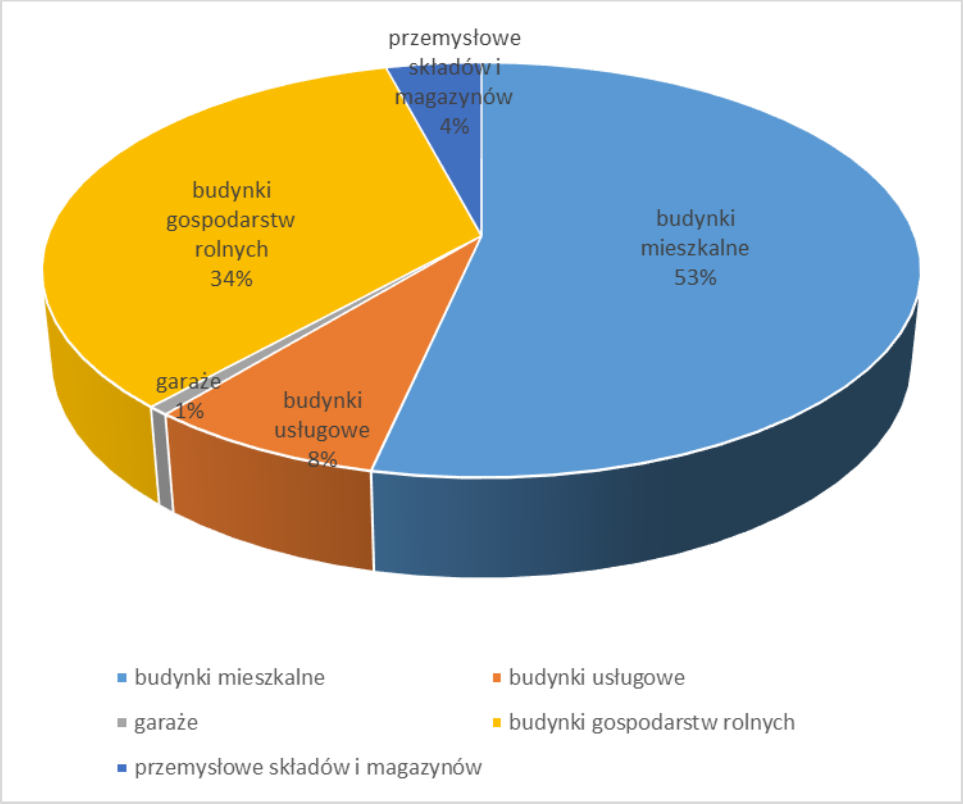

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL stan na 08.2017.

Dane przedstawione w poniższej tabeli obrazują lata 2005 – 2016, dla których możliwe było pozyskanie informacji o ilości oddanych do użytkowania pozostałych typów budynków. Z tabeli jednoznacznie wynika, iż największy przyrost ilości budynków (poza mieszkalnymi) dotyczy budynków gospodarstw rolnych. Biorąc pod uwagę fakt, iż grupa budynków przemysłowych składów i magazynów obejmuje również silosy, które często wiążą się z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych to okazuje się, iż 85 % budynków niemieszkalnych, które powstały w gminie Brańsk w latach 2005 – 2016 związanych jest z rolnictwem lub jego obsługą. Znikoma ilość budynków handlowo – usługowych świadczy z kolei o niskim dotychczas popycie na tego typu obiekty. Przypuszczać należy, że w większości przypadków potrzeby handlowo – usługowe mieszkańców gminy zaspokajane są w mieście Brańsk, które tworzy dla gminy Brańsk centrum usługowo-administracyjne będące jednocześnie odrębną jednostką administracyjną. Brak nowych budynków zamieszkania zbiorowego, oraz niewielka ilość hoteli i zakwaterowania turystycznego może świadczyć o tym, że miejsca noclegowe w gminie powstają w zasadzie tylko w ramach usług agroturystycznych lokalizowanych w istniejących budynkach związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego lub odpowiednie zaplecze noclegowe stworzone zostało w mieście Brańsk. Tendencje te są oczywiste biorąc pod uwagę pozostałe uwarunkowania rozwoju gminy oraz jej położenie względem miasta Brańsk.

Podsumowując analizę danych dotyczących ilości budynków oddanych do użytkowania wskazać należy, że w gminie następuje rozwój zabudowy związanej z mieszkalnictwem oraz prowadzeniem gospodarstw rolnych i ich obsługi, jednakże rozwój ten jest mało dynamiczny.

Tabela 16. Ilość wydanych pozwoleń na użytkowanie z podziałem na rodzaj budynku.

Rodzaj budynku	Ilość budynków oddana do użytkowania
budynki mieszkalne	78
budynki zbiorowego zamieszkania	0
budynki hoteli	2
inne budynki zakwaterowania turystycznego	6
budynki biurowe	0
budynki handlowo-usługowe	1
garaże	1
budynki gospodarstw rolnych	50
budynki usług publicznych	2
przemysłowe składów i magazynów	6
Razem	**146**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL stan na 08.2017.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO, ORAZ WYMOGÓW ICH OCHRONY

5.1. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Uwarunkowania geologiczne i geomorfologiczne

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Kondrackiego prawie cały obszar gminy Brańsk położony jest w granicy mezoregionu Równina Bielska. Północno zachodni fragment gminy znajduje się w zasięgu Wysoczyzny Wysokomazowieckiej, a skrajnie południowa część zaliczana jest do Wysoczyzny Drohiczyńskiej. Wszystkie wymienione jednostki są częścią makroregionu Nizina Północnopodlaska.

Rysunek 6. Gmina Brańsk na tle mezoregionów wg Kondrackiego.

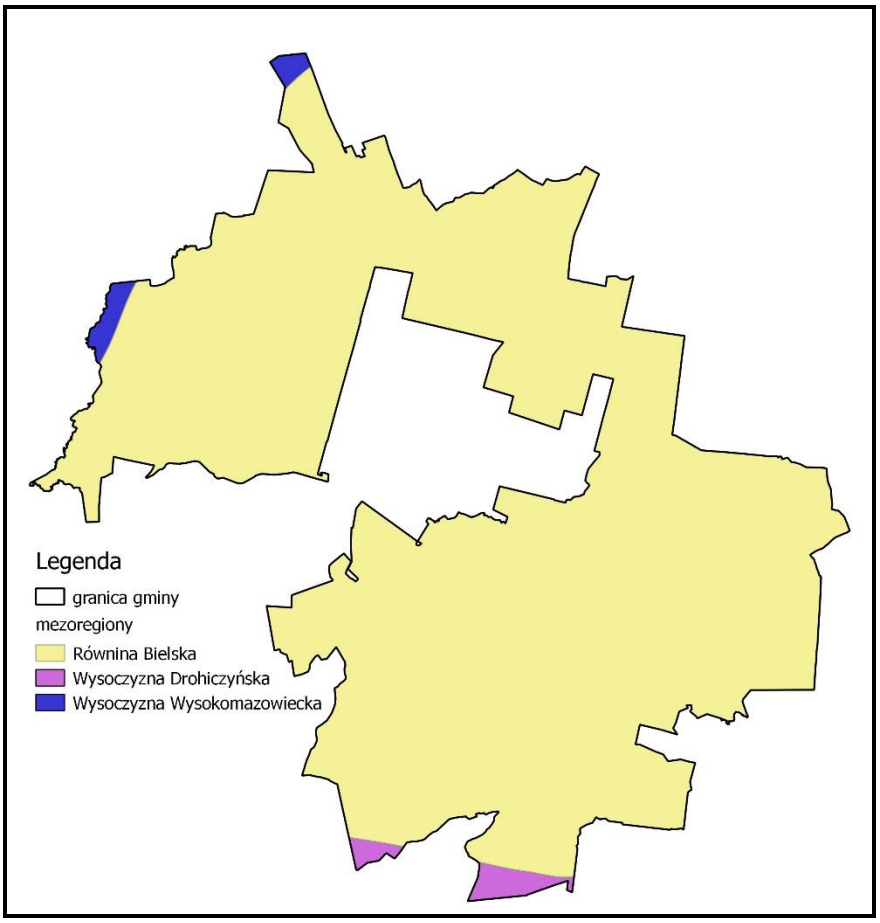

Źródło: Opracowanie własne.

W granicach gminy rzędne terenu sięgają 150–160 m n.p.m. (w obrębie Wysoczyzny Drohiczyńskiej). Około 10-15 m niżej położona jest Równina Bielska. Z południowego wschodu na zachód powierzchnię obszaru rozcina szeroka (700–2 000 m) dolina Nurca, wykorzystująca, podobnie jak jej mniejsze dopływy, ciąg obniżeń wytopiskowych. Dolina charakteryzuje się występowaniem rozległych równin torfowych, tarasu zalewowego - holoceńskiego wyniesionego 2–3 m nad dno doliny oraz fragmentów tarasu nadzalewowego - plejstoceńskiego, zlokalizowanego wyspowo na wschód od wsi Popławy oraz na zachód od wsi Karp (gmina Rudka) na wysokości 5–7 m nad dnem doliny. Dolina Nurca dzieli równinę na dwie części – północną i południową. Na ich obszarze dominują formy lodowcowe i wodnolodowcowe. W części północnej przeważają wysoczyzny morenowe płaskie i faliste. Występują tu także równiny sandrowe, które kumulują się wzdłuż doliny Panasówki i Dopływu z Domanowa. Na wschodzie natomiast, w rejonie Kalnicy i Chojewa znaczną powierzchnię zajmują zagłębienia wytopiskowe. Są to prawie płaskie obniżenia wypełnione utworami wytopiskowymi i deluwialnymi. Wyróżniającymi formami są także występujące na linii Świrydy-Bronka formy akumulacji szczelinowej. Tworzą je wydłużone wzgórza o przebiegu z północnego zachodu na południowy wschód, wysokości względnej 10–15 m i długości dochodzącej do 1200 m.

W części równiny zlokalizowanej na południe od Nurca również dominującą formą rzeźby terenu są wysoczyzny morenowe płaskie. Ponadto licznie występują tu równiny wodnolodowcowe.

Charakterystycznym elementem krajobrazu wysoczyzny są liczne głazy narzutowe, występujące najczęściej w skupiskach wzdłuż dróg i miedz. Na szczególną uwagę zasługuje wielki głaz narzutowy o średnicy ponad 3 m, zlokalizowany pomiędzy miejscowościami Świrydy i Załuskie Koronne.

Gmina Brańsk położona jest w obrębie regionalnej jednostki tektonicznej Polski zwanej obniżeniem podlaskim. Jest to depresyjna forma prekambryjska, wypełniona utworami osadowymi prekambru, kambru, ordowiku i syluru oraz niezgodnie zalegającymi na nich osadami karbonu górnego, lokalnie czerwonego spągowca, cechsztynu i triasu. Cały obszar gminy pokryty jest grubym kompleksem utworów czwartorzędowych, o miąższości przekraczającej miejscami 200 m. Powierzchniowe utwory geologiczne związane są głównie ze zlodowaceniem środkowopolskim, jedynie w obrębie dolin rzecznych z holocenem.

Rysunek 7. Powierzchniowe utwory geologiczne (na podstawie Mapy Geologicznej Polski skala 1: 500 000)

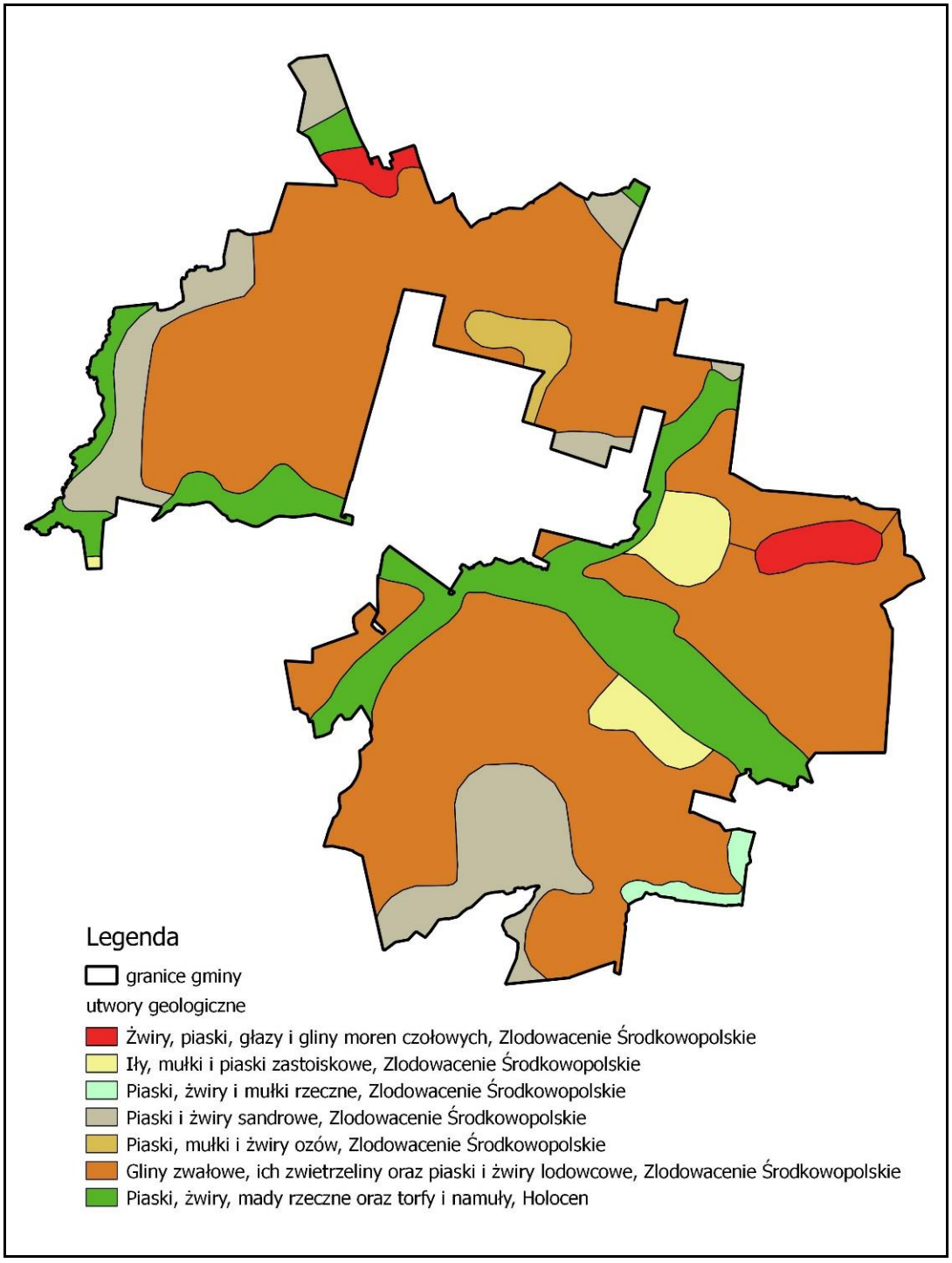

Źródło: Opracowanie własne.

Surowce mineralne

Gmina Brańsk jest obszarem dość ubogim w kopaliny. Udokumentowano tu kilka niewielkich, czwartorzędowych złóż piasków i żwirów. Aktualnie wydobycie prowadzi się w obrębie trzech złóż – „Domanowo", „Świrydy III" i „Świrydy IV", dla których zostały wyznaczone tereny górnicze i obszary górnicze. Po zakończeniu eksploatacji planuje się rekultywację wyrobisk w kierunku rolnym i leśnym.

Tabela 17. Złoża kopalin, ich charakterystyka i klasyfikacja.

Nazwa złoża	Rodzaj utworów budujących złoże	Wiek kompleksu litologiczno-surowcowego	Stan zagospodarowania złoża	Powierzchnia (ha)	Ważność koncesji
Domanowo II	Piaski i żwiry	czwartorzęd	złoże zagospodarowane	1,76	-
Świrydy II	Piaski i żwiry		złoże rozpoznane szczegółowo	0,72	-
Świrydy III	Piaski i żwiry		złoże zagospodarowane	1,62	-
Świrydy V	Piaski i żwiry		złoże zagospodarowane	1,92	-
Oleksin	Piaski i żwiry		złoże rozpoznane szczegółowo	2,00	-

Źródło: http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web

Na obszarze gminy istnieją niewielkie możliwości udokumentowania nowych złóż. Wyznaczono trzy obszary perspektywiczne piasków i żwirów. Nie wytypowano natomiast obszarów prognostycznych z uwagi na brak szczegółowego rozpoznania geologiczno-złożowego. Dwa niewielkie obszary perspektywiczne piasków i piasków ze żwirem, zlokalizowane są w obrębie form akumulacji szczelinowej zlodowacenia warty w rejonie Świryd. Ponadto jeden obszar wyznaczono w rejonie Chojewa i Bodaczek (poza granicą gminy), w obrębie kemów utworzonych podczas zlodowacenia warty.

Gleby

Gmina Brańsk cechuje się dobrymi glebami do uprawy rolniczej. Pokrywa glebowa regionu wykształciła się z miąższych utworów czwartorzędowych pochodzenia lodowcowego. Około 60% gleb wytworzyło się na glinach. Podłożem dla pozostałych gleb są piaski, lokalnie pyły, a w dolinach cieków namuły, torfy i piaski rzeczne.

W południowej, środkowej i zachodniej części gminy największe powierzchnie zajmują gleby pseudobielicowe na piaskach gliniastych i gliniasto-pylastych podścielone gliną. W środkowej i północno-zachodniej części obszaru występują wytworzone z glin zwałowych gleby brunatne. Lokalnie wykształciły się także gleby brunatne wyługowane i kwaśne, przeważnie wytworzone z glin piaszczystych i piasków słabogliniastych. W południowo-wschodniej i wschodniej części gminy koncentrują się gleby piaskowe różnych typów (bielicowe, rdzawe, brunatne i kwaśne). W rozproszeniu, głównie w rejonie niezabagnionych obniżeń terenowych, w dolinach mniejszych cieków wodnych i na bagiennych obrzeżach doliny Nurca występują czarne ziemie na piaskach, glinach i pyłach. Ponadto w dolinie Nurca wykształciły się gleby torfowe, murszowo-torfowe, murszowe i mady.

Na większości obszaru gminy przeważają gleby w kompleksie 4 – żytnim bardzo dobrym (pszenno-żytnim). W części zachodniej natomiast dominują gleby w kompleksie 2 – pszennym dobrym. Stosunkowo dużo jest również gleb w kompleksie 6 – żytnim słabym oraz 8 – zbożowo-

pastewnym mocnym. Prawie całą dolinę Nurca oraz jego dopływów zajmują użytki zielone w 2 kompleksie (użytki zielone średnie). Znaczna część użytków zielonych została zmeliorowana. Na obszarze gminy stosunkowo dużo jest gleb w klasie bonitacyjnej III – 2 907 ha (15,75% powierzchni gruntów rolnych w gminie). Nie występują tu natomiast gleby klas I i II.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe w granicach gminy należą do zlewni trzeciego rzędu rzeki Bug. Główny układ sieci hydrograficznej obszaru związany jest z rzeźbą polodowcową, a tworzy go rzeka Nurzec wraz z dopływami – Mień (Mianka) z Markówką, Bronka z Panasówką, Leśna z Czarną, Siennica, Domanówka (Dopływ z Domanowa). Nurzec jest rzeką typowo nizinną, przepływającą przez tereny bagienne i podmokłe. Mierzy ok. 100 km długości. Jego źródła znajdują się w pobliżu miejscowości Stawiszcze, tuż przy granicy z Białorusią, na południowy wschód od Czeremchy na wysokości około 180 m n.p.m. Do Bugu uchodzi w okolicy wsi Wojtkowice-Dady. W rejonie gminy Brańsk dolina Nurca jest bardzo szeroka i osiąga od ok. 700 do 2000 m. Charakterystyczną cechą koryta w tej części biegu jest wyraźne wcięcie w dno doliny, spowodowane procesami erozyjnymi zaistniałymi w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonych melioracji w górnych odcinkach cieku. Zmeliorowane są doliny Nurca i Mianki. Ciągłość Nurca przerwana jest wskutek zlokalizowania 3 małych elektrowni wodnych: Ciechanowiec, Kuczyn, Kostry-Podsędkowięta. Zbudowano również progi piętrzące o wysokości ok. 2,2–2,4 m. Przy braku przepławek, obiekty te uniemożliwiają wędrówkę ryb.

Na obszarze gminy Brańsk wyróżniono 12 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Liza - RW200017261549
- Leśna - RW200017266649
- Dopływ spod Kol. Olszewo - RW200017266652
- Siennica - RW200017266656
- Dopływ z Domanowa - RW200017266658
- Markówka - RW200017266668
- Nurzec od Nurczyka do Siennicy - RW200024266673
- Dopływ z Chojewa - RW2000172666532
- Bronka - RW2000172666549
- Dopływ z Rudki - RW2000172666549
- Mianka od Dzieży do ujścia - RW2000192666699
- Siennica - RW2000172666749

Rysunek 8. Rozmieszczenie jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Brańsk.

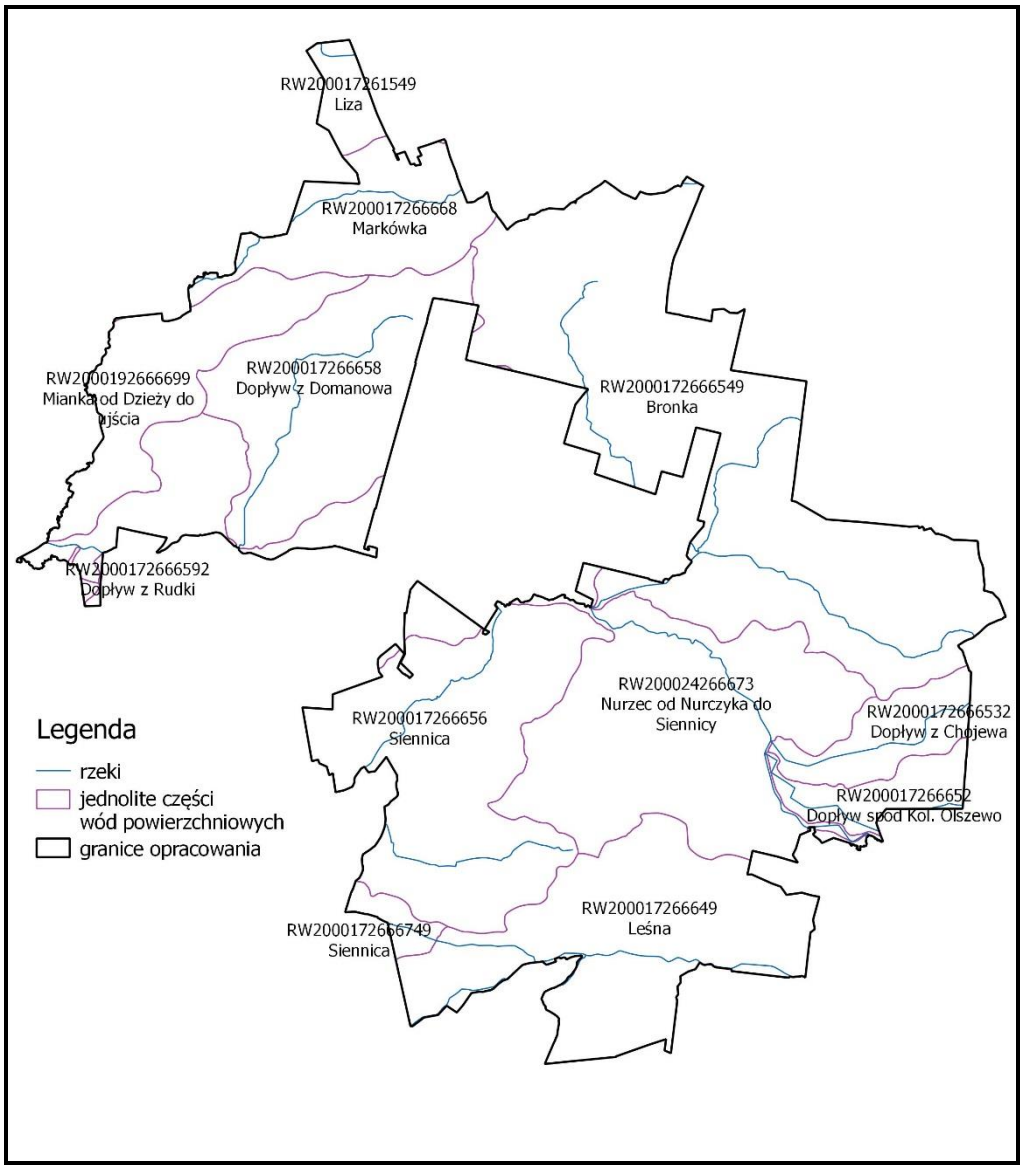

Źródło: Opracowanie własne.

Wody podziemne

Obszar gminy zaliczany jest do regionu hydrogeologicznego I mazowieckiego (Paczyński red., 1995). Nie występują tu główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).

Stopień rozpoznania starszych (trzeciorzędowych i jurajskich) poziomów wodonośnych w granicach gminy Brańsk jest słaby. Główny użytkowy poziom wodonośny związany jest z utworami czwartorzędowymi. Miąższość tego poziomu w części północnej wynosi w granicach 12–19 m, a wody występują w piaskach zlodowacenia wilgi. W części południowej gminy poziom wodonośny tworzą piaski wodnolodowcowe zlodowaceń wilgi i sanu, rozdzielone lokalnie cienkimi wkładkami mułków i iłów, a jego miąższość wzrasta do 25-47 m. Zwierciadło wody ma przeważnie charakter napięty, powodowany obecnością izolującej warstwy glin zwałowych zlodowaceń Liwca, Odry i Warty.

Czwartorzędowe wody podziemne na obszarze gminy są jedynym źródłem zaopatrzenia w wodę dla celów komunalnych i przemysłowych. Ujmowane są kilkoma studniami o głębokościach przeważnie 50–85 m, rzadziej głębszymi. Wydajności studni wahają się od około 44 m^3/h do nieco ponad 100 m^3/h i wyraźnie przewyższają potrzeby odbiorców.

Prawie cały obszar gminy położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 55 (PLGW200055). Jedynie skrajnie północny fragment, w rejonie wsi Kiewłaki leży w obrębie jednostki nr 52 (PLGW200052). Obydwie części cechują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym. Nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Gminny wodociąg bazuje na czterech ujęciach wód ze studni głębinowych:

1. hydrofornia w m. Kalnica wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Załuskie Kościelne; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW – 1 głębokości 80 m, studnia SW – 2 głębokości 71 m;
2. hydrofornia w m. Koszewo; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW – 1 głębokość 83 m, studnia SW – 2 głębokość 82 m;
3. hydrofornia w m. Brzeźnica wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Szmurły; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW 2 – głębokość 87 m, studnia SW 3 – głębokość 89m;
4. hydrofornia w m. Domanowo wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Glinnik; pobór wód odbywa się z dwóch studni głębinowych: studnia SW – głębokość 90 m, studnia SW – 2 głębokość 93 m.

Dla wyżej wymienionych ujęć nie ma wyznaczonych stref ochrony pośredniej. Funkcjonują natomiast strefy ochrony bezpośredniej

Klimat

Według regionalizacji klimatycznej Gumińskiego, gmina Brańsk położona jest w obrębie dzielnicy Wschodniej. Obszar ten cechuje się wpływem klimatu kontynentalnego, z dużymi rocznymi amplitudami temperatury powietrza (ostrą i długą zimą, krótkim przedwiośniem i ciepłym latem) oraz przewagą opadów letnich nad zimowymi. Okres wegetacyjny rozpoczyna się wraz z początkiem prac polowych w okolicach 25 marca i trwa od 190 do 205 dni. Liczba dni mroźnych wynosi od 110 do 135 i jest jedną z najwyższych w całej Polsce. Pokrywa śnieżna zalega na tym obszarze przez około 70–80 dni. Najniższą średnią temperaturę powietrza notuje się w styczniu i wynosi ona -4,3 °C. Najwyższe średnie temperatury przypadają na miesiąc lipiec i osiągają 17,7–18,3 °C. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 7,2 °C. Liczba dni pogodnych waha się w granicach 39–51 dni, a średnie roczne zachmurzenie wynosi ok. 6,4 pokrycia nieba. Wilgotność względna powietrza utrzymuje się między 80 a 81%. Roczna suma opadów jest niewielka - średnio 550 mm. Maksimum opadów przypada na miesiące letnie od czerwca do sierpnia, a minimum na miesiące zimowe – od stycznia do marca. Z uwagi na wyrównany teren o niewielkich deniwelacjach spływ wody opadowej jest nieznaczny, stąd też niedobory wody w glebie występują lokalnie i wiążą się z głębiej zalegającym poziomem wody gruntowej. Na obszarze gminy dominują wiatry zachodnie o niewielkich prędkościach.

Krajobraz

Krajobraz gminy na skutek działalności człowieka został silnie przekształcony i obecnie na przeważającym obszarze nosi cechy krajobrazu kulturowego. Na terenach znajdujących się pod presją antropogeniczną można wyróżnić dwa podtypy:

- rolniczy krajobraz otwarty, który jest dominującym typem na obszarze gminy; tworzą go, płaskie powierzchnie o dużych areałach, zajęte przez mozaikę pól uprawnych, śródpolnych grup bądź pasm zadrzewień oraz oczek wodnych;
- krajobraz zabudowy wiejskiej, obejmujący głównie formy tradycyjnych i współczesnych budynków mieszkalnych, gospodarczych i innych wraz z ich układem urbanistycznym.

Drugim typem wyróżniającym się na tle gminy jest krajobraz naturalny, obejmujący przede wszystkim doliny rzeczne wraz z torfowiskami i terenami podmokłymi oraz lasy.

Szata roślinna

Gmina Brańsk, zgodnie z podziałem na regiony przyrodniczo-leśne, zaliczana jest do Krainy Mazowiecko-Podlaskiej charakteryzującej się występowaniem grądów i lasów – borów świeżych. Na obszarze gminy dominuje bór mieszany świeży (BMśw) i las mieszany (LM). W składzie gatunkowym drzewostanu wyróżniają się sosna, dąb, jesion, grab, brzoza, olcha i inne. Nie występują tu lasy ochronne. Lasy na terenie gminy charakteryzują się znacznym rozdrobnieniem i nierównomiernym rozmieszczeniem przestrzennym.

Flora tych terenów jest bardzo zróżnicowana. Znajdują się tu zespoły roślinne bagienne i torfowiskowe, związane głównie z doliną rzeki Nurzec i jej dopływami. Użytki zielone zajęte są głównie przez łąki i pastwiska. Dominującymi zbiorowiskami na obszarze gminy są jednak fitocenozy związane z polami uprawnymi (zbiorowiska segetalne) i użytkami zielonymi. Na terenach ogrodów przydomowych występują rośliny ozdobne i użytkowe. Zbiorowiska roślinności ruderalnej z wtórną sukcesją zajmują tereny odłogowane, na przydrożach i nieużytków. Dominują tu gatunki chwastów łąkowych, polnych i ogrodowych.

Fauna

Świat zwierzęcy na terenie gminy Brańsk związany jest w dużym stopniu z rolniczą działalnością człowieka oraz ekosystemami doliny Nurca. Na wilgotnych podmokłych łąkach występują pospolite gatunki płazów i gadów, a także gatunki związane z terenami łąk, pól i lasów. Duże przestrzenie terenów niezabudowanych tworzące mozaikę łąk, pastwisk, pól ornych i lasów stwarzają dogodne obszary do bytowania ptaków drapieżnych oraz innych gatunków. Kompleksy leśne i zadrzewienia śródpolne stanowią schronienie dla większych ssaków związanych ze środowiskiem rolno-leśnym.

Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Brańsk znajdują się 3 pomniki przyrody. Ich wykaz wraz z opisem i lokalizacją został wskazany w poniższej tabeli.

Tabela 18. Wykaz pomników przyrody.

Lp.	Miejscowość	Charakterystyka obiektu	Lokalizacja	Podstawa prawna ochrony
1.	Świrydy	Wiąz szypułkowy, wys. 24 m, ob. pnia 240 cm, wiek ok 160 lat, pień rozdwaja się na wysokości ok. 3 m.	Działka oznaczona nr geod. 57/2	Rozporządzenie Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dn. 17.11.1994 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody za pomniki przyrody i objęcia ich ochroną
2.	Domanowo	Grupa 15 dębów szypułkowych, wys. 22-25 m, ob. pni 140-325 cm.	Działka oznaczona nr geod. 955 i 796	Rozporządzenie Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dn. 17.11.1994 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody za pomniki przyrody i objęcia ich ochroną
3.	Świrydy	Głaz narzutowy, granitognejs różowoszary średnioziarnisty, ob. 10,8 m, dł. ponad 3 m, szer. 3 m, górny fragment głazu odłupany.	Działka oznaczona nr geod. 212/3	Rozporządzenie Nr 3/94 Wojewody Białostockiego z dn. 17.11.1994 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody za pomniki przyrody i objęcia ich ochroną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z serwisu http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

Projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurzec

Dolina Nurca, przebiegająca równoleżnikowo przez centralny obszar gminy, wskazywana jest do objęcia ochroną prawną jako Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca. Projektowany obszar jest wielkoprzestrzennym elementem o wysokich walorach przyrodniczych w skali regionu wschodniej Polski. Tworzy ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Pełni funkcje ekologiczną, krajobrazową, bioklimatyczną oraz rekreacyjną. Objęta ochroną ma zostać cała dolina rzeczna – dno, terasy i zbocza, a także występujące w jej bezpośrednim sąsiedztwie lasy i łąki.

Korytarze ekologiczne

Najważniejszą funkcją korytarzy migracyjnych jest umożliwienie rozprzestrzeniania się gatunków i ukierunkowania przepływu materii i informacji biologicznej w krajobrazie. Zachowanie drożności korytarzy, uznaje się za jedno z działań priorytetowych w zakresie ochrony przyrody.

Przez obszar gminy przebiegają dwa korytarze ekologiczne o randze ponadlokalnej, wyznaczone w ramach koncepcji z 2012 r. opracowanej przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. W. Jędrzejewskiego.:

- główny korytarz północno-centralny Lasy Mielnickie – Puszcza Biała GKPnC-1aA (obejmuje skrajnie południową i centralno-zachodnią część gminy);
- krajowy korytarz północno-centralny Dolina górnego Nurca KPnC-1B (obejmuje centralno-południowy obszar gminy – dolinę Nurca oraz obszary zlokalizowane na południe od niej);
- krajowy korytarz północy Dolina Narwi – Dolin Nurca KPn-5C (obejmuje fragmenty północno-zachodniej części gminy – doliny rzeczne Mianki i Lizy).

Ponadto w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego wskazano główny korytarz ekologiczny: Puszcza Biała – Puszcza Mielnicka (GKPnC-2A), a także uzupełniające korytarze ekologiczne: Dolina Górnej Narwi – Dolina Rzeki Nurzec (KPn-23C) oraz Doliny Rzeki Nurzec (KPnC-24C).

Na terenie gminy Brańsk wyróżnić można także lokalne korytarze ekologiczne. Są to drogi migracyjne mniejszej skali, niemniej jednak są równie ważne w prawidłowym funkcjonowaniu ekosystemu. Należy do nich zaliczyć doliny rzeczne Mianki, Lizy, Leśnej, Nurca, Siennicy i Bronki. Pełnią one rolę łącznika między oddalonymi siedliskami zwierząt wewnątrz obszaru opracowania, a także między sąsiednimi gminami. Podobną funkcję pełnią także zwarte zadrzewienia i zakrzewienia oraz pasma łąk i pastwisk.

Przyrodniczy System Gminy (PSG)

System przyrodniczy gminy ma na celu powiązanie ze sobą oraz ochronę najcenniejszych zasobów naturalnych obszaru. Jego sprawne funkcjonowanie zapewnia prawidłowy rozwój poszczególnych ekosystemów, wymianę genetyczną oraz możliwość migracji roślin i zwierząt. Podstawowe elementy PSG to doliny rzeczne wraz z torfowiskami i terenami bagiennymi, pełniące rolę łączników pomiędzy obszarami węzłowymi, zlokalizowanymi głównie w kompleksach leśnych i leśno-łąkowych. Ponadto wyróżnić można tzw. sięgacze ekologiczne, czyli obszary stanowiące krótkie odcinki łącznikowe pomiędzy poszczególnymi elementami systemu.

Strukturami wspomagającymi prawidłowe funkcjonowanie PSG są:

- drobnoprzestrzenne ekosystemy leśne, zagajniki i zakrzewienia śródpolne,
- lokalne i okresowe podmokłości (mokradła),
- tereny rolnicze, łąki i pastwiska.

Obszary węzłowe:

1. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w północnej części gminy, w obrębie sołectw Kiewłaki i Ferma, położony częściowo na terenie gmin Nowe Piekuty, Poświętne i Wyszki;
2. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w północno-środkowej części gminy, w obrębie sołectw Patoki, Domanowo, Pietraszki, Glinnik, Zanie, Świrydy i Poletyły, położony częściowo na terenie miasta Brańsk;
3. kompleks leśny w północnej części gminy, w obrębie sołectw Zanie, Olędzkie i Olszewek, położony częściowo na terenie gminy Wyszki;
4. kompleks leśny w północnej części gminy, w obrębie sołectw Świrydy, Zanie i Olędzkie;
5. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w północno-zachodniej części gminy, w obrębie sołectw Markowo i Pruszanka Stara;
6. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w północno-wschodniej części gminy, w obrębie sołectw Olędzkie, Świrydy i Załuskie Koronne, położony częściowo na terenie gminy Wyszki;

7. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w środkowo-zachodniej części gminy, w obrębie sołectw Lubieszcze i Brzeźnica, położony częściowo na terenie gminy Rudka;
8. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w środkowo-wschodniej części gminy, w obrębie sołectw Kalnica, Bronka, Kadłubówka, Kiersnowo;
9. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w południowo-centralnej części gminy, w obrębie sołectw Brzeźnica, Szmurły, Popławy, Oleksin, Płonowo, Puchały Nowe, Puchały Stare, Widźgowo;
10. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w południowo-wschodniej części gminy w obrębie sołectwa Chojewo;
11. kompleks leśny wraz ze strefą ekotonową w południowej części gminy, w obrębie sołectw Szmurły, Spieszyn, Holonki, położony w znacznej części na terenach gmin Rudka, Ciechanowiec, Grodzisk, Dziadkowice i Boćki.

Obszary łącznikowe:

A. fragment doliny Lizy w północnej części gminy, łączący obszar węzłowy 1 z obszarami leśnymi znajdującymi się na obszarze gminy Poświętne;
B. dolina Markówki i Mianki, łącząca dolinę Nurca z obszarem węzłowym 5 i obszarem leśnym na terenie gminy Wyszki;
C. dolina dopływu z Domanowa, łącząca obszar węzłowy 2 z doliną Nurca;
D. dolina Bronki, łącząca dolinę Nurca i obszary węzłowe 4, 2 i 8;
E. dolina Nurca, łącząca obszary węzłowe 7 i 10, a także cenne tereny przyrodnicze znajdujące się poza granicami gminy;
F. dolina Siennicy w środkowej części gminy, łącząca dolinę Nurca i obszary węzłowe 9 i 11;
G. dolina Siennicy i Leśnej (południowa część gminy), łącząca obszar węzłowy 11 i dolinę Nurca.

Sięgacze ekologiczne:

Obejmują pasma zagajników, łąk, zarośli, mniejszych terenów zalesionych, zadrzewień, rowów melioracyjnych.

Najcenniejsze obszary przyrodnicze gminy tworzą mozaikę zróżnicowanych ekosystemów, zlokalizowanych w różnych częściach gminy Brańsk. Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej spowodowało, że w niektórych terenach obserwuje się wyraźne zgrupowania walorów, podczas, gdy znaczne połacie gminy są ich pozbawione. Jest to podstawowa przesłanka do utworzenia w gminie Brańsk przyrodniczego systemu, który na skalę lokalną będzie obejmował wszystkie tereny decydujące o jakości środowiska, wyróżniające się pod względem bogactwa przyrodniczego.

Kształtowanie przestrzeni na obszarach systemu powinno uwzględniać:

1. ochronę przed uszczuplaniem powierzchni obszarów węzłowych oraz korytarzy ekologicznych,
2. ochronę przed zmianą przeznaczenia w obrębie obszarów węzłowych i łącznikowych na użytkowanie zagrażające ich prawidłowemu funkcjonowaniu,
3. działania prowadzące do ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt, a także wzbogacania składu gatunkowego flory i fauny.

Rysunek 9. Przyrodniczy System Gminy Brańsk.

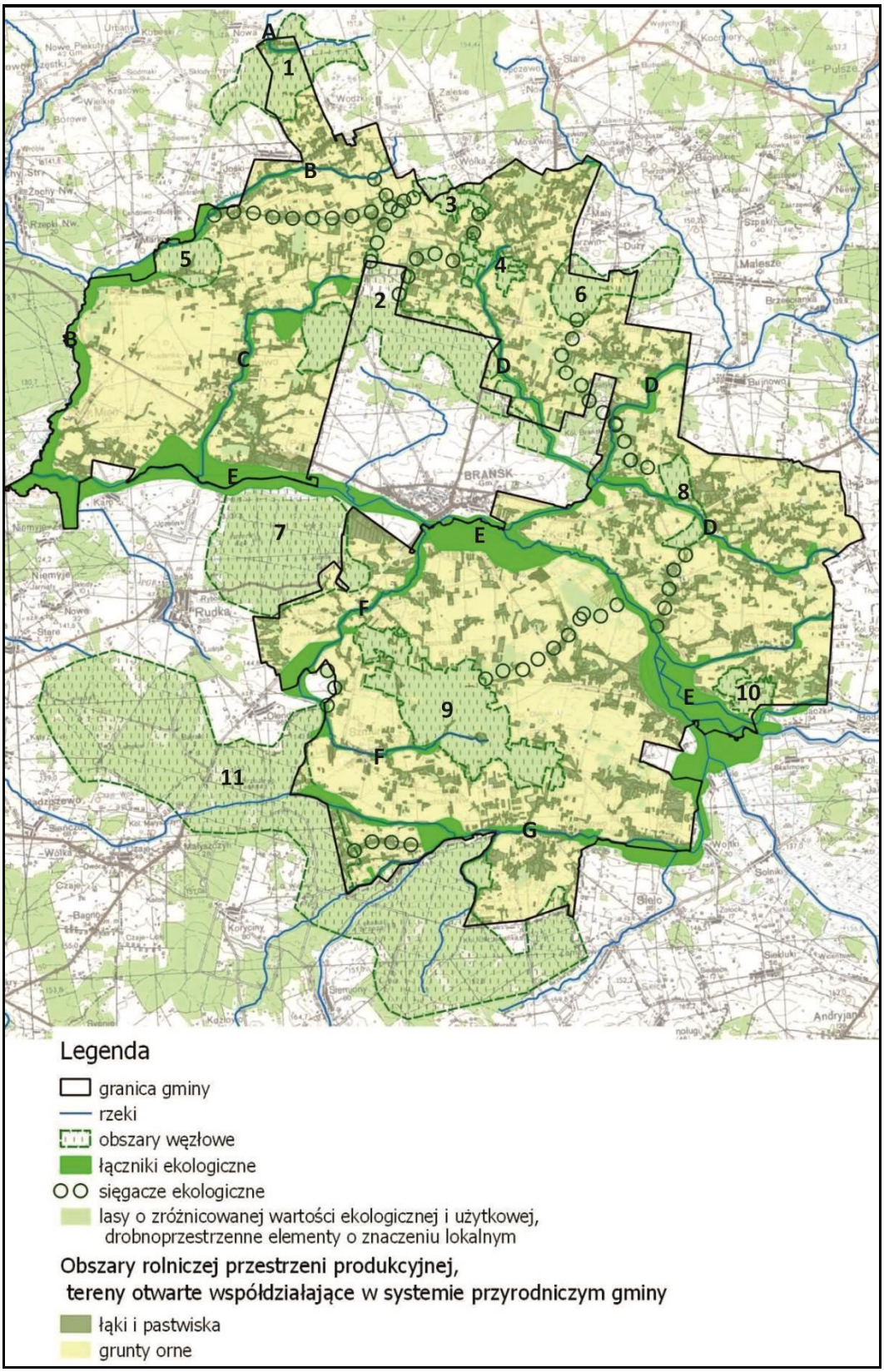

Źródło: Opracowanie własne.

Kształtowanie przestrzeni na obszarach systemu powinno uwzględniać :

- ochronę przed uszczuplaniem powierzchni obszarów węzłowych oraz korytarzy ekologicznych,
- ochronę przed zmianą przeznaczenia na użytkowanie zagrażające ich prawidłowemu funkcjonowaniu,
- działania prowadzące do ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt a także wzbogacania składu gatunkowego flory i fauny.

5.2. STAN ŚRODOWISKA

Stan wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe w rejonie gminy Brańsk podlegają badaniom jakościowym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Ocena jakości wód powierzchniowych na lata 2010-2015 została przeprowadzona dla 6 cieków wodnych zlokalizowanych na terenie gminy.

Tabela 19. Ocena jakości wód powierzchniowych.

Rzeka	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfolo-gicznych	Klasa elementów fizykoche-micznych	Stan/potencjo ekologiczny	Stan JCW
Liza	Liza – ujście	dobry	I	PSD*	umiarkowany	zły
Dopływ z Rudki	Dopływ z Rudki – ujście do Nurca	Bardzo dobry	-	-	umiarkowany	-
Bronka	Bronka – ujście do Nurca	dobry	-	-	umiarkowany	-
Nurzec od Nurczyka do Siennicy	Nurzec – Wyszonki Błonie	dobry	II	II	dobry	-
Siennica (RW20001 72666749)	Siennica – Koce Piskuły	umiarkowany	I	PSD*	umiarkowany	zły
Leśna	Leśna – ujście do Nurca	umiarkowany	-	-	umiarkowany	-

* Poniżej stanu dobrego

Źródło: WIOŚ Białystok 2010-2015

We wszystkich 12 jednolitych częściach wód powierzchniowych na obszarze gminy, stan określany jest jako zły. Cztery części - Markówka, Nurzec od Nurczyka do Siennicy, Dopływ spod Kol. Olszewo oraz Dopływ z Chojewa nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan/potencjał ekologiczny oraz dobry stan chemiczny). Dla pozostałych cieków zastosowano odstępstwa ze względu na brak możliwości osiągnięcia celów do 2015 roku.

Tabela 20. Cele środowiskowe dla poszczególnych JCWP rzecznych.

L.p	Jednolita część wód powierzchniowych	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	Typ odstępstwa	Termin osiągnięcia dobrego stanu
1.	Liza (PLRW200017261549)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych	2027
2.	Dopływ spod Kol. Olszewo (PLRW200017266652)	niezagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	-	-
3.	Dopływ z Chojewa (PLRW2000172666532)	niezagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	-	-
4.	Dopływ z Domanowa (PLRW200017266658)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych -dysproporcjonalne koszty	2021
5.	Mianka od Dzieży do ujścia (PLRW2000192666699)	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny i stan chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych -dysproporcjonalne koszty	2021
6.	Markówka (PLRW200017266668)	niezagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	-	-
7.	Leśna (PLRW200017266649)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych -dysproporcjonalne koszty	2021
8.	Dopływ z Rudki (PLRW2000172666592)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych -dysproporcjonalne koszty	2021
9.	Siennica (PLRW200017266656)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych -dysproporcjonalne koszty	2021
10.	Bronka (PLRW2000172666549)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości	2021

				technicznych -dysproporcjonalne koszty	
11.	Nurzec od Nurczyka do Siennicy (PLRW200024266673)	niezagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	-	-
12.	Siennica (PLRW2000172666749)	zagrożona	dobry stan ekologiczny i chemiczny	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: -brak możliwości technicznych	2021

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016

Stan wód podziemnych

Niska zawartość zanieczyszczeń takich jak chlorki, siarczany i azotany wskazuje, że wody podziemne w rejonie gminy Brańsk należą do wód naturalnych lub słabo zanieczyszczonych. Występują tu wody klas: IIa, IIb i III. Przeważają wody klasy IIb, średniej jakości, wymagające uzdatniania. Powszechne są w nich przekroczenia dopuszczalnych dla wód pitnych zawartości Fe i Mn. Wody klasy IIa, dobrej jakości i wymagające prostego uzdatniania (nieznaczne przekroczenia Fe i Mn) występują jedynie w południowo-zachodnim fragmencie gminy. Wody klasy III, niskiej jakości, wymagające skomplikowanego uzdatniania stwierdzono w rejonie Glinnika.

Jednolite części wód podziemnych nr 55 (PLGW200055) i nr 52 (PLGW200052) cechują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym. Nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Stan powietrza atmosferycznego

W raporcie za 2015 rok Wojewódzki Inspektorat Środowiska w Białymstoku opublikował wyniki monitoringu stężenia substancji mających wpływ na stan powietrza. Zgodnie z przyjętą metodyką województwo podlaskie zostało podzielone na 2 strefy: aglomerację białostocką (obejmującą miasto Białystok) oraz strefę podlaską (obejmującą pozostały obszar województwa podlaskiego). Gmina Brańsk została zaliczona do strefy podlaskiej. Na podstawie przeprowadzonego monitoringu i analizy pozyskanych danych w strefie podlaskiej wytypowano trzy substancje, dla których poziom dopuszczalny lub docelowy został przekroczony według kryteriów ochrony zdrowia (O_3, PM10, BaP) i określono dla tych zanieczyszczeń klasę C dla benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego 2,5, a dla ozonu klasę D_2. Ponadto stwierdzono przekroczenia wartości normowanej PM2,5 dla II fazy, tj. określonego poziomu dopuszczalnego z terminem osiągnięcia 01.01.2020. Zaklasyfikowano je do klasy D_2. Pozostałe substancje mieściły się w normach i zaliczono je do klasy A.

F

Tabela 21. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2015 – kryterium ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
		SO_2	NO_2	PM10	Pb	C_6H_6	Co	O_3	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5	PM2,5 II faza
Strefa podlaska	PL2002	A	A	A	A	A	A	D_2	A	A	A	C	C	D_2

źródło: WIOŚ 2018, Ocena jakości powietrza województwie podlaskim za 2015 r.

W przypadku oceny jakości powietrza według kryteriów ochrony roślin, w 2015 roku w strefie podlaskiej normy nie zostały przekroczone. Jednak odnotowano przekroczenia wartości tlenków azotu dla celu długoterminowego i nadano im klasę D_2.

Tabela 22. Ocena jakości powietrza w strefie podlaskiej za rok 2015 – kryterium ochrony roślin.

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń			Klasa celu długoterminowego
		SO_2	NO_x	O_3	NO_x
Strefa podlaska	PL2002	A	A	A	D_2

Źródło: WIOŚ 2018, Ocena jakości powietrza województwie podlaskim za 2015 r.

5.3. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych

Zmiany składu chemicznego wód podziemnych i powierzchniowych związane są przede wszystkim z odprowadzaniem do środowiska niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych. W gminie występuje stosunkowo niski stopnień skanalizowania. Wpływ na skład chemiczny wody ma także stosowanie nawozów i środków ochrony roślin na terenach rolniczych.

Z uwagi na nieliczne źródła zanieczyszczeń oraz grubą warstwę izolujących glin zwałowych teren gminy Brańsk uznano za obszar wysokiej i średniej odporności poziomu głównego, gdzie zagrożenie jakości wód kształtuje się na poziomie niskim i bardzo niskim.

Rysunek 10. Stopień zagrożenia głównego użytkowego poziomu wód podziemnych.

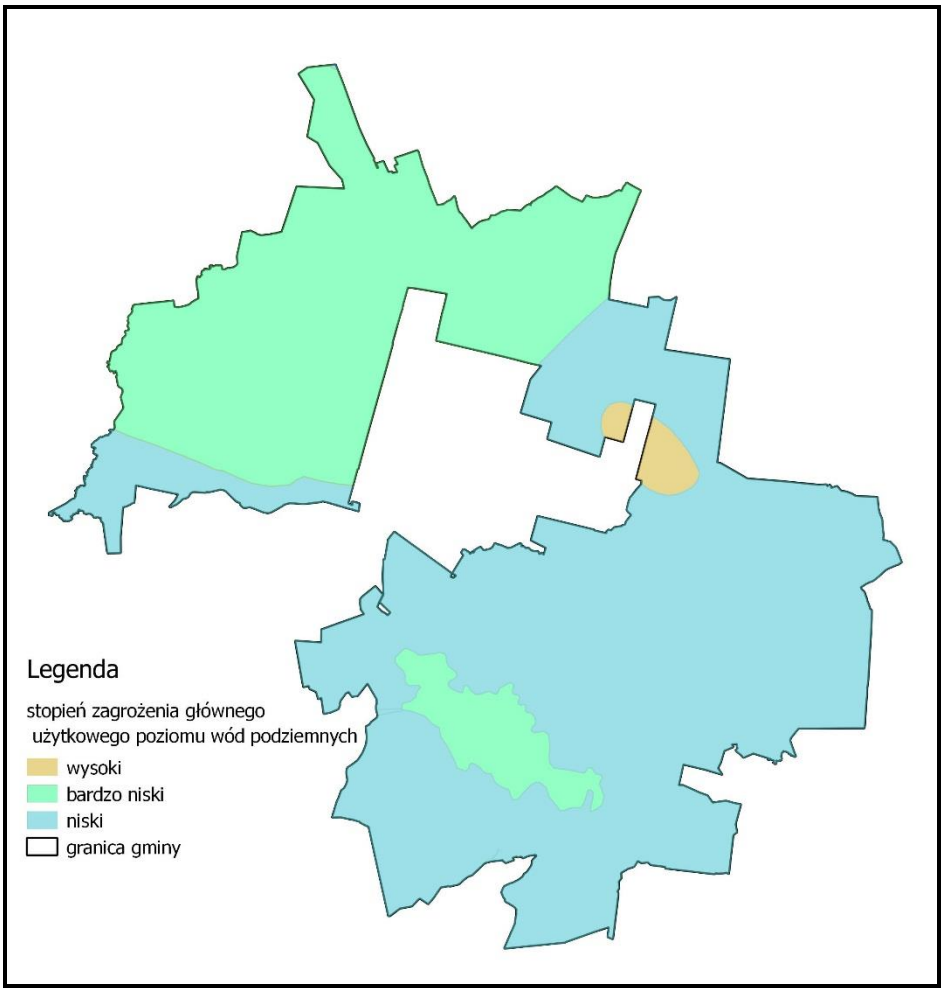

Źródło: Opracowanie własne.

Jednym z najważniejszych działań mających na celu poprawę stanu chemicznego wód, jest regulacja gospodarki wodno-kanalizacyjnej. Ponadto należy ograniczać rozprzestrzenianie się zabudowy na tereny, gdzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub niemożliwa z innych względów. Ważnym aspektem jest także prawidłowe stosowanie nawozów i środków ochrony roślin.

Zagrożenie powodziowe

W latach 2004–2006 opracowano studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla rzeki Nurzec. Na podstawie wykonanych analiz i obliczeń określono zasięg przestrzenny zalewu w dolinie rzeki m.in. dla wód o przepływach prawdopodobnych Q1% (raz na 100 lat). Zasięgi zalewu objęły częściowo obszary zlokalizowane w gminie Brańsk. W ramach ograniczania ryzyka powodziowego w gminie Brańsk wybudowano zbiornik retencyjny Otapy-Kiersnówek.

Rysunek 11. Zagrożenie powodziowe (na podstawie Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Nurzec).

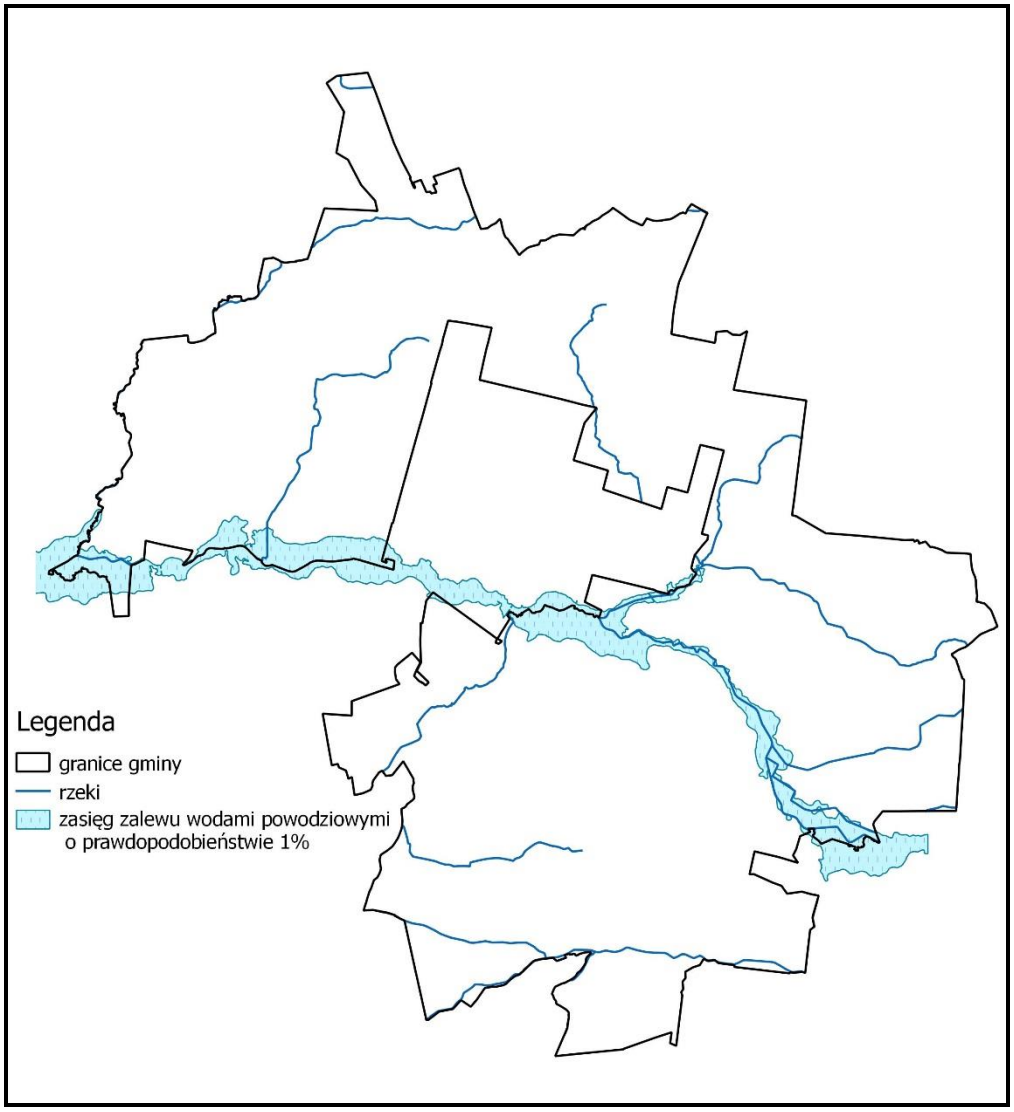

Źródło: Opracowanie własne

Dla obszaru gminy Brańsk wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią w ramach systemu ISOK. Fragment terenu zlokalizowanego w obrębie ewidencyjnym Domanowo, który objęty jest I zmianą studium, zawiera się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie ze wskazaniami na rysunkach uwarunkowań i kierunków studium.

Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Na analizowanym obszarze największym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest ruch samochodowy, szczególnie w obrębie drogi krajowej nr 66 łączącej Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowcach, a także w obrębie dróg wojewódzkich nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec i nr 659 o przebiegu Bielsk Podlaski – Wyszki – Topczewo – Hodyszewo – Nowe Piekuty – droga 66. Okresowo występująca emisja toksycznych substancji

z indywidualnych kotłowni używanych w gospodarstwach domowych, może przyczynić się do spadku jakości powietrza w okresach grzewczych. W obrębie gminy nie występują zakłady przemysłowe mogące w znacznym stopniu powodować zanieczyszczenie powietrza.

Hałas

Klimat akustyczny na obszarze opracowania warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu samochodowego i jakość sieci drogowej, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz występowanie zakładów usługowych, przemysłowych i terenów rekreacyjnych.

Istotnym źródłem hałasu na terenie gminy Brańsk może być ruch samochodowy odbywający się na drodze krajowej nr 66 łączącej Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowcach, a także w obrębie dróg wojewódzkich nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec i nr 659 o przebiegu Bielsk Podlaski – Wyszki – Topczewo – Hodyszewo – Nowe Piekuty – droga 66. Poza wymienionymi źródłami hałasu, na terenie opracowania nie ma innych istotnych źródeł, które mogą przyczynić się do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu.

Zagrożenia dla powiązań przyrodniczych

Główną barierą antropogeniczną dla powiązań ekologicznych na obszarze gminy Brańsk jest sieć drogowa, w szczególności droga krajowa nr 66 łącząca Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowcach, a także drogi wojewódzkie nr 681 o przebiegu Roszki Wodźki – Łapy – Poświętne – Brańsk – Ciechanowiec i nr 659 o przebiegu Bielsk Podlaski – Wyszki – Topczewo – Hodyszewo – Nowe Piekuty – droga 66, w mniejszym stopniu drogi powiatowe i gminne. Największym zagrożeniem są drogi przecinające kompleksy leśne i doliny rzeczne. Mniejsze zagrożenie stanowi zabudowa wsi.

Podsumowanie

1. Łagodna rzeźba terenu nie stanowi ograniczenia dla lokalizacji zabudowy, jednak ze względu na niekorzystne stosunki hydrologiczne, w dolinach rzecznych oraz obniżeniach występują złe warunki geologiczno-inżynierskie.
2. Aktualnie wydobycie prowadzi się w obrębie trzech złóż – „Domanowo", „Świrydy III" i „Świrydy IV", dla których zostały wyznaczone tereny górnicze i obszary górnicze.
3. Na obszarze gminy występują dobre uwarunkowania glebowe dla rozwoju produkcji rolniczej.
4. Główny układ sieci hydrograficznej obszaru związany jest z rzeźbą polodowcową, a tworzy go rzeka Nurzec wraz z dopływami. W rejonie gminy Brańsk dolina Nurca jest bardzo szeroka i osiąga od ok. 700 do 2000 m. We wszystkich 12 jednolitych częściach wód powierzchniowych na obszarze gminy, stan określany jest jako zły, a źródłem skażenia są m.in. dopływ zanieczyszczeń z rolnictwa oraz nieuregulowana gospodarka wodno-kanalizacyjna.
5. W granicach gminy zlokalizowane są trzy pomniki przyrody.
6. Na terenie gminy Brańsk nie występują wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody, jednak wartości ekologiczne oraz krajobrazowe w dolinie Nurca są przesłanką do objęcia ochroną poprzez utworzenie obszaru chronionego krajobrazu.

7. Przez teren gminy przebiegają trzy ponadlokalne korytarze ekologiczne. Ponadto wzdłuż cieków funkcjonują lokalne szlaki migracyjne fauny i flory. Kompleksy leśne oraz leśno-łąkowe tworzą obszary węzłowe, stanowiące tereny o znacznych walorach przyrodniczych.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na terenie gminy Brańsk pozostałości po jej wielowiekowej historii stanowi 17 zabytków nieruchomych. Obiekty o szczególnych wartościach historycznych zostały wpisane do rejestru zabytków.

Tabela 23. Obiekty wpisane do rejestru zabytków.

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	ZABYTEK	NR REJ.
1.	Domanowo	Obszar wsi	Zabytkowy układ przestrzenny	A-414 (d.513) z dn. 23.11.1982 r.
2.	Domanowo	Domanowo 75	Kościół parafialny pw. św. Doroty Męczenniczki	A-402 (d. 200) z dn. 20.10.1966 r.
3.	Domanowo	Domanowo 75	Dzwonnica przy kościele parafialnym p.w. św. Doroty Męczenniczki	A-402 (d. 450) z dn. 23.07.1979 r.
4.	Domanowo	dz. ewid. nr 224	Cmentarz rzymskokatolicki	A-414 (d. 513) z dn. 23.11.1982 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Brańsk

Pierwsze wzmianki o istnieniu wsi Domanowo, której pierwotna nazwa wsi brzmiała Domanów pochodzą z 1460 roku, z okresu powstania pierwszego kościoła, ufundowanego przez ówczesnego właściciela miejscowości.

Kościół parafialny pw. NMP Matki Zbawiciela jest trzecim kościołem, który zbudowano w tym miejscu (pierwszy uległ zniszczeniu, podobnie jak kolejny). Obecny budynek kościoła wzniesiono w latach 1763–1779. Obiekt drewniany, trójnawowy, z wieżyczką w kalenicy. Przebudowany w 1875 roku. W głównym ołtarzu umieszczony jest obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, autorstwa Jana Verentiego, ofiarowany parafii przez Seweryna Domanowskiego, jeszcze przed budową obecnego kościoła. Na placu kościelnym stoi drewniana dzwonnica z XVIII w. przebudowana w 1876 r.

Rysunek 12. Drewniany kościół zabytkowy w Domanowie.

Źródło: http://www.bransk.pl/art,99,co-warto-zobaczyc.html

Ok. 250 m na południe znajduje się rzymskokatolicki cmentarz parafialny, datowany na I połowę XIX w. Obiekt ogrodzony niewysokim murem, z bramą w formie czterech słupów z czerwonej cegły, zwieńczonych dwuspadowym daszkiem. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1887 r.

Pozostałe obiekty zabytkowe zostały uwzględnione przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

Tabela 24. Obiekty wpisane do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	ADRES/ NR DZIAŁKI	ZABYTEK
1.	Brzeźnica	46 / 170/3	budynek mieszkalny
2.	Brzeźnica	/ 217/1	cmentarz - mogiła wojenna
3.	Burchaty	/730 obręb Oleksin	wiatrak koźlak
4.	Chojewo	119 / 81/2	spichlerz
5.	Domanowo	/ 244	cmentarz przykościelny
6.	Holonki	58/60 / 124/1, 123/1	chałupa nr 58/60
7.	Kalnica	54 / 95	dwór ob. Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury im. Anny Dernowskiej w Kalnicy
8.	Kalnica	/ 95	park dworski
9.	Klichy	161/2	cmentarz rzymskokatolicki
10.	Markowo		park dworski
11.	Oleksin	15 / 397	chałupa
12.	Oleksin	94 / 435	świron
13.	Przy drodze	/91 obręb Pietraszki	mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska

	Pruszanka Stara - Pietraszki		Polskiego poległych we wrześniu1939r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Brańsk

6.2. ARCHEOLOGIA

Na obszarze gminy znajduje się 261 stanowisk archeologicznych. Za najcenniejsze uznaje się cmentarzysko 14 kurhanów w miejscowości Załuskie Kościelne, wpisane do rejestru zabytków - nr rej. C-18 decyzje z dn. 29.12.1976 r. nr: 670-1/51/76, 670-1/52/76, 670-1/53/76, 670-1/54/76.

Tabela 25. Zabytki archeologiczne na obszarze gminy.

Lp.	Miejscowość	Adres	Funkcja obiektu / chronologia
1.	Bronka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 29	1.punkt osadniczy / OWR 2.punkt osadniczy / późne średniowiecze
2.	Bronka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 30	1.osada / OWR 2.osada / wczesne średniowiecze 3.punkt osadniczy / okres nowożytny
3.	Bronka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 31	1.osada / wczesne średniowiecze 2.osada / późne średniowiecze
4.	Bronka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 32	1.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze
5.	Bronka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 33	1.osada/ OWR
6.	Bronka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 34	1.osada / okres starożytny 2.ślad osadnictwa / średniowiecze
7.	Bronka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 81	1.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze
8.	Brzeźnica	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 2	1.punkt osadniczy /okres nowożytny
9.	Brzeźnica	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 3	1.ślad osadnictwa / epoka kamienia 2.ślad osadnictwa / średniowiecze 3.punkt osadnictwa / okres nowożytny
10.	Brzeźnica	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 4	1.ślad osadnictwa / późne średniowiecze 2.punkt osadniczy / okres nowożytny
11.	Brzeźnica	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 5	1.punkt osadniczy/ średniowiecze 2.punkt osadniczy / okres nowożytny
12.	Brzeźnica	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 6	1.punkt osadniczy / okres nowożytny
13.	Brzeźnica	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 7	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny?
14.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 11	1.ślad osadnictwa / epoka brązu-halsztat 2.ślad osadnictwa /późne średniowiecze 3.punkt osadniczy /późne średniowiecze/ okres nowożytny
15.	Chojewo	obszar AZP : 46-84	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny

		nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 12	2.ślad osadnictwa/ OWR 3.osada/ wczesne średniowiecze 4.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
16.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 13	1.punkt osadniczy /OWR 2.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze 3.osada/ późne średniowiecze 4.osada/ okres nowożytny
17.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 20	1.obozowisko / mezolit k. kundajska 2.obozowisko/ neolit k. niemeńska 3.osada?/ wczesna epoka brązu- k. trzciniecka 4.cmentarzysko? / halsztat k. miłogradzka 5.ślad osadnictwa/ OWR k. przeworska 6.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze 7.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
18.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 21	1.ślad osadnictwa/ mezolit 2.ślad osadnictwa/ okres starożytny 3.osada/ średniowiecze 4.osada/ okres nowożytny
19.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 22	1.obozowisko/ neolit wczesna epoka brązu 2.cmentarzysko?/ epoka brązu halsztat 3.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze
20.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 30	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.punkt osadniczy/ średniowiecze 3.okres nowożytny ślad osadnictwa
21.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 35	1.osada/ epoka brązu halsztat k. łużycka 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
22.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 36	1.punkt osadniczy/ epoka brązu? 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze
23.	Chojewo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 37	1.punkt osadniczy/ epoka kamienia 2.cmentarzysko?/ okres starożytny
24.	Chojewo	obszar AZP : 46-85 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 9	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia 2.osada otwarta (?)/późne średniowiecze – okres nowożytny
25.	Chojewo	obszar AZP : 46-85 nr stan. w miejscowości: 14 nr stan. w obszarze: 10	1.ślad osadnictwa/ mezolit-epoka brązu 2.osada otwarta (?)/późne średniowiecze – okres nowożytny
26.	Chojewo	obszar AZP : 46-85 nr stan. w miejscowości: 15 nr stan. w obszarze: 11	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia 2.osada otwarta (?)/późne średniowiecze – okres nowożytny
27.	Chojewo	obszar AZP : 46-85 nr stan. w miejscowości: 16 nr stan. w obszarze: 12	1.ślad osadnictwa/ mezolit-epoka brązu 2.cmentarzysko ciałopalne (?)/okres starożytny 3.osada otwarta/I-II okres epoki brązu 4.osada otwarta/późne średniowiecze – okres nowożytny
28.	Domanowo	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: I nr stan. w obszarze: 19	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia
29.	Domanowo (Nowe)	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: II nr stan. w obszarze: 20	1.ślad osadnictwa/ średniowiecze 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
30.	Domanowo (Stare)	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 21	1.punkt osadniczy/ okres nowożytny
31.	Domanowo (Nowe)	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 22	1.punkt osadniczy/ okres nowożytny
32.	Domanowo (Stare)	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 23	1.ślad osadnictwa/ średniowiecze 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
33.	Domanowo	obszar AZP : 45-83	1.punkt osadniczy/ okres nowożytny

	(Nowe)	nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 24	
34.	Domanowo (Nowe)	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 25	1.punkt osadniczy/ późne średniowiecze- okres nowożytny
35.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 3	1.?
36.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 9	1.ślad osadnictwa
37.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 34	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia 2.ślad osadnictwa/ mezolit – epoka żelaza 3.osada?/ epoka brązu- wczesna epoka żelaza k. łużycka 4.osada/ wczesne średniowiecze 5.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
38.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 42	1.ślad osadnictwa / mezolit k. krąg postmaglemoski 2.ślad osadnictwa/ mezolit- epoka żelaza 3.osada? /wczesne średniowiecze
39.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 43	1.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze
40.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 48	1.ślad osadnictwa/ k. krąg postmaglemoski mezolit 2.ślad osadnictwa/ epoka brązu – wczesna epoka żelaza 3.osada/ wczesne średniowiecze
41.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 14 nr stan. w obszarze: 49	1.znaleziska luźne/ nieokreślona (w tym epoka kamienia)
42.	Domanowo	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 15 nr stan. w obszarze: 50	1.ślad osadnictwa/ mezolit epoka żelaza
43.	Dębowo	obszar AZP : 46-85 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 13	1.osada otwarta/ późne średniowiecze-okres nowożytny
44.	Dębowo	obszar AZP : 46-85 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 14	1.osada otwarta/ późne średniowiecze-okres nowożytny
45.	Dębowo	obszar AZP : 46-85 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 15	1.ślad osadnictwa/ mezolit –epoka brązu 2.osada otwarta (?) / późne średniowiecze-okres nowożytny
46.	Dębowo	obszar AZP : 46/85 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 16	1.cmentarzysko ciałopalne (?)/ okres starożytny (?) 2.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze-okres nowożytny
47.	Dębowo	obszar AZP : 46/85 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 17	1.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze (?), k. słowiańska (?) 2.osada (?)/ późne średniowiecze-okres nowożytny
48.	Dębowo	obszar AZP : 46/85 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 18	1.osada/ późne średniowiecze-okres nowożytny
49.	Holonki	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 24	1.ślad osadnictwa/mezolit epoka brązu 2.ślad osadnictwa k. łużycka/ wczesna epoka żelaza 3.osada? k. słowiańska/ wczesne średniowiecze 4.osada? k. słowiańska/ okres nowożytny
50.	Holonki	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 2	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia 2.ślad osadnictwa k. łużycka/ późna epoka brązu – wczesna epoka żelaza 3.ślad osadnictwa k. słowiańska/ okres nowożytny
51.	Bronka (Jarmarkowszczyzna)	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 26	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.osada/ wczesne średniowiecze
52.	Bronka	obszar AZP : 45-84	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia

	(Jarmarkowsz czyzna)	nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 27	2.punkt osadniczy/ okres starożytny 3.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze
53.	Bronka (Jarmarkowsz czyzna)	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 28	1.osada?/ okres starożytny 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
54.	Bronka (Jarmarkowsz czyzna)	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 45	1.osada/ późne średniowiecze
55.	Bronka (Jarmarkowsz czyzna)	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 46	1.osada/ OWR 2.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze
56.	Kadłubówka	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 82	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny
57.	Kadłubówka	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 26	1.punkt osadniczy/okres starożytny 2.osada/ późne średniowiecze- okres nowożytny
58.	Kadłubówka	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 27	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.osada/ wczesne średniowiecze 3.punkt osadniczy/ okres nowożytny
59.	Kadłubówka	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 28	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze 3.punkt osadniczy/ okres nowożytny
60.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 4	1.ślad osadnictwa / neolit - wczesna epoka brązu, 2.osada / epoka brązu - halsztat, 3.osada / okres wpływów rzymskich, 4.osada / wczesne średniowiecze, 5.ślad osadnictwa / okres nowożytny.
61.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 5	1.punkt osadniczy / epoka kamienia - epoka brązu, 2.punkt osadniczy / okres starożytny
62.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 67	1.punkt osadniczy / okres starożytny 2.osada / wczesne średniowiecze
63.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 73	1.osada / epoka brązu – halsztat, k. łużycka, 2.ślad osadnictwa / wczesne średniowiecze
64.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 74	1.ślad osadnictwa / epoka kamienia - epoka brązu, 2.punkt osadniczy / epoka brązu - halsztat, 3.osada / OWR 4.ślad osadnictwa / okres nowożytny
65.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 75	1.ślad osadnictwa / mezolit - neolit, 2.punkt osadniczy / okres starożytny
66.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 76	1.punkt osadniczy / okres starożytny, 2.osada / wczesne średniowiecze, 3.osada? / średniowiecze
67.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 77	1.ślad osadnictwa / średniowiecze, 2.osada / późne średniowiecze - okres nowożytny
68.	Kalnica	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 78	1.osada? / wczesne średniowiecze, 2.ślad osadnictwa / okres nowożytny
69.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 8	1.ślad osadnictwa/ średniowiecze? 2.okres nowożytny/ punkt osadniczy
70.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 9	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
71.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 3	1.ślad osadnictwa/ okres nowożytny

		nr stan. w obszarze: 10	
72.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 5	1.ślad osadnictwa/ mezolit-neolit, 2.osada/ epoka brązu/halsztat k. łużycka, 3.osada/ wczesne średniowiecze, 4.osada/ średniowiecze, 5.ślad osadnictwa/ okres nowożytny,
73.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 29	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 2.punkt osadniczy/ epoka brązu-halsztat
74.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 38	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia-epoka brązu, 2.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 3.ślad osadnictwa/ epoka brązu, 4.ślad osadnictwa/ okres nowożytny,
75.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 39	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia, 2.osada/ okres nowożytny,
76.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 40	1.osada/ wczesne średniowiecze
77.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 41	1.osada?/ epoka brązu halsztat 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
78.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 42	1.punkt osadniczy/ epoka brązu 2.osada/ późne średniowiecze-okres nowożytny
79.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 46	1.osada/ OWR?
80.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 47	1.punkt osadniczy/ okres halsztacki, 2.osada/ OWR, 3.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze, 4.punkt osadniczy/ okres nowożytny,
81.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 49	1.osada?/ średniowiecze 2.osada?/ okres nowożytny
82.	Kiersnowo	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 14 nr stan. w obszarze: 79	1.punkt osadniczy/ średniowiecze 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
83.	Kiersnówek „Kumat”	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 6	1.ślad osadnictwa / mezolit - neolit, 2.punkt osadniczy / okres starożytny, 3.osada / epoka brązu - halsztat, k. łużycka 4.ślad osadnictwa / wcz. ep. żelaza, k. cer. sztrych 5.osada? / środek halsztat -środek lateński, 6.cmentarzysko? / OWR, 7.punkt osadniczy / wcz. średniowiecze, 8.punkt osadniczy / późne średniowiecze.
84.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 7	1.grób/ neolit k. KAK
85.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 1	1.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze? 2.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze? 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
86.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 2	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia-epoka brązu 2.osada – OWR 3.ślad osadnictwa – wczesne średniowiecze 4.ślad osadnictwa – późne średniowiecze 5.ślad osadnictwa – okres nowożytny
87.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 3	1.ślad osadnictwa/ mezolit-neolit 2.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
88.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84	1.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze

		nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 4	2.osada?/ okres nowożytny
89.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 8	1.obozowisko/ k. niemeńska neolit-wczesna epoka brązu 2.osada/ OWR? 3.punkt osadniczy/ późne średniowiecze
90.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 28	1.ślad osadnictwa / epoka kamienia- epoka brązu 2.osada /epoka brązu-halsztat 3.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze 4.ślad osadnictwa/ średniowiecze 5.punkt osadniczy/ okres nowożytny
91.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 53	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
92.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 54	1.punkt osadniczy/ epoka kamienia-epoka brązu, 2.punkt osadniczy/ okres starożytny, 3.osada/ wczesna faza wczesnego średniowiecza, 4.punkt osadniczy/ średniowiecze,
93.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 55	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny,
94.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 56	1.ślad osadnictwa/ wczesna epoka brązu, k. trzciniecka 2.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 3.osada/ średniowiecze, 4.osada?/ okres nowożytny,
95.	Kiersnówek	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 57	1.osada/ epoka brązu-halsztat
96.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 14 nr stan. w obszarze: 9	1.punkt osadniczy / epoka kamienia, 2.punkt osadniczy / okres starożytny, 3.osada? / późne średniowiecze.
97.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 15 nr stan. w obszarze: 10	1.ślad osadnictwa / epoka kamienia - epoka brązu, 2.punkt osadniczy / okres starożytny, 3.osada/ wczesne średniowiecze
98.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 16 nr stan. w obszarze: 11	1.obozowisko / mezolit - neolit, 2.osada / OWR?
99.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 17 nr stan. w obszarze: 66	1.ślad osadnictwa / mezolit - neolit, 2.osada / wczesne średniowiecze, 3.ślad osadnictwa / późne średniowiecze - okres nowożytny
100.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 18 nr stan. w obszarze: 69	1.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze
101.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 19 nr stan. w obszarze: 70	1.ślad osadnictwa/ mezolit – neolit 2.osada/ okres starożytny 3.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze? 4.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
102.	Kiersnówek „KUMAT”	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 20 nr stan. w obszarze: 71	1.grób?/ okres starożytny
103.	Kiersnówek Kol.	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 21 nr stan. w obszarze: 72	1.punkt osadniczy/ okres starożytny
104.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 22 nr stan. w obszarze: 79	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze
105.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 23 nr stan. w obszarze: 83	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.wczesne średniowiecze/ osada
106.	Kiersnówek	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 24 nr stan. w obszarze: 84	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia – epoka brązu 2.osada/ okres starożytny 3.punkt osadniczy/ okres nowożytny

107.	Kiewłaki	obszar AZP : 43-83 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 37	1.ślad osadnictwa/ epoka brązu k. łużycka
108.	Kiewłaki	obszar AZP : 43-83 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 39	1.osada/ wczesne średniowiecze
109.	Kiewłaki (Ferma)	obszar AZP : 43-83 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 38	1.osada/ wczesne średniowiecze
110.	Klichy	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 3	1.osada/ późne średniowiecze – okres nowożytny k. słowiańska
111.	Klichy	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 4	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia, 2.osada?/ późne? średniowiecze, k. słowiańska
112.	Klichy	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 5	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia, 2.ślad osadnictwa/ późna epoka brązu- wczesna epoka żelaza, k. łużycka 3.osada?/ wczesne średniowiecze, k. słowiańska 4.ślad osadnictwa/ okres nowożytny, k. słowiańska
113.	Klichy	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 6	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia-epoka brązu, 2.osada/ wczesna epoka żelaza, k. łużycka 3.osada?/ późne średniowiecze, k. słowiańska
114.	Klichy	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 7	1.ślad osadnictwa/ mezolit-epoka brązu, 2.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze? - okres nowożytny, k. słowiańska
115.	Klichy	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 8	1.ślad osadnictwa/ późna epoka brązu- wczesna epoka żelaza, k. łużycka 2.osada/ późne średniowiecze?- okres nowożytny, k. słowiańska
116.	Klichy	obszar AZP : 47-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 9	1.ślad osadnictwa/ mezolit- epoka brązu, 2.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze? -okres nowożytny k. słowiańska
117.	Koszewo	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 23	1.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze
118.	Koszewo	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 24	1.osada / wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy / późne średniowiecze – okres nowożytny
119.	Koszewo	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 25	1.osada / wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy / późne średniowiecze – okres nowożytny
120.	Koszewo	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 34	1.osada/ OWR?
121.	Koszewo	obszar AZP : 45-85 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 19	1.ślad osadnictwa / epoka kamienia
122.	Lubieszcze	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 8	1.ślad osadnictwa / okres starożytny (neolit), 2.ślad osadnictwa / okres nowożytny
123.	Lubieszcze	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 9	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia
124.	Lubieszcze	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 10	1.punkt osadniczy/okres nowożytny
125.	Majorowizna	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 48	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia- epoka brązu
126.	Majorowizna	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 2	1.obozowisko/ neolit-wczesna epoka brązu, k. niemeńska 2.punkt osadniczy – OWR?

		nr stan. w obszarze: 6	3.punkt osadniczy – wczesne średniowiecze 4.ślad osadnictwa/średniowiecze
127.	Majorowizna	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 7	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia-epoka brązu 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze
128.	Majorowizna	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 50	1.osada?/ wczesne średniowiecze, 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
129.	Majorowizna	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 51	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia 2.osada/ okres starożytny 3.ślad osadnictwa średniowiecze? 4.osada/ okres nowożytny
130.	Majorowizna	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 52	1.osada?/ średniowiecze
131.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 8	1.ślad osadnictwa/epoka kamienia 2.ślad osadnictwa/ epoka brązu-wczesna epoka żelaza, k. łużycka
132.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 27	1.ślad osadnictwa/ epoka brązu, k. łużycka 2.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze?
133.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 28	1.ślad osadnictwa/ mezolit-epoka żelaza
134.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 47	1.obozowisko-osada/ neolit
135.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 29	1.ślad osadnictwa/ mezolit-epoka żelaza
136.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 30	1.ślad osadnictwa/ nieokreślona
137.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 31	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia 2.osada/ epoka brązu-wczesna epoka żelaza, k. łużycka 3.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze-okres nowożytny
138.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 1	1.ślad osadnictwa/ mezolit-epoka żelaza 2.osada/ okres nowożytny 3.cmentarzysko?/ okres nowożytny
139.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 45	1.ślad osadnictwa/ mezolit-epoka żelaza 2.ślad osadnictwa/ epoka brązu-wczesna epoka żelaza 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
140.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 44	1.ślad osadnictwa/ epoka brązu-wczesna epoka żelaza
141.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 35	1.ślad osadnictwa/ neolit-wczesna epoka brązu 2.osada/ epoka brązu-wczesna epoka żelaza, k. łużycka
142.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 32	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia
143.	Mień	obszar AZP : 45-82 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 46	1.osada/ pradzieje
144.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 17	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.ślad osadnictwa/średniowiecze 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
145.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 18	1.ślad osadnictwa/ wczesna epoka brązu k. trzciniecka 2.osada/ okres starożytny 3.ślad osadnictwa /OWR 4.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze

			5.osada/ okres nowożytny
146.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 19	1.osada?/ średniowiecze 2.osada/ okres nowożytny
147.	Oleksin „Mogiłki”	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 23	1.obozowisko/ epoka kamienia-epoka brązu 2.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze
148.	Oleksin „Mogiłki”	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 24	1.obozowisko/ epoka kamienia-epoka brązu, 2.osada/ epoka brązu? 3.osada/ okres nowożytny,
149.	Oleksin „Rejstele”	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 25	1.obozowisko/ epoka kamienia-epoka brązu 2.osada?/okres starożytny 3.osada/ epoka brązu, k. trzciniecka 4.osada/ wczesne średniowiecze
150.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 26	1.ślad osadnictwa/epoka kamienia-epoka brązu 2.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze
151.	Oleksin „Cwintele”	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 27	1.osada/ OWR 2.ślad osadnictwa/ wczesna faza wczesnego średniowiecza 3.osada/ wczesne średniowiecze 4.punkt osadniczy/ okres nowożytny
152.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 58	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze 3.osada/ okres nowożytny
153.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 59	1.osada/ OWR 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
154.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 60	1.osada/ wczesne średniowiecze
155.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 61	1.ślad osadnictwa/ neolit, k. niemeńska 2.osada?/ okres starożytny 3.ślad osadnictwa/wczesne średniowiecze 4.punkt osadniczy/ okres nowożytny
156.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 62	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.osada?/ średniowiecze 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny XVII w.
157.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 14 nr stan. w obszarze: 63	1.ślad osadnictwa/ wczesna epoka brązu, k. trzciniecka 2.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze, 3.osada/ średniowiecze, 4.osada/ późne średniowiecze, 5.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
158.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 15 nr stan. w obszarze: 66	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 2.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze,
159.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 16 nr stan. w obszarze: 67	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 2.osada/ wczesne średniowiecze, 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
160.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 17 nr stan. w obszarze: 68	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 2.osada/ średniowiecze,
161.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 18 nr stan. w obszarze: 69	1.osada/ epoka brązu-halsztat, k. łużycka 2.ślad osadnictwa/ OWR, 3.osada/ późne średniowiecze- okres nowożytny
162.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 19 nr stan. w obszarze: 70	1.osada/ średniowiecze 2.osada/ późne średniowiecze,
163.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 20 nr stan. w obszarze: 71	1.osada/ średniowiecze

164.	Oleksin	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 21 nr stan. w obszarze: 72	1.ślad osadnictwa/ OWR, 2.ślad osadnictwa/ okres starożytny, 3.osada/ wczesne średniowiecze, 4.ślad osadnictwa - XVI w.
165.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 20	1.osada / późne średniowiecze/okres nowożytny
166.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 21	1.punkt osadn. / średniowiecze
167.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 22	1.osada / późne średniowiecze/okres nowożytny
168.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 23	1.osada / późne średniowiecze/okres nowożytny
169.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 24	1.osada / wczesne średniowiecze
170.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 25	1.ślad osadniczy / wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy / późne średniowiecze / okres nowożytny
171.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 26	1.punkt osadniczy / średniowiecze
172.	Olędzkie	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 27	1.punkt osadniczy / średniowiecze
173.	Olszewek	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 29	1.osada ? /średniowiecze
174.	Olszewek	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 63	1.ślad osadnictwa / okres starożytny 2.ślad osadnictwa / średniowiecze
175.	Olszewo	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 28	1.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze
176.	Olszewo	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 37	1.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze
177.	Olszewo	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 38	1.osada/ wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
178.	Puchały Nowe	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 23	1.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
179.	Pace	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 31	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
180.	Pace	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 32	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.osada/ późne średniowiecze-okres nowożytny
181.	Pace	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 33	1.cmentarzysko ciałopalne?/ epoka brązu-halsztat 2.punkt osadniczy /okres nowożytny
182.	Pace	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 34	1.osada?/ wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
183.	Pace	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 43	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.osada/ średniowiecze 3.osada/ okres nowożytny

184.	Pace	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 44	1.osada/ OWR? 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze 3.osada/ okres nowożytny
185.	Pace	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 45	1.osada/ OWR? 2.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze
186.	Patoki	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 30	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny
187.	Patoki	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 33	1.osada / V-VI okres epoki brązu, k. łużycka 2.ślad osadnictwa / XV-XVI w., k. słowiańska 3.cmentarzysko szkieletowe / XVII-XVIII ? W., k. nowożytna 4.osada wiejska / od XVIII w. k. nowożytna
188.	Płonowo	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 22	1.średniowiecze/ ślad osadnictwa 2.nowożytność/ ślad osadnictwa
189.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 47	1.punkt osadniczy / okres starożytny, 2.punkt osadniczy / późne średniowiecze - okres nowożytny.
190.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 48	1.osada / okres wpływów rzymskich? 2.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze 3.osada / późne średniowiecze
191.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 49	1.punkt osadniczy / okres starożytny 2.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze 3.punkt osadniczy / okres nowożytny
192.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 50	1.punkt osadniczy / okres starożytny 2.ślad osadnictwa / późne średniowiecze
193.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 51	1.osada / wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy / średniowiecze 3.punkt osadniczy / późne średniowiecze - okres nowożytny
194.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 52	1.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze
195.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 53	1.osada/ wczesne średniowiecze
196.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 54	1.osada / wczesne średniowiecze 2.ślad osadnictwa / okres nowożytny
197.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 55	1.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze? 2. punkt osadniczy / późne średniowiecze - okres nowożytny
198.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 56	1.punkt osadniczy / okres starożytny 2.ślad osadnictwa / wczesne średniowiecze 3.ślad osadnictwa / późne średniowiecze - okres nowożytny.
199.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 57	1.cmentarzysko ciałopalne/ okres starożytny
200.	Poletyły	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 58	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze
201.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 14	1.osada/ k. łużycka epoka brązu – halsztat 2.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze 3.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
202.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 15	1.ślad osadnictwa/ średniowiecze 2.osada/ okres nowożytny
203.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 16	1.ślad osadnictwa/ późne średniowiecze 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny

204.	Popławy	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 17	1.skarb/ k. łużycka okres halsztacki
205.	Popławy	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 18	1.osada?/ wczesne średniowiecze
206.	Popławy	obszar AZP : 46-83 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 19	1.punkt osadniczy/ okres nowożytny
207.	Popławy	obszar AZP : 45-83 nr stan. w miejscowości: VII nr stan. w obszarze: 26	1.ślad osadnictwa/ epoka kamienia 2.ślad osadnictwa/ okres starożytny 3.punkt osadniczy/ średniowiecze 4.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
208.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 64	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.osada/ wczesne średniowiecze
209.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 65	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.osada/ wczesne średniowiecze
210.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze:73	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.osada?/ wczesne średniowiecze 3.osada/ okres nowożytny
211.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 74	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny 2.osada/ wczesne średniowiecze
212.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 75	1.osada? k. łużycka/ epoka brązu – halsztat 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
213.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 76	1.osada/ OWR 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze 3.punkt osadniczy/ późne średniowiecze – okres nowożytny
214.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 14 nr stan. w obszarze: 77	1.osada/ k. łużycka/ epoka brązu-halsztat 2.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze
215.	Popławy	obszar AZP : 46-84 nr stan. w miejscowości: 15 nr stan. w obszarze: 78	1.punkt osadniczy/ k. łużycka epoka brązu 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze 3.osada/ okres nowożytny
216.	Pruszanka - Baranki	obszar AZP : 44-82 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 27	1.ślad osadnictwa/ epoka brązu – wczesna epoka żelaza 2.ślad osadnictwa/ nieokreślona, k. pradziejowa
217.	Pruszanka-Baranki	obszar AZP : 44-82 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 29	1.ślad osadnictwa / epoka brązu- wczesna epoka żelaza
218.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 14	1.ślad osadnictwa/ średniowiecze 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
219.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 15	1.ślad osadnictwa/ średniowiecze XII, XIII w. 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
220.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 16	1.ślad osadnictwa /okres nowożytny
221.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 17	1.piecowisko/ okres nowożytny
222.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 18	1.osada / okres nowożytny 2.ślad osadnictwa/ średniowiecze
223.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 21	1.ślad osadnictwa/ średniowiecze XII w.

224.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 27	1.osada/ wczesne średniowiecze - XII w., pierwsza połowa XIII w.
225.	Spieszyn	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 28	1.osada/ XIV - XV w.
226.	Szmurły	obszar AZP: 46-83 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 15	1.punkt osadniczy/ okres nowożytny
227.	Szmurły	obszar AZP: 46-83 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 16	1.punkt osadniczy /okres nowożytny
228.	Szmurły	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 26	1.osada/ XIV/XVw.
229.	Szmurły - Wdowin	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 24	1.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze
230.	Szmurły - Wdowin	obszar AZP : 47-83 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 25	1.ślad osadnictwa/ wczesne średniowiecze 2.ślad osadnictwa/ okres nowożytny
231.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 2	1.cmentarzysko ze Stellami / wczesne średniowiecze? 1.punkt osadniczy/ późne średniowiecze – okres nowożytny
232.	Świrydy	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 12	1.punkt osadniczy / epoka kamienia 2.osada / średniowiecze
233.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 4	1.osada?/ wczesne średniowiecze
234.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 5	1.punkt osadniczy / okres starożytny 2.osada / późne średniowiecze – okres nowożytny
235.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 6	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.punkt osadniczy/ średniowiecze
236.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 7	1.osada? / wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy / okres nowożytny
237.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 16	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.punkt osadniczy/ okres nowożytny
238.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 17	1.osada/ epoka brązu - wczesna epoka żelaza, k. łużycka 2.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze
239.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 18	1.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze
240.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 19	1.punkt osadniczy/ wczesne średniowiecze
241.	Świrydy	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 3	1.punkt osadniczy/ okres starożytny 2.osada/ wczesne średniowiecze 3.punkt osadniczy/ okres nowożytny
242.	Załuskie Koronne	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 8	1.osada / epoka brązu – wczesna epoka żelaza 2.punkt osadniczy / okres nowożytny
243.	Załuskie Koronne	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 9	1.ślad osadnictwa/ okres starożytny
244.	Załuskie	obszar AZP : 44-84	1.ślad osadnictwa / wczesne średniowiecze

	Koronne	nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 14	2.punkt osadniczy / późne średniowiecze – okres nowożytny
245.	Załuskie Koronne	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 15	1.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy / okres nowożytny
246.	Załuskie Koronne	obszar AZP : 44-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 61	1.punkt osadniczy / wczesne średniowiecze
247.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 1 nr stan. w obszarze: 13	1.cmentarzysko kurhanowe/ okres wpływów rzymskich?, wczesne średniowiecze 2.punkt osadniczy/ średniowiecze
248.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 2 nr stan. w obszarze: 14	1.obozowisko/epoka kamienia 2.osada/ okres wpływów rzymskich 3.osada/ średniowiecze
249.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 3 nr stan. w obszarze: 18	1.punkt osadniczy / okres starożytny
250.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 4 nr stan. w obszarze: 19	1.osada / okres wpływów rzymskich
251.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 5 nr stan. w obszarze: 20	1.punkt osadniczy / epoka kamienia - epoka brązu, 2.punkt osadniczy / wczesna epoka żelaza
252.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 6 nr stan. w obszarze: 21	1.osada/epoka brązu-halsztat 2.osada/ okres starożytny 3.punkt osadniczy/ okres nowożytny
253.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 7 nr stan. w obszarze: 22	1.osada / wczesna epoka żelaza?, 2.osada / późne średniowiecze - okres nowożytny
254.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 8 nr stan. w obszarze: 23	1.punkt osadniczy / okres starożytny
255.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 9 nr stan. w obszarze: 24	1.ślad osadnictwa / mezolit - neolit 2.ślad osadnictwa / okres starożytny
256.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 10 nr stan. w obszarze: 25	1.ślad osadnictwa / okres starożytny
257.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 11 nr stan. w obszarze: 40	1.ślad osadnictwa / epoka kamienia - epoka brązu, 2.cmentarzysko ciałopalne / okres wpływów rzymskich, k. wielbarska
258.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 12 nr stan. w obszarze: 41	1.punkt osadniczy / wczesna epoka żelaza?, 2.punkt osadniczy / średniowiecze
259.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 13 nr stan. w obszarze: 42	1.osada/ późne średniowiecze-okres nowożytny
260.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 14 nr stan. w obszarze: 43	1.ślad osadnictwa / okres starożytny 2.ślad osadnictwa / wczesne średniowiecze 3.ślad osadnictwa / późne średniowiecze
261.	Załuskie Kościelne	obszar AZP : 45-84 nr stan. w miejscowości: 15 nr stan. w obszarze: 44	1.ślad osadnictwa / okres starożytny, 2.osada / wczesne średniowiecze, 3.ślad osadnictwa / późne średniowiecze - okres nowożytny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Brańsk

Wielowiekowe dzieje osadnictwa na obszarze gminy Brańsk pozostawiły po sobie liczne ślady w formie obiektów cennych pod względem historycznym (zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wpisane do rejestru zabytków) bądź stanowisk archeologicznych. Część z nich uległa

zniszczeniu do tego stopnia, że na powierzchni ziemi nie jest już widoczna. Mimo to, każdy z wymienionych obiektów wciąż stanowi znaczący element dziedzictwa kulturowego gminy i odpowiednio wyeksponowany może być atrakcyjnym i przyciągającym produktem turystycznym. Wymaga to jednak licznych działań konserwacyjnych, a także promocyjnych jak np. wyznaczenie tras pieszych i rowerowych prowadzących szlakiem zabytków gminy Brańsk i gmin sąsiednich.

Przedstawione wykazy nie są zbiorami zamkniętymi, a nowe obiekty uznane za cenne dla gminy i regionu mogą być do nich włączane.

7. UWARUNOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Dla województwa podlaskiego nie został opracowany audyt krajobrazowy oraz nie zostały wskazane granice krajobrazów priorytetowych zatem z oczywistych względów studium nie odnosi się do uwarunkowań wynikających z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMU KOMUNIKACJI

Sieć dróg publicznych w gminie Brańsk obejmuje drogi kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowej oraz gminnej. Układ sieci drogowej jest dobrze wykształcony, zarówno pod względem połączeń pomiędzy określonymi kategoriami dróg jak i dostępności do poszczególnych miejscowości gminy. Ponadto znaczna część dróg publicznych obsługujących tereny o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej jest utwardzona, co zwiększa komfort użytkowania oraz bezpieczeństwo użytkowników dróg.

8.1. POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE

Najważniejszym ciągiem komunikacyjnym stanowiącym istotne ponadlokalne powiązanie komunikacyjne gminy Brańsk jest droga krajowa nr 66 klasy głównej, przebiegająca przez miejscowości: Zambrów - Wysokie Mazowieckie - Brańsk - Bielsk Podlaski - Kleszczele - Czeremcha - Połowce - granica państwa (przejście graniczne w miejscowości Połowce). Droga ta pełni funkcję połączenia ponadlokalnego, łączy w układzie równoleżnikowym najważniejsze ośrodki miejskie regionu.

Zewnętrzne powiązanie komunikacyjne gminy Brańsk zapewnia również droga wojewódzka numer 681 (przebieg: Roszki Wodźki - Łapy - Poświętne - Brańsk – Ciechanowiec). Droga nr 681 przecina gminę Brańsk w układzie południkowym, stanowi połączenie drogowe sąsiadujących ze sobą gmin m.in.: Poświętne, Wyszki, Brańsk (miasto), Rudka i Ciechanowiec.

Ponadto w ramach lokalnych powiązań komunikacyjnych gminy Brańsk należy wskazać również gęstą i dobrze wykształconą sieć dróg powiatowych, która zapewnia połączenia drogowe zarówno pomiędzy miejscowościami zlokalizowanymi w obszarze gminy Brańsk, jak i w sąsiednich gminach czy powiatach.

Schemat zewnętrznych powiązań komunikacyjnych gminy Brańsk przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 13. Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy Brańsk.

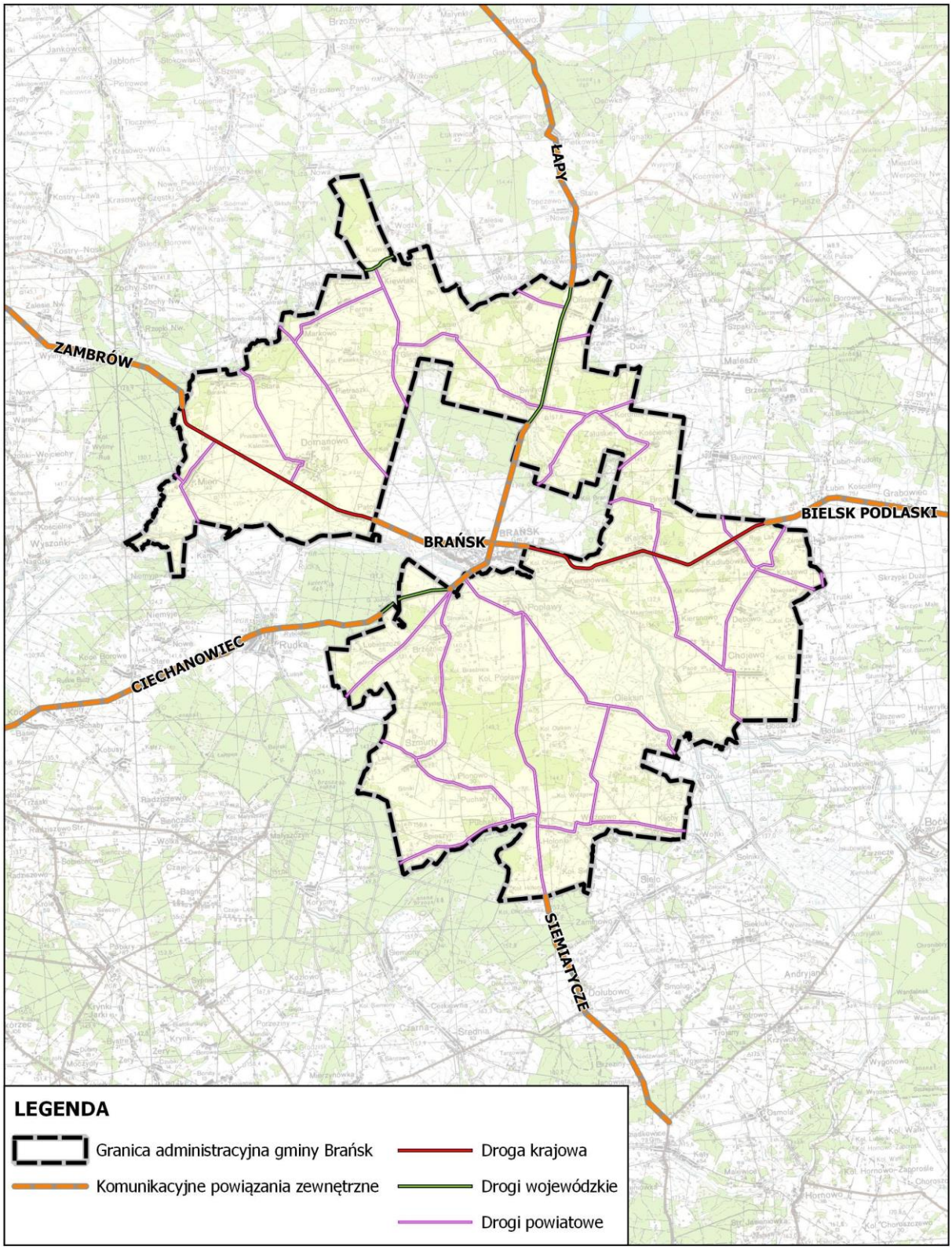

Źródło: Opracowanie własne

8.2. UKŁAD DRÓG PUBLICZNYCH

Sieć dróg publicznych w gminie Brańsk pod względem ukształtowania układu funkcjonalno-komunikacyjnego jest dobrze rozwinięta. Układ sieci drogowej w dużej mierze został zdeterminowany przez szlaki historyczne oraz położenie gminy Brańsk, która swoim obszarem okala jednostkę administracyjną miasto Brańsk. W mieście Brańsk spotykają się ciągi dróg różnych kategorii, ich położenie zarówno w obszarze miasta jak i gminy Brańsk nawiązuje do układu promienistego.

Drogi gminne publiczne w znacznej mierze umożliwiają powiązanie większości obszarów funkcjonalno-przestrzennych z drogami wyższej kategorii, ich układ jest optymalnym uzupełnieniem dróg powiatowych, wojewódzkich oraz drogi krajowej. Niewielka ilość zabudowy rozproszonej w obszarze gminy również pozytywnie wpływa na kształtowanie sieci dróg publicznych. Wykształcone zwarte struktury funkcjonalno-przestrzenne miejscowości pozwalają optymalizować nakłady finansowe na budowę, przebudowę oraz remonty dróg publicznych. Układ wszystkich dróg publicznych zlokalizowanych na terenie gminy Brańsk przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 14. Mapa sieci dróg publicznych na obszarze gminy Brańsk.

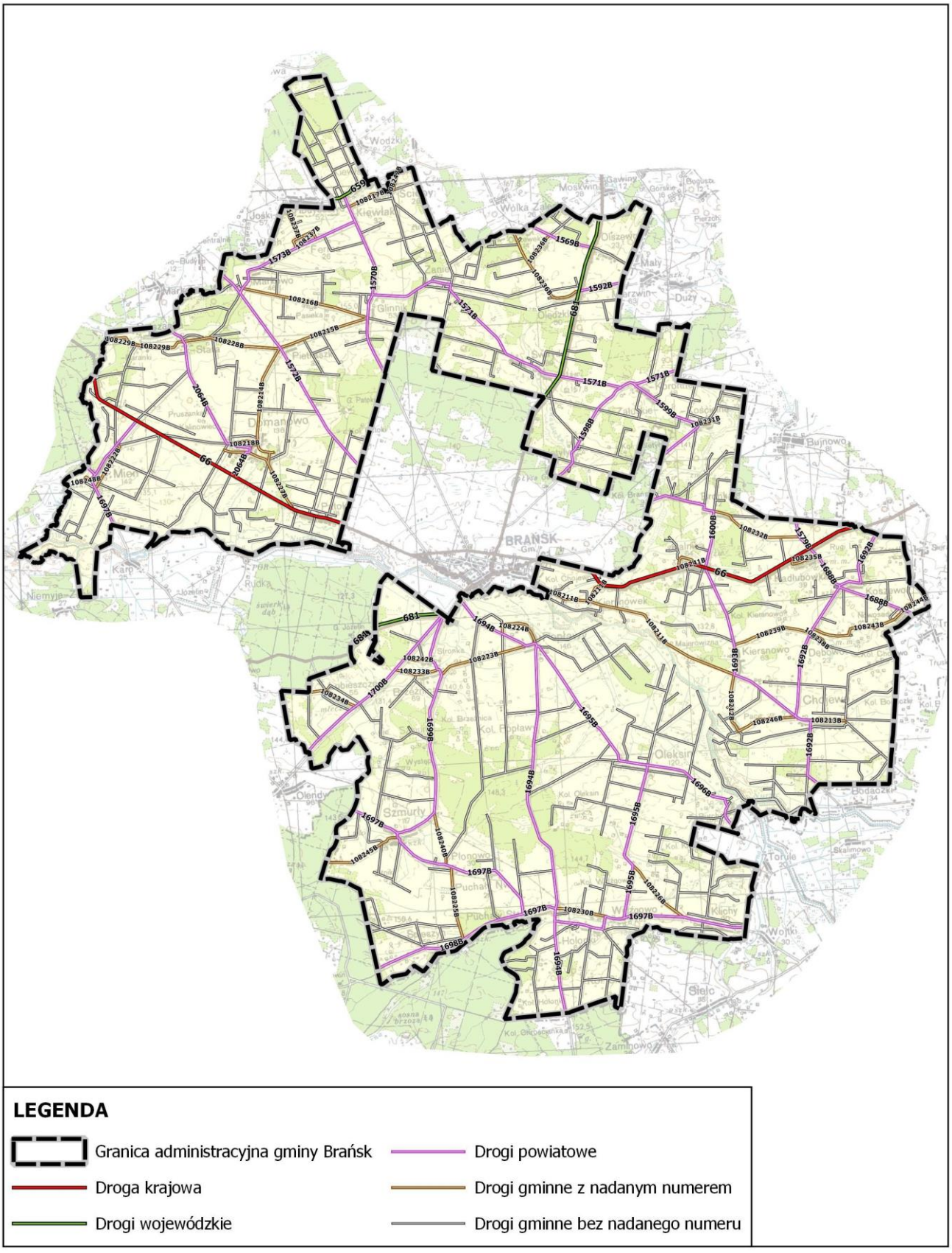

Źródło: Opracowanie własne

Droga krajowa

Przez centralną część gminy w układzie równoleżnikowym przebiega droga krajowa nr 66 o długości całkowitej ok. 114 km. W obszarze gminy Brańsk długość drogi wynosi ok. 16,4 km, składa się z dwóch odcinków, które przedzielone są fragmentem drogi zlokalizowanym w obszarze miasta Brańsk. Droga ta pełni ważną rolę komunikacyjną w tej części regionu zapewniając połączenia ponadlokalne dla wielu gmin.

Tabela 26. Wykaz dróg krajowych na obszarze gminy Brańsk.

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Klasa drogi	Długość drogi w obszarze gminy Brańsk [km]
1	**66**	Zambrów - Wysokie Mazowieckie - Brańsk - Bielsk Podlaski - Kleszczele - Czeremcha - Połowce - granica państwa	G	16,4

Źródło: Opracowanie własne.

Drogi wojewódzkie

Przez centralną część gminy z północy na południe w układzie południkowym przebiega droga wojewódzka nr 681 klasy głównej, łączna długość drogi to ok. 62,6 km. W obszarze gminy Brańsk długość drogi wynosi ok. 7,1 km, przedzielona jest odcinkiem drogi zlokalizowanym w obszarze miasta Brańsk.

Ponadto północną część obszaru gminy w miejscowości Kiewłaki przecina w układzie równoleżnikowym droga wojewódzka nr 659 klasy zbiorczej, która biegnie od Bielska Podlaskiego, przecina drogę wojewódzką nr 681 w miejscowości Topczewo (gmina Wyszki). Łączna długość tej drogi wynosi ok. 25,2 km, natomiast w obszarze gminy Brańsk jest to zaledwie ok. 1 km długości. Sumaryczna długość dróg wojewódzkich w obszarze gminy Brańsk wynosi jedynie 8,1 km.

Tabela 27. Wykaz dróg wojewódzkich na obszarze gminy Brańsk.

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Klasa drogi	Długość drogi w obszarze gminy Brańsk [km]
1	**681**	Roszki Wodźki - Łapy - Poświętne - Brańsk – Ciechanowiec	G	7,1
2	**659**	Bielsk Podlaski – Wyszki – Topczewo – Hodyszewo – Nowe Piekuty – droga 66	Z	1,0

Źródło: Opracowanie własne.

Drogi powiatowe

Przez obszar gminy Brańsk przebiegają 23 drogi powiatowe o łącznej długości w obszarze gminy ok. 112 km. Znaczna część miejscowości w gminie obsługiwana jest przez drogi powiatowe, które uzupełnione liczną siecią dróg gminnych zapewniają optymalny system połączeń drogowych. Należy podkreślić, iż stan techniczny dróg powiatowych w obszarze gminy jest zadowalający, znaczna część dróg jest utwardzona o nawierzchni bitumicznej. Układ dróg powiatowych dobrze świadczy o powiązaniach komunikacyjnych gminy Brańsk z sąsiednimi jednostkami. Poniższa tabela przedstawia wykaz dróg powiatowych w obszarze gminy Brańsk.

Tabela 28. Wykaz dróg powiatowych na obszarze gminy Brańsk.

Lp.	Numer drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Długość [km]
1	1569B	L	Zalesie Stare - Wólka Zaleska - Olszewo	1,67
2	1570B	Z	Brańsk (ul. Mickiewicza) – Glinnik – Kiewłaki	4,86
3	1571B	Z	Glinnik – Zanie – Świrydy - Załuskie Koronne – Malesze	9,08
4	1572B	L	Brańsk (ul. Binduga , Kilińskiego) – Pietraszki - Lendowo-Budy – Jaśki	6,11
5	1573B	L	droga 1572B – Markowo – Mikołajewo - dr. 1570B	3,66
6	1579B	Z	dr. 1575B – Łapcie – Pulsze – Sasiny – Szpaki – Malesze – Bujnowo – Kadłubówka	0,84
7	1592B	L	Wyszki – Bagińskie Stare – Mierzwin Mały – Olędzkie	1,11
8	1598B	L	Brańsk – Poletyły – Załuskie Koronne	2,95
9	1599B	L	Brańsk (ul. Piłsudskiego , Bielska) – Załuskie Kościelne – Załuskie Koronne	3,28
10	1600B	L	Kalnica – Bronka – Brańsk	3,28
11	1688B	L	Piliki – Pietrzykowo– Gołąbki – Bolesty – Skrzypki Duże – Skrzypki Małe – Truski – Koszewo – Kadłubówka	3,30
12	1691B	Z	Łubin Kościelny – Sierakowizna – Truski – Olszewo – Boćki	0,40
13	1692B	L	Łubin Kościelny – Koszewo – Dębowo – Chojewo – Bodaczki – Bodaki - Wiercień – Hawryłki – dr.1679B	7,71
14	1693B	L	Kalnica – Kiersnowo – Chojewo	4,80
15	1694B	Z	Brańsk – Popławy – Holonki – Dołubowo - Dziadkowice	12,0
16	1695B	L	Popławy – Oleksin –Widźgowo	8,48
17	1696B	L	Oleksin – Burchaty – Torule - Wojtki	3,02
18	1697B	Z	dr. krajowa 66 – Mień – Karp – Rudka – Olędy – Szmurły – Płonowo – Nowe Puchały – Stare Puchały – Holonki – Widźgowo – Klichy – Wojtki – Solniki – Boćki	14,85
19	1698B	L	Puchały Stare – Spieszyn – Koryciny – Czaje – Czaje-Wólka	4,06
20	1699B	L	droga woj. 681 –Brzeźnica - Szmurły	6,39
21	1700B	Z	Brańsk – Lubieszcze – Olendy – Małyszczyn - Pobikry - Perlejewo - Granne	4,94

22	1703B	L	(Wyszonki Kościelne) - granica województwa - Mień	0,35
23	2064B	L	Dr. woj. nr 678 - Mazury - Jabłoń Kościelna - Jabłoń Jankowce - Tłoczewo - Nowe Piekuty - Markowo Wólka – Pruszanka Stara – Domanowo - droga kraj. 66	4,83
			Razem:	**111,97**

Źródło: Wykaz dróg powiatowych pozyskanych z Powiatowego Zarządu Dróg w Bielsku Podlaskim, stan na 05.2018.

Drogi gminne

Drogi gminne publiczne stanowią podstawową sieć drogową gminy niezbędną do obsługi zapotrzebowania komunikacyjnego lokalnej społeczności oraz zapewnienia powiązań jednostki z drogami wyższej kategorii. Pomimo faktu, iż drogi gminne są najniższą kategorią dróg publicznych, zazwyczaj o parametrach dostosowanych do drogi klasy dojazdowej, czasem lokalnej, to stanowią największy procent udziału w długości dróg publicznych większości gmin.

Sieć dróg gminnych publicznych zgodnie z rejestrem numerów dróg gminnych zlokalizowanych na terenie województwa podlaskiego dla gminy Brańsk obejmuje 38 dróg, o łącznej długości ok. 60,7 km. Znaczna część z tych dróg (ok. 76%) jest utwardzona o nawierzchni bitumicznej, ich stan techniczny ocenia się jako dobry, pozostałe 24% to drogi gruntowe, w tym wzmocnione żwirem. Wszystkie drogi mają nadaną klasę techniczną lokalną.

Przy budowie czy przebudowie dróg sukcesywnie wykorzystywane są środki unijne oraz inne dofinansowania pozwalające optymalizować koszty jakie musi ponieść budżet gminy.

Tabela 29. Wykaz dróg gminnych wraz z numerem ewidencyjnym na obszarze gminy Brańsk.

Lp.	Numer drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Długość [km]
1	108211B	L	dr.kraj.nr 66- Kiersnówek- Majorowizna- do drogi powiatowej	5,90
2	108212B	L	Kiersnowo-Pace	1,51
3	108213B	L	Wieś Chojewo, ulica bez nazwy	0,87
4	108214B	L	Domanowo-Pietraszki	2,79
5	108215B	L	Pietraszki-Glinnik	2,35
6	108216B	L	Glinnik-Markowo	3,28
7	108217B	L	dr.powiatowa - Ściony	1,16
8	108218B	L	Wieś Domanowo, ulica Mała	0,65
9	108219B	L	Wieś Domanowo, ulica Selwanowska	0,84
10	108220B	L	Wieś Domanowo, ulica bez nazwy	0,58
11	108221B	L	Wieś Domanowo, ulica bez nazwy	0,56
12	108222B	L	Wieś Mień, ulica Piłsudskiego	1,31
13	108223B	L	Brzeźnica-Popławy	2,31
14	108224B	L	Wieś Popławy, ulica bez nazwy	1,40
15	108225B	L	Płonowo-Spieszyn	1,89
16	108226B	L	Klichy- droga powiatowa 1695B	1,86
17	108227B	L	droga 66 -Domanowo	1,31
18	108228B	L	droga 108214B Pietraszki-Domanowo-Pruszanka Stara	2,49
19	108229B	L	droga 2064B Domanowo - Pruszanka Stara-Pruszanka-Baranki	2,10

20	108230B	L	droga 1694B Popławy-Dołubowo -Widźgowo	1,29
21	108231B	L	Załuskie Kościelne (ulica bez nazwy)- droga 1599B	0,35
22	108232B	L	droga 1600B (Bronka)-granica gminy w kierunku wsi Kadłubówka	2,37
23	108233B	L	droga 1699B (Brzeźnica) – droga 1700B	1,11
24	108234B	L	droga 1700B – Lubieszcze (granica gminy)	1,31
25	108235B	L	droga 66-Kadłubówka-droga 1688B	0,81
26	108236B	L	droga 1569B – Olszewek-Olędzkie - droga 681	3,62
27	108237B	L	droga 1573B – przez wieś Ferma – granica gminy – droga 1573B	1,83
28	108238B	L	droga 1697B -Dębowo	0,43
29	108239B	L	droga 1693B (Kiersnowo)- droga 1692B Chojewo -Dębowo	2,05
30	108240B	L	droga 1697B (Płonowo)-droga 1699B Brzeźnica – Szmurły	1,37
31	108241B	L	droga 66 (Kalnica) – droga 66	0,66
32	108242B	L	droga 1699B Brzeźnica – Szmurły – droga 1700B	0,66
33	108243B	L	droga 1688B – Nowosady – droga 1693B	2,65
34	108244B	L	droga 1688B Koszewo- Kadłubówka – droga 1691B Sierakowizna – Truski	0,63
35	108245B	L	Szmurły (ulica bez nazwy) – droga 1697B	2,03
36	108246B	L	droga 108212 we wsi Pace- droga 1692B Chojewo-Bodaczki	1,54
37	108247B	L	droga 108217B (Ściony)- droga 659	0,55
38	108248B	L	ul. Brata Alberta Mień	0,28
			Razem:	**60,7**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Brańsk

Ponadto Rada Gminy Brańsk dnia 14 marca 2008 roku podjęła Uchwałę nr XI/81/08 w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych. Zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik nr 1 do wyżej wymienionej uchwały do kategorii dróg gminnych zaliczono 357 dróg o łącznej długości ok. 343,5 km. Dla dróg objętych uchwałą nr XI/81/08 nie nadano dotychczas numerów ewidencyjnych. Znaczna część dróg z puli 343,5 km jest nieutwardzona, gruntowa, stanowi dojazdy do pól, użytków leśnych lub pojedynczych kolonii i zagród. Drogi wskazane w powyższej uchwale, pomimo, iż nie nadano im numerów ewidencyjnych, zostały zaliczone do dróg gminnych publicznych i tak też powinny być rozpatrywane.

8.3. ŚCIEŻKI ROWEROWE

W gminie Brańsk nie występują ścieżki rowerowe, natomiast przez gminę przebiega szlak rowerowy Doliny Nurca, a jego łączna długość w granicach gminy wynosi ok. 15,5 km. Wspomniany szlak rowerowy biegnie przez miejscowości: Kiewłaki, Glinnik, miasto Brańsk, Kiersnówek, Chojewo. Turystyka rowerowa wykorzystuje do swoich przejazdów jezdnie w ramach korytarzy dróg publicznych. W niedalekim sąsiedztwie od gminy Brańsk przebiega "Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo", który biegnie wzdłuż wschodniej granicy kraju. Najbliżej usytuowane fragmenty szlaku rowerowego Green Velo zlokalizowane są w odległości ok. 30 km od centralnej części gminy Brańsk.

8.4. NATĘŻENIE RUCHU

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad raz na 5 lat wykonuje pomiary natężenia ruchu na odcinkach dróg krajowych i wojewódzkich. Ostatni pomiar odbył się w roku 2015, który został przeprowadzony w 1952 punktach pomiarowych zlokalizowanych na całej sieci dróg krajowych (zarządzanych przez GDDKiA) oraz wojewódzkich (z wyłączeniem odcinków zlokalizowanych w miastach na prawach powiatu) na których pomiar przeprowadzono na 2923 odcinkach pomiarowych.

Średni ruch na całej sieci dróg krajowych wyniósł 11178 poj./dobę, natomiast w województwie podlaskim 7082 poj./dobę.

Średni ruch na całej sieci dróg wojewódzkich wyniósł 3520 poj./dobę, natomiast w województwie podlaskim 2565 poj./dobę.

W gminie Brańsk punkt pomiarowy został zlokalizowany w miejscowości Patoki (w ciągu drogi krajowej nr 66). Wyniki pomiaru pokazują (1787 poj./dobę), iż natężenie ruchu na drodze krajowej nr 66 na odcinku gminy Brańsk jest niższe od średniej dla województwa oraz znacznie niższe od średniej krajowej. Wartość średniego ruchu pojazdów dla drogi krajowej nr 66 znacznie rośnie w kolejnym punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Bielsk Podlaski, w której trasa drogi krajowej nr 66 przecina drogę krajową nr 19.

W przypadku drogi wojewódzkiej nr 681 punkt pomiarowy został zlokalizowany w mieście Brańsk, lecz droga ta w znacznej mierze obsługuje ruch kołowy całej gminy Brańsk oraz gmin sąsiednich. Wartości pomiarowe dla drogi nr 681 są niższe od wartości średnich dla województwa oraz kraju. Dane przedstawione w poniższej tabeli pokazują, iż droga wojewódzka nr 681 ma wyższe wartości ilości pojazdów w stosunku do drogi krajowej nr 66. To pokazuje, iż jest ona ważnym ciągiem komunikacyjnym dla tego regionu.

Wyniki generalnego pomiaru ruchu w obszarze gminy Brańsk wskazują na optymalną ilość pojazdów użytkujących najważniejsze drogi zlokalizowane w tej części regionu. Znaczna część obliczonych przejazdów samochodów wynika z codziennych wewnętrznych migracji mieszkańców gminy do swoich miejsc pracy, w tym zlokalizowanych w miejscowości Brańsk, a także lokalnych wyjazdów służbowych. Wyniki szczegółowe z podziałem na typy pojazdów, dla drogi krajowej nr 66 oraz wojewódzkiej nr 681, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Wyniki pomiarów generalnego natężenia ruchu 2015 na drodze krajowej nr 66 (punkt pomiarowy Patoki) oraz drodze wojewódzkiej nr 681 (punkt pomiarowy Brańsk).

Numer punktu pomiarowego 2015	Numer drogi	Opis odcinka			SDRR poj.silnik. Ogółem	Struktura ruchu pojazdów silnikowych						
		Pikietaż		Nazwa odcinka		Motocykle	Sam.osob. mikrobusy	Lekkie sam.ciężarowe (dostawcze)	Sam.ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
		Pocz.	Końc.						bez przycz.	z przycz.		
					poj/dobę	poj/dobę	poj/dobę	poj/dobę	poj/dobę	poj/dobę	poj/dobę	poj/dobę
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
50709	66	29,845	52,928	SZEPIETOWO - BRAŃSK (punkt pomiarowy Patoki)	1787	8	1191	180	99	285	6	18
20056	681	25,472	37,089	TOPCZEWO - BRAŃSK	1958	27	1397	274	139	70	10	41

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu na sieci dróg wojewódzkich, http://www.gddkia.gov.pl.

8.5. KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Komunikacja zbiorowa w gminie Brańsk oparta jest na połączeniach autobusowych Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej – PKS oraz na lokalnych firmach transportowych świadczących usługi przewozu ludności w połączeniach lokalnych oraz ponadlokalnych. W wielu miejscowościach zlokalizowane są odnowione wiaty przystankowe, jednakże część z nich nie jest na co dzień wykorzystywana. Część z wiat przystankowych figuruje jedynie w ramach oznakowania drogi. W miejscowości Brańsk znajduje się niewielki dworzec autobusowy, z którego korzystają mieszkańcy zarówno miasta jak i gminy Brańsk.

8.6. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Gmina Brańsk nie jest połączona z kolejowym systemem obsługi komunikacji. Najbliższe linie kolejowe wraz ze stacjami kolejowymi, do których można dostać się transportem prywatnym lub komunikacją zbiorową, zlokalizowane są w miejscowości Bielsk Podlaski, Szepietowo lub Łapy.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

9.1. SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Na terenie gminy Brańsk wszystkie wsie są zwodociągowane. Źródłami zaopatrzenia mieszkańców w wodę są cztery ujęcia podziemne i stacje uzdatniania eksploatowane przez Urząd Gminy Brańsk, znajdujące się w miejscowościach:

- Brzeźnica – hydrofornia wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Szmurły, pobór wody odbywa się z dwóch studni głębinowych: SW – 1 głębokości 90m, SW 2 – głębokości 89m; zaopatruje w wodę 13 wsi: Brzeźnicę, Burchaty, Holonki, Klichy, Lubieszcze, Oleksin, Popławy, Płonowo, Puchały Nowe, Puchały Stare, Spieszyn, Szmurły, Widźgowo oraz wieś Olendy w gminie Rudka.
- Domanowo – hydrofornia wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Glinnik, pobór wody odbywa się z dwóch studni głębinowych: SW – 1 głębokości 90m, SW – 2 głębokości 93m; zaopatruje w wodę 12 wsi: Domanowo, Ferma, Glinnik, Kiewłaki, Markowo, Mień, Patoki, Pietraszki, Pruszanka Stara, Pruszanka-Baranki, Ściony, Zanie i kol. Pasieka oraz wieś Markowo Wólka w gminie Nowe Piekuty.
- Kalnica – hydrofornia wraz z przepompownią ze zbiornikiem wyrównawczym w m. Załuskie Kościelne, pobór wody odbywa się z dwóch studni głębinowych: SW – 1 głębokości 80m, SW – 2 głębokości 71m; zaopatruje w wodę 15 wsi: Bronka, Chojewo, Dębowo, Kalnica, Kiersnowo, Kiersnówek, Olędzkie, Olszewek, Olszewo, Pace, Poletyły, Świrydy, Załuskie Koronne, Załuskie Kościelne i Majorowiznę.
- Koszewo – hydrofornia, pobór wody odbywa się z dwóch studni głębinowych: SW – 1 głębokości 83m, SW – 2 głębokości 82m; zaopatruje w wodę 3 wsie: Koszewo, Kadłubówka i Nowosady oraz 6 wsi w gminie Bielsk Podlaski: Brześcianka, Łubin Kościelny, Łubin Rudołty, Sierakowizna, Stryki, Truski i 7 wsi w gminie Boćki: Bodaczki, Bodaki, Olszewo, Hawryłki, Starowiec, Szumki i Wiercień.

(Źródło: Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych, Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Brańsk na lata 2004 – 2006)

Długość sieci wodociągowej, w gminie Brańsk wynosi 136 km i obejmuje 1798 gospodarstw domowych, co stanowi ok. 86,1% wszystkich budynków mieszkalnych na terenie gminy (dane za 2016 rok). Zgodnie z danymi, które prezentuje poniższa tabela można stwierdzić, iż zaopatrzenie w wodę na terenie gminy Brańsk jest dobre (89,2% osób korzystających z sieci), długość sieci wodociągowej w gminie systematycznie wzrasta, jak również liczba przyłączy, a co za tym idzie coraz więcej wody jest dostarczane do gospodarstw domowych. Od 2002 roku procentowy udział korzystających z instalacji wodociągowej w ogólnej liczbie ludności w gminie Brańsk zwiększył się o ok. 2%.

Wykres 19. Procentowy udział korzystających z instalacji wodociągowej w ogólnej liczbie ludności w gminie Brańsk w latach 2002 – 2016.

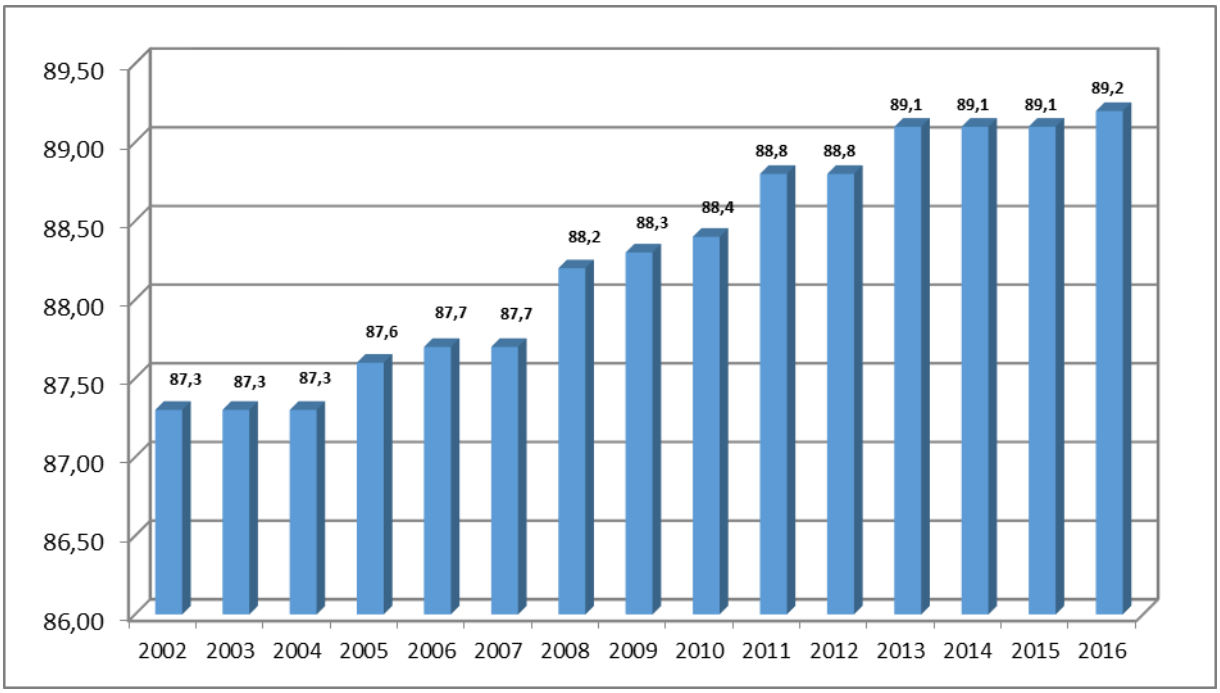

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zdecydowanie gorzej niż w kwestii stopnia zwodociągowania gminy kształtuje się w gminie Brańsk sytuacja w odniesieniu do systemu kanalizacji. Dopiero w roku 2012 r. zrealizowane zostały pierwsze odcinki sieci kanalizacyjnej i w roku 2016 nadal w znikomym procencie sieć ta obsługiwała mieszkańców gminy.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 2,2 km i obejmuje 43 gospodarstwa, co stanowi ok. 2,1% wszystkich budynków mieszkalnych w gminie. Gospodarka ściekowa na terenie gminy Brańsk realizowana jest w oparciu o przydomowe oczyszczalnie ścieków pracujące z wykorzystaniem metody osadu czynnego oraz szczelne okresowo opróżniane zbiorniki bezodpływowe. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych za pośrednictwem wyspecjalizowanych firm zrzucane są do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie miejskiej oczyszczalni ścieków w Bielsku Podlaskim i Ciechanowcu. W obszarze gminy funkcjonują 3 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków typu BIOCLERE oraz 1 przepompownia ścieków. Oczyszczalnie zaprojektowano i wykonano na wydajność docelową Qdśr: w m. Kiersnowo – 13,0 m3/d, Kiersnówek – 6,0 m3/d, Majorowizna – 2,0 m3/d. Ze względu na rozległość terenu gminy i związaną z tym koniecznością poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych nie przewiduje się znaczącej rozbudowy na terenie gminy kanalizacji sanitarnej. Kolejne obszary powinny być skanalizowane w oparciu o małe lokalne oczyszczalnie, które mogą powstawać ze względu na rozwój zabudowy usługowej i przemysłowej lub w miejscowościach o najbardziej zwartej strukturze osadniczej. Na terenie gminy istnieje 461 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 293 zbiorniki bezodpływowe.

Wykres 20. Procentowy udział korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności w gminie Brańsk w latach 2009 – 2016.

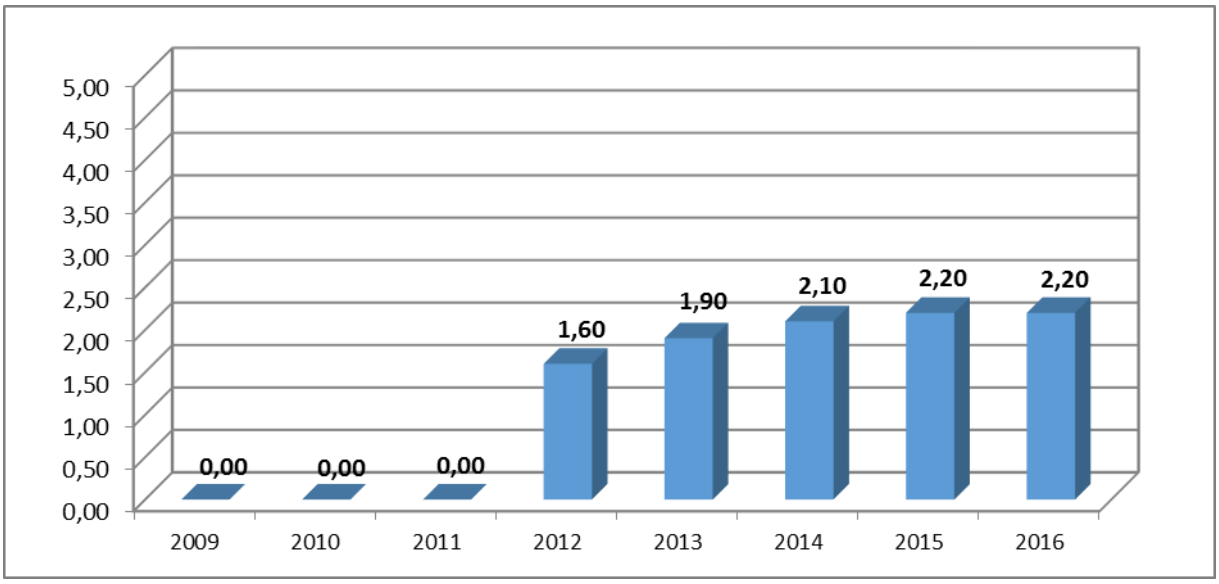

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

.

9.2. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Przez gminę Brańsk nie przebiegają żadne linie wysokiego napięcia oraz linie najwyższych napięć. Gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną za pośrednictwem sieci średniego napięcia. Operatorem systemu dystrybucyjnego jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. Gmina Brańsk obsługiwana jest przez Rejon Energetyczny Bielsk Podlaski oraz Rejon Energetyczny Białystok Teren.

9.3. SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA

Przez gminę Brańsk przebiega szerokopasmowa sieć polski wschodniej (sieć szkieletowa), w miejscowości Domanowo zlokalizowany jest węzeł dystrybucyjny tej sieci. Sieć powstała w oparciu o projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w 85%), środków krajowych budżetu państwa (w 10%) i budżetu województwa (w 5%) - oś priorytetowa II - Infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego. Celem zrealizowanego projektu było zwiększenie dostępu do internetu dla instytucji publicznych, przedsiębiorstw i mieszkańców obszarów peryferyjnych zagrożonych „wykluczeniem cyfrowym”.

Ponadto w gminie Brańsk wybudowana została w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013, Oś priorytetowa 4. Społeczeństwo informacyjne „Nadbużańska Szerokopasmowa Sieć Dystrybucyjna” w skrócie NSSD. Sieć bazuje na technologii światłowodowej, a jej celem podobnie jak w przypadku szerokopasmowej sieci polski wschodniej jest poprawa warunków dostępu do internetu szerokopasmowego, tworzenie

publicznych punktów dostępu do internetu, poprawa jakości życia mieszkańców wraz z aktywizacją zawodową.

Poza wymienionymi wyżej technologiami, dostęp do łączności telekomunikacyjnej oraz internetu w gminie Brańsk zapewniają również operatorzy telefonii komórkowych.

9.4. SIEĆ GAZOWA

Na obszarze gminy Brańsk sieć gazowa nie występuje. Niektóre gospodarstwa domowe korzystają ze zbiorników przydomowych na gaz propan, który jest dystrybuowany w gminie.

9.5. CIEPŁOWNICTWO

Na terenie gminy wykorzystywane są dwa rodzaje wytwarzania energii cieplnej, obsługujące budynki użyteczności publicznej. Jako źródło energii wykorzystuje się ciepło wnętrza ziemi oraz olej opałowy.

W zabudowie mieszkaniowej ciepło dostarczane jest za pośrednictwem kotłowni indywidualnych. Charakter zabudowy i sposób zagospodarowania przestrzennego gminy przesądza o indywidualnym sposobie ogrzewania budynków w oparciu o paliwa stałe takie jak: olej opałowy, węgiel czy koks.

9.6. GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi stanowi istotny czynnik wpływający na stan środowiska naturalnego. Od 1 lipca 2013 r. na terenie gminy Brańsk uruchomiony został nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Od tego czasu podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu jest gmina Brańsk, organizując przetarg na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych. Z nieruchomości zamieszkałych odbierane są odpady zmieszane oraz segregowane na: papier i tekturę, szkło białe i kolorowe, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i metale, odpady ulegające biodegradacji, popiół, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, zgodnie z ustalonym harmonogramem. Mieszkańcy mają również możliwość przekazywania odpadów do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Brańsku. Poziom recyklingu w zakresie ponownego użycia papieru metali, tworzyw sztucznych został osiągnięty. Nie zebrano niebezpiecznych odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Również wymagany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania został zachowany (dane za 2017 r.). Gospodarka gminy w zakresie odpadów jest prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

9.7. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Energia wytwarzana z odnawialnych źródeł energii (OZE) to energia pochodzącą m.in. z elektrowni wiatrowych, słonecznych ogniw fotowoltaicznych, słonecznych kolektorów do produkcji ciepła, elektrowni wodnych czy źródeł wytwarzających energię z biomasy i biogazu. Gmina Brańsk posiada dobre warunki nasłonecznienia, co sprzyja podejmowaniu inicjatyw z zakresu instalacji ogniw fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych. Na terenie gminy nie znajdują się obecnie farmy fotowoltaiczne. Występują jedynie sporadyczne indywidualne systemy fotowoltaiczne wykorzystywane na własne cele gospodarstw domowych czy osób prawnych.

Energia słoneczna, pozyskiwana poprzez kolektory słoneczne, rozwijana jest także w zakresie indywidualnych zastosowań. Na terenie gminy Brańsk ze względu na uwarunkowania prawne są niewielkie możliwości wykorzystywania energii wiatrowej. Nienajlepsze są także warunki dla inwestycji w energetykę wodną. Rzeka Nurzec nie posiada dużego potencjału w tym zakresie.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

10.1. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Dla obszaru gminy Brańsk wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią w ramach systemu ISOK. Fragment terenu zlokalizowanego w obrębie ewidencyjnym Domanowo, który objęty jest I zmianą studium, zawiera się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie ze wskazaniami na rysunkach uwarunkowań i kierunków studium.

W latach 2004–2006 opracowano ww. studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla rzeki Nurzec. Na podstawie wykonanych analiz i obliczeń określono zasięg przestrzenny zalewu w dolinie rzeki m.in. dla wód o przepływach prawdopodobnych Q1% (raz na 100 lat). Zasięgi zalewu objęły częściowo obszary zlokalizowane w gminie Brańsk. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią w większości obejmuje tereny niezabudowane łąk i pastwisk i tylko kilka fragmentów zabudowanych działek w miejscowościach Patoki i Popławy. W chwili obecnej rzeka nie jest obwałowana i nie planuje się podejmowania takich działań.

10.2. HAŁAS

Hałas to niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziaływujące za pośrednictwem powietrza na organizm ludzki. Uważany jest również za czynnik zanieczyszczający środowisko. W związku z rozwojem komunikacji, uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stanowi on dużą uciążliwość dla człowieka. Hałas może powodować utratę słuchu. Bywa przyczyną zaburzeń w układzie krążenia, zaburzeń nerwowych, zaburzeń w układzie kostno-naczyniowym, wywołuje zmęczenie, złe samopoczucie, utrudnia wypoczynek. Ze względu na środowisko oraz źródło generujące, hałas dzielimy na:

- komunikacyjny – drogowy, kolejowy i lotniczy,
- przemysłowy,
- komunalny.

Na obszarze gminy Brańsk istotnym źródłem hałasu może być ruch samochodowy odbywający się na drodze krajowej nr 66 łączącej Zambrów z przejściem granicznym na Białoruś w Połowicach, a także w obrębie dróg wojewódzkich nr 681 Roszki-Wodźki – Ciechanowiec i 659 Bielsk Podlaski – droga krajowa nr 66. Poza wymienionymi źródłami hałasu, na terenie opracowania nie ma innych istotnych źródeł, które mogą przyczynić się do przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu.

10.3. NISKA EMISJA

Największym źródłem zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy Brańsk jest ruch samochodowy, szczególnie w obrębie drogi krajowej nr 66 a także dróg wojewódzkich nr 681 Roszki-Wodźki – Ciechanowiec i 659 Bielsk Podlaski – droga krajowa nr 66. Zanieczyszczenia powoduje także okresowo występująca emisja toksycznych substancji z indywidualnych kotłowni cieplnych. W obrębie gminy nie występują duże zakłady przemysłowe mogące w znacznym stopniu wpływać na jakość powietrza.

10.4. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Gospodarka ściekowa na terenie gminy Brańsk realizowana jest głównie w oparciu o przydomowe oczyszczalnie ścieków pracujące z wykorzystaniem metody osadu czynnego oraz szczelne okresowo opróżniane zbiorniki bezodpływowe. Ścieki ze zbiorników bezodpływowych za pośrednictwem wyspecjalizowanych firm zrzucane są do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie miejskiej oczyszczalni ścieków w Bielsku Podlaskim i Ciechanowcu. Na analizowanym terenie funkcjonują 3 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków typu BIOCLERE oraz 1 przepompownia ścieków. Oczyszczalnie zaprojektowano i wykonano na wydajność docelową Qdśr: w m. Kiersnowo – 13,0 m3/d, Kiersnówek – 6,0 m3/d, Majorowizna – 2,0 m3/d.

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Brańsk wynosi zaledwie 2,2 km i obejmuje 43 gospodarstwa, co stanowi ok. 2,1% wszystkich budynków mieszkalnych w gminie. Dopiero w roku 2012 r. zrealizowane zostały pierwsze odcinki sieci kanalizacyjnej i w roku 2016 nadal w znikomym procencie sieć ta obsługiwała mieszkańców gminy (2,2% osób korzystających).

Ze względu na rozległość terenu gminy i związaną z tym koniecznością poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych nie przewiduje się znaczącej rozbudowy na terenie gminy kanalizacji sanitarnej. Kolejne obszary powinny być skanalizowane w oparciu o małe lokalne oczyszczalnie, które mogą powstawać ze względu na rozwój zabudowy usługowej i przemysłowej lub w miejscowościach o najbardziej zwartej strukturze osadniczej. Na terenie gminy istnieje 461 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 293 zbiorniki bezodpływowe. Większość mieszkańców gminy nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej. Taka sytuacja wiąże się z dużym zagrożeniem dla czystości wód powierzchniowych i podziemnych z powodu nieszczelności w indywidualnych zbiornikach bezodpływowych bądź bezpośredniego odprowadzania ścieków do wód powierzchniowych.

10.5. GZWP

Obszar gminy zaliczany jest do regionu hydrogeologicznego I mazowieckiego (Paczyński red., 1995). Nie występują tu główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).

10.6. KOPALINY ZŁOŻA

Gmina Brańsk jest obszarem dość ubogim w kopaliny. Udokumentowano tu kilka niewielkich, czwartorzędowych złóż piasków i żwirów. Złoże „Świrydy" z powodu wyczerpania zasobów skreślono z „Bilansu zasobów…". Aktualnie wydobycie prowadzi się w obrębie trzech złóż – „Domanowo", „Świrydy III" i „Świrydy IV", dla których zostały wyznaczone tereny górnicze i obszary górnicze. Po zakończeniu eksploatacji planuje się rekultywację wyrobisk w kierunku rolnym i leśnym.

10.7. PODSUMOWANIE

Z powyższej analizy wynika, iż zagrożeniem dla zdrowia mieszkańców może być hałas i zanieczyszczenie powietrza spowodowane ruchem samochodowym występującym na drodze krajowej nr 66 oraz drogach wojewódzkich nr 681 i nr 659. Następnie zanieczyszczenie powietrza występujące okresowo w sezonie grzewczym, pochodzące z indywidualnych kotłowni. Zagrożeniem dla czystości wód powierzchniowych i podziemnych jest niewystarczająca długość sieci kanalizacyjnej w gminie. Ponadto część obszarów w gminie usytuowanych w korytarzu rzeki Nurzec narażona jest na niebezpieczeństwo powodzi.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Stan prawny gruntów w gminie Brańsk został opracowany na podstawie aktualnej ewidencji gruntów i budynków, pozyskanej na potrzeby sporządzenia niniejszego studium ze Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim (Wydział Geodezji i Katastru).

Powierzchnia gminy Brańsk zajmuje 22735,3 ha. W skład gminy wchodzi 43 obręby ewidencyjne, największy z nich to Popławy (powierzchnia 1884,6 ha), a najmniejszy to Majorowizna (powierzchnia 58,4 ha). Największą część gminy zajmują **grunty prywatne**, które stanowią aż 93,62% powierzchni gminy – składają się na nie przede wszystkim grunty rolne, leśne oraz zabudowane.

Grunty **Skarbu Państwa** zajmują powierzchnię ok. 805,6 ha, co stanowi 3,55% powierzchni gminy. Największy udział w tej powierzchni stanowią użytki leśne będące własnością Lasów Państwowych – ich powierzchnia to ok. 667 ha, w stosunku do wszystkich gruntów Skarbu Państwa zajmują aż 83% ich powierzchni. Powyższe dane wskazują, iż w gminie znaczna część gruntów leśnych jest własnością prywatną. Przez gminę Brańsk przebiega droga krajowa nr 66 – grunty pod tą drogą wraz z pozostałymi gruntami należącymi do GDDKiA zajmują łącznie ok. 54,66 ha. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest w posiadaniu gruntów o powierzchni ok. 6,62 ha, na powierzchnię tą składa się 20 działek ewidencyjnych o średniej powierzchni 0,33 ha, większość gruntów to użytki rolnicze.

Województwo podlaskie jest w posiadaniu gruntów o powierzchni ok. 14,42 ha. W stosunku do pozostałych jednostek terytorialnych, grunty należące do województwa zajmują najmniejszą powierzchnię – jedynie 0,06% powierzchni gminy. Grunty będące własnością województwa podlaskiego to działki ewidencyjne zlokalizowane w obrębach Brzeźnica, Ferma, Kiewłaki, Olędzkie, Olszewo i Świrydy, obejmują tereny pod drogą wojewódzką numer 681, przecinającą gminę z północy na południe.

Grunty powiatowe stanowią powierzchnię ok. 161,81 ha, co stanowi 0,71% powierzchni gminy. Składają się na nie działki będące we własności Powiatowego Zarządu Dróg w Bielsku Podlaskim oraz powiatu bielskiego. Powiatowy Zarząd Dróg jest właścicielem 123,5 ha gruntów, natomiast powiat bielski ok. 38,31 ha. Zarówno grunty należące do Powiatowego Zarządu Dróg jak i powiatu bielskiego stanowią drogowe działki ewidencyjne zlokalizowane są w ciągach dróg powiatowych. Ponadto powiat bielski jest właścicielem gruntów o powierzchni ok. 1 ha w miejscowości Brzeźnica usytuowanych pomiędzy drogami powiatowymi nr 1699B oraz 1700B.

Gmina Brańsk posiada grunty o powierzchni ok. 467,8 ha, co odpowiada ok. 2% powierzchni gminy. Poza gruntami prywatnymi jedynie Skarb Państwa jest właścicielem większego areału gruntów. W przypadku gruntów gminy Brańsk znaczna ich część obejmuje drogi gminne publiczne, co przekłada się na znacznie rozbudowaną sieć dróg gminnych. Ponadto gmina Brańsk jest właścicielem pojedynczych gruntów w większości miejscowości, na których zlokalizowane są m.in. obiekty użyteczności publicznej (w tym remizy, szkoły, obiekty sportu i rekreacji, obiekty kultury), miejsca pamięci narodowej, pojedyncze grunty leśne oraz tereny eksploatacji kopalin. Największe areały

gruntów gminnych, na których występują wyżej wymienione rodzaje zagospodarowania terenu zlokalizowane są w miejscowościach Mień, Domanowo, Kalnica, Świrydy, Glinnik oraz Holonki.

Grunty prywatne stanowią największą powierzchnię w stosunku do pozostałych gruntów w gminie – jest to ok. 21 285,67 ha, co stanowi 93,62% powierzchni całej gminy. Na taki stan posiadania gruntów wpływa jeden istotny czynnik, a mianowicie w gminach wiejskich typowo rolniczych do powierzchni gruntów należących do osób fizycznych zalicza się liczne areały pod gospodarstwa rolne, pola uprawne a także prywatne użytki leśne. Niewielki odsetek lasów państwowych Skarbu Państwa świadczy o tym, iż znaczna część powierzchni leśnych w gminie jest w posiadaniu osób fizycznych, co sumarycznie daje tak duży procent gruntów prywatnych w skali całej gminy.

Poniższa tabela przedstawia strukturę własności gruntów wraz z procentowym udziałem w skali powierzchni całej gminy.

Tabela 31. Struktura własności gruntów opracowana na podstawie ewidencji gruntów i budynków.

Własność gruntów		Powierzchnia [ha]	Udział procentowy do powierzchni gminy	Suma powierzchni [ha]
Skarb Państwa	GDDKiA	54,66	0,24%	805,6
	Lasy Państwowe	667,18	2,94%	
	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	6,62	0,03%	
	Pozostałe grunty	77,14	0,34%	
Województwo podlaskie	Zarząd Dróg Wojewódzkich	14,42	0,06%	14,42
Grunty powiatowe	Powiat Bielski	38,31	0,17%	161,81
	Powiatowy Zarząd Dróg	123,5	0,54%	
Gmina Brańsk		467,8	2,06%	467,8
Grunty prywatne		21 285,67	93,62%	21 285,67
			Razem:	**22 735,3 ha**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych ze Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim, stan na 04.2018

Rysunek 15. Struktura własności gruntów.

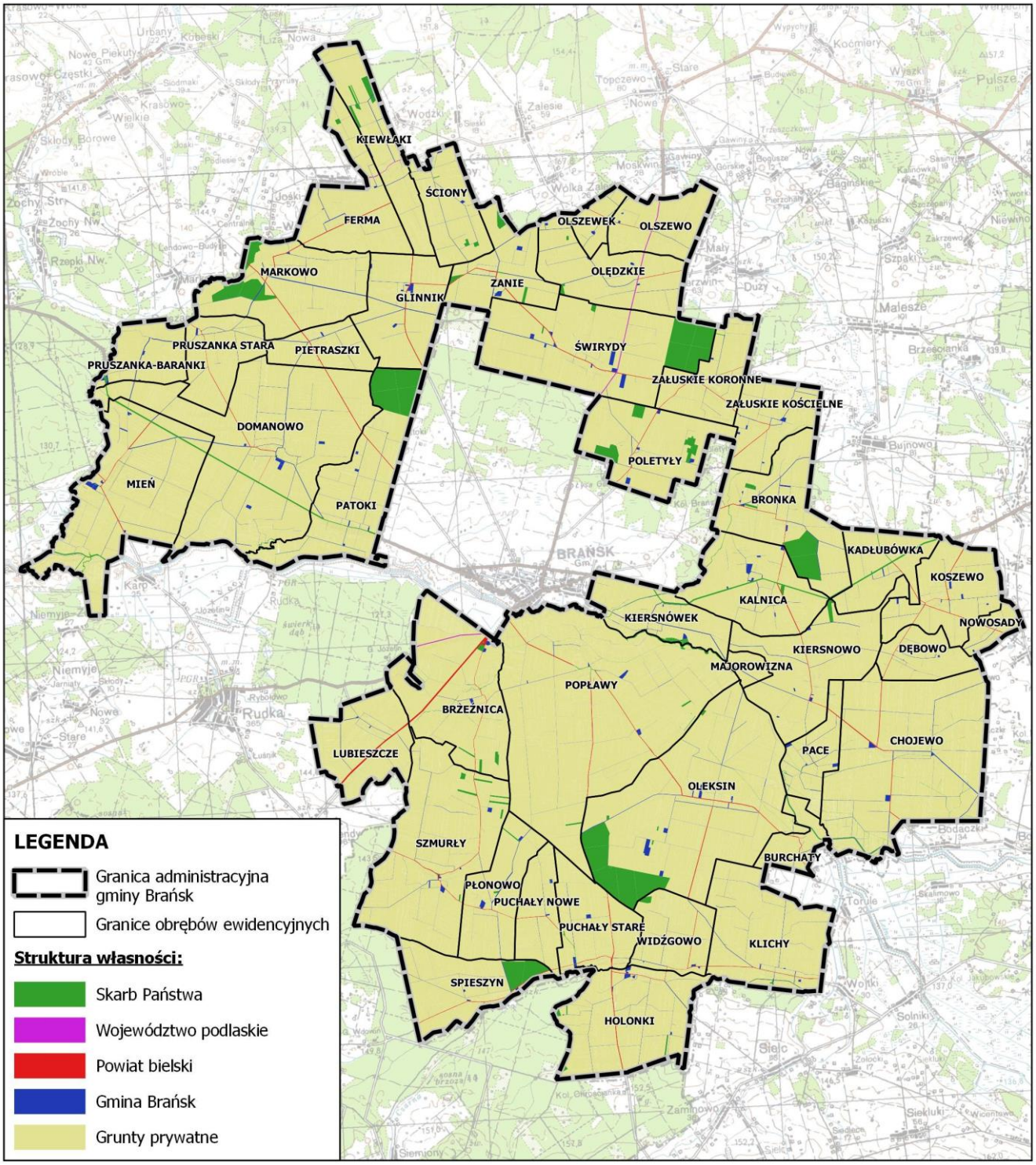

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SWDE

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Ograniczenia wynikające z uwarunkowań przyrodniczych

Na terenie objętym opracowaniem występują trzy obiekty przyrodnicze chronione prawnie na mocy ustawy o ochronie przyrody, w formie pomników przyrody. Ich wykaz zawarty został w rozdziale opisującym uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska. Lokalizację pomników przyrody przedstawiono na planszy uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także na poniższym rysunku.

Dolina Nurca, przebiegająca równoleżnikowo przez centralny obszar gminy, wskazywana jest do objęcia ochroną prawną jako Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca, dla którego mogą zostać przyjęte przez Sejmik Województwa stosowne zakazy i ograniczenia. Projektowany obszar jest wielkoprzestrzennym elementem o wysokich walorach przyrodniczych w skali regionu wschodniej Polski. Tworzy ciąg powiązań przyrodniczych o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Pełni funkcje ekologiczną, krajobrazową, bioklimatyczną oraz rekreacyjną. Objęta ochroną ma zostać cała dolina rzeczna – dno, terasy i zbocza, a także występujące w jej bezpośrednim sąsiedztwie lasy i łąki.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie podlegają występujące na terenie gminy gleby klasy III, które mogą zostać zabudowane tylko, jeśli jasno wynika to z ustaleń niniejszego studium i uzyskana zostanie stosowna zgoda właściwego Ministra wynikająca z przepisów wymienionej ustawy.

Rysunek 16. Lokalizacja obiektów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody na obszarze gminy Brańsk.

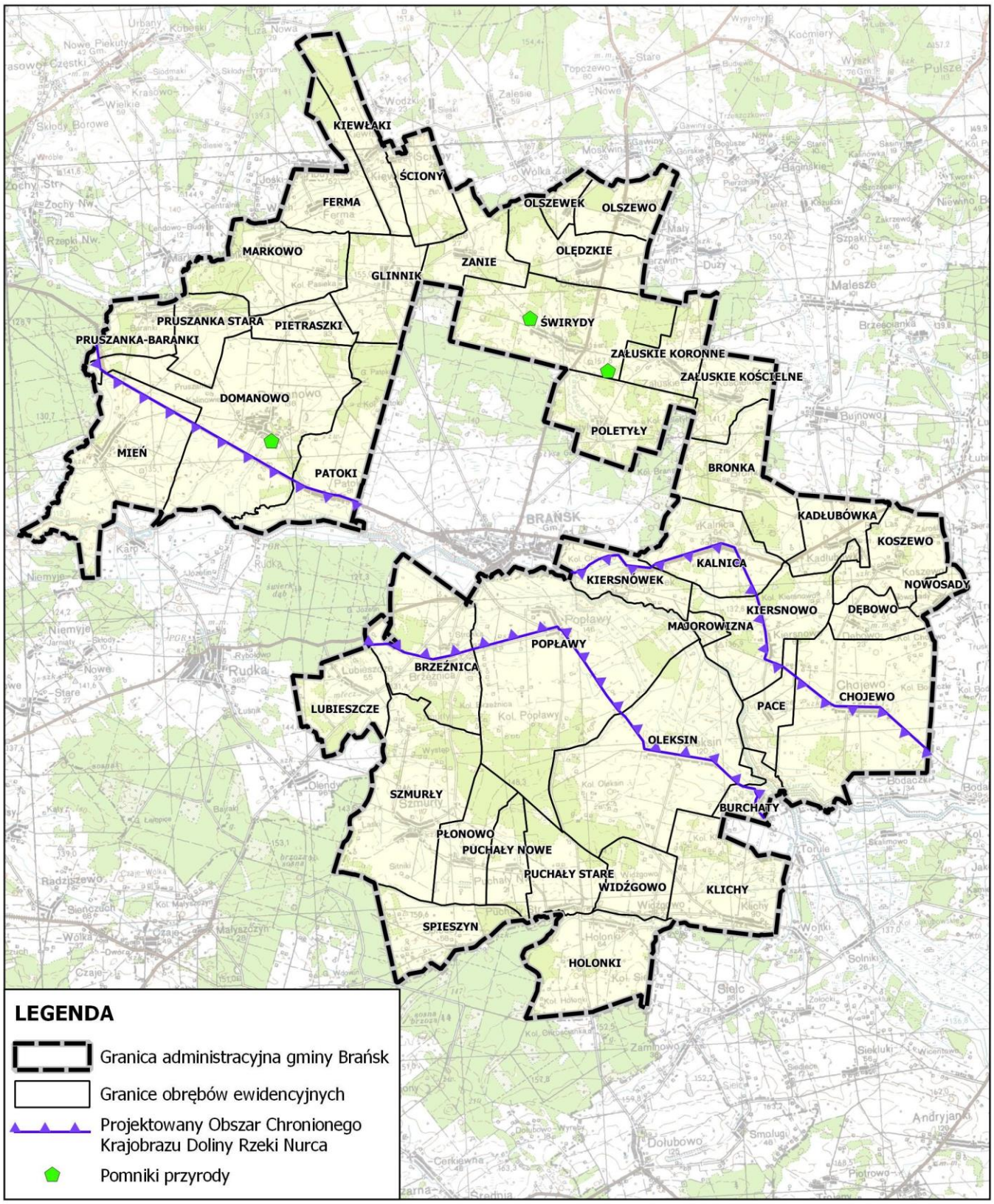

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 17. Lokalizacja gleb chronionych na obszarze gminy Brańsk.

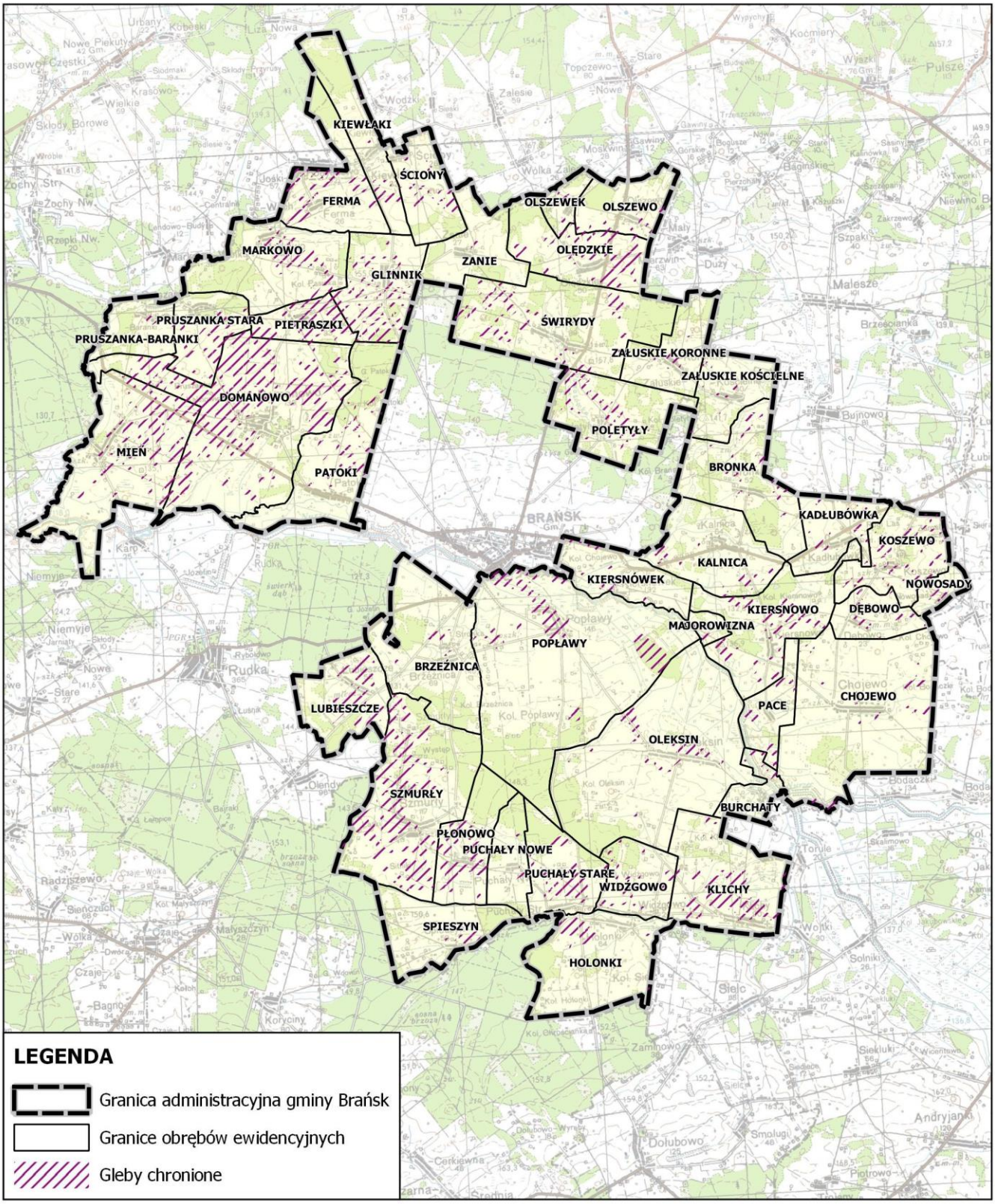

Źródło: opracowanie własne.

Ograniczenia wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego

Na obszarze gminy znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków, które zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podlegają ochronie. Wszelkie działania prowadzone na obiektach wpisanych do rejestru zabytków, zgodnie z przytoczoną ustawą, należy prowadzić w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Ze względu na mało urozmaiconą rzeźbę terenu nie obserwuje się tutaj zjawisk geodynamicznych ani obszarów predysponowanych do ich powstawania.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, TERENÓW GÓRNICZYCH, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

14.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Gmina Brańsk jest obszarem dość ubogim w kopaliny. Udokumentowano tu kilka niewielkich, czwartorzędowych złóż piasków i żwirów, które wymieniono poniższej tabeli.

Tabela 32. Złoża kopalin, ich charakterystyka i klasyfikacja.

Nazwa złoża	Rodzaj utworów budujących złoże	Wiek kompleksu litologiczno-surowcowego	Stan zagospodarowania złoża	Powierzchnia (ha)	Ważność koncesji
Domanowo II	Piaski i żwiry	czwartorzęd	złoże zagospodarowane	1,76	-
Świrydy II	Piaski i żwiry		złoże rozpoznane szczegółowo	0,72	-
Świrydy III	Piaski i żwiry		złoże zagospodarowane	1,62	-

Świrydy V	Piaski i żwiry		złoże zagospodarowane	1,92	-
Oleksin	Piaski i żwiry		złoże rozpoznane szczegółowo	2,00	-

Źródło: http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web

Na obszarze gminy istnieją niewielkie możliwości udokumentowania nowych złóż. Wyznaczono trzy obszary perspektywiczne piasków i żwirów. Nie wytypowano natomiast obszarów prognostycznych z uwagi na brak szczegółowego rozpoznania geologiczno-złożowego. Dwa niewielkie obszary perspektywiczne piasków i piasków ze żwirem, zlokalizowane są w obrębie form akumulacji szczelinowej zlodowacenia warty w rejonie Świryd. Ponadto jeden obszar wyznaczono w rejonie Chojewa i Bodaczek (poza granicą gminy), w obrębie kemów utworzonych podczas zlodowacenia warty.

14.2. TERENY GÓRNICZE

Spośród złóż wymienionych w powyższej tabeli aktualnie wydobycie prowadzi się w obrębie złóż: „Domanowo II", „Świrydy III" i „Oleksin", dla których zostały wyznaczone tereny górnicze i obszary górnicze. Po zakończeniu eksploatacji planuje się rekultywację wyrobisk w kierunku rolnym i leśnym.

14.3. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Obszar gminy zaliczany jest do regionu hydrogeologicznego I mazowieckiego (Paczyński red., 1995). Nie występują tu główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).

Czwartorzędowe wody podziemne na obszarze gminy są jedynym źródłem zaopatrzenia w wodę dla celów komunalnych i przemysłowych. Ujmowane są kilkoma studniami o głębokościach przeważnie 50–85 m, rzadziej głębszymi. Wydajności studni wahają się od około 44 m^3/h do nieco ponad 100 m^3/h i wyraźnie przewyższają potrzeby odbiorców.

Prawie cały obszar gminy położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 55 (PLGW200055). Jedynie skrajnie północny fragment, w rejonie wsi Kiewłaki leży w obrębie jednostki nr 52 (PLGW200052). Obydwie części cechują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym. Nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

14.4. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

W gminie Brańsk nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego wskazano zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, które mają związek z gminą Brańsk. Zadania te wymieniono w rozdziale dotyczącym planu województwa.

16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Dla obszaru gminy Brańsk wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią w ramach systemu ISOK. Fragment terenu zlokalizowanego w obrębie ewidencyjnym Domanowo, który objęty jest I zmianą studium, zawiera się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie ze wskazaniami na rysunkach uwarunkowań i kierunków studium.

W latach 2004–2006 opracowano studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi dla rzeki Nurzec. Na podstawie wykonanych analiz i obliczeń określono zasięg przestrzenny zalewu w dolinie rzeki m.in. dla wód o przepływach prawdopodobnych Q1% (raz na 100 lat). Zasięgi zalewu objęły częściowo obszary zlokalizowane w gminie Brańsk.

Rysunek 18. Zagrożenie powodziowe (na podstawie Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – Etap I – rzeka Nurzec).

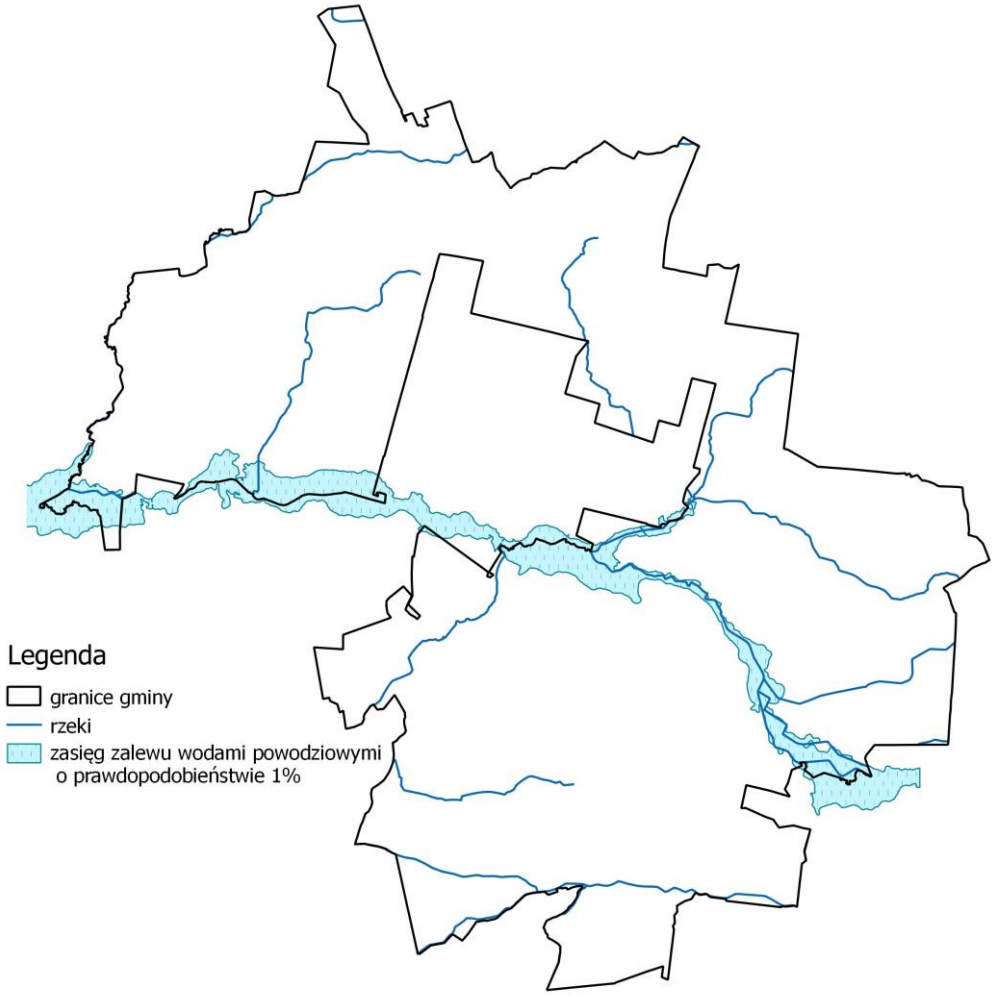

Źródło: opracowanie własne.

Obszar gminy Brańsk należy do zlewni rzeki Bug. Sieć hydrograficzną gminy tworzy rzeka Nurzec wraz z dopływami. Każda z rzek może powodować lokalne podtopienia w okresach wiosennych roztopów oraz w przypadku ekstremalnych lub długotrwałych opadów. Dotyczy to dolin rzecznych oraz lokalnych obniżeń. Formalnie na obszarze gminy Brańsk wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Tereny takie zostały opracowane na potrzeby studium ochrony przeciwpowodziowej rzeki Nurzec i wyznaczone zostały tylko od tej rzeki. Na podstawie wykonanych analiz i obliczeń określono zasięg przestrzenny zalewu w dolinie rzeki m.in. dla wód o przepływach prawdopodobnych Q1% (raz na 100 lat). Obszar szczególnego zagrożenia powodzią w większości obejmuje tereny niezabudowane łąk i pastwisk. W chwili obecnej rzeka nie jest obwałowana i nie planuje się podejmowania takich działań.

17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Rozdział ten sporządzono w oparciu o „Analizę potrzeb i możliwości rozwoju Gminy Brańsk" z aktualizacją w ramach I zmiany studium wraz z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę będące odrębnym opracowaniem wykonanym na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brańsk.

17.1. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z ANALIZY UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNYCH, ŚRODOWISKOWYCH I SPOŁECZNYCH

Analizy uwarunkowań ekonomicznych wskazane zostały w opracowaniu pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk" wraz z aktualizacją w ramach I zmiany studium. Zgodnie z ich wynikami w gminie Brańsk przewiduje się wzrost znaczenia sektora usługowego i przemysłowego w szczególności w zakresie związanym z rozwojem produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz w zakresie przetwórstwa drewna. Jednocześnie przewiduje się umocnienie sektora rolniczego poprzez sukcesywne powiększanie gospodarstw i ich specjalizacje. Obecnie większość mieszkańców zatrudniona jest w sektorze rolniczym. Biorąc pod uwagę tendencje do wzrostu wielkości gospodarstw rolnych (agregacja gospodarstw) oraz pozostałe uwarunkowania gminy jak położenie geograficzne czy tendencje do zwiększenia znaczenia sektora usługowego w gospodarce krajów rozwiniętych, przewiduje się dalsze zmniejszanie stopy bezrobocia oraz poprawę warunków zatrudnienia mieszkańców gminy, a co za tym idzie zwiększenie wynagrodzenia. Brańsk dalej pozostanie gminą rolniczą jednak w szerokim zakresie może wykorzystać potencjał w zakresie przemysłu rolno – spożywczego oraz możliwości eksportowych i importowych z Białorusią i Rosją. Potwierdza to również analiza uwarunkowań środowiskowych. W gminie występuje dużo gruntów klas dobrych. W związku z powyższym rolnictwo powinno specjalizować się w produkcji roślinnej. W tym także roślinności produkowanej bez użycia środków chemicznych – bio roślinność. Takie ukierunkowanie rozwoju rolnictwa pozwoli na optymalne wykorzystanie potencjału gminy.

17.2. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z ANALIZY UWARUNKOWAŃ DEMOGRAFICZNYCH WRAZ Z PROGNOZĄ DEMOGRAFICZNĄ

Analiza uwarunkowań demograficznych gminy Brańsk została wykonana w ramach opracowania pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk" stanowiącego materiał wejściowy do opracowania niniejszego Studium. Część tej analizy została również przedstawiona w rozdziale opisującym charakterystykę społeczno-gospodarczą gminy. W wyniku przeprowadzonych

analiz stwierdza się, że w gminie Brańsk następuje systematyczny spadek liczby ludności wynikający zarówno z ujemnego salda migracji jak i ujemnego przyrostu naturalnego. Nie przewiduje się w najbliższych latach odwrócenia tych trendów. Przyjęto zgodnie z danymi historycznymi i prognozą demograficzną dla gminy, że do roku 2046 liczba mieszkańców gminy Brańsk może spaść o około 21,2% do poziomu ok. 4659 mieszkańców.

17.3. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z ANALIZY MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Zgodnie z „Analizą potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk" wraz z aktualizacją w ramach I zmiany studium pomimo zmniejszającej się liczby mieszkańców gminy możliwe jest kształtowanie rozwoju gminy w sposób ograniczający wydatki inwestycyjne gminy. Aby było to możliwe należy:

- wyznaczyć zwarte obszary pod aktywizację gospodarczą (przemysł, usługi) w sposób zintegrowany poprzez utworzenie strefy aktywności gospodarczej,
- wyznaczyć obszary pod obsługę produkcji rolniczej, z uwzględnieniem uciążliwości dla istniejących zabudowań mieszkalnych,
- dopuścić realizację nowej zabudowy mieszkaniowej tylko w terenach o wykształconym dostępie komunikacyjnym, uzbrojonych w wodociąg.

Działania takie w perspektywie kilku lat mogą przyczynić się do zwiększenia wpływów budżetowych w zakresie podatku od nieruchomości oraz zmniejszenia ilości wydatków budżetowych w zakresie uzbrojenia terenu i utrzymania dróg.

Nowe tereny powinny zostać wskazane wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych bądź w ich pobliżu, tak aby ich powstanie nie generowało dodatkowych kosztów związanych z wykupem gruntów pod drogi, budową dróg czy sieci infrastruktury technicznej. Tereny te w miarę możliwości powinny być wskazywane jako kontynuacja obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej. Przy wskazaniu nowych obszarów zabudowy uwzględnić należy również przebieg sieci wodociągowej. W przypadku konieczności poniesienia przez gminę dodatkowych nakładów finansowych, te powinny zostać szczegółowo wskazane w prognozie skutków finansowych sporządzanej na etapie opracowania planu miejscowego. W przypadku, gdy koszty okażą się zbyt duże można odstąpić od sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W przypadkach koniecznego poniesienia nakładów związanych z wprowadzeniem nowych terenów zabudowy zabezpieczenie środków odbywać się może poprzez wprowadzenie odpowiednich przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz sukcesywnego zapewnienia funduszy w bieżących uchwałach budżetowych. Środki na realizację ww. zadań pochodzić będą z wpływów podatkowych do gminy w poszczególnych latach, w tym z ewentualnego zwiększenia wpływów podatkowych wynikających ze zmiany Studium. Uzupełniająco gmina starać się może o pozyskanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę niewielką ilość możliwych do wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zabudowę

zagrodową oraz obecną tendencję spadkową liczby mieszkańców nie przewiduje się zagrożenia związanego z brakiem możliwości finansowych gminy do etapowego wyznaczania terenów pod zabudowę. Z kolei przy wyznaczeniu terenów przemysłowych lub obsługi produkcji rolnej istotne może okazać się wsparcie inwestorów w zakresie realizacji infrastruktury technicznej.

17.4. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Zgodnie ze szczegółowymi wyliczeniami w zakresie potrzeb i możliwości wyznaczenia w studium nowych terenów pod rozwój zabudowy z podziałem na poszczególne funkcje, które zostały przeprowadzone w opracowaniu pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk" wraz z aktualizacją w ramach I zmiany studium, możliwe jest wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju:

a) zabudowy usługowej – 7,3 ha
b) zabudowy usług sportu i rekreacji – 4,0 ha
c) zabudowy przemysłowej i magazynowej – 33,0 ha
d) zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i hodowlanych – 34,5 ha
e) zabudowy zagrodowej – 11 ha.

Wskazane powyżej wartości wynikające z bilansu terenów dają możliwość lokalizowania nowej zabudowy poza obszarami o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej jednostek osadniczych oraz poza terenami wyznaczonymi na cele zabudowy w obowiązujących planach miejscowych.

Z powyższych wartości obliczonych w ramach bilansu terenów, w ramach I zmiany studium wykorzystano:

a) zabudowy zagrodowej – 3,8 ha
b) zabudowy usługowej – 2,8 ha (w ramach terenów PU)
c) zabudowy przemysłowej i magazynowej – 8 ha

Pozostałe tereny budowlane wyznaczone w ramach I zmiany studium zlokalizowane są w obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej jednostek osadniczych lub w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wobec powyższego tereny te nie wpływają na wyniki bilansu terenów.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ramach kolejnej zmiany studium gminy Brańsk, możliwe będzie wyznaczenie nowych terenów budowlanych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze-funkcjonalno przestrzennej oraz poza terenami wyznaczonymi na cele zabudowy w obowiązujących planach miejscowych:

a) zabudowy zagrodowej – 7,2 ha
b) zabudowy usługowej – 4,5 ha
c) zabudowy usług sportu i rekreacji – 4,0 ha

d) zabudowy przemysłowej i magazynowej – 25 ha
e) zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i hodowlanych – 34,5 ha

SPIS RYSUNKÓW:

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE POWIATU BIELSKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO. 8
RYSUNEK 2. POŁOŻENIE GMINY BRAŃSK NA TLE POWIATU BIELSKIEGO. 9
RYSUNEK 3. LOKALIZACJA ZABUDOWY W GMINIE BRAŃSK 16
RYSUNEK 4. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE GMINY BRAŃSK..... 41
RYSUNEK 5. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GMINIE BRAŃSK. 49
RYSUNEK 6. GMINA BRAŃSK NA TLE MEZOREGIONÓW WG KONDRACKIEGO. 52
RYSUNEK 7. POWIERZCHNIOWE UTWORY GEOLOGICZNE (NA PODSTAWIE MAPY GEOLOGICZNEJ POLSKI SKALA 1: 500 000)..... 54
RYSUNEK 8. ROZMIESZCZENIE JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH NA TERENIE GMINY BRAŃSK. 57
RYSUNEK 9. PRZYRODNICZY SYSTEM GMINY BRAŃSK. 63
RYSUNEK 10. STOPIEŃ ZAGROŻENIA GŁÓWNEGO UŻYTKOWEGO POZIOMU WÓD PODZIEMNYCH..... 68
RYSUNEK 11. ZAGROŻENIE POWODZIOWE (NA PODSTAWIE STUDIUM DLA POTRZEB OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ – ETAP I – RZEKA NURZEC). 69
RYSUNEK 12. DREWNIANY KOŚCIÓŁ ZABYTKOWY W DOMANOWIE. 72
RYSUNEK 13. ZEWNĘTRZNE POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE GMINY BRAŃSK. 89
RYSUNEK 14. MAPA SIECI DRÓG PUBLICZNYCH NA OBSZARZE GMINY BRAŃSK. 91
RYSUNEK 15. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW. 107
RYSUNEK 16. LOKALIZACJA OBIEKTÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY NA OBSZARZE GMINY BRAŃSK. 109
RYSUNEK 17. LOKALIZACJA GLEB CHRONIONYCH NA OBSZARZE GMINY BRAŃSK. 110
RYSUNEK 18. ZAGROŻENIE POWODZIOWE (NA PODSTAWIE STUDIUM DLA POTRZEB OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ – ETAP I – RZEKA NURZEC). 114

SPIS WYKRESÓW:

WYKRES 1. LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2002 – 2016. 17
WYKRES 2. LICZBA LUDNOŚCI W PODZIALE NA MIEJSCOWOŚCI W GMINIE BRAŃSK W 2017 ROKU. 18
WYKRES 3. ZMIANY LICZBY LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007-2017. 20
WYKRES 4. LICZBA LUDNOŚCI WEDŁUG WIEKU W 2016 ROKU W GMINIE BRAŃSK..... 20
WYKRES 5. LICZBA LUDNOŚCI WEDŁUG WIEKU I PŁCI W 2016 ROKU W GMINIE BRAŃSK. 21
WYKRES 6. PROCENTOWY UDZIAŁ LICZBY LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007 – 2016..... 22
WYKRES 7. LICZBA LUDNOŚCI GMINY BRAŃSK WG. WIEKU I PŁCI W 2016 ROKU. 22
WYKRES 8. PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI/ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI/ URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007 – 2016, WYKRES POWIĄZANY Z TABELĄ. 23
WYKRES 9. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2009 - 2016. 24
WYKRES 10. LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH LUB MIESZKALNO-USŁUGOWYCH W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2008 –2016. 30
WYKRES 11. LICZBA MIESZKAŃ W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007–2016. 31
WYKRES 12. LICZBA PRACUJĄCYCH NA 1000 OSÓB W GMINIE WIEJSKIEJ BRAŃSK W LATACH 2006 – 2016 (LICZBA PRACUJĄCYCH NA 1000 OSÓB UJMOWANA JEST BEZ PRACUJĄCYCH W JEDNOSTKACH BUDŻETOWYCH DZIAŁAJĄCYCH W ZAKRESIE OBRONY NARODOWEJ I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO, OSÓB PRACUJĄCYCH W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE, DUCHOWNYCH ORAZ PRACUJĄCYCH W ORGANIZACJACH, FUNDACJACH I ZWIĄZKACH; BEZ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH O LICZBIE PRACUJĄCYCH DO 9 OSÓB, WG FAKTYCZNEGO MIEJSCA PRACY I RODZAJU DZIAŁALNOŚCI)..... 33

WYKRES 13. LICZBA PODMIOTÓW WPISANYCH DO REJESTRU REGON NA 1000 OSÓB W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2002-2016. ... 34
WYKRES 14. UDZIAŁ PODMIOTÓW WYREJESTROWANYCH W OGÓLNEJ LICZBIE PODMIOTÓW WPISANYCH DO REJESTRU REGON W LATACH2009-2016 [%]. ... 36
WYKRES 15. STRUKTURA RYNKU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PROWADZONEJ PRZEZ OSOBY FIZYCZNEJ, WEDŁUG SEKCJI PKD 2007 W GMINIE BRAŃSK W ROKU 2016. ... 37
WYKRES 16. PROCENTOWY UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007 - 2016. ... 39
WYKRES 17. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007 - 2016. 39
WYKRES 18.STRUKTURA WYDANYCH POZWOLEŃ NA UŻYTKOWANIE Z PODZIAŁEM NA RODZAJ BUDYNKU. 50
WYKRES 19. PROCENTOWY UDZIAŁ KORZYSTAJĄCYCH Z INSTALACJI WODOCIĄGOWEJ W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2002 – 2016. ... 99
WYKRES 20. PROCENTOWY UDZIAŁ KORZYSTAJĄCYCH Z INSTALACJI KANALIZACYJNEJ W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2009 – 2016. ... 100

SPIS TABEL:

TABELA 1. WYBRANE DANE DEMOGRAFICZNE DLA POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCI W GMINIE BRAŃSK. 18
TABELA 2. SALDO MIGRACJI W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007 – 2016. ... 24
TABELA 3. WYKAZ PARAFII RZYMSKOKATOLICKICH NA TERENIE GMINY BRAŃSK, KTÓRE PRZYNALEŻĄ DO DIECEZJI DROHICZYŃSKIEJ. ... 26
TABELA 4. WYKAZ PARAFII RZYMSKOKATOLICKICH ZLOKALIZOWANYCH POZA GMINĄ BRAŃSK, KTÓRE PRZYNALEŻĄ SOŁECTWA GMINY. ... 27
TABELA 5. LICZBA MIESZKAŃ, IZB ORAZ POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2007 – 2016. ... 30
TABELA 6. WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE MIESZKALNICTWA DLA GMINY BRAŃSK W LATACH 2007 – 2016 ORAZ DLA POWIATU BIELSKIEGO I WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2016 ROKU. ... 31
TABELA 7. LICZBA MIESZKAŃ W ZASOBIE KOMUNALNYM GMINY BRAŃSK ORAZ ICH ŁĄCZNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA W LATACH 2009 – 2015. ... 32
TABELA 8. PORÓWNANIE UDZIAŁU ZATRUDNIONYCH W POSZCZEGÓLNYCH SEKTORACH (ROLNICZYM, PRZEMYSŁOWYM I BUDOWNICTWIE, USŁUGOWYM, FINANSOWYM) W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM, POWIECIE BIELSKIM. (ZGODNIE Z GUS WSKAŹNIK LICZONY BEZ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH O LICZBIE PRACUJĄCYCH DO 9 OSÓB, DUCHOWNYCH I PRACUJĄCYCH W JEDNOSTKACH BUDŻETOWYCH DZIAŁAJĄCYCH W ZAKRESIE OBRONY NARODOWEJ I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO. DANE ŁĄCZNIE Z ROLNICTWEM INDYWIDUALNYM I PRACUJĄCYMI W ORGANIZACJACH, FUNDACJACH, ZWIĄZKACH (SOF), WEDŁUG FAKTYCZNEGO MIEJSCA PRACY I RODZAJU DZIAŁALNOŚCI). ... 34
TABELA 9. PROCENTOWY UDZIAŁ PODMIOTÓW WYREJESTROWANYCH W OGÓLNEJ LICZBIE PODMIOTÓW WPISANYCH DO REJESTRU REGON ORAZ PROCENTOWY UDZIAŁ NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW SEKTORÓW: MEDYCZNEGO, KREATYWNEGO, PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO W LICZBIE NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2009 - 2016. ... 35
TABELA 10. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WEDŁUG SEKCJI PKD 2007 W GMINIE BRAŃSK W LATACH 2012 – 2016. ... 36
TABELA 11. WYKAZ PLANÓW MIEJSCOWYCH WRAZ Z NUMEREM UCHWAŁY. ... 44
TABELA 12. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GMINIE BRAŃSK. ... 46
TABELA 13. STRUKTURA POWIERZCHNIOWA GOSPODARSTW W GMINIE BRAŃSK. ... 46
TABELA 14. STRUKTURA GRUNTÓW ROLNYCH W GMINIE BRAŃSK W PODZIALE NA KLASOUŻYTKI. ... 47
TABELA 15. STRUKTURA GRUNTÓW ROLNYCH W GMINIE BRAŃSK W PODZIALE NA KLASY GLEB. ... 47
TABELA 16. ILOŚĆ WYDANYCH POZWOLEŃ NA UŻYTKOWANIE Z PODZIAŁEM NA RODZAJ BUDYNKU. ... 51
TABELA 17. ZŁOŻA KOPALIN, ICH CHARAKTERYSTYKA I KLASYFIKACJA. ... 55
TABELA 18. WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY. ... 60
TABELA 19. OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH. ... 64
TABELA 20. CELE ŚRODOWISKOWE DLA POSZCZEGÓLNYCH JCWP RZECZNYCH. ... 65

TABELA 21. OCENA JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE PODLASKIEJ ZA ROK 2015 – KRYTERIUM OCHRONY ZDROWIA. 67
TABELA 22. OCENA JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE PODLASKIEJ ZA ROK 2015 – KRYTERIUM OCHRONY ROŚLIN. 67
TABELA 23. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW. 71
TABELA 24. OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW. 72
TABELA 25. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE NA OBSZARZE GMINY. 73
TABELA 26. WYKAZ DRÓG KRAJOWYCH NA OBSZARZE GMINY BRAŃSK. 92
TABELA 27. WYKAZ DRÓG WOJEWÓDZKICH NA OBSZARZE GMINY BRAŃSK. 92
TABELA 28. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH NA OBSZARZE GMINY BRAŃSK. 93
TABELA 29. WYKAZ DRÓG GMINNYCH WRAZ Z NUMEREM EWIDENCYJNYM NA OBSZARZE GMINY BRAŃSK. ... 94
TABELA 30. WYNIKI POMIARÓW GENERALNEGO NATĘŻENIA RUCHU 2015 NA DRODZE KRAJOWEJ NR 66 (PUNKT POMIAROWY PATOKI) ORAZ DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 681 (PUNKT POMIAROWY BRAŃSK). . 97
TABELA 31. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW OPRACOWANA NA PODSTAWIE EWIDENCJI GRUNTÓW I BUDYNKÓW. 106
TABELA 32. ZŁOŻA KOPALIN, ICH CHARAKTERYSTYKA I KLASYFIKACJA. 111

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINA BRAŃSK

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SKALA 1:10 000

1 0 1 2 3 4 km

ZAŁĄCZNIK NR 1B
DO UCHWAŁY NR 2023
RADY GMINY BRAŃSK
Z DNIA ... LISTOPADA 2023 R.

LEGENDA

DANE ADMINISTRACYJNE
- GRANICA ADMINISTRACYJNA GMINY BRAŃSK
- KALNICA — GRANICE I NAZWY OBRĘBÓW EWIDENCYJNYCH

UŻYTKOWANIE TERENÓW
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ I ZABUDOWY ZAGRODOWEJ - M
- TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO - USŁUGOWEJ - MU
- TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ - U
- TERENY ZABUDOWY USŁUG PUBLICZNYCH - UP
- TERENY ZABUDOWY USŁUG SAKRALNYCH - UK
- TERENY SPORTU I REKREACJI - US
- TERENY OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW I USŁUG - PU
- TERENY POWIERZCHNIOWYCH EKSPLOATACJI KOPALIN - PG
- TERENY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH, HODOWLANYCH I OGRODNICZYCH - RU
- TERENY CMENTARZY - ZC
- TERENY LASÓW I ZADRZEWIEŃ
- TERENY ROLNICZE I ZIELENI NATURALNEJ
- TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH - WS
- TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - IT
- NIEUŻYTKI - N

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE
- POMNIKI PRZYRODY
- GRANICA PROJEKTOWANEGO OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINY RZEKI NURCA

ELEMENTY SIECI EKOLOGICZNEJ
- GKPnC-2A — GŁÓWNY KORYTARZ EKOLOGICZNY PUSZCZA BIAŁA - PUSZCZA MIELNICKA
- KPn-23C, KPnC-24C — UZUPEŁNIAJĄCY KORYTARZ EKOLOGICZNY DOLINA GÓRNEJ NARWI, DOLINA RZEKI NURZEC

SYSTEM PRZYRODNICZY GMINY
- SIĘGACZE EKOLOGICZNE
- OBSZARY ŁĄCZNIKOWE
- OBSZARY WĘZŁOWE

DZIEDZICTWO KULTUROWE I KRAJOBRAZ KULTUROWY
- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW
- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW (POWIERZCHNIOWE)
- OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW
- MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ - CMENTARZE HISTORYCZNE
- 40-04/1 — STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE (PUNKTOWE)
- AZ/65 — STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE (POWIERZCHNIOWE)

ZŁOŻA, OBSZARY I TERENY GÓRNICZE
- GRANICE OBSZARÓW I TERENÓW GÓRNICZYCH
- UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN
- PERSPEKTYWICZNE OBSZARY WYSTĘPOWANIA ZŁÓŻ KOPALIN

KOMUNIKACJA DROGOWA
- 66 — DROGA KRAJOWA
- 681 — DROGI WOJEWÓDZKIE
- 1572B — DROGI POWIATOWE
- 108230B — DROGI GMINNE Z NADANYM NUMEREM
- DROGI GMINNE BEZ NADANEGO NUMERU
- SZLAK ROWEROWY

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
- UJĘCIA WÓD
- OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- MASZTY TELEKOMUNIKACYJNE
- WĘZEŁ DYSTRYBUCYJNY SIECI SZEROKOPASMOWEJ POLSKI WSCHODNIEJ
- SIEĆ SZEROKOPASMOWA POLSKI WSCHODNIEJ - SIEĆ SZKIELETOWA
- SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA NSSD
- SIEĆ KANALIZACYJNA
- LINIA RADIOWA WRAZ ZE STREFĄ OCHRONNĄ
- 110 kV — PROJEKTOWANA LINIA ELEKTROENERGETYCZNA WYSOKIEGO NAPIĘCIA 110KV WRAZ Z PASEM TECHNOLOGICZNYM

POZOSTAŁE
- ZASIĘG STREFY OCHRONY SANITARNEJ OD CMENTARZA - 150 m
- ZASIĘG STREFY OCHRONY SANITARNEJ OD CMENTARZA - 50 m
- GRUNTY CHRONIONE KLASY III
- OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ WYZNACZONY NA PODSTAWIE STUDIUM OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

LEGENDA - DO I ZMIANY STUDIUM

- GRANICA OBSZARÓW I ZMIANY STUDIUM

POZOSTAŁE OZNACZENIA ZMIANY NR I STUDIUM ZOSTAŁY GRAFICZNIE DOPASOWANE DO RYSUNKU UWARUNKOWAŃ, ZARÓWNO W ZAKRESIE ZASTOSOWANYCH SYMBOLI JAK I KOLORYSTYKI

I ZMIANĘ STUDIUM WYKONANO NA PODKŁADZIE MAPY TOPOGRAFICZNEJ W SKALI 1:10000, POZYSKANEJ OD GŁÓWNEGO GEODETY KRAJU
UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH 1992 (EPSG: 2180)

ZAŁĄCZNIK NR 2A
DO UCHWAŁY NR ……
RADY GMINY BRAŃSK
Z DNIA … LISTOPADA 2023 R.

GMINA BRAŃSK

ZMIANA NR I

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRAŃSK

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

BRAŃSK 2019-2023

WYKONAWCA:

EMSystem
ul. Wolności 45, 38-540 Zagórz
adres do korespondencji:
ul. Odkryta 58 lok.55, 03-140 Warszawa
tel. 509 617 977, 600 236 951
e-mail: emsystemm@gmail.com

Zmiany wprowadzone I zmianą studium wyróżniono w tekście kolorem niebieskim.

Spis treści

1. WSTĘP ... 7
2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW UWZGLĘDNIAJĄCE BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ ... 9
3. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ... 10
4. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY ... 12
5. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY ... 22
6. KIERUNKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ... 22
6.1. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU ... 22
6.2. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD EKSPLOATACJI SUROWCÓW I REKULTYWACJI ... 27
6.3. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY GLEB ... 27
6.4. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH ... 28
6.5. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I OCHRONY PRZED HAŁASEM ... 29
6.6. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATYCZNYCH ... 30
7. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ... 31
7.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW ... 32
7.2. OBIEKTY UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW ... 32
7.3. ZASADY OCHRONY ZASOBÓW ARCHEOLOGICZNYCH ... 33
8. KIERUNKI ROZWOJU I OCHRONY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ GMINY BRAŃSK ... 34
9. KIERUNKI ROZWOJU I OCHRONY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ... 35
10. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI ... 36
11. KIERUNKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ... 39
12. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM I PONADLOKALNYM ... 41
12.1. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM ... 41
12.2. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ... 42
13. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M^2, OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ... 42
14. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZADZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE ... 43

15. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW/500 KW 43
16. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 44
17. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY 45
18. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH 45
19. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI 45
20. OBSZARY ZDEGRADOWANE 46
21. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH 46
22. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OBRONY CYWILNEJ 46
23. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ 47
24. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM 48
25. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY, WPŁYWU UWARUNKOWAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10 UST. 1 USTAWY, ORAZ BILANSU TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ NA TE KIERUNKI 49

1. WSTĘP

Zgodnie ze „Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Brańsk na lata 2001 – 2020" misją Gminy Brańsk jest „*istnienie wielofunkcyjnej, proekologicznej gospodarki, gwarantującej wzrost dochodów i poprawę życia mieszkańców. Gmina Brańsk stanie się obszarem inicjowania przedsiębiorczości gospodarczej, unowocześniania rolnictwa oraz rozwoju turystyki i wypoczynku, infrastruktury społecznej oraz nowoczesnej infrastruktury technicznej z wykorzystaniem walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego."*

Misja gminy Brańsk w rozkładzie na 5 celów strategicznych (głównych) prezentuje się zatem w następujący sposób:

1. **Rozwój gospodarki wielofunkcyjnej**
2. **Poprawa życia mieszkańców**
3. **Unowocześnienie rolnictwa**
4. **Rozwój turystyki**
5. **Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej**

Wszystkie te cele muszą być realizowane z poszanowaniem walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego gminy.

Niniejsze studium a dokładnie określone poniżej kierunki zagospodarowania przestrzennego sformułowane zostały w sposób w pełni uwzgledniający określoną w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Brańsk Misję tej gminy z jej głównymi celami. Kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego, sformułowane zostały także w wyniku analizy uwarunkowań determinujących obecny stan zagospodarowania gminy. Do głównych czynników mających wpływ na przedstawione kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy należą:

1) kierunki rozwoju określone w dotychczas obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk oraz przeznaczenie terenów określone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk,
2) dotychczasowy sposób zagospodarowania,
3) prawne i lokalne uwarunkowania dotyczące ochrony środowiska i przyrody
4) stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
5) uwarunkowania społeczne w tym wyniki prognozy demograficznej,
6) wyniki opracowanego bilansu terenów,
7) układ sieci dróg publicznych,
8) złożone wnioski mieszkańców,
9) uzbrojenie terenu w sieci infrastruktury technicznej,
10) występowanie obiektów zabytkowych,
11) sytuacja ekonomiczna gminy.

Analiza wymienionych uwarunkowań jak i pozostałych czynników mających wpływ na określenie kierunków rozwoju gminy Brańsk została szczegółowo przedstawiona w części „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" objętej niniejszym Studium. Z kolei szczegółowe określenie pełnych uwarunkowań gminy poprzedzone zostało sporządzeniem opracowania ekofizjograficznego dla gminy Brańsk oraz opracowania pt. „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk", które określa główne potrzeby z zakresu rozwoju gminy a także definiuje demograficzne, środowiskowe i ekonomiczne możliwości rozwojowe gminy.

Zachowanie takiej kolejności określenia poszczególnych uwarunkowań pozwoliło na pełną analizę szeregu zagadnień z zakresu integracji działań mających na celu tworzenie warunków dla zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju gminy, poprawy, jakości życia mieszkańców, unowocześnienia rolnictwa oraz rozwoju turystyki infrastruktury społecznej i technicznej. W ten sposób opracowano diagnozę obecnej sytuacji gminy Brańsk i określono kierunki rozwoju obejmujące określenie wytycznych, zaleceń, ograniczeń a także zakazów w zakresie gospodarowania przestrzenią gminy. Zatem wskazane w niniejszym dokumencie kierunki rozwoju gminy Brańsk w znacznym stopniu stanowią kontynuację wcześniej prowadzonej polityki przestrzennej gminy zawartej w:

1) dotychczas obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk przyjętym uchwałą Nr XXIX/150/98 Rady Gminy w Brańsku z dnia 18 czerwca 1998 r., zmienionym uchwałami Rady Gminy Brańsk Nr XIII/96/08 z dnia 12 sierpnia 2008 r., Nr XXI/175/09 z dnia 30 września 2009 r., Nr XVI/131/12 z dnia 28 grudnia 2012 r. oraz Nr XXVI/291/2018 z dnia 23 marca 2018 r.,
2) Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Brańsk na lata 2001 – 2020.

Jednocześnie przyjęte kierunki zagospodarowania są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego.

Analiza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz przyjęta misja gminy Brańsk powodują, iż realizacja przyjętej polityki przestrzennej w głównej mierze następować będzie poprzez:

1) poprawę jakości życia mieszkańców między innymi dzięki rozwojowi w zakresie gospodarki, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną a także poprzez zapewnienie powszechnej dostępności usług i informacji,
2) wyspecjalizowanie poszczególnych podmiotów lub ich grup w zakresie rolnictwa, agroturystyki i terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych oraz przetwórstwa rolno-spożywczego, przy jednoczesnym rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
3) zachowanie i odbudowę wartościowych elementów środowiska kulturowego w celu podtrzymania tradycji, odrębności religijnej i narodowej,
4) zachowanie i odbudowę wartościowych elementów środowiska naturalnego w celu zachowania równowagi przyrodniczej i powiązań ekologicznych przy jednoczesnym rozwoju agroturystyki.

2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW UWZGLĘDNIAJĄCE BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną gminy wiążąc jej organy przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, politykę przestrzenną gminy określa się poprzez ustalone w Studium:

1) uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
   a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
   b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;

2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;

3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;

4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;

5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;

6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;

7) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;

8) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

9) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;

10) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;

11) obszary zdegradowane;

12) obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Dla zachowania przejrzystości określonej polityki rozwoju przestrzennego gminy zawartej w szczegółowo opisanych w dalszej części dokumentu kierunkach rozwoju formułuje się następujące **ogólne kierunki zagospodarowania przestrzennego dla gminy Brańsk:**

1) intensyfikacja zabudowy nastąpi głównie poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy w obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej,

2) utrzymany zostanie rolniczy charakter gminy przy jednoczesnej dbałości o walory przyrodnicze i kulturowe gminy,
3) nastąpi rozwój terenów przemysłowych związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym, terenów obiektów produkcyjnych, składów, magazynów, w sposób umożliwiający funkcjonowanie na terenie gminy potencjalnym inwestorom,
4) nastąpi rozwój agroturystyki oraz usług sportu, wypoczynku i rekreacji, które mogą być wykorzystywane zarówno przez mieszkańców jak i turystów,
5) dążyć należy do uzbrojenia w sieć kanalizacyjną obszarów, w których jest to ekonomicznie uzasadnione.

Ze względu na brak audytu krajobrazowego dla województwa podlaskiego przy określaniu w Studium kierunków zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz w przeznaczeniu terenów nie uwzględniono wytycznych, które mógłby określać.

3. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Określone kierunki rozwoju gminy należy traktować jako wytyczne wynikające ze szczegółowych analiz, jednak przedstawione w sposób dostosowany do skali opracowania. Ostateczne określenie granic poszczególnych obszarów nastąpi po dostosowaniu treści studium do treści mapy zasadniczej na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Biorąc powyższe pod uwagę formułuje się następujące wytyczne dotyczące interpretacji treści niniejszego studium, które należy uwzględniać przy opracowaniu planów miejscowych:

1) granice terenów o poszczególnych funkcjach przedstawione na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" mogą być uszczegółowione na etapie realizacji planu miejscowego po uprzednim uwzględnieniu przepisów odrębnych, ewidencji gruntów, uwarunkowań prawnych i aktualnego zagospodarowania,
2) możliwe jest, aby kierunek wskazany w Studium, jako uzupełniający, w planie miejscowym na części tego terenu pełnił rolę przeznaczenia podstawowego (dominującego). Wówczas dla takiego terenu parametry zabudowy powinny być zgodne z parametrami dla funkcji wyznaczonej w studium,
3) podane w niniejszym Studium wskaźniki i parametry zabudowy na etapie sporządzania planu miejscowego można zweryfikować i dokonać ich zmiany, jednak nie więcej niż o 10% wartości podanych w Studium,
4) podane w niniejszym Studium wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, które nie zostały wskazane oddzielną funkcją w kierunkach zagospodarowania przestrzennego, a które mogą być wskazane odrębnym przeznaczeniem na etapie opracowania planu miejscowego,
5) zaleca się ustalenie w planie miejscowym większych normatywów działek oraz większego udziału powierzchni biologicznie czynnej niż zostało to wskazane w wytycznych dla poszczególnych terenów, jeśli takie parametry wynikają z istniejących podziałów działek i obecnego stanu zagospodarowania terenu,

6) w przypadku istniejącej zabudowy, której parametry nie są zgodne z zapisami Studium, a nawet znacznie je przekraczają, można na etapie sporządzania planu miejscowego usankcjonować obecny stan zagospodarowania, przy czym nie należy zwiększać wartości stanu istniejącego,

7) w przypadku wyznaczania na etapie planu miejscowego terenów obejmujących istniejące drogi publiczne dopuszcza się zmniejszenie ich normatywnych szerokości, jeżeli wynika to z obecnego stanu zagospodarowania działek sąsiednich i działki drogowej oraz jest zgodne z przepisami odrębnymi,

8) układ komunikacyjny wyznaczony na rysunku Studium składa się z drogi krajowej, dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Uzupełnienie o drogi gminne oraz wewnętrzne, (jeżeli wynika to z potrzeby zagospodarowania terenów oraz nie stoi to w sprzeczności z przepisami odrębnymi) a także doprecyzowanie przebiegu sieci drogowej może nastąpić na etapie planu miejscowego, dopuszcza się również likwidację drogi,

9) w sytuacji rezygnacji ze wskazanej na rysunku Studium drogi gminnej należy wskazać w tym miejscu przeznaczenie ustalone dla terenów położonych w sąsiedztwie likwidowanej drogi,

10) należy dążyć do wykształcania zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej tak, aby ograniczyć występowanie konfliktów pomiędzy tymi terenami,

11) na etapie sporządzania planu miejscowego w razie konieczności należy doprecyzować występowanie bądź przebieg stref ochrony konserwatorskiej i innych elementów dziedzictwa kulturowego, jak również występowanie i przebieg sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,

12) we wszystkich wyznaczonych terenach przewidujących rozwój zabudowy dopuszcza się wskazanie w planie miejscowym ogólnodostępnych parkingów zapewniających obsługę terenów sąsiednich; dotyczy to w szczególności terenów M, U, US,

13) we wszystkich wyznaczonych terenach przewidujących rozwój zabudowy dopuszcza się w celu ochrony walorów przyrodniczych i środowiskowych wyznaczenie terenów istniejących zbiorników wodnych, stawów oraz zieleni naturalnej,

14) w odniesieniu do terenów, dla których studium wprowadza zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nie rolnicze i nieleśne, a które w procedurze sporządzenia planu miejscowego nie uzyskają zgody na przeznaczenie tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, dopuszcza się pozostawienie ich w dotychczasowym użytkowaniu, niezależnie od ustaleń kierunków studium,

15) przy terenach cmentarzy dopuszcza się wskazanie na etapie planu miejscowego parkingów zapewniających obsługę cmentarza, powyższe dopuszczenie dotyczy również terenów rolniczych,

16) przy lokalizacji nowej zabudowy należy zachować dbałość o jej dostosowanie do walorów architektonicznych, gabarytów i detali zabudowy historycznej,

17) przy sporządzaniu planu miejscowego, określając przeznaczenie terenów należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przepisów odrębnych, w tym m.in.:

a) w zakresie sytuowania zabudowy w odległości 50 m i 150 m od terenów cmentarzy,
b) w zakresie zagospodarowania terenów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
c) w zakresie odległości budynków od dróg publicznych.

Gmina Brańsk posiada w zasadzie pełne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, dlatego aktualizacja Studium może powodować, iż w niektórych przypadkach

obowiązujące obecnie plany miejscowe do czasu ich zmiany nie będą zgodne z nowym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Sytuacja taka jest naturalna i wynika z ustawowo przyjętej kolejności opracowania dokumentów planistycznych.

4. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, w tym zwłaszcza zasoby przyrodnicze oraz strukturę osadniczą gminy, zostały wskazane główne kategorie terenów, które wyróżnione zostały ze względu na określone kierunki rozwoju. Wskazane kierunki rozwoju określają najważniejsze wytyczne do tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym główne i uzupełniające kierunki rozwoju oraz wskaźniki zagospodarowania jak powierzchnia biologicznie czynna czy powierzchnia zabudowy. Określone zostały również dla części terenów podstawowe zasady zagospodarowania. Łącznie wszystkie wytyczne muszą być uwzględnione w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w których określone zostanie na ich podstawie dokładne przeznaczenie terenów. Wyznaczone kierunki rozwoju gminy wpisują się w 3 podstawowe typy obszarów cechujące strukturę przestrzenną gminy Brańsk. Są to:

I – obszary osadnicze

II – obszary rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

III – obszar doliny rzecznej Nurca

Obszary osadnicze – **obejmują** sferę mieszkalno-usługową. Stanowią one obszary o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych jednostek osadniczych, w których koncentruje się zabudowa mieszkalna jednorodzinna i zagrodowa oraz usługi z zakresu obsługi mieszkańców, w tym usługi publiczne. Zgodnie z opracowanym bilansem terenów oraz wyznaczonymi kierunkami rozwoju gminy Brańsk obszary te będą w dalszym ciągu koncentrować zabudowę mieszkalną jednorodzinną oraz zagrodową. W znacznej mierze w tych obszarach rozwijać się będą również usługi, w szczególności z zakresu podstawowej obsługi mieszkańców.

Obszary rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej – to strefa produkcji rolniczej i leśnej, obejmująca największą część gminy. W obszarach tych dominuje rolnicze użytkowanie gruntów oraz nieliczna rozproszona zabudowa zagrodowa. Strefa ta odzwierciedla rolniczy charakter gminy i zapewnia podstawę rozwoju całej gminy. W obszarach tych przewiduje się przede wszystkim dalszy rozwój rolnictwa, lokalizację gospodarstw rolnych, czy obiektów obsługi produkcji rolniczej. Przewiduje się także wprowadzenie zalesień gleb słabszych w celu poprawy jakości leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz docelowo zwiększenia lesistości gminy.

Obszar doliny rzecznej Nurca – obejmuje dolinę największej rzeki w gminie, w której znaczna część obszaru stanowi tereny szczególnego zagrożenia powodziowego. W obszarze tym wyklucza się wszelką zabudowę kubaturową, a jako główny kierunek rozwoju wskazuje się łąki i pastwiska w ramach terenów rolniczych oraz tereny zieleni naturalnej.

Szczegółową strukturę przestrzenną gminy prezentują wyznaczone następujące tereny rozwojowe:

1) **TERENY ROZWOJU ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ – M**
2) **TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUGOWEJ – U**
3) **TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUG SAKRALNYCH – UK**
4) **TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUG SPORTU I REKREACJI – US**
5) **TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW I USŁUG – PU**
6) **TERENY ROZWOJU OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH – ELEKTROWNIA FOTOWOLTAICZNA – PEF**
7) **TERENY ROZWOJU POWIERZCHNIOWYCH EKSPLOATACJI KOPALIN – PG**
8) **TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ – IT**
9) **TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH, HODOWLANYCH I OGRODNICZYCH– RU**
10) **TERENY CMENTARZY – ZC**
11) **TERENY ROLNICZE – R**
12) **TERENY LASÓW – ZL**
13) **TERENY ZALESIEŃ – ZLZ**
14) **TERENY ZIELENI ŁĄKOWEJ – RL**
15) **TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH – WS**

Dla wskazanych wyżej terenów określone zostały główne i uzupełniające kierunki rozwoju. Do terenów dobrane zostały także odpowiednie wskaźniki i zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania. Wytyczne te obowiązują łącznie z pozostałymi kierunkami rozwoju gminy określonymi w dalszych rozdziałach oraz łącznie z wytycznymi w zakresie interpretacji zapisów studium przy sporządzaniu planów miejscowych.

<u>TERENY ROZWOJU ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ – M</u>

1) **Główne kierunki rozwoju:**
   a) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
   b) zabudowa zagrodowa;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) zabudowa usługowa, obejmująca m.in. handel, rzemiosło i usługi nieuciążliwe,
   b) zabudowa usług publicznych i prospołecznych obejmująca m.in. usługi oświaty, ochrony zdrowia, kultu religijnego, pomocy społecznej, administracji, kultury oraz sportu i rekreacji,
   c) zabudowa rekreacji indywidualnej,
   d) drogi, ciągi pieszo-jezdne, parkingi,
   e) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej,
   f) zieleń naturalna i urządzona;
3) **Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej,
   b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 25% działki budowlanej;
4) **Pozostałe zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu**
   a) układ i kąt nachylenia połaci dachowych:
      - dla budynków mieszkalnych i usługowych dwu lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,

- dla pozostałych budynków płaskie, dwu lub wielospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 30°,

b) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy.

TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUGOWEJ – U

1) Główne kierunki rozwoju:

a) zabudowa usług komercyjnych i rzemiosła,
b) zabudowa usług publicznych w tym:
- oświaty i edukacji,
- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- administracji i kultury,
- kultu religijnego;

2) Uzupełniające kierunki rozwoju:

a) zabudowa usług sportu i rekreacji,
b) zabudowa usług obsługi ruchu turystycznego w tym agroturystyka,
c) lokale mieszkalne związane z prowadzoną działalnością,
d) zieleń urządzona,
e) drogi, ciągi pieszo-jezdne, parkingi,
f) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

3) Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

a) maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej,
b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% działki budowlanej;

4) Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

a) układ i kąt nachylenia połaci dachowych – do ustalenia na etapie sporządzenia planu miejscowego,
b) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy,
c) zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
d) w terenach U w miejscowości Popławy i Otapy, położonych w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zakaz realizacji nowych budynków oraz pozostałe ograniczenia wskazane w rozdziale 5 – „Tereny wyłączone spod zabudowy".

TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUG SAKRALNYCH – UK

1) Główne kierunki rozwoju – obiekty do sprawowania kultu religijnego wraz z obiektami towarzyszącymi;

2) Uzupełniające kierunki rozwoju:

a) usługi oświaty, edukacji i kultury,
b) lokale mieszkalne związane z głównym kierunkiem rozwoju,
c) ciągi piesze, parkingi,
d) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

3) Zasady i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

a) maksymalna powierzchnia zabudowy – 60% działki budowlanej,
b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 30% działki budowlanej;

4) **Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) układ i kąt nachylenia połaci dachowych – do ustalenia na etapie sporządzenia planu miejscowego,
   b) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy.

TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUG SPORTU I REKREACJI – US

1) **Główne kierunki rozwoju** – zabudowa usług sportu i rekreacji oraz terenowe obiekty sportu i rekreacji;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) zabudowa usługowa z zakresu handlu detalicznego, gastronomi, administracji, wyłącznie jako towarzysząca usługom sportu i rekreacji,
   b) zabudowa usług z zakresu obsługi ruchu turystycznego,
   c) zieleń naturalna i urządzona,
   d) drogi, ciągi pieszo-jezdne, parkingi,
   e) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) **Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) maksymalna powierzchnia zabudowy - 30% działki budowlanej,
   b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 50% działki budowlanej;
4) **Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu**
   a) układ i kąt nachylenia połaci dachowych – do ustalenia na etapie sporządzenia planu miejscowego,
   b) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy.

TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW I USŁUG – PU

1) **Główne kierunki rozwoju:**
   a) zabudowa obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
   b) zabudowa usługowa, w tym związana z zapleczem socjalnym i administracyjnym obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
   c) zabudowa usługowa zapewniająca obsługę produkcji, składów i magazynów w tym m.in. obiekty handlowe;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) zieleń naturalna i urządzona,
   b) drogi, ciągi pieszo-jezdne, parkingi,
   c) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej,
   d) lokale mieszkalne towarzyszące zabudowie o przeznaczeniu podstawowym;
3) **Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) maksymalna powierzchnia zabudowy – 65 % działki budowlanej,
   b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 15 % działki budowlanej;
4) **Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) układ i kąt nachylenia połaci dachowych - płaskie, dwuspadowe, pilaste lub wklęsłe do 30 stopni,
   b) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy,

c) dopuszcza się lokalizowanie obiektów wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW wykorzystujących energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną lub energię geotermalną, pod warunkiem, iż strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu wyznaczone od tych obszarów zamkną się w granicach terenów oznaczonych symbolem PU,
d) w części terenu PU w miejscowości Popławy, położonej w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zakaz realizacji nowych budynków oraz pozostałe ograniczenia wskazane w rozdziale 5 – „Tereny wyłączone z zabudowy".

TERENY ROZWOJU OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH – ELEKTROWNIA FOTOWOLTAICZNA – PEF

1) **Główny kierunek rozwoju** – obiekty i urządzenia elektrowni fotowoltaicznych;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) drogi, ciągi pieszo-jezdne, parkingi,
   b) urządzenia i obiekty służące obsłudze elektrowni fotowoltaicznej,
   c) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) **Zasady i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) maksymalna powierzchnia paneli fotowoltaicznych w stosunku do powierzchni działki – 80%,
   b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 15% działki budowlanej.

TERENY ROZWOJU POWIERZCHNIOWYCH EKSPLOATACJI KOPALIN – PG

1) **Główny kierunek rozwoju** – eksploatacja złóż wraz ze strefą szkodliwego oddziaływania robót górniczych;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) obiekty budowlane związane z zapleczem eksploatacji kopaliny,
   b) drogi i ciągi technologiczne,
   c) zieleń naturalna i izolacyjna,
   d) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) **Zasady i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) maksymalna powierzchnia zabudowy - 10% działki budowlanej,
   b) zagospodarowanie terenu powinno nastąpić zgodnie z przepisami prawa geologicznego i górniczego,
   c) zakaz składowania materiałów niebezpiecznych,
   d) w planie miejscowym należy wyznaczyć pasy ochronne dla terenów sąsiednich nie objętych eksploatacją,
   e) po zakończeniu eksploatacji, teren należy poddać rekultywacji w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek zagospodarowania i warunki jej przeprowadzania.

TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ – IT

1) **Główny kierunek rozwoju** – obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z telekomunikacją, elektroenergetyką, gazownictwem, systemem wodociągowym i kanalizacyjnym (w tym ujęcia wód), stacje uzdatniania wody oraz oczyszczalnie ścieków;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) obiekty administracyjne związane z przeznaczeniem podstawowym,

b) zieleń naturalna i urządzona,
c) drogi, ciągi pieszo-jezdne;

3) Zasady i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

a) maksymalna powierzchnia zabudowy – 70% działki budowlanej,
b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 15% działki budowlanej,
c) układ i kąt nachylenia połaci dachowych – do ustalenia na etapie sporządzenia planu miejscowego,
d) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy.

TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH, HODOWLANYCH I OGRODNICZYCH – RU

1) Główny kierunek rozwoju – obiekty obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych;

2) Uzupełniające kierunki rozwoju:

a) zabudowa zagrodowa,
b) tereny rolnicze,
c) zieleń naturalna i urządzona,
d) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

3) Zasady i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

a) maksymalna powierzchnia zabudowy - 60% działki budowlanej,
b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% działki budowlanej,
c) układ i kąt nachylenia połaci dachowych – do ustalenia na etapie sporządzenia planu miejscowego,
d) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy.

TERENY CMENTARZY – ZC

1) Główny kierunek rozwoju – cmentarze;

2) Uzupełniające kierunki rozwoju:

a) obiekty sprawowania kultu religijnego,
b) usługi pogrzebowe w tym krematoria,
c) usługi z zakresu obsługi cmentarzy,
d) zieleń urządzona,
e) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, parkingi;

3) Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

a) maksymalna powierzchnia zabudowy - 15% działki budowlanej,
b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% działki budowlanej.

TERENY ROLNICZE – R

1) Główny kierunek rozwoju – tereny użytków rolnych, w tym grunty orne, łąki, pastwiska, sady i stawy hodowlane;

2) Uzupełniające kierunki rozwoju:

a) zabudowa zagrodowa wyznaczona w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
b) zieleń naturalna i zadrzewienia,

c) zalesienia,
d) drogi służące zapewnieniu obsługi komunikacyjnej terenów rolnych i leśnych,
e) szlaki piesze i rowerowe,
f) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
g) zbiorniki wodne,
h) obiekty i urządzenia melioracji wodnych;

3) Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

a) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
b) dopuszcza się sytuowanie budynków i budowli związanych z produkcją rolniczą, na zasadach określonych w planach miejscowych,
c) dopuszcza się uzupełnianie istniejących siedlisk maksymalnie jednym budynkiem mieszkalnym,
d) zachowanie zadrzewień w celu urozmaicenia krajobrazu gminy,
e) utrzymanie istniejących systemów melioracji,
f) zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

TERENY LASÓW – ZL

1) Główny kierunek rozwoju – lasy i zadrzewienia;

2) Uzupełniające kierunki rozwoju:

a) budynki i obiekty służące gospodarce leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi,
b) użytki rolne oraz zieleń naturalna,
c) drogi zapewniające obsługę komunikacyjną gruntów rolnych i leśnych,
d) szlaki piesze i ścieżki rowerowe,
e) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
f) obiekty i urządzenia infrastruktury techniczne,
g) obiekty edukacyjne niebędące budynkami;

3) Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu - tereny te poza możliwością lokalizacji zabudowy wynikającej z uzupełniających kierunków rozwoju powinny być wyłączone z lokalizowania nowej zabudowy, przy czym nie dotyczy to utrzymania i rozbudowy istniejącej zabudowy oraz obiektów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, przy zachowaniu zgodności z przepisami odrębnymi.

TERENY ZALESIEŃ – ZLZ

1) Główny kierunek rozwoju – lasy;

2) Uzupełniające kierunki rozwoju:

a) tereny rolnicze w tym łąki i pastwiska,
b) budynki i obiekty służące gospodarce leśnej zgodnie z przepisami odrębnymi,
c) drogi zapewniające obsługę komunikacyjną gruntów rolnych i leśnych,
d) zadrzewienia,
e) zieleń naturalna,
f) urządzenia turystyczne,
g) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

3) **Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu** - tereny te poza możliwością lokalizacji zabudowy wynikającej z uzupełniających kierunków rozwoju powinny być wyłączone z lokalizowania nowej zabudowy, przy czym nie dotyczy to utrzymania i rozbudowy istniejącej zabudowy oraz obiektów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, przy zachowaniu zgodności z przepisami odrębnymi.

TERENY ZIELENI ŁĄKOWEJ – RL

1) **Główny kierunek rozwoju –** zieleń łąkowa obejmująca: łąki, pastwiska, naturalną otulinę cieków wodnych;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) tereny rolnicze,
   b) zalesienia i zadrzewienia,
   c) szlaki piesze i ścieżki rowerowe,
   d) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
   e) drogi zapewniające obsługę komunikacyjną gruntów rolnych i leśnych,
   f) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) **Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:**
   a) utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością rozbudowy, nadbudowy i przebudowy na zasadach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
   b) zakaz lokalizacji budynków,
   c) utrzymanie istniejących systemów melioracji,
   d) zachowanie zadrzewień w celu urozmaicenia krajobrazu gminy.

TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH – WS

1) **Główny kierunek rozwoju –** wody powierzchniowe śródlądowe płynące i stojące;
2) **Uzupełniające kierunki rozwoju:**
   a) zieleń naturalna,
   b) obiekty i urządzenia służące turystyce i rekreacji (z zakazem realizacji budynków),
   c) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) **Zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu** – tereny te poza możliwością lokalizacji zabudowy wynikającej z uzupełniających kierunków rozwoju powinny być wyłączone z lokalizowania nowej zabudowy, przy czym nie dotyczy to budowli hydrotechnicznych lub obiektów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, przy zachowaniu zgodności z przepisami odrębnymi.

Dla wszystkich wskazanych wyżej terenów należy uwzględnić ograniczenia w lokalizowaniu zabudowy, które wynikają z możliwości lokalizowania sieci infrastruktury technicznej oraz z przepisów odrębnych, dotyczy to m.in.:

1) odległości lokalizowania zabudowy od ciągów komunikacyjnych,
2) pasów technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych,
3) stref związanych z ograniczeniami w lokalizowaniu zabudowy w odległości 50 m i 150 m od cmentarzy,
4) odległości lokalizowania zabudowy od pomników przyrody,
5) odległości lokalizowania zabudowy od brzegów rzek jezior i innych zbiorników wodnych.

Ponadto w granicach obrębu ewidencyjnego Załuskie Kościelne wprowadza się zakaz lokalizowania budynków inwentarskich przeznaczonych do chowu i hodowli zwierząt w obsadzie powyżej 150 DJP. W celu zachowania równowagi środowiska przyrodniczego oraz minimalizowania możliwości jego dewastacji, zaleca się na etapie planu miejscowego doszczegółowienie powyższego zakazu określając między innymi ilość budynków inwentarskich przeznaczonych do chowu i hodowli zwierząt wraz z niezbędnym zapleczem technicznym w stosunku do jednego gospodarstwa rolnego.

Rysunek 1. Kierunki kształtowania struktury przestrzennej – synteza ustaleń.

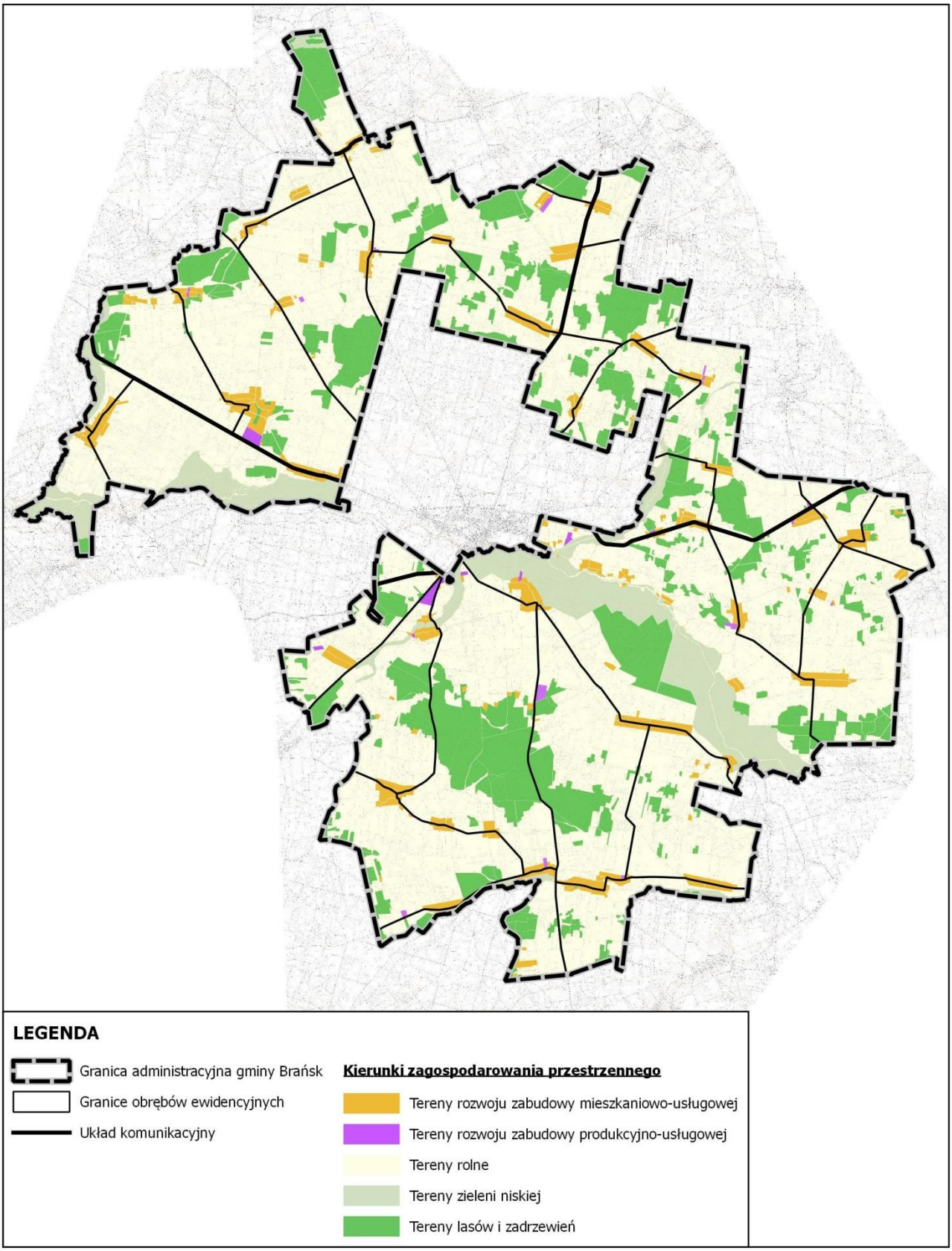

5. TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Wskazuje się następujące tereny, które powinny zostać wykluczone z zabudowy:

1) tereny lasów - oznaczone symbolem ZL,
2) tereny zieleni łąkowej - oznaczone symbolem RL,
3) tereny wód powierzchniowych - oznaczone symbolem WS.

Ponadto wykluczone z zabudowy muszą pozostać tereny położone w zasięgu obszaru szczególnego zagrożenia powodzią.

Zakaz zabudowy na wymienionych terenach dotyczy przede wszystkim zabudowy kubaturowej (realizacji budynków). Tym samym zakaz nie przesądza o wykluczeniu obiektów takich jak drogi, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, budowle hydrotechniczne lub budowle służące ochronie środowiska.

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią wskazano tereny PU i U (w miejscowości Popławy) oraz teren U (w miejscowości Otapy), dla których również obowiązuje zakaz realizacji budynków. Ponadto dla terenów tych obowiązują zakazy, nakazy oraz obowiązek uzyskania wymaganych pozwoleń dotyczących zagospodarowania obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi w tym ustawą Prawo wodne.

Poza terenami wyłączonymi spod zabudowy, ograniczeniom w lokalizowaniu zabudowy podlegają ponadto wszystkie tereny w zakresie, w jakim ograniczenia te mogą wynikać z ustanowienia na podstawie przepisów odrębnych stref ograniczonego użytkowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych, pasów technologicznych wokół linii elektroenergetycznych, stref kontrolowanych od gazociągów wysokiego ciśnienia, czy stref ochrony sanitarnej wokół cmentarzy.

6. KIERUNKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

6.1. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Podstawą do określenia skutecznych i racjonalnych działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu jest m.in. szczegółowe rozpoznanie uwarunkowań ekofizjograficznych terenu, a także ocena wzajemnych powiązań ekologicznych, społecznych, kulturowych i gospodarczych. W myśl ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przeznaczenie terenów na określone cele oraz ustalanie zasad ich zagospodarowania i zabudowy powinno odbywać się z uwzględnieniem ładu przestrzennego a także zrównoważonego rozwoju, który zakłada odpowiednie i świadome kształtowanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko oraz jakością życia ludzi.

Ład przestrzenny w kontekście ochrony ekosystemów przyrodniczo-krajobrazowych winien

opierać się na naturalnych, ukształtowanych przez prawa i siły przyrody relacjach funkcjonalno-przestrzennych pomiędzy litosferą, pedosferą, hydrosferą, atmosferą i biosferą. Osiągnięcie akceptowalnego kompromisu pomiędzy presją urbanistyczną a ochroną najcenniejszych elementów przyrody oraz krajobrazu wymaga wprowadzania zasad kształtowania i ochrony środowiska w skali gminy.

Najcenniejsze obszary przyrodnicze gminy tworzą mozaikę zróżnicowanych ekosystemów, zlokalizowanych w różnych częściach gminy Brańsk. Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej spowodowało, że w niektórych terenach obserwuje się wyraźne zgrupowania walorów, podczas, gdy znaczne połacie gminy są ich pozbawione. Jest to podstawowa przesłanka do utworzenia w gminie Brańsk przyrodniczego systemu (zwany dalej PSG), który na skalę lokalną będzie obejmował wszystkie tereny decydujące, o jakości środowiska i wyróżniające się pod względem bogactwa przyrodniczego. Podstawowe elementy PSG to doliny rzeczne wraz z torfowiskami i terenami bagiennymi, pełniące rolę łączników pomiędzy obszarami węzłowymi, zlokalizowanymi głównie w kompleksach leśnych i leśno-łąkowych. Ponadto wyróżnić można tzw. sięgacze ekologiczne, czyli obszary stanowiące krótkie odcinki łącznikowe pomiędzy poszczególnymi elementami systemu.

Rysunek 2. Przyrodniczy system gminy.

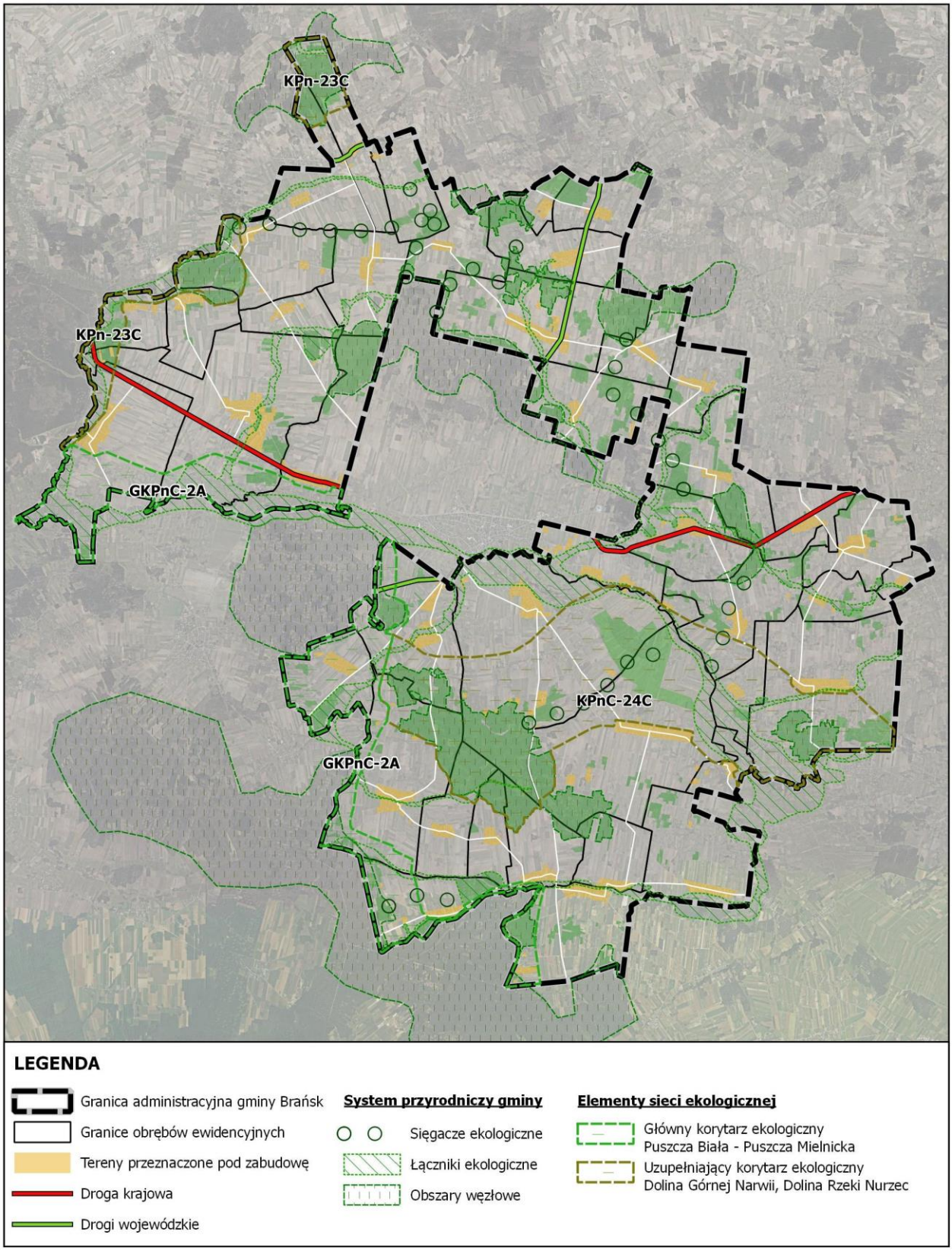

Strukturami wspomagającymi prawidłowe funkcjonowanie PSG są:

- drobnoprzestrzenne ekosystemy leśne, zagajniki i zakrzewienia śródpolne,
- lokalne stałe i okresowe podmokłości (mokradła),
- tereny rolnicze, łąki i pastwiska.

Głównym założeniem wyznaczenia PSG jest zachowanie ciągłości przyrodniczej pomiędzy najcenniejszymi terenami, poprzez zapewnienie drożności lokalnych i ponadlokalnych korytarzy migracyjnych dla zwierząt i roślin, ochronę ich siedlisk oraz elementów objętych ochroną prawną. Ważne jest również zachowanie stref ekotonowych pomiędzy lasem a rolą, czy łąkami.

Kształtowanie przestrzeni na obszarach systemu powinno uwzględniać:

- ochronę przed uszczuplaniem powierzchni obszarów węzłowych oraz korytarzy ekologicznych,
- ochronę przed zmianą przeznaczenia w obrębie obszarów węzłowych i łącznikowych na użytkowanie zagrażające ich prawidłowemu funkcjonowaniu,
- działania prowadzące do ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt, a także wzbogacania składu gatunkowego flory i fauny.

Na terenach o znaczących walorach środowiskowych należy ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur pełniących funkcje ekologiczne. W tym celu przyjmuje się główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego:

- ograniczenie nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej w rejonie obszarów węzłowych i łącznikowych,
- harmonizowanie istniejących struktur osadniczych i infrastruktury technicznej z siecią ekologiczną,
- zakaz użytkowania terenu w sposób zagrażający funkcjom ekologicznym,
- ochrona siedlisk torfowiskowych i bagiennych przed osuszeniem, zanieczyszczeniem i degradacją,
- zachowanie drożności powiązań ekologicznych:
  - kształtowanie i ochrona mozaiki siedliskowej, sprzyjającej ochronie różnorodności biologicznej,
  - zakaz tworzenia nasypów i grodzenia poprzecznego do osi dolin rzecznych,
- ustalenie wysokiej powierzchni biologicznie czynnej dla terenów o najcenniejszych walorach przyrodniczych,
- prowadzenie polityki zalesień najsłabszych gruntów zwłaszcza w strefach przyleśnych,
- kształtowanie granicy lasów (stref ekotonowych), mające na celu wyrównanie na styku las-pole, zaś na styku las-łąka kształtowanie enklaw niezalesionych i polan,
- objęcie ochroną:
  - drzew przydrożnych oraz zadrzewień śródpolnych i zlokalizowanych w dolinach rzecznych,
  - lasów przed zmianą sposobu ich użytkowania, zwłaszcza w rejonie zwartych kompleksów,
  - użytków zielonych i zalesień przed przekształceniem w pola uprawne,
  - form ochrony przyrody,

- dla terenów leśnych zaleca się dążenie do poprawy struktury przyrodniczej lasów poprzez:
  - dostosowywanie gatunkowego składu drzewostanów do zajmowanych siedlisk,
  - w rejonach występowania siedlisk wilgotnych i bagiennych podjęcie działań w kierunku przywrócenia zakłóconych stosunków wodnych,
  - zagospodarowanie lasów zgodnie z pełnionymi funkcjami ochronnymi,
  - kształtowanie i ochrona stref ekotonowych.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania PSG należy zapewnić drożność korytarzy ekologicznych i objąć ochroną obszary węzłowe poprzez zastosowanie następujących zasad:

dla obszarów łącznikowych (korytarzy ekologicznych):

- ograniczenie do niezbędnego minimum nowych melioracji w obrębie dolin rzecznych,
- tworzenie warunków do unaturalniania stosunków wodnych,
- oczyszczanie koryt rzecznych,
- ograniczenie dopływu substancji biogennych do obszarów podmokłych,
- ograniczenie nowej zabudowy w obrębie korytarzy,
- eliminacji istniejących barier ekologicznych (obszarów konfliktowych z punktu widzenia funkcjonowania środowiska) ograniczających swobodną migrację zwierząt np. poprzez budowę odpowiedniej szerokości przepustów na ciekach (mostki), drogach, liniach kolejowych,
- ograniczenie tworzenia nowych barier ekologicznych w formie nasypów drogowych itp., w przypadku lokalizacji większych obiektów kubaturowych sytuowanie ich wzdłuż osi korytarzy i ciągów ekologicznych;

dla obszarów węzłowych (leśnych i leśno-łąkowych):

- ograniczenie do niezbędnego minimum nowych melioracji,
- ochrona przed zrębami zupełnymi,
- ochrona starodrzewia,
- dążenie do przekształcenia struktury drzewostanu zgodnie z zajmowanym siedliskiem,
- tworzenie lasów wielowiekowych, wielopiętrowych i różnokierunkowych,
- ochrona przed zmianą dotychczasowego przeznaczenia,
- zachowanie siedlisk zwierząt;

dla sięgaczy ekologicznych:

- ochrona przed zmianą dotychczasowego przeznaczenia,
- wzbogacanie o nowe zadrzewienia,
- ochrona przed eutrofizacją obszarów bagiennych i oczek wodnych.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zasady zagospodarowania oraz zakazy i ograniczenia wynikające z aktów stanowiących podstawę prawną dla obiektów i terenów objętych formami ochrony przyrody.

W zakresie ochrony walorów krajobrazowych ustala się następujące kierunki:

- ze względu na dominację rolniczo-przyrodniczego krajobrazu gminy należy dążyć do agregowania zabudowy oraz do ograniczenia obiektów nieharmonijnych z krajobrazem,
- zachowanie istniejących otwarć i punktów widokowych,
- ochrona zabytków w tym obiektów wpisanych do rejestru zabytków, wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz zespołów architektoniczno-przestrzennych,
- ochrona krajobrazu kulturowo-przyrodniczego poprzez kształtowanie terenu, zieleni (w szczególności starodrzewia), wprowadzenie nowych elementów krajobrazowych, podnoszących wartość estetyczną terenu i podkreślających związek przestrzenny z założeniami urbanistycznymi, podporządkowanie się historycznym układom przestrzennym, tworzącym otwarcia czy też zamknięcia widokowe.

6.2. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD EKSPLOATACJI SUROWCÓW I REKULTYWACJI

Na obszarze gminy Brańsk, znajduje się 5 rozpoznanych złóż piasku i żwiru. Aktualnie wydobycie prowadzi się w obrębie trzech złóż – „Domanowo”, „Świrydy III” i „Świrydy IV”, dla których zostały wyznaczone tereny górnicze i obszary górnicze. Po zakończeniu eksploatacji planuje się rekultywację wyrobisk w kierunku rolnym i leśnym. W przypadku pozostałych złóż ze względu na przyszłą możliwość ich wykorzystania, ustala się kierunek rolniczy.

Eksploatacja powierzchniowa tych terenów wiąże się ze zmianami w krajobrazie, rzeźbie terenu, stosunkach wodnych oraz szacie roślinnej i wartości siedliskowej. W związku z powyższym działalność wydobywcza może odbywać się tylko na terenach udokumentowanych złóż, dla których inwestor będzie posiadał ważną koncesję, określającą warunki i termin eksploatacji.

6.3. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY GLEB

Ochrona gleb polega przede wszystkim na prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, zachowaniu gruntów leśnych i oczek wodnych, a także gleb okresowo podmokłych, zabagnionych i torfowisk. Szczególnej ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają gleby klasy bonitacyjnej III.

Z uwagi na rolniczy charakter gminy oraz dobre uwarunkowania glebowe, dominującym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej są tereny produkcji rolniczej. Zaliczono do nich rozległe grunty orne, łąki, pastwiska oraz sady wraz z obiektami przyrodniczymi typu oczka śródpolne, zadrzewienia i zakrzewienia. Pod uprawy wskazywane są przede wszystkim niezalesione

grunty klas bonitacyjnych III i IV, zlokalizowane poza mokradłami i torfowiskami. Niewielka lesistość w granicach gminy nie ogranicza możliwości intensyfikacji produkcji rolnej.

W celu ochrony gleb oraz dbałości o zachowanie walorów strefy produkcji rolniczej przyjmuje się następujące zasady kształtowania ochrony środowiska:

- ograniczanie przeznaczenia gruntów klasy III na cele nierolnicze,
- ochrona gruntów organicznych występujących w bezpośrednim sąsiedztwie cieków na których wykształciły się zbiorowiska łąkowe i torfowiska niezależnie od klasy,
- przeznaczanie gruntów najsłabszych klas pod zalesienia, ewentualnie zabudowę,
- racjonalne stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych, zakaz składowania bezpośrednio na ziemi nawozów, pasz, obornika i innych substancji wykorzystywanych w rolnictwie,
- ochrona istniejących zadrzewień, zakrzewień i oczek śródpolnych,
- stosowanie w krajobrazie rolniczym w zadrzewieniach rodzimych gatunków drzew i krzewów, zgodnie z siedliskiem,
- prowadzenie zabiegów przeciwerozyjnych na gruntach ornych (zapobieganie przed erozją wodną i wietrzną),
- promowanie rolnictwa ekologicznego,
- ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania terenu.

6.4. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

W celu ograniczenia zagrożeń dla wód powierzchniowych i podziemnych przyjmuje się następujące zasady polityki przestrzennej:

- zapewnienie warunków do realizacji celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych, zawartych w Ramowej Dyrektywie Wodnej, Prawie Wodnym oraz Planie Gospodarowania Wodami Dorzecza Wisły poprzez:
    - zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania zanieczyszczeń do gleby i wód,
    - zapobieganie pogarszaniu stanu wód,
    - ochronę i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasileniem wód, tak by osiągnąć cel dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych,
- zakaz rolniczego wykorzystywania ścieków, zakopywania przeterminowanych środków ochrony roślin, odwadniania użytków zielonych oraz budowy i rozbudowy obiektów, które pogorszyłyby stan sanitarny wód,
- odpowiednie uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez:
    - budowę i rozbudowę systemów kanalizacji sanitarnej,
    - budowę i rozbudowę sieci wodociągowej,

  - stosowanie odpowiednich indywidualnych rozwiązań magazynowania ścieków np. szczelnych zbiorników (szamb) w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej,
  - utrzymanie w należytym stanie technicznym ujęć wody,
  - eliminację zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód i gruntu,
  - sukcesywne likwidowanie źródeł zagrożeń zanieczyszczenia ścieków komunalnych z układu osadniczego i z gospodarstw rolnych,
  - modernizację systemu wodociągowego w celu likwidacji strat wody,
  - racjonalizację zużycia wody, zmniejszenie wodochłonności sektora komunalnego,
- zakaz składowania odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych,
- niezabudowywanie dolin, zwłaszcza w sąsiedztwie koryt i unikanie regulacji rzek,
- zachowanie oczek wodnych,
- zwiększenie retencji powierzchniowej i podziemnej oraz zwiększanie lesistości.

6.5. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I OCHRONY PRZED HAŁASEM

W celu ograniczenia emisji szkodliwych substancji do powietrza atmosferycznego oraz poprawy i utrzymania dobrego stanu powietrza ustala się:

- ograniczenie emisji ze spalania węgla w piecach domowych poprzez zmianę sytemu ogrzewania z paliw tradycyjnych na paliwa ekologiczne,
- wycofanie z użytkowania kotłów i pieców węglowych o złym stanie technicznym i niskiej sprawności cieplnej,
- modernizację systemów grzewczych i docieplenie budynków, w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną,
- popularyzację energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych,
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych,
- ograniczenie energochłonności sektora komunalnego, rolniczego i przemysłowo-usługowego,
- stosowanie technik i technologii zapobiegających oraz ograniczających emisję pyłów,
- kształtowanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrza.

Ochrona przed hałasem polega na zachowaniu dopuszczalnych poziomów natężenia dźwięku w rejonach stałego lub tymczasowego przebywania ludzi (na terenach chronionych akustycznie). Odpowiednia wartość poziomu hałasu jest gwarantem właściwego funkcjonowania człowieka i otaczającego go środowiska. Źródła hałasu powinny być lokalizowane poza terenami związanymi z zamieszkaniem lub wypoczynkiem ludzi, a w przypadku braku innych rozwiązań należy stosować zabezpieczenia akustyczne (np. ekrany dźwiękochłonne wzdłuż dróg). Nieuniknione jest generowanie

hałasu w obszarach przemysłu czy w okolicach dróg tranzytowych, jednakże istotną zasadą ochrony przed hałasem jest ustalenie w pobliżu źródeł dźwięku kierunków rozwoju nieobejmujących terenów chronionych akustycznie (obszary zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, domy opieki społecznej, budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe). Zakres odziaływania akustycznego na poszczególne tereny uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W celu ograniczania możliwości oddziaływania ponadnormatywnych poziomów hałasu na tereny podlegające ochronie akustycznej wprowadza się poniższe ustalenia:

- modernizacja dróg publicznych, poprawa stanu nawierzchni,
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych oraz przy terenach zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej sąsiadujących z terenami chronionymi akustycznie,
- lokalizacja obiektów produkcyjnych mogących powodować uciążliwość w odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej.

6.6. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Uwzględnienie gwałtownych zjawisk pogodowych oraz postępujących zmian klimatycznych w gospodarowaniu przestrzennym na szczeblu lokalnym stanowi jedno ze skuteczniejszych narzędzi ochrony przed skutkami ekstremalnych zdarzeń meteorologicznych. Do tego typu zjawisk zalicza się coraz częściej występujące huragany, w tym tzw. trąby powietrzne; gwałtowne ulewy a w konsekwencji powodzie, podtopienia i osuwanie się mas ziemnych; susze meteorologiczne i hydrograficzne, dotkliwe dla rolnictwa i gospodarki wodnej; śnieżyce, gołoledzie, mgły utrudniające transport drogowy; upały zagrażające życiu ludzi i zwierząt oraz mogące być przyczyną pożarów. Polityka adaptacyjna do zmian klimatu w gospodarowaniu przestrzennym na terenie gminy Brańsk została uwzględniona w następujących działaniach:

- kształtowanie odpowiedniego mikroklimatu w rejonach silniej zagospodarowanych poprzez wprowadzanie i utrzymanie terenów zieleni, zachowanie istniejących zadrzewień i parków, ochronę zbiorników wodnych,
- stosowanie najnowszych technologii w budownictwie lądowym, uwzględniających możliwość wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych,
- podejmowanie działań zmierzających do retencji wodnej na obszarach narażonych na straty materialne podczas suszy (zachowanie oczek wodnych, zadrzewień śródpolnych, użytków zielonych, mokradeł),
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez m.in. stosowanie wysokosprawnych źródeł ciepła w kotłowniach indywidualnych oraz wykorzystywanie nowoczesnych technologii w hodowli zwierząt.

Podsumowanie

W Gminie Brańsk obszary najcenniejsze przyrodniczo związane są przede wszystkim z doliną Nurca i jego dopływów a także z niewielkimi kompleksami leśnymi. W celu zachowania funkcji ekologicznych tych obszarów, zaleca się przede wszystkim ograniczanie do niezbędnego minimum lokalizacji nowych obiektów kubaturowych oraz prowadzenie gospodarki rolnej w sposób uwzględniający konieczność ochrony ekosystemów leśnych, wodnych oraz mokradeł. Uzupełnieniem wyznaczonego w ramach studium przyrodniczego systemu gminy są tereny łąkowe i rolnicze. Szczególnej ochronie przed przeznaczeniem na cele nierolnicze obejmuje się gleby III klasy bonitacyjnej. Mozaikowy krajobraz pól, łąk i pastwisk zachowuje się, poprzez wyznaczenie terenów zwartej zabudowy w obrębie lub sąsiedztwie wykształconych struktur osadniczych. Przyjęte w kierunkach studium rozwiązania, uwzględniają zasadę zrównoważonego rozwoju, zachowując tereny najcenniejsze przyrodniczo i intensyfikując rozwój na obszarach zagospodarowanych.

7. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. w artykułach 5 i 6 informuje, że Rzeczpospolita Polska umożliwia równy dostęp do dóbr kultury, będących źródłem tożsamości polskiego narodu oraz strzeże dziedzictwa kulturowego. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk w zakresie ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego zostały oparte o założenia rozwojowe określone we właściwych aktach prawnych i opracowaniach tematycznych na różnych szczeblach (gminnym, powiatowym, wojewódzkim, krajowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wszelkie prowadzone działania dotyczące obiektów zabytkowych powinny być ukierunkowane na:

1) zachowanie wartości zabytkowej zabudowy i jej kompozycji,
2) porządkowanie, rewaloryzację oraz konserwację zabytkowych parków i cmentarzy oraz innych zabytkowych terenów publicznych,
3) zachowanie i konserwację historycznych układów przestrzennych oraz dążenie do eliminacji elementów uznanych za zniekształcające historyczne założenia i rekonstrukcji zniszczonych obiektów,
4) zachowanie i ochronę stanowisk archeologicznych,
5) dostosowanie nowych obiektów budowlanych do historycznej kompozycji przestrzennej,
6) dostosowanie współczesnej funkcji budynków do wartości obiektów zabytkowych,
7) przebudowę lub usunięcie obiektów dysharmonijnych.

Dziedzictwo kulturowe jest wartością, która wymaga bezwzględnej ochrony i zachowania, zarówno w formie obiektów zabytkowych, dóbr materialnych, stanowisk archeologicznych, ale również tradycji ludowych. Potrzeba ochrony dziedzictwa kulturowego wpływa nie tylko na zachowanie struktury i utrzymanie harmonii wizualnej czy funkcjonalnej ale ma też charakter edukacyjny, wzbudza poczucie tożsamości społeczności lokalnej z ich miejscem zamieszkania.

7.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Obiekty, obszary oraz stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków znajdują się pod szczególną ochroną prawną i wszelkie działania związane z nimi muszą być uzgadniane z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Białymstoku.

Przedmiotem ochrony potencjału dziedzictwa kulturowego w gminie Brańsk są przede wszystkim obiekty objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Do najcenniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego znajdujących się pod ochroną prawną należą:

1) Historyczny układ przestrzenny wsi Domanowo – nr rej. A-414 (d.513) z dn. 23.11.1982 r.,
2) Kościół parafialny pw. Św. Doroty Męczenniczki w Domanowie – nr rej. A-402 (d. 200) z dn. 20.10.1966 r.,
3) Dzwonnica przykościelna w Domanowie – nr rej. A-402 (d. 450) z dn. 23.07.1979 r.,
4) Cmentarz parafialny w Domanowie – nr rej. A-414 (d. 513) z dn. 23.11.1982 r.

Wymienione powyżej obiekty objęte są ochroną konserwatorską. Zatem sposób korzystania z zabytków oraz zasady zagospodarowania i jego otoczenia, regulują przepisy odrębne. Wszelkie działania inwestycyjne muszą zostać uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Białymstoku, w tym prowadzenie prac konserwatorskich lub robót budowalnych wymaga pozwolenia tego organu. Dotyczy to wszelkich działań mogących przyczynić się do zmiany wyglądu obiektu, szczególnie podczas prowadzenia prac remontowych, robót budowlanych na terenie zabytku lub w jego otoczeniu, a także umieszczania na nim lub jego terenie urządzeń technicznych, reklam czy nośników informacji wizualnej.

Szeroko pojęta rewaloryzacja obiektów czy działanie w celu zahamowania procesu degradacji zabytków, poprawy stanu zachowania i zwiększenia ich atrakcyjności powinna być przeprowadzana z założeniem zachowania ich historycznej formy zagospodarowania. W przypadku wykonywania prac budowalnych na obiektach zabytkowych należy zachować ich zabytkowy wystrój elewacji, wyposażenia wnętrz, gabarytów i historycznego rozplanowania wnętrz oraz stosować wysokiej, jakości tradycyjne materiały budowlane.

7.2. OBIEKTY UJĘTE W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Poza rejestrem zabytków, w gminie Brańsk znajduje się 13 obiektów wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Do ogólnych zasad ochrony należy przede wszystkim ich zachowanie, z możliwością zmiany sposobu użytkowania i rozbudowy na podstawie zapisów planu miejscowego, zahamowanie degradacji obiektów, ochrona zieleni terenów towarzyszącym obiektom zabytkowym oraz usunięcie w miarę możliwości elementów dysharmonijnych.

Proponuje się wprowadzenie tablic informacyjnych w obrębie obiektów zabytkowych, w celu zachowania pamięci o zabytkach gminnych. Ważna jest również edukacja mieszkańców o historii gminy poprzez działalność wystawienniczą powiązaną z zabytkami oraz wprowadzenie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji szkolnej i przedszkolnej. Działania takie

odbywać się mogą poprzez organizowanie wycieczek tematycznych na terenie gminy i zajęć na temat zabytków i ich wartości w celu kształtowania regionalnej tożsamości.

Dla części obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków (cmentarzy, mogił oraz zespołów dworsko-parkowych) wyznaczono strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej, w których należy dążyć do podporządkowania zabudowy celom ochrony konserwatorskiej zabytków poprzez:

a) kształtowanie nowych elementów układu przestrzennego z uwzględnieniem historycznej kompozycji miejsca w tym w zakresie skali i bryły oraz w miarę możliwości detalu architektonicznego,
b) zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania poprzez utrzymanie istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów drzew,
c) utrzymanie istniejących gabarytów i podziałów parcelacyjnych oraz charakteru zabudowy, szczególnie przy projektowaniu i realizacji zabudowy uzupełniającej,
d) zakaz wytyczania nowych dróg,
e) zaopiniowanie wszelkich prac budowlanych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Białymstoku.

7.3. ZASADY OCHRONY ZASOBÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Brańsk zewidencjonowano około 261 stanowisk archeologicznych. Ich wartość historyczną podkreśla rejestracja powierzchniowa AZP (Archeologiczne Zdjęcie Polski). Za najcenniejsze uznaje się cmentarzysko 14 kurhanów w miejscowości Załuskie Kościelne, wpisane do rejestru zabytków - nr rej. C-18 decyzje z dn. 29.12.1976 r. nr: 670-1/51/76, 670-1/52/76, 670-1/53/76, 670-1/54/76.

Na obszarach występowania zabytków archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków, należy ustalić obowiązek ochrony tej kategorii zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Na obszarach tych możliwe są inwestycje, jednak regulują je uwarunkowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Inwestycje na obszarach występowania zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków możliwe są po ich całkowitym przebadaniu i wykreśleniu z rejestru zabytków. Zapisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami umożliwiają inwestowanie na terenach zajmowanych przez stanowiska archeologiczne jedynie pod warunkiem przeprowadzenia badań archeologicznych przed rozpoczęciem procesu inwestycyjnego wiążącego się z usunięciem wierzchniej warstwy gleby. Rodzaj i zakres niezbędnych do wykonania na potrzeby zagospodarowania terenu badań określa Wojewódzki Konserwator Zabytków w zakresie robót budowlanych, ziemnych albo zmiany dotychczasowej funkcji, na którym znajdują się zabytki archeologiczne, jeśli istnieje ryzyko ich zniszczenia bądź uszkodzenia. Tereny zajmowane przez stanowiska archeologiczne powinny być uwzględniane podczas przeprowadzania prac powierzchniowych związanych z zagospodarowaniem i zabudową przestrzeni, zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Ponadto ważne jest zwiększenie świadomości mieszkańców gminy o znajdujących się w gminie wartościach archeologicznych.

8. KIERUNKI ROZWOJU I OCHRONY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ GMINY BRAŃSK

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wskazują, iż gmina Brańsk jest gminą typowo rolniczą z koncentrycznie występującą zabudową zagrodową. Taka charakterystyka predysponuje ją do utrzymania i stałego rozwoju kierunku rolniczego.

Zgodnie z rozdziałem 4 niniejszego studium określono podstawowe zasady zagospodarowania oraz użytkowania terenów rolniczych, jako głównego kierunku rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wyznaczono także tereny zieleni naturalnej, które również są elementem rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jednakże pełnią one rolę uzupełniającą. Tereny zieleni naturalnej obejmują w głównej mierze istniejące łąki i pastwiska uzupełnione gruntami ornymi, zadrzewieniami, zakrzewieniami i niewielkimi użytkami leśnymi, pełniącymi rolę korytarzy ekologicznych.

W gminie Brańsk nie występują użytki rolne najlepszych klas bonitacyjnych tj. klasy I i II. Natomiast bardzo duży odsetek gruntów rolnych stanowią grunty klasy III. Powierzchnia tych gruntów wynosi ponad 2900 ha, co stanowi ponad 15% powierzchni użytków rolnych w gminie Brańsk. Należy zatem dążyć do ochrony gleb klasy III. Ich zagospodarowanie na cele nierolnicze możliwe jest tylko w obszarach o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej jednostek osadniczych oraz w uzasadnionych indywidualnych przypadkach uwzględniających uwarunkowania komunikacyjne, obecny stan zagospodarowania oraz uzbrojenie danego terenu.

Uwzględniając potrzebę właściwego rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej w studium wyznaczono strefy funkcjonalno - przestrzenne, które obszarowo wzajemnie się uzupełniają i zapewniają właściwe kształtowanie rolnictwa i leśnictwa w gminie. Są to:

- ***Strefa II – obszary rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej****, która obejmuje tereny: rolne (R), leśne (ZL), do zalesień (ZLZ),*
- ***Strefa III – obszar doliny rzecznej Nurca****, która obejmuje tereny: zieleni łąkowej (RL), wód powierzchniowych (WS).*

Zarówno strefa II jak i III ma na celu utrzymanie pozytywnych warunków środowiskowych i przestrzennych do dalszego rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Jednym z najważniejszych kierunków rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest poprawa efektywności rolnictwa poprzez unowocześnianie i modernizację gospodarstw rolnych. Wiąże się to z podnoszeniem kwalifikacji i wiedzy rolników w zakresie prowadzenia gospodarstw rolnych i ich modernizacji. Efektywne i nowoczesne rolnictwo powinno być jedną z mocniejszych stron gminy. Jednocześnie powinno uwzględniać racjonalne stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Powyższe założenia wiążą się ze wspieraniem scaleń i wymiany gruntów w celu zwiększenia powierzchni gospodarstw oraz tworzeniem konkurencyjnych grup producenckich, które zapewnią nowe miejsca pracy, większą i lepszą ofertę produktów rolnych, możliwość negocjacji korzystniejszych cen za produkty spożywcze oraz przyczynią się do zwiększenia dochodów gminy.

Rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinien być oparty o istniejące uwarunkowania przyrodnicze gminy. Oprócz standardowej produkcji rolniczej powinno być rozwijane rolnictwo specjalistyczne w oparciu o gospodarstwa ukierunkowane na dany typ produkcji. Ważny jest także

rozwój rolnictwa ekologicznego uwzględniającego m.in. potencjalne ograniczenia wynikające z ochrony projektowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurzec. Biorąc pod uwagę walory przyrodnicze obszaru gminy oraz występujące tu licznie zabytki architektury zaleca się wyznaczenie na terenach rolniczych szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych i konnych) oraz rozwijanie w gospodarstwach rolnych różnych form agroturystyki.

W celu zapobiegania erozji gleb oraz wzmocnienia przyrodniczej struktury gminy część terenów najniższych klas bonitacyjnych, gleb zdegradowanych i nieużytków przeznacza się pod zalesienia. Należy dążyć także do utrzymania i zachowania istniejących zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, o wysokich walorach ekologicznych i krajobrazowych. Zaleca się również wprowadzenie pomiędzy terenami rolniczymi zakrzewień i zadrzewień śródpolnych, które powinny odpowiadać typem siedliskowym rodzimym drzewostanom i krzewom.

Realizacja wszystkich powyższych kierunków powinna następować przy:

a) dopuszczeniu modernizacji, przebudowy i rozbudowy istniejących siedlisk zagrodowych, możliwość lokalizacji nowych zgodnie z przepisami odrębnymi oraz budowę obiektów składowych, inwentarskich i innych związanych bezpośrednio z produkcja rolniczą;

b) dopuszczeniu lokalizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz dróg niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenów gminy.

9. KIERUNKI ROZWOJU I OCHRONY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Lesistość gminy jest na poziomie 15,24%, co jest wskaźnikiem dużo niższym od średniej lesistości kraju kształtującej się na poziomie ok. 29,5% i docelowego poziomu lesistości kraju, który według założeń Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w 2050 powinien wynieść 33%. Większość obszarów leśnych w gminie jest własnością prywatną. Tylko 2,94% obszarów leśnych w gminie należy do Nadleśnictwa Rudka (RDLP Białystok). Nadleśnictwo prowadzi działania zmierzające do zachowania trwałości lasów i powiększania ich zasobów.

W związku z powyższym pomimo głównego kierunku rozwoju gminy związanego z produkcją rolniczą zasób obszarów leśnych powinien być sukcesywnie zwiększany. Największe areały kompleksów leśnych znajdują się w części południowej i północnej gminy. Kompleksy leśne oraz leśno-łąkowe tworzą obszary węzłowe, stanowiące tereny o znacznych walorach przyrodniczych. Zalesieniom powinny być poddawane w pierwszej kolejności grunty klasy VI i V. Dopuszcza się zalesienia gruntów lepszych klas w przypadkach, gdy grunty te nie są już użytkowane rolniczo i mają duży stopień zadrzewienia i zakrzaczenia szczególnie, gdy stanowią one obszary węzłowe, o których mowa wyżej. Zalesienia powinny być przeprowadzone tak, aby w jednoznaczny sposób możliwe było definiowanie granicy polno-leśnej tj. w pobliżu bądź w sąsiedztwie istniejących lasów, aby tworzyły całość i uzupełniały ciągi korytarzy ekologicznych.

Na załączniku graficznym prezentującym kierunki zagospodarowania przestrzennego wyznaczone zostały obszary proponowane do zalesienia w celu zwiększenia areału leśnej przestrzeni produkcyjnej. Łączna powierzchnia terenów przewidzianych do zalesień zajmuje ok. 530 ha, co stanowi ok 2,3% powierzchni gminy. Przy założeniu, że w ciągu 30 lat połowa wskazanych terenów

zostanie zalesiona, lesistość gminy wyniesie ok. 16,5%, co nadal jest dalekie od założeń polityki Krajowego Programu Zwiększania Lesistości, która zakłada wzrost lesistości do 30% w 2020 roku i do 33% w 2050 roku w skali kraju.

Pod zalesienia przeznaczono tereny o niskiej klasie bonitacyjnej gleb, bądź częściowo zdegradowane, a tym samym nieatrakcyjne pod kątem produkcji rolnej. W ramach uzupełnień kompleksów leśnych pod zalesienia zostały wskazane również rolnicze enklawy leśne a także dopełnienia obecnych granic zasięgu terenów leśnych. Ponadto zakłada się również możliwość zalesienia innych obszarów pod warunkiem uwzględnienia przepisów odrębnych.

Ze względu na fakt, iż w gminie Brańsk dominują lasy prywatne należy dążyć do wzajemnej współpracy właścicieli lasów na zasadzie zrzeszenia bądź organizacji wspólnotowych, w celu właściwego kształtowania gospodarki leśnej.

W gminie Brańsk, szczególnie z uwagi na niski poziom lesistości, wszystkie kompleksy leśne, które położone są poza obszarami o zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych miejscowości, należy bezwzględnie chronić. Oczywiście trzeba uwzględnić możliwość wykorzystania terenów leśnych na cele rekreacyjne i wypoczynkowe, poprzez wskazanie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych i konnych) oraz lokalizowanie miejsc do aktywnego wypoczynku nieobejmujących obiektów budowlanych. Na terenach leśnych zabudowa może być realizowana jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, wynikających z przepisów odrębnych przy uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczych. Natomiast istniejąca zabudowa w terenach leśnych może być utrzymana z możliwością jej przebudowy lub rozbudowy, jeśli nie narusza to przepisów odrębnych.

10. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJI

Komunikacja drogowa

Układ drogowy w gminie Brańsk oparty jest o dobrze rozwiniętą przestrzennie strukturę sieci dróg publicznych, która stanowi podstawę powiązań komunikacyjnych. Jest to układ promienisty, którego centrum stanowi miasto Brańsk, otoczone niemal z każdej strony obszarami gminy Brańsk. Kierunki rozwoju sieci drogowej powinny zmierzać do zapewnienia racjonalnego systemu powiązań wewnętrznych w obszarze gminy, a w tym wypadku również powiązań z obszarem miasta Brańsk, ze względu na jego szczególną lokalizację względem gminy Brańsk. Priorytetem dla sprawnego systemu komunikacji jest odpowiednie zapewnienie możliwości przemieszczania się osób i towarów w ramach połączeń lokalnych oraz zewnętrznych, co przy kreowaniu odpowiedniej polityki transportowej powoduje zwiększenie atrakcyjności terenów dla potencjalnych inwestorów.

W zakresie rozwoju sieci dróg gminnych należy dążyć do racjonalnego uzupełniania połączeń lokalnych, poprawiając tym samym efektywność systemu drogowego, wykorzystując jednocześnie istniejące połączenia komunikacyjne w tym również drogi wewnętrzne. Znacznym ułatwieniem tutaj jest fakt, iż większość zabudowy skupiona jest w zwartych strukturach funkcjonalno – przestrzennych

jednostek osadniczych położonych wzdłuż dróg (głównie gminnych i powiatowych). Dlatego też dalszy rozwój sieci drogowej powinien być oparty o nowe odcinki dróg stanowiące jedynie uzupełnienie istniejących ciągów drogowych. W zależności od priorytetu danego odcinka drogi należy sukcesywnie dążyć do przebudowy i utwardzania nawierzchni dróg, zwiększając tym samym poprawę stanu technicznego, bezpieczeństwo oraz komfort użytkowania. W celu poprawy warunków użytkowych dla dróg publicznych należy zmierzać do:

- sukcesywnej poprawy warunków technicznych na drogach gminnych publicznych, poprzez zwiększenie nakładów finansowych na utrzymanie i budowę dróg, np. poprzez poszukiwanie środków zewnętrznych w ramach dotacji,
- poprawy warunków bezpieczeństwa użytkowników dróg poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych, uzupełniania elementów stałej organizacji ruchu zarówno na drogach gminnych jak i w porozumieniu z zarządcami dróg wyższej kategorii w strefach skrzyżowań,
- wykonywania okresowych przeglądów stanu technicznego dróg gminnych w celu kontrolowania stopnia ich uszkodzeń oraz planowania remontów bieżących,
- zapewnienia na odpowiednim poziomie standardu zimowego utrzymania dróg.

Kierunki rozwoju układu sieci drogowej:

- utrzymanie istniejącej sieci dróg gminnych,
- w miarę potrzeb uzupełnianie układu drogowego drogami gminnymi publicznymi oraz wewnętrznymi,
- budowa ścieżek i tras rowerowych, ciągów pieszo-jezdnych,
- aktualizacja klas dróg gminnych zgodnie z ich użytkowym przeznaczeniem.

W ramach wszystkich wyznaczonych terenów wskazanych na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk dopuszcza się na etapie planu miejscowego wyznaczenie:

- istniejących dróg publicznych i wewnętrznych, które nie zostały wskazane na rysunku kierunków,
- wyznaczenie nowych dróg niezbędnych do uzupełnienia układu drogowego, w tym dróg zapewniających swobodny dojazd do terenów upraw rolnych i leśnych przebiegających przez te tereny,
- wyznaczenie nowych dróg, których lokalizacja wynika z przepisów odrębnych.

Niezależnie od podstawy wyznaczenia przebiegu nowych dróg oraz podstawy do modernizacji istniejącej drogi kształtowanie sieci drogowej powinno następować zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi dotyczącymi dróg publicznych w tym w szczególności.:

- ustawą o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r.,
- rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie,
- rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Komunikacja zbiorowa

Podstawowym kierunkiem rozwoju komunikacji zbiorowej jest zapewnienie mieszkańcom gminy oraz turystom odpowiedniej ilości połączeń lokalnych oraz ponadlokalnych. W zależności od potrzeb mieszkańców oraz uwarunkowań ekonomicznych należy dążyć do funkcjonowania systemu komunikacji zbiorowej, w sposób zapewniający swobodne przemieszczanie się np. do oddalonych miejsc pracy, m.in. do miasta Brańsk. Gmina w miarę swoich możliwości powinna dążyć do utrzymania istniejących połączeń oferowanych przez publicznych oraz prywatnych przewoźników. W uzasadnionych przypadkach rozważyć należy partycypowanie w finansowaniu obsługi lokalnych dojazdów dla mieszkańców.

Drogi i ścieżki rowerowe

W gminie Brańsk nie występują ścieżki rowerowe, natomiast przez gminę przebiega szlak rowerowy Doliny Nurca, a jego łączna długość w granicach gminy wynosi ok. 15,5 km. Turystyka rowerowa wykorzystuje do swoich przejazdów jezdnie w ramach korytarzy dróg publicznych. W związku z coraz większą popularnością turystyki rowerowej, warto dążyć do wyznaczania nowych tras rowerowych oraz budowy odpowiedniej infrastruktury. Wytyczone ścieżki rowerowe w ramach ciągów komunikacyjnych zwiększają atrakcyjność turystyczną gminy, przyciągając miłośników tej formy turystyki. Wzdłuż wschodniej granicy państwa przebiega szlak rowerowy „Green Velo", najbliżej usytuowane fragmenty tego szlaku zlokalizowane są w odległości ok 30 km od centralnej części gminy Brańsk.

Kierunkiem rozwoju dróg i ścieżek rowerowych jest wytyczenie przebiegów tras rowerowych wykorzystując istniejący układ dróg publicznych i wewnętrznych. Trasy rowerowe powinny być wyznaczone w terenach wyróżniających się walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi. Na odcinkach gdzie ruch pojazdów jest wzmożony należy dążyć do jak najszybszego wybudowania infrastruktury zapewniającej bezpieczeństwo oraz komfort podróży rowerzystom. Przy ograniczonych środkach budżetowych najlepszym rozwiązaniem jest wyznaczenie na tych odcinkach ciągów pieszo-rowerowych. Na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazano proponowany przebieg ścieżki rowerowej.

Polityka parkingowa

Z powodu zlokalizowania większości funkcji administracyjnych i usługowych poza obszarem administracyjnym gminy Brańsk tj. na terenie miasta Brańsk, z których korzystają mieszkańcy gminy Brańsk, nie odnotowuje się problemów związanych z parkowaniem.

W zakresie miejsc parkingowych w Studium określono proponowane minimalne ilości miejsc parkingowych dla poszczególnych terenów zabudowy. W planach miejscowych wskazane jest dostosowanie poniższych wskaźników do rzeczywistych potrzeb oraz chłonności terenów, na których miałyby być realizowane, jednakże wskaźniki te nie mogą zostać zmniejszone poniżej określonych w tabeli.

Tabela 1. Wskaźniki parkingowe.

Rodzaj zabudowy	Jednostka odniesienia	Minimalny wskaźnik wyrażony w ilości miejsc
Zabudowa mieszkaniowa	Lokal mieszkalny	1
Zabudowa usługowa	50 m^2 powierzchni sprzedaży	1 (nie mniej niż dwa miejsca)
Pozostałe obiekty usługowe	Do ustalenia na etapie planu miejscowego	
Obiekty zabudowy produkcyjnej składowej i magazynowej	3 zatrudnionych	1
	lub	
	300 m^2 powierzchni użytkowej	1

11. KIERUNKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

W zakresie zaopatrzenia w wodę przyjmuje się zasadę zaopatrzenia ludności w wodę z urządzeń do zbiorowego zaopatrzenia. W gminie Brańsk wszystkie miejscowości są zwodociągowane, co przekłada się na aż 86,1% wszystkich budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej. Zatem kierunek rozwoju w zakresie sieci wodociągowej to bieżąca konserwacja i modernizacja istniejącej sieci oraz w miarę potrzeb jej rozbudowa w celu przyłączania kolejnych i nowopowstałych budynków. Nowe odcinki wodociągów powinny powstawać przy uwzględnieniu uwarunkowań ekonomicznych. Dla pojedynczych zabudowań rozproszonych, położonych poza zasięgiem sieci wodociągowych preferuje się indywidualny sposób zaopatrzenia w wodę, w oparciu o własne studnie kopane. W uzasadnionych przypadkach lub przy partycypacji inwestorów i mieszkańców możliwa jest rozbudowa sieci wodociągowej dla pojedynczych zabudowań lub niewielkich ich skupisk.

W zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków przyjmuje się zasadę uzbrojenia terenów o zwartej zabudowie w urządzenia do odprowadzania i oczyszczania ścieków. Z uwagi na niezadowalający stan gospodarki ściekowej i słabo rozwiniętą sieć kanalizacyjną konieczny jest rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie. Ze względu na rozległość terenu gminy i związaną z tym koniecznością poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych, nie jest możliwe kompleksowe rozbudowanie sieci kanalizacji sanitarnej obejmującej wszystkie miejscowości. Dlatego też kolejne obszary powinny być skanalizowane w oparciu o małe lokalne oczyszczalnie, które mogą powstawać ze względu na rozwój

zabudowy usługowej i przemysłowej lub w miejscowościach o najbardziej zwartej strukturze osadniczej. Dla miejscowości położonych najbliżej miasta Brańsk preferuje się budowę sieci kanalizacyjnej w oparciu o współpracę z miastem szczególnie w zakresie wykorzystania miejskiej oczyszczalni ścieków. Zminimalizuje to koszty budowy sieci kanalizacyjnej, zmniejszy niebezpieczeństwo zanieczyszczenia wód oraz podniesie standard życia mieszkańców. Dla zabudowy położonej poza zwartą strukturą funkcjonalno – przestrzenną, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieuzasadniona, gospodarkę ściekową należy prowadzić poprzez gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych lub stosowanie indywidualnych oczyszczalni przydomowych.

Energia elektryczna

W przyjętym kierunku rozwoju systemu elektroenergetycznego, sieć energetyczna będzie podlegała sukcesywnej modernizacji i ewentualnej przebudowie. Ponadto planowana jest budowa nowej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV, której przebieg wskazano na rysunku studium oraz linii średniego napięcia 15 kV Brańsk - Ciechanowiec. Gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną za pośrednictwem sieci średniego napięcia. Zatem wraz z rozwojem terenów zabudowanych należy dążyć do rozwoju sieci poprzez budowę nowych linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych. Linie mogą być budowane w formie napowietrznej jak i kablowej. Dla linii napowietrznych należy wyznaczyć pasy technologiczne (w szczególności dla linii 110kV pas o szerokości 40 m), w których nie powinny być lokalizowane budynki z pomieszczeniami przewidzianymi na pobyt ludzi**.**

Odnawialne źródła energii

Przy planowaniu skutecznej strategii osiągnięcia zrównoważonego rozwoju należy szeroko promować wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. W gminie Brańsk należy wykorzystać potencjał nasłonecznienia i lokalizować potencjalne źródła energii odnawialnej w postaci np. elektrowni fotowoltaicznych. Zaleca się również rozpowszechnianie informacji na temat korzystnych warunków solarnych w regionie oraz możliwości czerpania z nich korzyści.

Na terenie gminy dopuszcza się realizację wszystkich typów energii odnawialnej z zakresu mikroinstalacji i małych instalacji o mocy do 100 kW za wyjątkiem instalacji wykorzystujących energię wiatru. Z kolei w zakresie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW w niniejszym dokumencie wskazuje się teren przewidziany pod lokalizację farmy fotowoltaicznej w miejscowości Kiersnówek oznaczony symbolem PEF oraz dopuszcza się lokalizację takich urządzeń w terenach produkcyjnych, składów i magazynów – PU.

Gospodarowanie odpadami

W zakresie gospodarki odpadami zakłada się utrzymanie w gminie obecnie funkcjonującego systemu gospodarowania odpadami, obejmującego selektywną zbiórkę odpadów w gospodarstwach domowych i wywóz przez upoważnione podmioty, a także utrzymanie punktu selektywnej zbiórki odpadów.

Zaopatrzenie w ciepło

W żadnej z miejscowości w gminie Brańsk nie planuje się budowy nowych systemów ciepłowniczych. Zakłada się utrzymanie istniejącego systemu ogrzewania budynków użyteczności publicznej w oparciu o ciepło wnętrza ziemi oraz olej opałowy. Natomiast, co do pozostałej zabudowy, również utrzymany zostanie indywidualny sposób ogrzewania budynków w oparciu o paliwa stałe (w większości przypadków).

Z uwagi na możliwość obniżenia kosztów związanych z ogrzewaniem budynków oraz na ochronę środowiska zaleca się przeprowadzenie termomodernizacji budynków oraz w miarę możliwości wyposażanie budynków użyteczności publicznej oraz zamieszkania w indywidualne systemy grzewcze wykorzystujące energię z odnawialnych źródeł energii. Na obszarze gminy nie przewiduje się budowy sieci gazowej.

Telekomunikacja i łączność

W zakresie telekomunikacji zakłada się poprawę dostępności do łączy telekomunikacyjnych w gminie. Przewiduje się możliwość lokalizacji masztów antenowych telefonii komórkowej zgodnie z przepisami odrębnymi. W gminie Brańsk funkcjonuje szerokopasmowa sieć polski wschodniej oraz Nadbużańska Szerokopasmowa Sieć Dystrybucyjna. Wykorzystując powyższe funkcjonujące sieci szerokopasmowe należy stale dążyć do poprawy warunków dostępu do internetu szerokopasmowego na obszarze całej gminy.

12. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM I PONADLOKALNYM

12.1. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i ich rozmieszczenie na terenie gminy Brańsk usankcjonowane jest ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego oraz ustaleniami programów rządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. W rozdziale dotyczącym planu województwa w części dokumentu pt. "Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" wymieniono inwestycje celu publicznego dotyczące obszaru gminy Brańsk, są to:

a) budowa linii WN 110kV: Mońki – Suchowola – Dąbrowa Białostocka, Ciechanowiec – Brańsk – Bielsk Podlaski (war. I), Ciechanowiec – Siemiatycze (war. II), Adamowo – Hołowczyce, Kolno – Łyse (woj, mazowieckie), ”wcięcie” do linii Dąbrowa Białostocka – Augustów do stacji Augustów II,

b) budowa linii elektroenergetycznej SN 15 kV Brańsk – Ciechanowiec,

c) przebudowa koryta rzeki Lizy wraz z budowlami w km 7+920÷19+046 Poświętne, Suraż (miasto), Brańsk (gm. wiejska).

Ponadto obszarami służącymi ponadlokalnym celom publicznym są:

a) drogi publiczne: krajowa nr 66, wojewódzka nr 681 i 659 oraz drogi powiatowe,

b) obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru,

c) obszary wartościowe pod względem przyrodniczym i krajobrazowym wskazane do objęcia ochroną prawną, jako Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nurca. Planuje się objąć ochroną całą dolinę rzeczną – dno, terasy i zbocza, a także występujące w jej bezpośrednim sąsiedztwie lasy i łąki, na obszarach wszystkich miejscowości, w których swoje koryto ma rzeka Nurzec.

12.2. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym mają na celu zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy, realizowane będą przede wszystkim na terenach będących własnością gminy Brańsk. W studium wyznacza się następujące obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- obejmujące tereny usług celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej, w tym takie obiekty jak m.in.: szkoły, przedszkola, biblioteki, domy opieki społecznej, gminny ośrodek kultury, obiekty sportu i rekreacji itp.,
- obejmujące budowę, rozbudowę i przebudowę sieci infrastruktury technicznej,
- obejmujące budowę, rozbudowę i przebudowę sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia,
- obejmujące budowę, rozbudowę i przebudowę dróg gminnych publicznych.

13. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M^2, OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. ustalają obowiązek określenia w studium obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Są to:

- obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2,

- obszary przestrzeni publicznej.

W studium nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 oraz obszarów przestrzeni publicznej w związku z powyższym nie wskazuje się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

14. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZADZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Obecnie w gminie Brańsk obowiązuje plan miejscowy praktycznie dla całego obszaru gminy (nie uwzględnia jedynie kilkunastu działek przy granicy z gminą Rudka), uchwalony w 2003 roku wraz z jego punktowymi zmianami, uchwalonymi w latach: 2008, 2009, 2014, 2018, co zostało szczegółowo przedstawione w części „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego". Ponadto obowiązują fragmenty planów miejscowych z lat 1998, 1999, 2001, 2002.

W wyniku przyjęcia niniejszych kierunków rozwoju gminy, pod lokalizację różnego rodzaju zabudowy wskazane zostały grunty rolne, dla których możliwa będzie zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze. Znaczna część terenów przewidzianych pod zabudowę, wskazana została jako obszary oznaczone symbolem M, które w głównej mierze obejmują tereny istniejącej zabudowy zagrodowej. Z racji, iż zabudowa zagrodowa utrzymuje rolnicze przeznaczenie gruntu, na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego nie oznaczono terenów oznaczonych symbolem M jako terenów wskazanych do objęcia zmianą przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, gdyż tylko sporadycznie tereny te przyjmą inny charakter niż zabudowy zagrodowej. Pozostałe grunty rolne dla których możliwa będzie zmiana ich przeznaczenia zostały wskazane na rysunku Kierunków zagospodarowania przestrzennego.

15. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 KW/500 KW

Jako jeden z kierunków rozwoju gminy wskazano tereny, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Do urządzeń tych należą elektrownie fotowoltaiczne. Teren, na którym przewiduje się lokalizację tego typu urządzeń oznaczono w rozdziale kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz na planszy prezentującej kierunki rozwoju gminy symbolem PEF. Ponadto wskazano tereny zabudowy obiektów

produkcyjnych, składów, magazynów i usług – PU, na których dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wykorzystujących energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną lub energię geotermalną. Tereny, na których dopuszcza się lokalizację tego typu urządzeń oznaczono w rozdziale kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz na planszy prezentującej kierunki rozwoju gminy (oznaczone symbolem PU).

Przyjmuje się, że zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, wyznaczonych od urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii mieści się w obrębie nieruchomości, na których dopuszczono lokalizowanie tych urządzeń. Zatem granice tych stref są tożsame z granicami terenów, na których dopuszczone są urządzenia (tereny PEF i PU). Jest to podstawowa wytyczna do lokalizacji tego typu zabudowy, zabezpieczająca interes właścicieli nieruchomości sąsiednich i osoby zamieszkujące w pobliżu tego typu inwestycji. Żadna interpretacja zapisów niniejszego studium nie może prowadzić do zwiększenia zasięgu stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, wyznaczonych od urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, których granice pokrywają się z terenami oznaczonymi symbolem PEF i PU.

Dopuszczona lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, może zostać pomniejszona w ramach terenu PU i PEF oraz precyzyjnie określona jako przeznaczenie podstawowe podczas sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wówczas zmniejszeniu może odpowiednio ulec również strefa ochronna.

W granicach obszarów oznaczonych symbolem PEF dopuszcza się również lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących elektrowni fotowoltaicznej takich jak obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz budynki niezbędne do funkcjonowania elektrowni. Poza terenami oznaczonymi symbolem PEF i PU, zakazuje się lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW.

Dla części obszarów wyznaczonych I zmianą studium, oznaczonych symbolami PEF, PU (wraz ze szrafowaniem wskazującym obszary na których przewiduje się rozmieszczenie urządzeń OZE) wskazano możliwość realizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW.

16. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na obszarze gminy Brańsk wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wskazane na rysunku studium, obejmujące w większości tereny niezabudowane łąk i pastwisk. Tereny takie zostały opracowane na potrzeby studium ochrony przeciwpowodziowej rzeki Nurzec. Na podstawie wykonanych analiz i obliczeń określono zasięg przestrzenny zalewu w dolinie rzeki m.in. dla wód o przepływach prawdopodobnych Q1% (raz na 100 lat). Obecnie rzeka nie jest obwałowana i nie planuje się podejmowania takich działań. Pomiędzy miejscowościami Kiersnówek i Otapy

funkcjonuje zbiornik wodny, który pełni ważną rolę retencyjną dla najbliższej okolicy, ponadto w okresie letnim pełni funkcje turystyczno-rekreacyjną.

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy utrzymuje się tereny rozwojowe wyznaczone w obowiązujących planach miejscowych, które zlokalizowane są w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, są to tereny U w miejscowości Otapy oraz teren U oraz fragment terenu PU w miejscowości Popławy.

W obszarze I zmiany studium zlokalizowanym w obrębie Domanowo wskazuje się zasięg obszaru szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczony w ramach opracowania ISOK. W obszarze tym zakazuje się realizacji zabudowy.

W granicach administracyjnych gminy nie występują obszary osuwania się mas ziemnych.

17. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

W granicach administracyjnych gminy Brańsk prowadzi się eksploatację kopalin w obrębie trzech złóż – „Domanowo II", „Świrydy III" i „Oleksin", które zostały opisane w części „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego". Wyznaczono dla nich tereny górnicze i obszary górnicze, ale nie wyznaczono i nie wskazuje się filarów ochronnych dla tych złóż kopalin.

18. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

W granicach administracyjnych gminy Brańsk nie występują pomniki zagłady oraz ich strefy ochronne określone na podstawie ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

19. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na obszarze gminy nie wyznaczono obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji i remediacji. Wyznaczone tereny funkcjonalne nie wymagają podejmowania wymienionych zadań.
Jedynie w związku z występowaniem stosunkowo niewielkich złóż piasków i żwirów oraz ich wydobyciem, można wskazać obszary wymagające rekultywacji, ze względu na przekształcenia i degradację w wyniku działalności antropogenicznej.

Obecnie prowadzi się wydobycie w obrębie trzech złóż: „Domanowo", „Świrydy III" i „Świrydy IV", dla których zostały wyznaczone tereny górnicze i obszary górnicze. Po zakończeniu eksploatacji planuje się rekultywację wyrobisk w kierunku rolniczym, leśnym lub rekreacyjnym.

20. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Na terenie gminy Brańsk nie przeprowadzono dotychczas diagnozy występowania negatywnych zjawisk w sferze społecznej (ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, edukacja, aktywność społeczna i kapitał społeczny) oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, pod kątem wskazania obszarów zdegradowanych kwalifikujących się do przeprowadzenia rewitalizacji. Ponadto przy analizach wykonywanych na potrzeby stworzenia niniejszego dokumentu nie odnotowano, aby na terenie gminy istniały obszary gdzie nastąpiła kumulacja negatywnych zjawisk we wszystkich ww. sferach. Zapewne jest to związane z faktem, iż ośrodkiem centralnym dla Brańska jest Miasto Brańsk, które gmina otacza. W związku z tym z racji centralnego położenia i zgromadzenia większości funkcji administracyjnych i usługowych na terenie miasta, a służących mieszkańcom gminy, w tym wypadku również problem degradacji dotyczy bardziej tkanki miejskiej aniżeli gminnej. Dla Miasta Brańsk w 2017 roku opracowano „Diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych na terenie Miasta Brańsk", na podstawie której wskazano obszar zdegradowany oraz wyselekcjonowano obszary wymagające rewitalizacji.

21. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Nie wskazuje się granic i stref ochronnych terenów zamkniętych ze względu na brak ich występowania w gminie Brańsk.

22. WYTYCZNE DOTYCZĄCE ZASAD OBRONY CYWILNEJ

W zakresie zasad obrony cywilnej należy na etapie realizacji planu miejscowego uwzględnić wymagania dotyczące zasad obrony cywilnej, wynikające z przepisów odrębnych. Wytyczne te obejmują następujące zasady i wymagania:

a) w budynkach zabudowy usługowej, użyteczności publicznej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zaleca się projektować ukrycie jako obiekty o podwójnej funkcji, pozostające w ciągłym użyciu. Zaadaptowanie obiektu do funkcji ochronnej zaleca się w czasie podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa lub innego zagrożenia;

b) na terenach zabudowy, o których mowa w pkt. 1. bez planowanego podpiwniczenia zaleca się wyznaczyć rezerwę terenu pod budowę budowli ochronnych wolnostojących, które będą wykonane w czasie podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa lub innego zagrożenia;

c) uwzględnić awaryjne studnie wody pitnej o minimalnej wydajności 7,5 litra/osobę/dobę w odległości do 800 metrów od zabudowy mieszkaniowej, zabudowy usługowej;

d) zabezpieczyć alarmowanie i powiadamianie mieszkańców w wypadku zagrożeń, przyjmując promień słyszalności syreny min. 300 metrów;

e) projekt budowlany powinien uwzględniać wymogi obrony cywilnej, o których mowa w lit. a), b), c), d); w tym zakresie powinien być uzgodniony z Wójtem Gminy Brańsk.''

23. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Rada Gmina Brańsk w dniu 12 lutego 2018 roku podjęła Uchwałę Nr XXV/288/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk, obejmując procedurą planistyczną cały obszar administracyjny gminy. Zmiana studium wynika z potrzeby dostosowania treści studium do aktualnych przepisów i wytycznych z zakresu planowania przestrzennego, a także z potrzeby uwzględnienia składanych przez mieszkańców wniosków

Opracowanie dokumentu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brańsk zostało poprzedzone sporządzeniem odrębnych opracowań pt. "*Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk*" oraz "*Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Brańsk*". W trakcie opracowania Studium równolegle została opracowana "*Prognoza oddziaływania na środowisko*".

Opracowanie pt. "*Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk*" zostało sporządzone w celu kompleksowego określenia uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Pozwoliło ono na ocenę potrzeb i możliwości rozwoju gminy uwzględniających:

- analizy uwarunkowań ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, demograficznych oraz stanu infrastruktury technicznej,
- prognozy demograficzne dla powiatu i gminy,
- analizy możliwości finansowania przez gminę, należących do zadań własnych gminy inwestycji z zakresu sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej oraz społecznej,
- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Do opracowania bilansu terenów wykorzystano nowoczesne metody analiz przestrzennych dostępnych w programach GIS, wykorzystano do tego szereg danych geoprzestrzennych, w tym m.in. dane wektorowe ewidencji gruntów i budynków oraz mapy zasadniczej, dane środowiskowe, ortofotomapy.

Wyrażona w niniejszym dokumencie Studium polityka przestrzenna gminy Brańsk jest rezultatem uwzględnienia wszechstronnych uwarunkowań obejmujących obszar całej gminy, w szczególności uwarunkowań przyrodniczych, środowiskowych, kulturowych oraz społeczno-gospodarczych (w tym aspektów dotyczących aktywizacji gospodarczej gminy), przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju. Zadaniem sporządzonego Studium jest umożliwienie stałego dążenia do aktywizacji gospodarczej gminy oraz minimalizowania chaosu przestrzennego, dysproporcji oraz barier rozwojowych przy równoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego.

Przyjęte rozwiązania w sporządzonym dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brańsk wynikają m.in. z:

- uwzględnienia wytycznych zawartych w dokumentach szczebla ponadlokalnego oraz lokalnego, określonych przede wszystkim w:
    - Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
    - Strategii zrównoważonego rozwoju gminy Brańsk na lata 2001 - 2020,
- informacji zawartych w dokumentach lokalnych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami,
- informacji obejmujących obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz uwzględnionych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków,
- uwzględnienia wniosków mieszkańców oraz inwestorów w zakresie wyznaczenia terenów inwestycyjnych,
- zaistniałych zmian w użytkowaniu i zagospodarowania terenów,
- aktualnie obowiązujących uwarunkowań prawnych.

Sporządzone nowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brańsk jest zgodne z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

24. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Dokument Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brańsk składa się z:

- części tekstowej oraz rysunkowej pt. "*Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego*",
- części tekstowej oraz rysunkowej pt. "*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*".

Kierunki rozwoju gminy warunkowane są diagnozą stanu obecnego zagospodarowania oraz możliwościami realizacyjnymi. W sporządzonym dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brańsk na podstawie analizy istniejących uwarunkowań oraz możliwości inwestycyjnych poszczególnych obszarów gminy, wskazano podstawowe tereny funkcjonalne, dla których określono główne i uzupełniające kierunki rozwoju gminy przy uwzględnieniu walorów przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych i środowiskowych. Wprowadzono szereg wytycznych zmierzających do zapewnienia ładu przestrzennego, które należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wskazane tereny obejmują:

1) Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej – M
2) Tereny rozwoju zabudowy usługowej – U
3) Tereny rozwoju zabudowy usług sakralnych – UK
4) Tereny rozwoju zabudowy usług sportu i rekreacji – US
5) Tereny rozwoju zabudowy obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – PU
6) Tereny rozwoju obiektów produkcyjnych – elektrownia fotowoltaiczna – PEF

7) Tereny rozwoju powierzchniowych eksploatacji kopalin - PG
8) Tereny rozwoju zabudowy obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej – IT
9) Tereny rozwoju zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych – RU
10) Tereny cmentarzy – ZC
11) Tereny rolnicze – R
12) Tereny lasów – ZL
13) Tereny zalesień – ZLZ
14) Tereny zieleni łąkowej – RL
15) Tereny wód powierzchniowych – WS

W dokumencie Studium dla zachowania przejrzystości określonej polityki rozwoju przestrzennego gminy zawartej w szczegółowo opisanych kierunkach rozwoju wskazuje się ogólne kierunki zagospodarowania przestrzennego, do których należą:

1) intensyfikacja zabudowy głównie poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej,
2) utrzymanie rolniczego charakteru gminy przy jednoczesnej dbałości o walory przyrodnicze i kulturowe gminy,
3) rozwój terenów przemysłowych związanych z przetwórstwem rolno–spożywczym, terenów obiektów produkcyjnych, składów, magazynów, w sposób umożliwiający funkcjonowanie na terenie gminy potencjalnym inwestorom,
4) rozwój agroturystyki oraz usług sportu, wypoczynku i rekreacji, które mogą być wykorzystywane zarówno przez mieszkańców jak i turystów,
5) uzbrojenia w sieć kanalizacyjną obszarów, w których jest to ekonomicznie uzasadnione,
6) dążenie do uświadamiania i edukacji społeczności lokalnej o wartościach dziedzictwa kulturowego i potrzebie ich ochrony,
7) skuteczne i racjonalne działania obejmujące ochronę przyrody oraz krajobrazu,
8) dążenie do polepszania stanu technicznego dróg, a także rozwoju ścieżek rowerowych.

25. UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY, WPŁYWU UWARUNKOWAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10 UST. 1 USTAWY, ORAZ BILANSU TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ NA TE KIERUNKI

I zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk opracowano na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2023 r., poz. 977 ze zm.). Niniejsza zmiana studium wynika z wniosków mieszkańców i inwestorów, jest niezbędna w celu opracowania i przyjęcia przez Radę Gminy Brańsk zmiany planu miejscowego dla przedmiotowych obszarów.

Podstawę sporządzenia I zmiany studium stanowi Uchwała Nr XXXIV/277/2022 Rady Gminy Brańsk z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk. Zmiana ta obejmuje obszary zlokalizowane w obrębach Domanowo, Patoki, Pruszanka Stara, Markowo, Świrydy, Poletyły, Popławy, Brzeźnica. Łączna powierzchnia obszarów zmiany studium obejmuje ok. 89 ha. Zmiana studium została opracowana zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Obszary objęte I zmianą studium stanowią głównie grunty rolnicze i leśne. Nowe kierunki zagospodarowania przestrzennego wskazują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, tereny produkcyjno-usługowe (w tym produkcyjne z zakresu realizacji farm fotowoltaicznych), tereny rolnicze i leśne. W ramach niniejszej zmiany studium zaktualizowano dokument „Analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy" w zakresie możliwych do wykorzystania powierzchni w ramach opracowanego bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

I zmiana studium została opracowania w formie jednolitej, dopasowując kolorystykę, oznaczenia i symbolikę do pierwotnie przyjętego dokumentu studium. Nowe oznaczenia wprowadzone do dokumentu studium (w obszarach jego zmiany) wynikające ze zmiany obowiązujących przepisów zostały wyszczególnione w odrębnej legendzie.

I zmianę studium (w zakresie części tekstowej jak i rysunkowej) należy interpretować łącznie z pozostałymi zapisami studium, w tym dotyczącymi możliwości realizacji zabudowy.

I zmianę studium opracowano w formie jednolitej dokumentu, dostosowując się do pierwotnie przyjętego studium. W ramach I zmiany studium wyznaczono nowe tereny inwestycyjne zgodnie z wnioskami mieszkańców i inwestorów. Wszelkie zapisy dot. pierwotnego dokumentu, w tym wskaźniki urbanistyczne i wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, należy respektować dla obszarów I zmiany studium.

I zmiana studium wprowadza tereny oznaczone symbolami:

1) Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej – M
2) Tereny rozwoju zabudowy obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – PU
3) Tereny rozwoju obiektów produkcyjnych – elektrownia fotowoltaiczna – PEF
4) Tereny rozwoju powierzchniowych eksploatacji kopalin - PG
5) Tereny rolnicze – R
6) Tereny lasów – ZL
7) Tereny zieleni łąkowej – RL

W ramach I zmiany studium dokonano aktualizacji bilansu terenów, który został opracowany w ramach dokumentu „Analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy Brańsk". Wyniki i podsumowanie bilansu terenów odnotowano w części dot. Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Gminy Brańsk (rozdział 17.4). W ramach I zmiany studium wykorzystano:

a) zabudowy zagrodowej – 3,8 ha
b) zabudowy usługowej – 2,8 ha (w ramach terenów PU)

c) zabudowy przemysłowej i magazynowej – 8 ha

Pozostałe tereny objęte I zmianą studium zlokalizowane są w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

SPIS RYSUNKÓW:

RYSUNEK 1. KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY PRZESTRZENNEJ – SYNTEZA USTALEŃ..... 21
RYSUNEK 2. PRZYRODNICZY SYSTEM GMINY. 24

SPIS TABEL:

TABELA 1. WSKAŹNIKI PARKINGOWE..... 39

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINA BRAŃSK

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SKALA 1:10 000

1 0 1 2 3 4 km

ZAŁĄCZNIK NR 2B
DO UCHWAŁY NR 2023
RADY GMINY BRAŃSK
Z DNIA ... LISTOPADA 2023 R.

LEGENDA

DANE ADMINISTRACYJNE

- GRANICA ADMINISTRACYJNA GMINY BRAŃSK
- KALNICA — GRANICE I NAZWY OBRĘBÓW EWIDENCYJNYCH

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ - M
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUGOWEJ - U
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUG SAKRALNYCH - UK
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY USŁUG SPORTU I REKREACJI - US
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW I USŁUG - PU
- TERENY ROZWOJU OBIEKTÓW PRODUKCYJNYCH – ELEKTROWNIA FOTOWOLTAICZNA - PEF
- TERENY ROZWOJU POWIERZCHNIOWYCH EKSPLOATACJI KOPALIN - PG
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ - IT
- TERENY ROZWOJU ZABUDOWY OBSŁUGI PRODUKCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH, HODOWLANYCH I OGRODNICZYCH - RU
- TERENY CMENTARZY - ZC
- TERENY ROLNICZE - R
- TERENY LASÓW - ZL
- TERENY ZALESIEŃ - ZLZ
- TERENY ZIELENI ŁĄKOWEJ - RL
- TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH - WS

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

- POMNIKI PRZYRODY
- GRANICA PROJEKTOWANEGO OBSZARU CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINY RZEKI NURCA
- GRUNTY MOGĄCE WYMAGAĆ ZMIANY PRZEZNACZENIA NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

ELEMENTY SIECI EKOLOGICZNEJ

- GKPnC-2A — GŁÓWNY KORYTARZ EKOLOGICZNY PUSZCZA BIAŁA - PUSZCZA MIELNICKA
- KPn-23C KPnC-24C — UZUPEŁNIAJĄCY KORYTARZ EKOLOGICZNY DOLINA GÓRNEJ NARWI, DOLINA RZEKI NURZEC

DZIEDZICTWO KULTUROWE I KRAJOBRAZ KULTUROWY

- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW
- OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW (POWIERZCHNIOWE)
- OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW
- MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ - CMENTARZE HISTORYCZNE
- STREFA POŚREDNIEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ
- AC-0/67 — GRANICE STREF OCHRONY ARCHEOLOGICZNEJ

ZŁOŻA, OBSZARY I TERENY GÓRNICZE

- UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN
- GRANICE OBSZARÓW I TERENÓW GÓRNICZYCH
- PERSPEKTYWICZNE OBSZARY WYSTĘPOWANIA ZŁÓŻ KOPALIN

KIERUNKI ROZWOJU DRÓG PUBLICZNYCH

- ~~66 (G)~~ — DROGA KRAJOWA Z NUMEREM I OKREŚLONĄ KLASĄ
- ~~681 (G)~~ — DROGI WOJEWÓDZKIE Z NUMEREM I OKREŚLONĄ KLASĄ
- ~~15728 (Z)~~ — DROGI POWIATOWE Z NUMEREM I OKREŚLONĄ KLASĄ
- ~~1002208 (L)~~ — DROGI GMINNE Z NUMEREM I OKREŚLONĄ KLASĄ
- ISTNIEJĄCY SZLAK ROWEROWY
- PROJEKTOWANE SZLAKI ROWEROWE

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- UJĘCIA WÓD
- OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- MASZTY TELEKOMUNIKACYJNE
- WĘZEŁ DYSTRYBUCYJNY SIECI SZEROKOPASMOWEJ POLSKI WSCHODNIEJ
- SIEĆ SZEROKOPASMOWA POLSKI WSCHODNIEJ - SIEĆ SZKIELETOWA
- SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA NSSD
- SIEĆ KANALIZACYJNA
- 110 kV — PROJEKTOWANA LINIA ELEKTROENERGETYCZNA WYSOKIEGO NAPIĘCIA 110KV WRAZ Z PASEM TECHNOLOGICZNYM
- LINIA RADIOWA WRAZ ZE STREFĄ OCHRONNĄ
- OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100kW WRAZ ZE STREFAMI OCHRONNYMI

POZOSTAŁE

- ZASIĘG STREFY OCHRONY SANITARNEJ OD CMENTARZA - 150 m
- ZASIĘG STREFY OCHRONY SANITARNEJ OD CMENTARZA - 50 m
- GRANICA OBSZARU OBJĘTEGO ZAKAZEM LOKALIZOWANIA BUDYNKÓW INWENTARSKICH PRZEZNACZONYCH DO CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT O OBSADZIE POWYŻEJ 150 DJP
- GRUNTY CHRONIONE KLASY III
- OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ WYZNACZONY NA PODSTAWIE STUDIUM OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

LEGENDA - DO I ZMIANY STUDIUM

- GRANICA OBSZARÓW I ZMIANY STUDIUM
- OBSZARY, NA KTÓRYCH PRZEWIDUJE SIĘ ROZMIESZCZENIE URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY WIĘKSZEJ NIŻ 500KW
- OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - Q=1%

POZOSTAŁE OZNACZENIA ZMIANY NR I STUDIUM ZOSTAŁY GRAFICZNIE DOPASOWANE DO RYSUNKU KIERUNKÓW, ZARÓWNO W ZAKRESIE ZASTOSOWANYCH SYMBOLI JAK I KOLORYSTYKI

I ZMIANĘ STUDIUM WYKONANO NA PODKŁADZIE MAPY TOPOGRAFICZNEJ W SKALI 1:10000, POZYSKANEJ OD GŁÓWNEGO GEODETY KRAJU
UKŁAD WSPÓŁRZĘDNYCH 1992 (EPSG: 2180)

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Brańsk
z dnia 20 listopada 2023 r.

Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych uwag wniesionych do projektu I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk

Projekt I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 12 października 2023 r. do 2 listopada 2023 r. Dnia 19 października 2023 r. odbyła się dyskusja publiczna nad rozwiązaniami przyjętymi w projekcie I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk.

W wyznaczonym terminie składania uwag - do dnia 24 listopada 2023 r. nie wpłynęła żadna uwaga do projektu I zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brańsk jak i w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Brańsk
z dnia 20 listopada 2023 r.

Dane przestrzenne aktu planowania przestrzennego

UCHWAŁA NR XLI/.../2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia ..... 2023 r.

w sprawie rozpatrzenia wniosku mieszkańców Sołectwa Brzeźnica

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 242 § 1, art. 244 i art. 246 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Wniosek mieszkańców Sołectwa Brzeźnica z dnia 25 października 2023r. o przeznaczenie części kwoty z otrzymanej promesy z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych dedykowanego samorządom, w których funkcjonowały tzw. PGR-y. na 5 zadań wymienionych we wniosku, uznaje się za niezasługujący na uwzględnienie z przyczyn zawartych w uzasadnieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Gminy Brańsk do zawiadomienia wnioskodawców o sposobie rozpatrzenia wniosku oraz przekazania niniejszej uchwały Wójtowi Gminy Brańsk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie rozpatrzenia wniosku mieszkańców Sołectwa Brzeźnica

Do Rady Gminy Brańsk w dniu 25 października 2023r. wpłynął wniosek mieszkańców Sołectwa Brzeźnica, o przeznaczenie części kwoty z otrzymanej promesy z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych dedykowanego samorządom, w których funkcjonowały tzw. PGR-y, na 5 zadań wymienionych we wniosku:

1) wyłożenie wjazdów kostką brukową na posesje mieszkańców Brzeźnicy tzw. "Stronka"

2) wykonanie ogrodzenia wokół świetlicy i placu do niej przylegającego oraz poprawienie ogrodzenia i bramy już istniejącej

3) wykonanie zadaszenia nad drzwiami wejściowymi i ewakuacyjnymi oraz wyłożenie schodów płytą tarasową

4) wykonanie drogi betonowej od Brzeźnicy tzw. „Stronka" do drogi powiatowej Brańsk-Lubieszcze

5) wykonanie dróg betonowych do dwóch kolonistów

Zgodnie z art.18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze. zm.) rada gminy rozpatruje skargi na działanie wójta i gminnych jednostek organizacyjnych, wnioski oraz petycje składane przez obywateli, w tym celu powołuje Komisję Skarg, Wniosków i Petycji.

Zadaniem komisji zgodnie z treścią § 83 ust.1 pkt 2 Statutu Gminy Brańsk, po otrzymaniu wniosku jest przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia stanu faktycznego i prawnego, zajęcie stanowiska w sprawie oraz przygotowanie Radzie projektu uchwały w sprawie rozpatrzenia wniosku.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji na posiedzeniu w dniu 21 listopada 2023r., zapoznała się z treścią złożonego wniosku i wysłuchała wyjaśnień Wójta Gminy Brańsk.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji ustaliła, że zgodnie z uchwałą nr VII/55/2019 Rady Gminy Brańsk z dnia 9 sierpnia 2019 r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej i szczegółowości materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi budżetu, podstawą do opracowania projektu budżetu jest zakres rzeczowy potrzeb i wskazówki ustawy o finansach publicznych oraz między innymi:

- w zakresie zamierzeń gospodarczych - własne rozeznanie potrzeb i wnioski z zebrań wiejskich przeprowadzonych przez radnych w swoich obwodach

wyborczych oraz wnioski Rad Sołeckich przedkładanych Wójtowi Gminy w terminie do 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy,

-wnioski komisji Rady Gminy i jednostek pomocniczych gminy.

Biorąc pod uwagę zapisy uchwały, Komisja stwierdziła, że wniosek mieszkańców Sołectwa Brzeźnica wpłynął do Rady Gminy po terminie, tj. 25 października 2023r.

Na podstawie przedłożonego wniosku o dotację i wyjaśnień złożonych przez Wójta Gminy, Komisja ustaliła, że w VI edycji Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych (**rządowego programu dla terenów popegeerowskich)** Gmina Brańsk złożyła wniosek na „Zagospodarowanie terenów gminy Brańsk zlokalizowanych w obrębie Brzeźnica", na co otrzymała 1 960 000,00zł. Gmina złożyła wniosek na konkretny cel w związku z tym z otrzymanych środków finansowych nie mogą być realizowane zadania wymienione we wniosku mieszkańców Sołectwa Brzeźnica.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Komisja Skarg, Wniosków i Petycji opiniuje, że wniosek mieszkańców Sołectwa Brzeźnica nie zasługuje na uwzględnienie i wnosi do Rady Gminy o zaakceptowanie stanowiska Komisji w sprawie sposobu rozpatrzenia wniosku Mieszkańców Sołectwa Brzeźnica.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji w obecności 6 członków biorących udział w głosowaniu, głosami 4-„za", 0 - "przeciw", 2 - „wstrzymujących się" pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały w sprawie rozpatrzenia wniosku mieszkańców Sołectwa Brzeźnica.

Rada Gminy Brańsk po przeanalizowaniu stanu faktycznego sprawy, przedłożonych dokumentów oraz informacji nabytych w toku postępowania wyjaśniającego przyjmuje, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona i nie zachodzą podstawy do prowadzenia dodatkowych czynności.

Rada Gminy w całości podziela stanowisko Komisji SWiP, tym samym uznaje wniosek mieszkańców Sołectwa Brzeźnica, za niezasługujący na uwzględnienie.

Rada Gminy informuje, że niniejsza uchwała stanowi zawiadomienie o sposobie załatwienia wniosku zgodnie z art. 244 k.p.a

Pouczenie:

Zgodnie z art. 246 § 1 K.P.A. Wnioskodawcy niezadowolonemu ze sposobu załatwienia wniosku służy prawo wniesienia skargi w trybie określonym w rozdziale 2 działu VIII KPA. Stosownie do postanowień art. 229 pkt 1 K.P.A., organem właściwym do rozpatrzenia skargi jest Wojewoda Podlaski.

Projekt

z dnia 22 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR XLI/…./2023
RADY GMINY BRAŃSK

z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2024 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 333 oraz z 2023 r. poz. 1450) uchwala się, co następuje:

§ 1. Obniża się cenę skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego ogłoszoną komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 19 października 2023 r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego na rok podatkowy 2024 (M.P. z 2023 r. poz. 1129), stanowiącą podstawę obliczania podatku rolnego na rok 2024 na terenie Gminy Brańsk, z kwoty 89,63 zł za 1 dt do kwoty 84,00 zł za 1 dt.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Grażyna Płonowska

Uzasadnienie

Uzasadnienie do projektu uchwały

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 333 z późn. zm.) podstawę obliczania podatku rolnego na terenie gminy stanowi średnia cena skupu żyta za okres 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy, ustalana na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", w terminie do dnia 20 października roku poprzedzającego rok podatkowy. Stosownie do treści art. 6 ust. 3 w/w ustawy o podatku rolnym rady gmin są uprawnione do obniżenia cen skupu żyta przyjmowanych jako podstawa obliczania podatku rolnego na obszarze gminy.

Komunikatem z dnia 19 października 2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 1129) Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłosił, iż średnia cena skupu żyta za okres 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy 2024 wyniosła 89,63 zł za 1 dt.

Wójt Gminy Brańsk proponuje obniżenie średniej ceny skupu żyta, będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego na rok podatkowy 2024 na terenie Gminy Brańsk z kwoty 89,63 zł za 1 dt do kwoty 84,00 zł za 1 dt, co spowoduje obniżenie stawki podatku rolnego w stosunku do stawki maksymalnej o 14,075 zł za 1 ha przeliczeniowy w przypadku gospodarstw rolnych oraz 28,15 zł za 1 ha użytków rolnych w przypadku gruntów niestanowiących gospodarstwa rolnego.